

מבית עלוני השבת

שופטים	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:22	7:33	7:51	8:13
בני ברק	6:37	7:35	7:49	8:11
חיפה	6:29	7:35	7:51	8:13
אשדוד	6:37	7:36	7:49	8:11
בית שמש	6:21	7:34	7:50	8:12
קרית גת	6:38	7:35	7:50	8:12

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:22	7:33	8:13	תל אביב	6:37	7:35	8:11
אשדוד	6:37	7:36	8:11	אנטוורפן	8:00	9:07	9:28
מנשסטרא	7:33	8:40	8:58	וינה	7:12	8:13	8:37
מונטריאול	7:08	8:07	8:34	טורונטו	7:29	8:27	8:55
לייקוואד	7:06	8:01	8:32	בלטימור	7:15	8:09	8:41
לוס אנג'לס	6:57	7:49	8:23	סאן פאולו	5:39	6:32	7:10

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

שופטים	הנין	החמה	סו"ש	סו"ו	הצות	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:13:37	9:25	10:29	12:37:15	1:09	4:21	5:41	7:00:23	
תל אביב	6:19:34	9:29	10:32	12:39:04	1:11	4:21	5:40	6:58:03	
חיפה	6:18:11	9:28	10:31	12:38:11	1:10	4:20	5:39	6:57:39	
אנטוורפן	7:04:11	10:22	11:28	1:40:26	2:13	5:31	6:54	8:15:38	
לונדון	6:22:00	9:40	10:46	12:58:40	1:32	4:50	6:12	7:34:17	
מנשסטרא	6:27:57	9:47	10:53	1:07:10	1:40	5:00	6:23	7:45:15	
וינה	6:19:57	9:36	10:41	12:52:48	1:26	4:42	6:03	7:24:43	
ציריך	6:52:05	10:07	11:13	1:24:00	1:57	5:12	6:34	7:55:00	
מונטריאול	6:22:39	9:37	10:42	12:52:19	1:25	4:39	6:01	7:21:09	
טורונטו	6:47:38	9:16	10:36	1:15:33	1:48	5:02	6:22	7:42:41	
ניו יארק	6:28:42	9:41	10:45	12:54:07	1:26	4:39	5:59	7:18:51	
לייקוואד	6:30:00	9:42	10:46	12:54:55	1:27	4:39	6:00	7:19:10	
בלטימור	6:40:15	9:52	10:56	1:04:31	1:37	4:49	6:09	7:28:07	
שיקאגו	6:22:12	9:35	10:39	12:48:33	1:21	4:34	5:54	7:14:09	
לוס אנג'לס	6:30:37	9:40	10:44	12:51:00	1:23	4:33	5:52	7:10:50	
סאן פאולו	6:11:39	9:08	10:07	12:04:33	1:07	3:31	4:45	5:57:45	
מלבורן	6:33:52	9:26	10:23	12:18:22	1:03	3:40	4:52	6:03:25	

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי כריתות	דף היומי ירושלמי שבת	משנה יומית פרק, משנה אבות	הלכה יומית שו"ע או"ח סימן, סעיף	עמוד יומי משנה ברורה	רמב"ם פרק יומי
ז'	ז' אלול	ז'	ה	ג, ח-ט	תקסב-ג-ד-ג-א	חלק ג' קס.	כלים כ"ו
א'	ח אלול	יח	ו	ג, י-יא	תקסג, א-ג	חלק ג' קס:	כלים כ"ז
ב'	ט אלול	יט	ז	ג, יב-יג	תקסה, ד-ו	חלק ג' קסא.	כלים כ"ח
ג'	י אלול	כ	ח	ג, יד-טו	תקסו, א-ג	חלק ג' קסא:	מקוואות א'
ד'	יא אלול	כא	ט	ג, טז-יז	תקסז, ד-ו	חלק ג' קסב.	מקוואות ב'
ה'	יב אלול	כב	י	ג, יח-יח-א	תקסז, ז-א	חלק ג' קסב:	מקוואות ג'
ו'	יג אלול	כג	יא	ד, כ-ג	תקסז, ח-ב-א	חלק ג' קסג.	מקוואות ד'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

ז' אלול	ר' אהרן אריה ב"ר זכריה פסקו
ז' אלול	ר' דוב זרח ב"ר יהושע גפן
ח' אלול	רבי אברהם שמשון מראשקוב בהג"ר יעקב יוסף מפולנאה
ח' אלול	מרת אורי' בת רבקה
ט' אלול	הג"ר יצחק בהג"ר יעקב מהוסיאטין
ט' אלול	הג"ר צדוק בהג"ר יעקב הכהן "פרי צדיק - צדקת הצדיק" מל"ו בלין
ט' אלול	מרת אסתר ב"ר שלמה יעקב גרינפלד
י' אלול	ר' חיים ב"ר משה ארנון
י' אלול	מרת יוכבד ב"ר אליהו
י' אלול	מרת שמחה ב"ר אברהם
י"א אלול	הג"ר צבי בהג"ר אליהו "הר צבי" רייכמאן
י"א אלול	ר' יעקב ב"ר יוסף
י"א אלול	ר' מנחם ב"ר שמואל נח רוזנבלט
י"א אלול	ר' שמשון ב"ר מרדכי צימרינג
י"א אלול	מרת ח' יענטא ב"ר יחזקאל שרגא פישר
י"ב אלול	מרת הענדל מחלה ב"ר יעקב צבי פריד
י"ג אלול	ר' שמשון חיים ב"ר מיכאל
י"ג אלול	מרת צפורה פייגא רבקה ב"ר יו"ט ליפא
י"ג אלול	הב' דוד ב"ר שלום חיים

הודעה משמחת

גבאי בתי מדרשים ישיבות וכוללים, יכולים לקבל במייל, את כל הגיונות של חסד ואמת לשנת תשע"ט!

במייל: shtfila@gmail.com

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בחגניות הספרים המבחרות

סדרת "שבת טיש" בחמשה פרכים במחיר מיוחד!

גיליון מס' 367
שנה 7

פרשת שופטים, ד' באלול תשע"ט

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

שפטים ושטרים תת"ק (טו, יח) - שפטים הם הדיינים הפוסקים את הדין, כפי שפרש רש"י, והרמז לזה כי שפטים בגימטריה הדיינים הפוסקים. (מגדנות)

לך לשבטיך ושפטו את (שם) - ראשי תבות אלו, כי ה'ש' אלו מוכן לתשובה וצריך האדם לשפט את מעשיו ולשוב עליהם. (אורחות חיים)

לא תטה משפט (טו, יט) - מי שמטה את המשפט, אז הוא מטה את תבת תטה לאחוריה, ומתקבלת תבת שחד שהן האותיות שלפני האותיות תטה, וכן האותיות שלפני שחד הן האותיות רגז, שהקב"ה מתמלא עליו רגז, ולא עוד אלא שמורידו לגיהנם, שהאותיות לפני רגז, הם קב"ו בגימטריה גיהנם, כדברי חז"ל ביבמות לעולם יראה הדין באלו חרב מנחת לו על צארו וגיהנם פתחה לו מתחתיו. (לדעת חכמה ומוסר)

צדק צדק תרדף (טו, כ) - צדק צדק בגימטריה למשיח, שבזכות הצדקה נזכה לו. (רבנו אפרים)

והוא גם גימטריה חשה, שבזכות הצדקה נזכה להבטחת חשה ה' את צדו קדשו. (החיד"א)

צד"ק הם צ' אמנים שהאדם אומר בכל יום, ד' קדשות (יוצר, וקא לציון, קדשה בשחרית ומנחה), ק' ברכות, ואחריהם צריך לרדף בכל יום. (עולת שלמה)

שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלקיך (יז, יט) - בתבות אלו יש 30 אותיות פמנין יהודה, שמשבט יהודה יצא דוד המלך שמלך בגיל 30 שנה, וגם מלך בגימטריה 90 שהוא 3 פעמים 30, כי מלכות יהודה (בגימטריה 30) התחילה ביד המלך (שמלך בגיל 30) וחז"ל מנו 30 מעלות שהמלכות נקנית בהם, וכן קתב בעל הטורים שהתבות שום תשים עליך בגימטריה שלשים מעלות. (מגדנות)

לא תלמד לעשות כתועבת הגוים ההם (יח, ט) - התבות לא תלמד לעשות בגימטריה אכל אתה למד בזה פדי להבין ולהורות, כפי שמפרש רש"י. (יסוד האמונה)

ספורים בפרשה

ושפטו את העם משפט צדק (טו, יח)

משכילי ורשה, באו פעם אל רב העיר רבי שלמה זלמן ליפשיץ בעל "חמדת שלמה", כדי לשכנעו להסכים ליסוד בית מדרש לרבנים ברוח ההשכלה, ובפיקוח הממשלה הרוסית. באותו שעה, נכנס אליו מחתנו רבי יהודה לייב לנדא רבה של וישוגרד, וכששמע את דבריהם פנה ואמר: "במסכת עבודה זרה מובא, שלעתיד לבוא יעמדו בני אמות העולם לפני הקב"ה וינסו להראות את הטובות שעשו לישראל, תקנו שוקים, הקימו מרחצאות, וימרו בלם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיעסקו בתורה, ולכאורה אפשר לתמוה, למה לא הזכירו גם שסיעו להם לישראל והקימו להם בתי מדרש לרבנים? הרי דבר זה ודאי יהיה להם לעדות נאמנה שעשו הכל בשביל ישראל כדי שיוכלו לעסק בתורה? אלא על כרחך אתה אומר, שהרבנים שיצאו מבתי מדרש' אלו, אפלו הגויים יתבישו להזכירם ויתמלאו כלמה מלהעמיד אותם לפני הקב"ה..."

לא תטה משפט לא תכיר פנים (טו, יט)

אחר שהתמנה ה"דברי חיים" לרבה של צנו, בקש אחד מחשובי העיר שהיה למדן מפלג ועשיר גדול, מאחד מידידיו לפנות אל הרב החיד"ש ולספר לו שישילו תביעה ממונית על עשיר זה, כדי שזמינו לדין. שלח רבי חיים את שמשו והעשיר מאן לבוא בטענה שאין שעתו פנויה, שלחו הרב בשניות, ובשלישית שלח להתרות בו שאם לא יופיע מיד לדין תורה, יוציא עליו חרם ונדוי. נכנס העשיר אל הרב והתנצל לפניו, וספר לו כי לאמתו של דבר אין לו כל סכסוך עם פלוני, אלא שרצה להוכיח אם הרב החדש הוא תקיף בדעתו ואינו נושא פנים לאף אחד, אפלו לגביר העיר.

דברי ריבת בשעריה (יז, ח)

אל ה' אבני נזר מסוכטשוב, באו פעם כמה תושבים של עיר אחת להתלונן על רבם שהכשיר בשאלה בדיני פשר בקלב, בענין שהאחרונים מחמירים בו, ומפיון שהם חוששים לסמוך עליו מעתה ואילך בשאלות חמורות, רוצים הם למנות עליהם בעיר מורה הוראה נוסף. הניא אותם ה"אבני נזר" מפונתם מחפש למחלקת, ואמר: "הרי גם לדבריכם הכשיר הרב רק אסור דרבנו, ואתם רוצים לעבר על אסור תורה, שהרי מחלקת היא אסור דאורייתא לרבני הכל, ובעטיה של המחלקת נכשלים באסורי תורה רבים". והוסיף: "זוהי פונת הפסוק בפרשת שפטים 'כי יפלא מקד דבר למשפט בירדם לדם בירדיו לדין', וזהו מפני שיש 'דברי ריבת בשעריה'..."

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יח, יג)

ידוע היה רבי נפתלי מרופשיץ בחדודיו ובאמרי השפר שנשמעו מפיו בכל עת, פעם, אמר לו רבו ה'חזוה' מלבליו: "ביצד מרבה אתה בדברים מחממים ושנונים? והרי נאמר בתורה 'תמים תהיה עם ה' אלקיך', ולא כתוב 'חכם תהיה', מכאן שבגדולה התמימות מן החכמה והפקחות! חיד רבי נפתלי והשיב: "אמנם כן רבי, גדולה התמימות מן החכמה, אבל פדי להגיע להיות תמים עם הקב"ה, צריך האדם לחכמה ותבונה ותרד..."

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.22 צאת השבת 7.33 רבנו תם 8.13

לקבלת הגיליון והנחיות
או"א: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמיו בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגנאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי', חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

היה היה

צדק צדק תרדף

מפסוק זה, למדו חז"ל במסכת פאה: "כל מי שאינו לא חגר ולא סומא ולא פסח, ועשה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, שנאמר צדק צדק תרדף". על פסח מדמה פנה, שעשה עצמו כחגר זולע אך פגיעתו היתה רעה ומסכנת, מספר מעשה נפלא שארע בברכתו ועצתו של ה'סבא' קדישא רבי ישראל מרוז'ין. אחד המסתופפים בצלו, היה רבי יוסף משה השיל בנו של ה'אוהב ישראל' מאפטא, שרש את מקום אביו בעיר מו'יבוז אחר הסתלקותו. בתם אחד מבקריו, שם פעמיו אל העיר יאס הגדולה שבמולדובה, וטרם הפירו מרבו התיעץ עמו לגבי המשך דרכו ובקש להתברך מפיו. לפלא, שאלו הרבי: "אמר לי רבי יוסף משה, נוסע אתה הרי רבות בדרכים, ומה עושה אתה אם מזדמן לך לראות עני המחוזר על הפתחים פשוט עומד בפרשת דרכים ומבקש להצטרף לעגלתך?" תמה רבי יוסף משה על השאלה, ואמר מיד: "ברור הדבר שבאותו עני פנה, ממהר אני לקחתו עמנו כדי להקל מטרד הדרך שלו". נענע הצדיק בראשו, ושאל: "ומה דעתך אם יזדמן לפניך בדרך עני חגר שהולך על משענתו ומבקש לקחתו בעגלה?" תמה רבי יוסף משה שבעתים ואמר: "הדבר ברור בעיני, שלאדם פנה מצוה כפולה ומכפלת לקחתו", אך הצדיק נענה ואמר: "סבורני דוקא להפך, שהרי אדם בריא בגופו יוצא לדרך כשהוא סמוך ובטוח על כחו ורגליו הבריאות והאיטנות. אמנם מקנה הוא שתזדמן בדרך ברכה ותומה לסוסים ובעליה קצוהו עמם, אך גם אם לא יקרה כן, יודע הוא שבכחו לנמט בברת דרך ארצה ברגליו. אך אם רואים בדרך איש חגר, אשר מדה ברגליו הצולעות ונשען על משענת הקנה הרצוף, צריך הדבר לעורר חשד שמא מדבר באדם רמאי שפגיעתו רעה. שהרי איך הרהיב אדם פנה עז בנפשו לצאת לדרך ארצה כשהוא נכה רגלים? וימי יתקע לו כף שעתידה עגלה להקרות בדרך ולקחתו עמו? אלא ודאי זומם הוא להרע לנוסעים שבדרך ולגזול את רכושם, ועושה עצמו כחגר ופסח". שיתחן של הצדיק היתה תמונה מאד בעיניו של רבי יוסף משה, אך בהיותו אזור באמונת חכמים, שיתק וקבל את הדברים במקומם, למרות שלא הבין את משמעותם.

ביום שלמחרת, ישוב כבר היה רבי יוסף משה על עגלה ותומה לסוסים אבירים, יחד עם משמשיו ומלווי, ופניהם מועדות אל העיר יאס. היה זה בצעהרי אחד מימי הנסיעה, כאשר השמש לטה בהם והסוסים שרכו את רגליהם בכבוד. רבי יוסף משה שהיה חלוש גוף בטבעו, שכב על ספסל העגלה באפיסת הכחות, ומרב עיפות נפלה עליו תרדמה עזה, בעוד העגלה מטלטלת אנה ואנה בדרך בלתי סלולה. לפתע התפלאו העגלון ומלווי הרבי לראות הלך עני מהלך בכבדות בצד הדרך, כשהוא ממתין לעגלה שתעבר על אם הדרך. לא היה צורך להתאמץ לגלות, כי ההלך היה חגר ונכה רגלים, ונשען היה לא על משענת אחת, אלא שני קבים איתנים נתונים היו תחת בית שחיו, ועליהם נשען בהליכתו. כשראה האיש את העגלה הנוסעת, החל לנופף אליהם בחזקה בעודו צועק ומתחנן להמתין לו עד שיתקרב אליהם, ויוכל להצטרף אליהם בנסיעתם. נקמרו רחמייהם של מלווי הרבי, והם ציוו על העגלון לרסן את הסוסים עד הגעתו של ההלך החגר.

בינתיים, התעורר רבי יוסף משה משנתו הטרופה, ותמהון עלה על לבו כשראה את העגלה עומדת על מקומה. "מדוע זה עצרתם על מקומכם, ולמה אין אתם ממשיכים בדרך?" ספרו לו המלוים על ההלך המסכן והפסח שעומד בצד הדרך ומבקש להצטרף אליהם, וחרדה גדולה אחזה את הרבי. דבריו של הסבא קדישא מרוז'ין שאמר לו בטרם צאתו, צפו ועלו לנגד עיניו, והוא מהר לזעק בקול לא-לו: "מהרו, חושו והמלטו על נפשכם! הצליפו בפוסים ונסו מן המקום מהרה, פן יבלע לנו! פליאה גדולה אחזה ביושבי העגלה, אך חזקו עליהם דבריו של הרבי, והעגלון החל להצליף בפוסים בכל כחו. הסוסים המבהלים פתחו בדהרה אדירה ופשעו קדימה במהירות הבזק. "מדוע אין אתם ממתניים ליי? שאג ההלך בקול כפי מעשה, והוא החל לדדות אחריהם בעזרת המשענות שבדיו, אולם הצדיק הקשה את לבו באבן וזרו את העגלון להצליף בפוסים בכל כחו ולברח מהמקום כאלו נשכם נחש. תחלה, המשיך העני לדדות אחריהם בעזרת הקבים והיה נראה כחגר מסכן ושבור, אולם לפתע נחרדו נוסעי העגלה לראות, כיצד ההלך 'מבריא' בבת אחת, מרים את הקבים אלי'על ובדלוג מהיר התחיל לרוץ בצבאי אחריהם. ריצתו של ההלך המסכן היתה פה מהירה, עד שבמהרה הצליח להדביק את הפער שנוצר בינו לבין העגלה, וכמעט שהספיק להשיגה, אלא שהמלוים המפחדים דחקו בעגלון בקולות נואשים לזרו את הסוסים. הפחד מהליסטים כמו נסך פח בזרועותיו של העגלון שדחק בפוסים בכל כחו, ונראה היה שאף הסוסים הריחו את ריח הסכנה ומהרו להסתלק מן המקום באחוזי תזויה. המרחק בינם לבין האיש הלך וגדל, וכשהבין הלה כי לשוא הוא עמל ואין תקנה להשיג את העגלה, נטל בחמת זעם את אחד מהקלות שעליהם נשען, ובכח אדירים הטילו אל עבר העגלה המתרחקת. כחו של האיש היה פה רב, עד שהמשענת עפה כחץ מקשת מרחק עצום, הגיעה אל העגלה ונקבה חור גדול בדרךנה. כפינים חזרים כסיד הביטו הנוסעים זה בזה, והודו לה' על שנצלו מידו של פגע רע זה, והשתאו אל כח ראותו של הסבא קדישא מרוז'ין, שחזה את כל זאת והצילם מבעוד מועד בעצתו הנבונה.

מאורות

האמן רבי ראובן מרגליות מלוב ז"ע ליום ההולדת ז' באבול השל"א

מגדולי תלמידי החכמים שבדור הקודם, שהיה בקי בכל חרי תורה וסורב לעשות תורתו קרדם להפך בו. ברוך הפשוט, בור סוד שאינו מאבד טפה, ומחבר למעלה מחמשים ספרים שהפכו לנכסי צאן פרזל בעולם התורה והחכמה. נולד בעיר לוב למשפחת מרגליות המיוחסת והתחתם מאביו בצעירותו. כבר בצעירותו החל לחבר את ספריו, ובגיל כ"ב בלבד התפרסם כבר את ספרו 'תולדות אדם' על המהרש"א. ואז היה כבר באמתחתו ספר נוסף אותו ערך קודם לכן לתולדות האור החיים' הקדוש. לפרנסתו פתח חנות ספרים בלוב, כשהוא מקדיש כל רגע פנוי להגות בתורה ולרכש ידיעות מקיפות בזכות זכונו הפביר. בשנות מלחמת העולם הראשונה הסתתר במשך כשנתיים מפחד הגיוס לצבא, והעיד על עצמו שהיה רוכן במשך הלילות לאור תנור החרף והוגה בתורה כשהוא מסתר מעין אדם, ואז אף ערך חלק מהפירושי המפורסמים. מתוך ספריו הרבים, התפרסם 'מרגליות היס' על מסכת סנהדרין, וכן ספריו על הזיה והשואתו לתלמוד, ועוד רבים. בקיאותו העצומה נפרת בכל תורה מספריו, והלומד בהם עומד נפעם אל מול גאונותו האדירה וכשרונו הגדול לקשר דבר בדבר, לקרב רחוקים ולישר הדורים. בספרו 'שם עולם' לקט את כל המחלוקות בש"ס שלא נתפרש מי החולקים בה, ובעזרת מקורות שונים הוא מוכיח מי מסתבר שאמר כך ומי סבר אחרת. בשנת תרצ"ה עלה ארצה ונפטר בה בשם טוב ללא פגים, והיו הדברים לעלוי נשמתו.

יוסיף דעת

שלוש פעמים הוזכרו בתורה שלא לצד, ועיקר האזהרה בפרשתנו: "ולא ישיב את-היטם מצרימה למען הרבות סוס ו' אמר לך לא תספן לשוב בדרך הזה עוד". עובדה היסטורית היא, שיהודים התגוררו במצרים במשך דורות רבים, ואף גולי ירושלים ירדו לשם לאחר חורבן בית המקדש הראשון. בזמן אלכסנדר מוקדון היתה שם קהילה גדולה, ומאוחר יותר נבנה בה בית הכנסת המפורסם בו התפללו כפליים כיוצאי מצרים והחזו היה מניח סנדל כשהיה מנוע לאמירת אמן. כך היה גם לאורך תקופות הגאונים והראשונים, ובמאות השנים האחרונות גרו שם מאות אלפי יהודים, מהם נותרו כיום כארבעים אלף בלבד. הפוסקים מתחבטים אפוא בעובדה זו, שהרי איסור מפורש יש בדבר כמובא בירושלמי וכן פסק הרמב"ם "ומותר לשכון בכל העולם חוץ מארץ מצרים". אולם הרמב"ם עצמו התגורר כידוע במצרים, ובמאת כתב רבי אשתורי הפרחי בעל "כפתור ופרח" שהרמב"ם היה חותם באיגרותיו: "העובר בכל יום שלושה לאוין", אך העי"ץ ועוד רבים מגדולי ישראל מיאנו להאמין לדבריו. הריטב"א מיישב את התמיהה ומסביר שהרמב"ם התגורר בקהיר שלא נחשבת כחלק מ'מצרים הישנה', ואילו הערים שהיו בזמן פרעה כבר התבללו ונחרבו. רבנו בחיי קובע שהאיסור נאמר רק בזמן הכניסה לארץ ישראל, אך אינו איסור לדורות. הסמ"ג ופוסקים נוספים קבעו, שאחרי שבלבל סנהדרין את האומות מותר לזרו במצרים, רבנו אליעזר ממין מחלק בין תושב ארץ ישראל אסור לו לעבור למצרים, לבין תושב חוץ לארץ שמתור להם לגור בה. הרדב"ז כותב שיש איסור גם כיום להתגורר באופן קבוע במצרים, ומותר לשהות בה פרקי זמן קצרים, ועל הרמב"ם כתב ש"היה אנוס על פי המלכות, כי היה רופא למלך מצרים ולשרים", ומעיד על עצמו שהתיישב שם זמן מרובה ללמוד תורה וקבע שם ישיבה, ושוב זכה לבוא לירושלים. החיד"א התיר לזרו במצרים כדי לברר ניצוצות הקדושה.

היה היה

לאִיִּמצא בך... מעונן ומנחש ומכשף

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואם ירחיב וגו' לאבתיך - פרוש, עֲצֻמֹן כִּי הֵם יִנְחֻלוּ הארץ לעתיד לבוא, ואמר זה ישג להם אם ישמרו את־כל התורה ויעשיה ותהיה השמירה והעשייה מאהבת ה' ולא מיראת, הדור ההוא אשר יעמד בזה, בימיו יקום ה' ויברך הטוב לתת כל העשירה עממין ויעמיד ביד ישראל כל הטוב שהבטיח לעשות לאבות ביום עמדם בתורה. ורבותינו ז"ל העירו, שאַלֵּה העתידה תלוייה בעבודת ה' מאהבה ודוקא:

כי תקרב וגו' - אולי פרשה זו תרמוז על פי מה שאמר הרשב"י בספר הזהר, כי האדון ברוך הוא שולח נשמה יתרה להאדם מעולם העליון להדריכו בדרך ישר ובאמצעותה ימלט האדם מהמחטאיו, וצוה ה' לנשמה ואמר ביריתקרב אליערי זה הוא גוף האדם, שנקרא עיר, כאומרים בספר הזהר בפסוק עיר קטנה וזה לשונם, עיר קטנה דא גופא דברינש, עד כאן. למלכותה, כי צורה כח להציל האדם מיד מרשיעו: ודוקק לומר עליה, פרוש, בשביל העיר למלטה מיצר הרע, על דרך אומרו ובא אליה וגו' ומלט העיר בחכמתו. וקראת אליה לשלום, פרוש, שלא תבוא אליה בפסיעותיה לתטותו לדרך הטוב מן הקצה אל הקצה, אלא בתחלה בקרבך תקרא אליה לשלום שעשה יעשה גם לעולם העליון, ויהנה צוה ובבא, ויתן חלק לגופניות וחלק לרוחניות, כי גם לעולם העליון צריך האדם למזונות ואם לא יטריח בעולם הזה בעד עולם הבא גם כן, נמצא שלא יגיעו ויאבד לעולם ועד, ודרך זה יקרא דברי שלום שהוא הפצוע: ואמר ופתחה, פרוש, אי צריך אלא פתיחה לבד, ואם יפתח כפתחו של מחט, הקצה יפתח לו כפתחו של אולם:

איש האשכולות היה רבי ישראל שמעון שנין, מיקרי ירושלים ומעשרת התושבים הראשונים בשכונה התיקה מאה שערים. ברוך כשרונות היה וברחילו, בעל ידי־זהב המכשר לכל מלאכה. תלמיד חכם מפלג וחובב ספר מבהק היה, אשר ברשותו היו פתבירי נדירים של גדולי תורה ואף משד בעט סופר מהיר. חוש בקרתי מיוחד היה לו, וכאשר הקציבו פעם מדפיסי תנ"ך מהדר ומגה פרוס למי שימצא טעות־דפוס בספרם, גלה שלש טעויות וזכה מהם לתשורה נאה. מגדולי חסידיו חב"ד בירושלים היה ומעמודי התורה בבית הכנסת הותיק אהל יצחק שבשכונה. משום כך זכה לתפקיד חשוב, לשמש בראש־דגל בחברה קדישא של 'כולל חב"ד', ואת משרתו זו בחסד של אמת עשה בנאמנות משד שנים רבות עד יום פטירתו. באותם ימים, לא על נקלה היה אדם מתקבל בירושלים להמנות בחבר בחברא קדישא, אלא אם ירא שמים הוא המקפיד על קלה כבחמורה.

מעשה מפלא ארע פעם עמו וכמעט שקפח את חייו בגלל משגה שעשה, אף נצל ממנה בארץ פלאי. לאחר שאחד מחברי הדגל שתחת הנהגתו של רבי ישראל שמעון נפטר לבית עולמו, הופיע בפניו אבדן צעיר שבקש למלא את מקום החבר שנגער והפצו היה להתמנות באחד החברים בדגל. תהה רבי ישראל שמעון מעט על קנקנו של העומד לפניו והתרשם ממנו לטובה, אלא שבעבר זמן קצר עמד על טעותו והבין כי תוכו של הלה אינו כבוד. בהיותו תקיף גדעונו, לא הסס רבי ישראל שמעון ומהר לסלק מחבורתו את האיש החדש שזה מקרוב בא. חשב רבי ישראל שמעון שפטר את עצמו מענישו שלזה, אלא שבאן ארע עמו ספור מסתורי ומשגה, שכמעט עלה לו בחייו. ימים לא רבים לאחר סליקו של האיש מחבורתו, החל רבי ישראל שמעון לחדש פחילות קשות תקפוחו, ובעיניו היה מקיא את כל מזונו. בעל גוף איתן וחסון היה מאז ומתמיד, ובדרך כלל היתה בריאותו תקינה, אלא שעתה הלך ונחלש וגופו הצטמק וכחש. החל רבי ישראל שמעון לדרש ברופאים, אולם הלכו העלו חרס בידם ולא הצליחו לעמד על סבת חלשתו הגדולה, וכל סממניהם לא הועילו מאומה והיו ככוסות רוח למת. נסו בני המשפחה להחליף את מזונו של אביהם, רקחו לו מרקחות שונות ורפכו את דברי המאכל שהגשו לו, אולם לשוא היה כל עמלם. כל מה שהיה נכנס לבית בליעתו, היה נפלט החוצה עד מהרה מתוך בחילה, והוא היה נתקף בהקאה מתוך קבס ומאוס. התופעה המעיקה נמשכה פשנה תמימה, ובמהלכה הלך רבי ישראל שמעון והצטמק עד שנעשה לצל של עצמו, וכמעט שנאש מחייו.

באותם ימים, היו מצויים עדין בין ערביי ירושלים מעשי פשוף, והיו בהם מעונינים וקוסמים ובעלי אוב וידעוני. באחד הדיינים בין בני המשפחה על מצב אביהם שהולך ורע, העלה אחד המשתתפים את הסברה, שעל אביהם הוטל פשוף מסכן המוניע ממנו לעבל את מזונו. אחרים אף הוסיפו, כי יתכן ואותו ברנש שפל שפלק מן החבורה, החליט להנקם בו ושכר את שרותיו של אחד מבעלי האוב כדי לפגוע בו. מכיון שהברות טובה היתה לו לרבי ישראל שמעון עם השיח' של הר הבית, והוא אף העניק לו לעתים מטבעות עתיקים של שקלים מזמן בית־המקדש שנמצאו בחפירות שעל הר הבית, זמנוהו בני הבית לבקר את אביהם. בהיותו בקי גדול בכשוף וזה השיח' על־נקלה כי מאן דהו הטיל עליו את פבלי הכשוף והפיל עליו את החלי המסכן. "תירלי את רשותך", אמר השיח' לרבי ישראל שמעון, "ואבטל ממך את הכשוף שהוטל עליך", אך הוא סרב לשמע לו, שכן דעתו לא היתה נוחה מהעסוק בכשוף שאסרה תורה. משגברה מחלתו וכמעט שניטה למות, הלכו בני המשפחה אל רבה של ירושלים רבי שמואל סלנט, שכפד מאד את רבי ישראל שמעון, ובששמע את הספור, הגיב ואמר: "אמנם אסור להשתמש בכשפים, אך כדי להסיר מעשה פשוף התיירו את הדבר", ואת דבריו הוכיח מתוך אחד מספרי הפוסקים ששלח להראות לרבי ישראל שמעון. השיח' הנכבד הזמן עד מהרה אל בית החולה, ושם החל בלחישותיו המסתוריות פשהו גוחן על הרפצה וממלמל מלים סתומות. לפתע נשמעה נקישת בחלון ושקיק קטן השלף פנימה. בפנים היו שלשה פריטים של רבי ישראל שמעון: פסת בד מה'קפטן', הלבובש הירושלמי שלו, קוצה משערותיו ושיורי מזון ממאכלו. בעזרת פריטים אלו שאסף אותו ב־בליעל והביאם לאחד האמגושים הערבים, הצליח להטיל על רבי ישראל שמעון את כשפיו, כשהוא תולה את השקיק על אחד העצים שבגור היתים. "גם גדול יש לך" אמר השיח', "שיירושלים אינה קרובה אל הים, שבן אם היה המכשף משליך את השקיק אל תוך הים, לא היתה עולה לך ארוכה לעולם. עכשו שחזרו הפריטים לכאן, התבטל ממך הכשוף ומעשה תחור לאיתנה". דברי השיח' התבררו ככובנים, שכן על אחר הפסיק רבי ישראל שמעון לחוש בבחילה שהיתה ארץ קבע אצלו פשנה תמימה, ואת דברי המאכל שהגישו לו בני הבית, הצליח לבלע עד תם גלי להקיאם. "תירלי רשות" אמר השיח' בטרם צאתו מן הבית, "ואטיל את הכשוף על אותו אדם שבקש להרע לך", אך רבי ישראל שמעון מנע זאת ממנו בתקף ואמר לבני הבית: "לא אסכים להענישו בדרך האסורה מן התורה, ואתו כבר אעמד לרין בעולם האמת". ביום כ"ג באיר תר"פ, הסתלק רבי ישראל שמעון לבית עולמו, ולמרה הפלא נפטר באותו יום גם אותו אדם בעודו במיטב שנותיו, ויהי לפלא. ♦

דברי הימים

ז' באלול, הוא היום בו מתו המרגלים מוציא דיבת הארץ רעה, ויש אומרים שמתו ב"ז באלול.

בו' באלול תרע"ה, לפני מאה וארבע שנים, נערך בדרום אמריקה ליניץ' נפשע ביהודי ליאו פרנק, לאחר עלילה של הריגת ילדה, כשלאחר שישים שנה התברר שהיתה זו עלילת שווא. פרנק שהה אז בכלא, אולם פורעים פרצו ביום זה את שערי הכלא, גררוהו מרחק רב והוציאוהו למוות בתלייה, ה"ד.

בח' באלול, לאחר חורבן בית המקדש השני בשנת ג'תתכ"ח, שרף חילו של טיטוס את העיר העלינה בירושלים, בה התבצרו אחרוני הלוחמים היהודיים.

בט' באלול תרפ"ג הכריז רבי מאיר שפירא מלובלין על רעיון 'חדף היומי', ועל פיו ילמדו כל בית ישראל מדי יום דף משותף מתוך התלמוד הבבלי שמכיל 2711 דפים, ויסיימוהו מדי שבע שנים ומחצה. הרעיון הזה נלים והוא מאחד את עם ישראל כולו על כל שבטיו עד היום הזה.

בי' באלול שמ"ו, העניק המלך זיגמונד מלך פולין לגדולי התורה אישור רשמי לשפוט את יהודי הממלכות כדיני התורה, גם בניגוד לחוקי הממשלה.

בי"א באלול ש"ב, סיים מרן רבי יוסף קארו בצפת, לערוך את חיבורו המפורסם "בית יוסף" על הטור.

בי"א באלול שב"ה, כלא הפחה התורכי העריץ של ירושלים את השל"ה הקדוש יחד עם חמישה עשר רבנים נוספים, במטרה לאלץ את הקהילה היהודית לשלם בעבורם כופר רב. לאחר תלאות וייסורים, השתחררו הכלואים והשל"ה עבר לטבריה בה נטמן.

משיב פה

עניו ושפל בך היה רבי יצחק מנחם דניציגר הי"ד מאלכסנדר בעל "עקדת יצחק", ולמרות שאלכסנדר היתה תל תלפיות לרבנות אלפי ישראל, תל שפל פיות פונים אליו, היה מהלך בנגד רוחו של כל אחד בשהוא מתנהג בפשטות ולא מחזיק טובה לעצמו. פעם נכנס אליו חסיד אחד שאף הוא נקרא בשם יצחק מנחם, והחל לשפף לפניו את אשר על לבו בשהוא מבקש עצה ותושייה. האזין לו הרבי ברב קשב, אולם הלה המשיך לשוחח עמו והאריך בדברים יתר על המדה. בינתיים, הלך התור בחוץ והתארך, ובשראה המשמש את הדחק והלחץ שמסביב, קרא לאיש מעבר לדלת: "מהר, יצחק מנדל, אנשים ממתינים בחוץ". לרגע, לא חשב הרבי שמתפונים למישהו אחר, וברב ענוה ענה בקול שפלי: "תבך, תבך". חורו פניו של המשמש, והוא מהר לפים את הרבי בשהוא מתנצל: "לא התפונתי חלילה לרבנו, פונתי היתה לך את האיש שפניו, שכן זהו שמו". בטל הרבי את דבריו ואמר: "וכי חושב אתה שכחתי את שמי"?...

הספורים המאלפים על מדותיו התרומיות של רבי שלמה זלמן אוירבך והליכותיו הנאצלות, מהיום לנו כספר מוסר ומורה דרך. לאחר פטירת רעייתו שהסתלקה לא עלינו בשבת קודש באופן פתאומי, ירד במוצאי שבת בפועלית אל הקומה התחתונה שבבית החולים, כדי לשהות לצד מטתה ולומר תהלים לעלוי נשמתה, והנה באחת הקומות נכנס אחד מתלמידיו, שהיה אז אברך צעיר, ובשראה את רבו הנערץ, מהר לספר לו בשמחה על שזה עתה ילך אשתו בן למזל טוב. האברך לא ידע על השבר הגדול שרבו השבר זמן קצר קודם לכן, אולם רבי שלמה זלמן לא הסגיר מאומה מצעריו וברך את התלמיד מקרב לבו. בשהוא מתעניין על כל פרט ודורש בשלום בני הבית, רק מאחר יותר נודע לתלמיד דבר האסון, והוא עמד נפעם אל מול גדלות רוחו של רבו ואהבת ישראל הגדולה שפעמה בקרבו.

בעת שישבו שבעה על הסתלקותו של גאון ישראל זה, ספר אחד המקרבים שזכה להסיע לעתים את רבי שלמה זלמן ברכבו, שפעם ירד הרב מהרכב ונפרד מהנהג לשלום, בשהוא מודה לו על הטרחה למענו, אך בשבחיו שברכב יושבת גם בתו הקטנה של בעל הרכב, שב רבי שלמה זלמן על עקבותיו כדי לדרש בשלומה של הילדה הקטנה. דבר זה, שהאדם הגדול הזה דורש בשלומה, גרם לה להתרגשות גדולה ובקשפורה זאת התבטאה, שהנהגה זו לא תשכח ממנה לעולם.

לצד גאונותו הגדולה של רבי חיים עוזר גרודזינסקי, השתלב גם פי מדותיו, נפשו הזכה ומדותיו האציליות. כל מי שהיה נכנס לחדרו, רב או סוחר, ראש ישיבה או אפילו תגרן וקצב, עגלון וסנדלר, נער פזון, כלם התקבלו על ידו בחבה מפלגת ובכבוד שלא זכה לו בשום מקום אחר, עד שנעשה לבו טוב עליו. מכריו שלא נמנו על שומרי התורה נהגו לומר, שקשה לדעת מה מכרע אצלו, אהבת התורה או אהבת בני אדם. שנה אחת, נסע בני משפחתו למעון קיט למנוחה, ובבואו אל עיר הנפש הצעו לפניו על ידי המתוכים שהי דירות נוחות, במשאת מהן עדיפה על חברתה. בקשה הרבנית לשבר דירה זו, טרם יקדמונה אחר, אולם רבי חיים עוזר עדין חוכך בדעתו ושואל: "ומה בפי המשרתת? הלא יהיה עליה לטרח ולהביא לכאן את כל הספודות, המטבח מרחק יותר בדירה זו ביחס לשניה, וצריך אם כן לשמע מה בפיך".

נכנס פעם אחד ממכריו ושומעי לקחו של רבי אשר אנשיל וינגרין מטשננר בעל "מנוחת אשר", אל ה"דברי חיים" מצנו, והתבקש על ידו לספר מעט על מדרגותיו של רבו. החל האיש למנות מעלות רבות שראה אצל רבו, ובקשפר ואמר שמעולם לא פעם רבו על שום אדם ולא רגז ממנו, אחר לו ה"דברי חיים" שעל דבר זה לבד כבר ראוי הוא להיות רבי ומנהיג בישראל. שכן דבר גדול הוא עד מאד. לאחר מכן ספר האיש גם, שרבו נוהג לשבת תמיד בחדרת ה' מתוך מודא שמם, בשהוא יושב רק בשפת הספקל בדרך עראי בלי להשען על המשענת כבן חורין, ושבת ה"דברי חיים" גם מדרגה זו.

עדין נפש, עניו ושפל בך היה רבי חיים פלאגי, המפרסם בחבריו הרבים והמקיפים בכל מקצועות התורה, בכל מה שהיה שיק לאישיותו; אולם תקופ בדתו ומנהיג בקוד עליון, בכל מה ששיק לעניני הצבור ושלטון כח התורה. כאשר היו פוגעים בכבודו, לא היה מגיב כלל ואף את בניו היה מזהיר לביטל בלבם כל תרעמת וטינה על כך ולא לקנא את כבודו. פעם, החליט בית הדין להחרים אדם אחד שפגע בכבוד רבי חיים, אך הוא עמד ודרש מהם להיות מתונים בדין, וגם אם יראו את הכיזת התרם בדרך הכרתי, יעשו זאת בשביל כבוד התורה שפגע, ובשום אופן לא כדי לשמר על כבודו האישי.

מטעים

שפטים ושטרים (מ"ט)

בטעמי הפסוק הראשון שבפרשה, יש רמז לאדם כיצד לנהג בחייו. שפטים ושטרים - בטעמי שופר מהפך רביע, כלומר אדם הרוצה לשפר מעשיו ולתקן את עצמו, צריך לקחת לו שפטים ושטרים שישפיעו עליו וינהוהו בדרך אמת בנפש המרביע את האדמה. תתורף בכל שערך - בטעמי קרמא זקף קטן, שאם האדם יקדים וישים לנגד עיניו את השופטים שישפטו את מעשיו מדי יום, אז גם אם הוא בעל קומה זקופה, זוכה על ידי כך להקטין את עצמו. אשר ה' אלוקיך - בטעמי דגנא תביר, שגם אם יש לו שדרה ומנוי, ישבר את דרגתו ויתנהג בענוה. נתן לך לשכטך - בטעמי מאריך טרחה אתנה, שעל ידי הטרחה הרבה והארכה שמתנגע האדם במלחמתו ביצר הרע ובתאוותיו, בזה ששופט את עצמו בכל רגע מחייו, אז הוא זוכה למנוחה נכונה בעולם הזה בהמשך חייו, כפי שאמרו חז"ל ביומא, 'בין שיצאו רב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא'. ושפטו את העם משפט צדק - בטעמי מאריך טרחה מקף סוף פסוק, שאם יחשב האדם שכבר זכה בעולם הזה למנוחה ולא יתור לו שבר לעולם הבא, אזי מבטח לו שבוכות שהקוף וסבב את עצמו במשפטי צדק ולחם ביצור, וזכה שיהיה סוף פסוק לכל צרותיו וישב בהשקט ושלוח במנוחת עולמים. (מנחת עני)

מדגש

בילקוט שמעוני וב'ספרי' נדרש הפסוק שבפרשה 'כי תשחח יעור עיני חכמים': 'אין יוצא ידי עולמו עד שיורה צדק בהוראתו' ו'יסלף דברי צדיקים': 'אין יוצא ידי עולמו עד שיודע מה שמדבר/ והדברים המזוהים וחסרי פשר. ואמנם הגר"א מוילנא מגיה את הדברים וגומר: 'אין יוצא ידי עולמו עד שיורה טעות בהוראתו שיאמר על טהור טמא, ויסלף דברי צדיקים אין יוצא מדי עולמו עד שכל ידע מה מדברים'. אולם המלבי"ם ובעל הפלא"ה ועוד רבים מפרשים את המאמר ככתבו ומבארים, שדין שרגיל לקחת שחד גם אם יחוש תחלה שעושה מעשה מגנה בקד שהוא מטה את הדיו לטובת מי שנתן לו שחד, יעשה הדבר אצלו כהרגל עד שאינו יוצא מדי עולמו עד שיורה צדק בהוראתו וידמה בנפשו שהוא דין אמת, ויחשב בלבו שדבריו נכונים ויודע הוא מה שמדבר ופוסק.

ממלך

לא שפר עליו מזלו של אחד, ואשתו היתה עזר 'בנגדו' בפשוטו. ממררת היתה את ימיו ומלחמה תמידית היתה לו בביתו זו אשתו. הגיע פעם האיש לפרשת שפטים, קרא את דברי הכהן שהכריז כאשר היו בני ישראל קרבים למלחמה על אויביהם, וכאשר קרא את הפסוק: 'וזמיהאיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו', ענה בחינה מר ואמר ליושבים לצדו: 'יודעים אתם מדוע צוהת התורה לאדם בזה לחזר מעורבי המלחמה ולשוב לביתו? מפני שאם ארש לו אשה, אזי פטור הוא לצאת למלחמה, שכן מלחמה ערובה כבר לו בביתו...'.

"צדק צדק תרדף" - הוי וודף אחר הצדק בדרך הצדק, הישר והאמת. ואל תהיה פאותם שרודפים אחר הצדק שלא בצדק, ועושים מעשים ומצוות בדרך שקר וזתיבות עקלקלות (הבעש"ט)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת שופטים תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל, אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך (טז, יח)

כתב בספה"ק קדושת לוי: "דהנה הקדוש ברוך הוא שופט את הכנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו. אך צריכין אתערותא דלתתא לעורר את המדה של רחמנות למעלה. ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד? כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדון לכף זכות, אז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המידה ומלמדים גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים.

ואם כן, האדם מעורר במעשיו שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל. וזה שכתוב שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, רוצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה על ידי שעריך, דהיינו השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך. וזהו ושפטו את העם משפט צדק, רוצה לומר כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה ועל ידי זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במידה שאדם מודד מודדין לו"

בהקשר לזה ש"במדה שאדם מודד מודדין לו" והיות שאנו כבר נמצאים בימי חודש אלול ותקיעת השופר כבר נשמעת באזנונו, נביא מעניין זה מספר עלי ורדים:

הגמ' בר"ה (טז, א) אומרת כי הקב"ה ציווה לתקוע בשופר בראש השנה כדי לערב השטן. מה הביאור בזה?

מובא בספר "מנוורת הזהב" מאת הרה"ק רבי זושא מהאניפולי דהנה בתחילת פרשת חוקת "וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (במדבר יט, ב) וברש"י "שהיו אומות העולם מונין את ישראל מה טעם יש בה וכו' אין לך רשות להרהר אחריה".

לכאורה נראה שזה רע לנו שאין אנו יודעים טעם המצוה ואומות העולם מצערים אותנו בדבר זה, אולם, אומר ר' זושא מהאניפולי שזה לטובתם של ישראל שיש חוק ללא טעם. ומדוע? כי הקב"ה נוהג עם בריותיו "מידה כנגד מידה" ואמרו חז"ל (ב"ר ט, יא) "כל המידות בטלו ומדה כנגד מדה לא בטלה ובמידה שהאדם מודד בה מודדים לו". כאשר אנו שומרים על החוקים של הקב"ה בלי שכל ובלי הבנה - אף הקב"ה נוהג עמנו במידה זו.

הוא מצווה עלינו לתקוע בשופר ועל ידי כך מתערבב השטן ואנו נסלחים. באים השטן ואומות העולם ומקטרגים לפני הקב"ה איך עשה עמנו כדבר הזה? ועונה להם: הם שומרים את החוקים שלי בלי הבנה לכן גם אני סולח להם "בלי הבנה".

נמצא שהחוקים טובים לישראל ועל כך נאמר תהילים (פא, ד-ה) "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא" ושמירת החוקים תעזור לנו כי ע"ז זה "משפט לאלקי יעקב"

לפי זה יובן הפסוק "ידיבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה" זה חוק, ולמה? "אשר צוה ה' לאמר" שהקב"ה יוכל לענות לטענות היצה"ר והשטן למה הוא מוחל עוונות ע"י מצות תקיעת שופר, למרות שאין לך הסבר הגיוני. עכשיו יש לו הסבר: זה נהיה "משפט", כי זו מכ"מ ובמידה שהאדם מודד כך מודדים לו.

רבי ראובן קרלנשטיין הביא את דברי ה"חתם סופר" בפ' אחרי מות שמבאר את הנאמר בפרשת יו"כ "והיה לכם לחוקת עולם" מדוע כתוב על יו"כ שזה "חוק"? כי דוקא הידיעה שהכפרה של יו"כ היא בגדר "חוק" זה מה שמכפר. הכיצד? אם נשאל אדם "האם אתה מבין למה יו"כ מכפר"? יאמר בטח, למה שלא יכפר, אני הרי צם ומתפלל יום שלם, ועוד הולך בלי נעלים... אדם כזה עלול להרגיש שהקב"ה עוד "חייב" למחול לו..., אבל אם יאמר שבאמת אינו מבין איך זה מכפר, הרי אפילו שהוא צם ומתפלל, אבל הוא הרי יודע מה זה כל חטא קטן, זה הרי מרידה ברבש"ע כביכול, אלא שהתורה אמרה שיו"כ מכפר, אז זה אכן מכפר לו. זה הפירוש שאצל מי שמרגיש שזה חוק אז זה באמת מכפר. וכל ענין התשובה זהו חוק.

מספרים שאחד מגדולי ישראל בהיותו ילד, לימדו אותו בליל ה'ניטל' לשחק שחמט. לאחר שתיארו לו את כללי הצעדים של הכלים השונים, אמרו לו שיש כללי יסודי: לאחר שעושים מהלך אין דרך חזרה. א"א להתחרט. אמר: א"כ איני מוכן לשחק במשחק הזה, כי זה לא משחק יהודי. יהודי יודע שגם אם עשה מהלך שגוי ומוטעה, הוא יכול לחזור בתשובה.

הקב"ה אמר שמי שחטא יעשה תשובה ויתכפר לו. זהו שכתוב (תהילים קמו, יט) "מגיד דברו ליעקב", למה? כי "חקיו ומשפטיו לישראל", הקב"ה נתן לנו את ה'תשובה' שהיא דבר לא שכלי, ומדוע עשה זאת? כיוון שגם אנו עושים דברים לא שכליים "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" (שם כ).

(עלי ורדים)
לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: צדק צדק תרדוף למען תחיה (טז, יט-כ)

פירש בספר בן איש חי, בהקדם דברי המדרש "כל דיין שלוקח שוחד אינו מת עד שיורה צדק בהוראתו". בביאור המדרש מביא מפי הרב נ"א ז"ל, על מה שכתב התנא "ועתיד אתה ליתן דין וחשבון" ומהו דין וחשבון? שהנה, ברוב דיני התורה יש פלוגתא וכמה שיטות, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, אלא שנפסק ההלכה כדעת אחד הצדדים. וא"כ אם אדם מעוות את הדין, יכול עפ"י רוב לטעון שפסק בזה כאחד השיטות בסוגיא. לכן, כשמגיע לבי"ד של מעלה שואלין ממנו קודם כל מה ההלכה ומה הדין בכל דבר ודבר, ולאחמ"כ עושים עמו חשבון שאם פסק כן איך עיוות את דינו? וזה הפשט עושים עמו קודם "דין" שיורה מה הדין בדבר זה, ואח"כ עושים עמו "חשבון" למה עיוות את דינו.

ואף גם כאן, כשחכם מקבל שוחד, ומפני השוחד פוסק כשיטה מסויימת בהלכה, מגלגל הקב"ה שיבוא לפניו מקרה דומה, ושם לא יקבל שוחד, ויפסוק לפי האמת, ואז נסתם טענתו שפסק כשיטה פלונית. וזה הפשט שכל דיין שלוקח שוחד אינו מת עד שיורה צדק בהוראתו הכוונה עד שיורה את הצדק באותו מקרה ואז נתפס בעונו ממנו נפטר. לפי"ז כתב הבן איש חי הביאור בפסוק הוא "ולא תקח שוחד וכו'" ואם תרצה את נפשך שאתה פוסק כאן כשיטה פלונית, תדע לך ש"צדק צדק תרדוף", במקרה אחר ששם לא תקבל שוחד הרי תפסוק כפי האמת וייתר תשובתך.

בעניין הזה מסופר, שביולנא היו כמה עגלונים שבסוף עבודתם היו מתיישיבים יחד לבלות זמנם בבית מרזח, יום אחד, תוך כדי דיבורם ולהגם עלה על הפרק הנושא של "עולם הבא", ונדברו ביניהם שהראשון מבניהם שמת יבוא לספר לחבריו מה עבר עליו.

ברבות הימים חלה אחד העגלונים, כשבאו חבריו לבקרו הזכירו לו את ההתחייבות שלהם, ואכן הבטיח שיבוא לספר. אחרי כמה ימים אכן שבק חיים לכל חי אותו העגלון. ביום ה"שלישים", הגיע אל חבריו בחלום, לשאלתם, מה נעשה בדינו אמר שהכל עבר בסדר, אלא שנסתם דינו מחמת ה"ויסקי", ומזהירים באזהרה חמורה שלא ישתו "ויסקי" ואז ירווח להם.

שאלו אותו, מה הבעיה ב"ויסקי", הרי היה לזה הכשר? ענה להם: כשהגעתי למעלה שאלו אותי לסדר יומי, ופירטתי להם, שאלו אותי למה לא השתתפתי בשיעור תורה? ולמה לא למדתי? עניתי, שכבר ניסיתי בצעירותי, ונוכחתי שזה מאוד קשה לשבת וללמוד, לכן לא למדתי. בהמשך השאלות, שאלו מה שתינו כשהיינו בבית המרזח, ועניתי שהכל היה עם הכשר כדת. ואז שאלו אותי מהם המשקאות אותם שתיתי, ומניתי אחת לאחת את כל הסוגים: יין, בירה, וכו' וכשאמרת ששתינו גם "ויסקי", שאלו אותי איך שתיתי ויסקי? הרי זה מר?!, עניתי להם שהם לא מבינים ב"ויסקי" כי רק בהתחלה זה מר וקשה אבל כשמתרגלים זה מתוק ביותר!

אמרו לי, א"כ, נפסק דינך לגיהנם! למה? שאלתי, ענו: כי עכשיו הרי אמרת שהנך יודע שישנם דברים שבתחילה הם מרים וקשים אבל כשמתרגלים זה נהיה מתוק ביותר! א"כ היה לך להתרגל וללמוד כדי שיהיה לך מתוק ביותר! (ציוני תורה)

תמים תהיה עם ד' אלקיך (יח ג)

הר"ר חיים ברלין ז"ל זכה ללמוד מהגרי"ז מבריסק זצ"ל אופן עשיית גורל הגר"א פעם שאל את הגרי"ז האם עשה כבר פעם גורל זה ואמר שעשה פעם אחת ועלה לו הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלקיך".

(כרם חמד)

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך. (טז יח)

איתא בשלה"ק ובספה"ק שצריך האדם להעמיד ז' שומרים בכל שערי המח, בראיית העין ובשמיעת האוזן ובחוטמו שלא יכעוס, וכ"כ החיד"א מהקדמת מהר"ח, כי חמשת החושים הם שערים שדרך שם עובר כל דבר, חוש הראיה, שמיעה, ריח, דיבור, והמישוש. ושם צריך לשפוט משפט צדק, והאריך

שכל מי שרוצה להשאר יהודי שיברח מהמדינה עד חודש חשוון, נמצא שכל העבירות שעברו לא היה ממש באונס.

וכתב מהר"י בירב שהיתה דמעתם על לחיים להצילם מידי כרת, שהרי כל חייבי כריתות שלקו, נפטרו מידי כריתות, כי כל חייב כרת הרי עבר על לאו ובכל לאו יש חיוב מלקות. ועמדו בדלתי ביתו של מהר"י בירב בבכיות נוראות שיסכים לתת להם מלקות. אלא שבהמשך הדורות מאז שגלינו מארצנו כבר אין לנו סמיכה, והרי אי אפשר להעניש אא"כ יש בית דין סמוכים, ואיך יתנו להם מלקות?

ואז החליט מהר"י בירב ע"פ מש"כ הרמב"ם שאם מסכימים כל בני ישראל היושבים בא"י על צדיק אחד שהוא גדול הדור, יוכל הוא לחדש את הסמיכה ככחו של משה רבינו. וכך הוה, כל חכמי ישראל מצפת הכתירו את מהר"י בירב שהוא יהיה הסמוך, והסמיך בכוחו הגדול עוד ג' צדיקי הדור, המבי"ט, האלשי"ך, ומרן הבית יוסף, וכך הוה מעשה שישבו בית דין ולקחו שוטרים ונתנו מלקות לגולי שפניא, שמחו שמחה גדולה שנפטרו מידי כריתות, ועשו קידוש בשבת קודש.

באותם הימים היה צדיק גדול בירושלים, מהרלב"ח, רבינו לוי בן חביב, מנו"כ בהר הזיתים, וכתב לחכמי צפת היתכן שעשיתם כן מבלי לשאול את חכמי ירושלים, ועוד וכי איך נתתם מלקות בלי התראה. ומהר"י השיב לו כמה בזה, ונתמלא פניו בחבורות ופצעים, ובא לפני האבן שלמה בבכיה, איך יסע לבית הוריו עם פנים כזה... [וכן אנו אומרים ביום א' דסליחות 'איך נפתח לפניך דר מתוחים, באיזה פנים נשפוך שיחים'] ושלח אותו לבית הרופא שימרח על הפנים כמה משחות ורפואות, שיוכל ליסוע לבית הוריו. ודחה את הנסיעה בכמה ימים עד שיתרפא ויוכל להראות פניו.

כך כשהיה ביהמ"ק קיים והיינו עולים לרגל ג' פעמים בשנה, לא היינו יכולים להזכר בערב יום טוב, אוי איך אני נראה, שהרי זה לא משחק, היינו צריכים להראות את הפנים לפני השי"ת, כמו אותו בחור שחושב לפני הנסיעה איך אראה את הפנים לאבי ואמי, כך במשך השנה אנו אובדים את הפנים, וב' או ג' חדשים לפני העליה לרגל, היה האדם צריך לטהר את פניו בתשובה. כי הקב"ה מבקש מאיתנו 'הראיני את מראייך', אל תבא עם כובע על המצח, תראה לי את המצח. ואיך נוכל לטהר את המצח? לזאת סמכו ענין לו פרשת שופטים, מה שהיה היה, העיקר מכאן והלאה להעמיד שוטרים על חמשת החושים, להתלבש ביראת העונש ויראת הרוממות, לשמור הראיה והשמיעה והדיבור והמיישוש, לחיות איזה תקופה במשקל ומשפט צדק, ולא יקח שוחד מיצור, ולא יטה משפט שמספיק להתחיל לפני יום טוב, אלא מעכשיו להתעורר, צדק צדק תרדוף, למען תחיה וירשת את המתנות הגדולות אשר ה"א נותן לך.

הגרמ"י רייזמן) וכמו שאדם מל את בנו בן שמונת הימים, עושה זאת בשמחה, כך מספר מהר"י בירב שאותם האנוסים שמחו שמחה גדולה על שלקו אותם, ופטרו את נשמתן מדין כרת. וביאר עוד רבי יהודה שעבודת השוטרים הם כמו רופאים, כשהרופא מבין שהחולה צריך ניתוח דחוף כדי להציל את חיו, אעפ"כ אינו מנתחו עד שיחתום החולה על הסכמתו לניתוח, ולכאן קשה מה לו להתעכב עד שיחתום החולה, והרי הרופא יודע האמת שחייבים לנתח אותו להציל את חיו? אלא שכן הוא הסדר שאין הרופא עושה פעולה בלי הסכמת החולה, כך היו שוטרי בני ישראל עושים פעולתן להכות ולרדות רק בהסכמת ישראל. אמנם זה פשוט שמי שנתחייב מכות ובורח מבית דין שלא יכוהו, כופין אותו בכח ונותנין לו מכות. וזאת ככל מצות עשה שכופין את האדם לקיים המצוה אף שלא ברצונו.

ומעתה מיושב מה שכתוב בפסוק לשון יחיד 'תתן לך בכל שעריך', כי כל יחיד קיבל על עצמו שוטרי להכותו לעת הצורך כדי להציל את נשמתו. ולולא כן, לא היה יהודי אחד מסכים להיות שוטרי להכות את ישראל.

וכתב עוד בשם המעבר 'יק' סי' א' סעיף כח שיש מלאך שדן את האדם אחר מיתתו, ושמו צדק, וכל הרוצה להפטר מזה המלאך ששמו צדק, הוא מבקש ומתחנן לפני השוטרים בזה העולם שיכוהו ויטהרוהו ויצילוהו מאותו המלאך. ונמצא שמוסד השוטרים הם כמוסד הרופאים, כי גם הם עוסקים לרפאות את ישראל מכרת ומכל רע.

הגרמ"י רייזמן) **לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (יז, יא)** רבי שלום שבדרון זצ"ל, כידוע, הוציא לאור את הספר "דעת תורה" של סבו, המהרש"ם מברעזאן זצ"ל, והוא היה זקוק לכסף להוצאת הספר. לשם כך התכונן ב'בין הזמנים' של חודש ניסן, מייד אחר הפסח לנסוע לחו"ל, להיפגש שם עם נדיב אחד, בתקוה שהלה יתרום להוצאת הספר.

אבל כמובן, לפני שנוסעים לחו"ל צריכים לבקש רשות מהמשגיח, איש אלוקים קדוש רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שהיה בבני ברק. לילה לפני הנסיעה, הגיע רבי שלום עם המזוודה, וכמוכר עם כרטיס הטיסה, לבית חתנו, הרב אריאל בבני ברק, כדי להיכנס בבוקר אל המשגיח, לקבל את רשותו לנסוע ולקבל את ברכתו.

השלה"ק שלזאת נאמר תיכף 'לא תקח שוחד' כיון שהאדם הוא נוגע וקרוב לעצמו לומר שדבר זה אין בו משום חשש שמירת העיניים, לזאת מזהיר הכתוב 'לא תקח שוחד', היינו מנשך ומיצרך, שלא ישחדו את שכלך, להכריע את המשפט הישר. השופט הוא הנשמה, והשוטר הוא היראת שמים. הקב"ה אינו צריך להעמיד שוטר עם רובה, יראת שמים שבנפש האדם הוא עצמו השוטר, שמעורר את האדם, בכל מה שהנשמה אומרת לאדם שלא יעשה כך וכך, שהיא השופט, אזי בא השוטר מדת היראה ומעורר שא"כ יש להתפחד מהשי"ת דאיהו רב ושליט, וכן יראת העונש.

בעליה לרגל היו צריכים להראות את פניו לפני ה', וצריך לזה הכנה דרבה וכ' האבן שלמה משמלויה צוק"ל שבזה מובן סמיכת הפרשיות, דבסוף פרשת ראה למדנו על ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה', יתן ה' שבעוד כמה שבועות נזכה בחג הסוכות להראות את פני ה' אלקינו, וכדרך שבא לראות כך בא ליראות, וכ' בעל הטורים בפסוק 'לראות את פני' דבספרי תורה הישנים היה כתוב באות פ' דתיבת פני פ' גדולה וכפולה, פ' בתוך פ', לרמוז על פנים בפנים, דכשם שבא לראות כך בא ליראות. שלא נתבייש להראות את הפנים. וכמעשה שהיה באחד ששלח את בנו לשיבה למרחקים לכמה שנים, וכשהגיע זמנו לביתו היה הבחור סופר את השבועות והימים מתי יזכה לראות את אביו ואמו, אמנם כמה ימים לפני הנסיעה היה ריב בין בני השיבה והכו זה בזה, ונתמלא פניו בחבורות ופצעים, ובא לפני האבן שלמה בבכיה, איך יסע לבית הוריו עם פנים כזה... [וכן אנו אומרים ביום א' דסליחות 'איך נפתח לפניך דר מתוחים, באיזה פנים נשפוך שיחים'] ושלח אותו לבית הרופא שימרח על הפנים כמה משחות ורפואות, שיוכל ליסוע לבית הוריו. ודחה את הנסיעה בכמה ימים עד שיתרפא ויוכל להראות פניו.

כך כשהיה ביהמ"ק קיים והיינו עולים לרגל ג' פעמים בשנה, לא היינו יכולים להזכר בערב יום טוב, אוי איך אני נראה, שהרי זה לא משחק, היינו צריכים להראות את הפנים לפני השי"ת, כמו אותו בחור שחושב לפני הנסיעה איך אראה את הפנים לאבי ואמי, כך במשך השנה אנו אובדים את הפנים, וב' או ג' חדשים לפני העליה לרגל, היה האדם צריך לטהר את פניו בתשובה. כי הקב"ה מבקש מאיתנו 'הראיני את מראייך', אל תבא עם כובע על המצח, תראה לי את המצח. ואיך נוכל לטהר את המצח? לזאת סמכו ענין לו פרשת שופטים, מה שהיה היה, העיקר מכאן והלאה להעמיד שוטרים על חמשת החושים, להתלבש ביראת העונש ויראת הרוממות, לשמור הראיה והשמיעה והדיבור והמיישוש, לחיות איזה תקופה במשקל ומשפט צדק, ולא יקח שוחד מיצור, ולא יטה משפט שמספיק להתחיל לפני יום טוב, אלא מעכשיו להתעורר, צדק צדק תרדוף, למען תחיה וירשת את המתנות הגדולות אשר ה"א נותן לך.

הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך.

כתוב בספר 'עבודת יהודה' [להגה"ק רבי יהודה ליכטנשטיין, בן אחיו של הגה"ק רבי הלל קאלאמייער זצוק"ל, היה תלמיד של דודו רבי הלל, וכן תלמיד ה'מעגלי צדק' מתלמידי החת"ס י"ע] שופטים ושוטרים, פרש"י 'שוטרים הם הרודים את העם אחר מצותם, שכופתים ומכים ברצועה כדי שיקבל עליו דין השופט'.

והנה כדי למנות שוטר הרי צריך האדם להסכים להיות שוטר, לקיים מצוה דאורייתא להעמיד שוטרים על בני ישראל. והרי זה דבר פלאי ומעניין, שמציעים לאדם להיות שוטר, להכות בני ישראל. ולמשל אם יהיה כתוב מודעה בעיתון, 'דרושים', שמשה רבינו מחפש אנשים שיודעים להכות את בני ישראל, כמה טלפונים יהיו שם? והרי בגמ' מכות מבואר שאין מדובר באנשים מושחתים שבכל אופן מכים ורודים, שצריך שיהיה רחמן ולא ירבה להכות ולא בכח מדי גדול וכו'. וא"כ מי מבני ישראל יקנו כלי עבודה מקל לרדות את העם, ולא עוד אלא שכל זה בחינם, לא כתוב שיש על זה משכורת.

מה אני בחינם אף אתם בחינם, כמ"ש בגמ' נדרים, הנוטל שכר לדון, דיניו בטלים, בימינו יש כל מיני היתרים של שכר בטלה, וגם זה לא לכו"ע, וה"ה שוטר. וא"כ מי מבני ישראל יציע את עצמו להיות שוטר לתת מכות נמרצות לאידישע קינדער? וכי איך אפשר להכות יהודי, והכתוב צועק ואומר 'ואהבת לרעך כמוך', והרי אסור לצער שום יהודי, מי יוכל להרים ידו על יהודי? והענין מובן ע"פ מעשה שהיה ביום תשעה באב שנת ה' אלפים רנ"ב ביום גירוש ספרד, לא היו הכל יכולים לעמוד בנטיין לברוח מהמדינה ולהפסיד כל רכושם, כמו שזכו שלוש מאות אלף מישראל לעשות כן במסירת נפש, [כמבואר באברבנאל] אבל הרבה מהם היו אנוסים ושמו על יהדותם בהצנע, וכנודע שהרבה מאד עזבו אח"כ את הדרך הזו, שהיו הגויים שורפים כל מי שחשדו בו שהוא מהאנוסים. ומרוב פחד ואימה עזבו הרבה מהם את מדינת ספרד לאט לאט.

וכשעלו לארץ ישראל באו לככות אצל מהר"י בירב שבאלו הימים שהיו אנוסים בספרד, לא היה להם ברירה וכמה פעמים עברו מתוך האונס על חילול שבת וטרפות ויוה"כ, כדי להראות מבחוץ כאילו שהוא נוצרי, כשראה ששלוחי האינקוויזיציה עוקבים אחריהם, עברו על כמה עבירות, ומעיקר הדין לא היו בגדר 'אונס רחמנא פטריה' כי לא היו אנוסים ממש, שהמלך הכריז

"הסימנים הללו הם הבטחונות שבידי האדם, ובזכותם יצליח לצאת מבלי לטעות בדרך ולשרוד את נפתולי החיים".

"אף אנו, ההולכים בדרכי החיים, חייבים לסמן סימנים שיסיעו לנו בהליכה הסלולה מדור לדור. הסימנים הללו הם ההצהרה הברורה: 'אין כאלקינו, אין כאדוננו'. רק לאחר שקבענו אותם במסמרות של ברזל, יכולים אנו לצאת בשלום לדרך, ולנסות להבין 'מי כאלקינו, מי כאדוננו', שכן שאלות מסוג זה, מבלי קביעת האמונה עמוק בלבנו, מסוכנות הן".

לאחר מכן הביט רבי יוסף חיים באברמ'לה ברגמן במבט חודר ואמר לו: "רואה אני, כי עתיד אתה בעוד זמן מה לעזוב את ירושלים, ובמשך שנים רבות לא תהיה כאן. אל תשכח להציב לך סימנים בדרכך, כדי שחלילה לא תסטה מן הדרך". הוא נאנח לרגע ואחר שנה: "אל תשכח..."

ימים חלפו, אברמ'לה הצעיר בגר והיה לאיש, הוא נקלע לאירופה ושהה בה במשך כל שנות הזעם, ומוראותיה של השואה הנוראה חרוטים בבשרו. במהלך השנים הללו עמד לא פעם בפני נסיונות מרים. היאוש הנורא הביא אותו להעדיף את מותו מחייו. אך בכל פעם כזו, עלתה במוחו אותה תמונה של רבה הישיש של ירושלים העומד ומסביר לו, כדבר איש אל רעהו, אודות הסימנים שחייב הוא להציב לעצמו בדרכו.

בזכות אותם סימנים, ובכוחה של האמונה הברורה שבערה ב"אין כאלקינו, אין כאדוננו" - ספר ברבות הימים - החזקתי מעמד.

רבי יוסף יעבץ, שגלה עם גולי ספרד, שכתב שאל מול הנסיון הגדול בספרד, אשר העמיד לכל אחד את הבררה בין גרוש לבין התנצרות, הצליחו חלק לעמוד בגאון, בשעה שאחרים לא הצליחו, וקבלו עליהם למראית עין את דת הנצרות.

והנה, באורח פלא התברר, כי דוקא האנשים הפשוטים, אשר בקושי ידעו לומר תהלים, אולם אמונתם היתה יצוקה על יסודות איתנים - הצליחו שלא לפול, עזבו הכל מאחוריהם ויצאו לגלות, ואילו החכמים האנשים העשירים והפילוסופים נותרו בספרד, כשחלקם מצליחים לעמוד בנסיון וחלקם לא. שכן מי ששואל "מי כאלקינו", כבר מכניס עת עצמו לסכנה של אמונה, והמשובח ביותר הוא לעמוד ולומר "אין כאלקינו"!

קוזאק חשוב, אשר הגיע לדרגה של שר בממשלת הצאר, רכש לעצמו סוס מיוחס מגזע תרשישים, הישר ממצרים, בעל תעודת יוחסין של עשרה דורות אחרוניים.

מאמץ רב היה כרוך בהעברת הסוס לרוסיה, אולם השר לא נרתע מן הקשיים, ולבסוף הצליח להביאו, עמד ורחץ וקשט אותו בתכשיטים יקרי ערך.

באחד הימים נאלץ לנסוע לעיר אחרת. לקח אתו השר חיל ופקד עליו שהוא יהיה ממונה על שמירת הסוס בלילה, כאשר הוא עצמו יפרוש לשנה.

כשירד הלילה והשר עמד לפרוש לשנה, הוא הזהיר את החיל שלא ירדם, והציע לו שינסה לחשוב בשעת הארוכות הבאות מחשבות פילוסופיות.

הקוזאק נרדם מיד, אולם כעבור שעתים התעורר בבהלה. "מי יודע אם לא נרדם החיל?" הרהר וקפץ מן המטה.

הוא מצא את החיל ערני לחלוטין. "על מה אתה חושב?" שאל אותו.

"כאשר דופקים מסמר בעץ נהיה בו חור", גילה לו החיל את צפונות לבו, "ומהרהר אני להיכן הלך העץ שהיה קודם לכן בתוך החור?"

"המחשבות הללו חשובות ביותר", החמיא לו הקוזאק, "המשך הלאה ועשה חיל!"

כעבור שעתים שוב הגיע, הוא מצא את החיל יושב ומהרהר עמוקות, "במה תסריד את מוחך כעת?" התענין.

והחיל משיב: "כשאוכלים בייגלה עם חור, נעלם החור תוך כדי האכילה, ואני מתיגע לדעת להיכן נעלם החור?"

"מחשבות שכאלו!", התפעם השר, "עוד תזכה לקבל העלאה בדרגה, 'המשך הלאה!'".

שעתים נוספות חלפו, ושוב חזר השר להתענין בערנותו של החיל. קמטים במצחו של השומר מעידים על מאמץ מחשבותי רב, ובענין רב הוא נגש ושואל: "מה עכשו?"

"כעת", השיב החיל, "אני עסוק במחשבה חשובה ביותר, מתפלא אני כיצד יתכן שאני עומד פה כבר כמה שעות, ובכל זאת גנבו את הסוס?"

עמד על כך החדושי הרי"ם (הובא בספר פרחי רש"י): זהו סופו של העוסק במחשבות פילוסופיות, סופו שייגנבו לו את האלקים שלו מתחת ידיו, שכן מחובתו של האדם להתהלך עם אלקיו בתמימות, ורק לאחר שהאמונה נטועה בו היטב, יכול הוא לנסות להבין על מה ולמה.

יש מקום לפילוסופיה ביהדות, אנו מוצאים את הרמב"ם שואל במורה נבוכים שאלות פילוסופיות רבות, אולם כל מקומה של הפילוסופיה הוא רק אחרי האמונה התמימה.

כניעה בפני הוראותיו של 'מגדל הפקוח'

כאן המקום להוסיף כי יש הנוטים להפוך את המצוות לסגולות: זו סגולתה לשמירה, זו מביאה לעשירות, האחרת לזרע של קימא, ועוד כהנה וכהנה. אולם לא זוהי דרכה של תורה.

הקב"ה מצוה אותנו להתהלך עמו בתמימות, מבלי לחקור אחר העתידות ומבלי לתור אחר 'חכמות' באמונה, עלינו להניח את 'המושכות' בידי מי שאמר והיה העולם, ולהכניע את עצמנו בפני ידו המכוננת את העולם.

ימים ספורים קודם לכן, בחול המועד פסח, היתה ברית בני ברק לנכדו של רבי שלום, כאשר המשגיח היה הסנדק, אבל רבי שלום לא השתתף בברית. כאשר נכנס אל המשגיח לקבל את ברכתו, שאל אותו המשגיח: "הרי היתה לפני כמה ימים ס'ורים ברית לנכד שלכם, ואיך יתכן שהייתם לא הגיע לברית? השיב רבי שלום: "היה לי כאב רגליים, והייתי צריך לנוח קצת".

שאל אותו המשגיח: "היה לכם כאב רגליים? אם כן כיצד אתה עומד כעת לנסוע לאמריקה, הרי אתה צריך לנוח?"

שמע זאת רבי שלום, נפרד מהמשגיח, שב לבית בתו, שם המתינה לו הרעבעצין שליותה אותו לבני ברק, נטל את המזוודה, ואמר לה שחוזרים לירושלים הביתה. הרי המשגיח אמר שצריך לנוח.

היא שואלת אותו: "הרי הכל מוכן לנסיעה?!" והוא משיב לה: "המשגיח אמר..."

רבונו של עולם, שמעתם כזה דבר? אני לא יודע מה אתם הייתם עושים, אבל אני יודע מה אני הייתי אומר למשגיח: "רבי'ה, ברוך השם, עבר לי הכאב רגליים, אחרת לא הייתי יכול להגיע, ואני חש בטוב ויכול לנסוע לאמריקה".

אבל רבי שלום לא אומר הסברים. אם הוא שומע מהמשגיח שצריך לנוח, אז הוא נוסע בחזרה לירושלים!

זמן לא רב לאחר מכן, הוזמן רב שלום להיות סנדק בברית שהתקיימה בטלזסטון. מגיע רבי שלום לברית, והנה הוא פוגש שם את אותו גביר, איליו תכנן לנסוע לאמריקה. הגביר הזה היה בארץ עוד לפני פסח, ואם רבי שלום היה נוסע לאמריקה, הוא כלל לא היה פוגש אותו!

מבהיל ומרעיד. מוראדיגע התפעלות. אם לא היה שומע לקול המשגיח הוא היה נוסע לאמריקה לחינם.

אבל זה עדיין לא הכל. רבי שלום סיפר כי ברגע שבוטלה הנסיעה לאמריקה, הרי נותר לו זמן פנוי, והוא 'התישב' מיד לכתוב את ה"לב אליהו". ואני אומר לכם: אם לא זה שרבי שלום ביטל את נסיעתו, לא היה יוצא ה"לב אליהו" לעולם!

אוי, למשגיח היו עיניים, אתם שומעים מה זה אמונת חכמים? מה זה לשמוע לדברי חכמים?

(יחי ראובן)

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יח, יג)

התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקר אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י)

העולם מתנהל סביבנו במהלכים שאינם תמיד ברורים ומחווירים לנו, אין אנו יודעים מדוע "צדיק - ורע לו", או, לחלופין, משום מה "רשע - וטוב לו?" ויחידות סתומות ובלתי פתורות מעין אלו הן מנת חלקנו מדי יום ביומו.

תמים תהיה - מצוה עלינו התורה, התהלך עמו בתמימות - מבאר רש"י, ובכך מדריכים אותנו לשוח את קומתנו לפני אלקי השמים והארץ, לא לדרש במפלא מאתנו, לדעת שכל מה שבא עלינו לטובתנו הוא, ולקבל זאת בתמימות.

אמונה תמימה על אף הקושיות

אמונתנו מיוסדת על כך שהמצוות תבאנה על האדם שכר טוב, ואילו העברות תבאנה על ראשו את ההפך מזה. ואף על פי שפעמים אנו רואים שלצדיק רע ולרשע טוב, עלינו לדעת בברור שהעולם מתנהל בצדק וביוסר.

וכבר צעק חבקוק הנביא (חבקוק ב, א): "על משמרת אעמדה", ופרש רש"י: "עג עוגה חבקוק ועמד בתוכה ואמר: 'לא אוזו מכאן עד שאשמע מה ידבר בי על שאלתי זאת, למה הוא מביט ורואה בהצלחתו של רשע ומה אשיב אל הבאים להתוכח לפני'".

והקב"ה ענה לו (שם ד): "וצדיק באמונתו יחיה", כלומר: יכול אתה לשאול שאלות ולהקשות קשיות. לעתים תקבל תשובה, ולפעמים לא תצליח להבין - אבל תמיד עליך לדעת שהקב"ה עושה את הטוב והנכון ביותר, ולא לנסות לחקור ולהבין מעשי קל.

רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד, נהג לרקוד בשמחת תורה יחד עם הילדים. אחד מאלו שזכו לרקוד ב'הקפות של הילדים' היה הילד אברהם ברגמן, אשר בסוף ימיו ספר את המעשה הבא:

באחת השנים, לאחר שסיים רבים יוסף חיים לומר את "אין כאלקינו" נגש אליו אברמ'לה הקטן, ובבישנות אמר: "רבי יש לי קושיא חמורה על הסדור..."

ליטף רבי יוסף חיים את לחיו ואמר ברוך: "שאל בני".

"מדוע אומרים קודם 'אין כאלקינו, אין כאדוננו', ולאחר מכן שואלים 'מי כאלקינו? מי כאדוננו?', לכאורה היה מתאים יותר לשאול קודם, ורק לאחר מכן להשיב?"

"ילד נבון, חייך אליו הרב, 'אמשול לך משל שעל ידו תבין: כאשר אדם נכנס למערה ענקית הוא נתקל בחשכה מוחלטת. לכן מי שרוצה להכנס למערה וגם לזכות לצאת ממנה בבוא העת, צריך לעשות לו בדרכו סימנים בדמות אבנים גדולות, עמודים יצוקים וכיוצא בכך, וכשירצה לצאת יוכל להעזר בהם".

"לעומת זאת, השוטה איננו חושב על המחור ואינו מכין לעצמו סימנים - אלא נכנס במהירות מבלי להשגיח, ורבים הסכויים שהוא יתקל בקשיים רבים, בשעה שיתעה ויאבד את דרך המלך. וכבר קרה שאנשים כאלו אבדו את דרכם ומתו ברעב".

שיעור מאלף בענין זה ניתן לאברך חסידי, בשובו לביתו מחתונה משפחתית בארץ ישראל, ומעשה שהיה כך היה:

מטוסם נחת בנמל התעופה בדנבר, ואחיו הצער של האברך בא לקבל את פניהם. אף אחד מהם לא הכיר את שדה התעופה שם, ובעוד הם משתרכים עם מזוודותיהם, הציע האח שהוא ימחר אל הרב שחנה בחניון, ובעוד זמן קצר יבוא לאסוף אותם.

האברך, ר' לייזר קאסין שמו, המתין לו במקום שקבע - אולם הדקות חלפו בזו אחר זו, והאח איננו.

תוך כדי המתנתם נגש אליהם אדם לבוש חליפת ספורט ונעלי ספורט אפנתיות, בעל ארשת קדורנית משהו ובקש: "כבוד הרב, האם אוכל לשאול משהו?".

כנראה שאין אדם בכל נמל התעופה שנראה רב יותר ממני - הסיק האברך והנהן בראשו, "בשמחה, מה רצונך?".

האם אפשר ללכת לנחם אבליים בבגדים הללו או שעלי ללוש חליפה?".

"אין הלכה כיצד צריך להתלבש כשבאים לנחם אבליים", אמר האברך, "הנך יכול ללכת כך, זה בסדר גמור".

"ולתגלח מותר לי?" - הוסיף האיש להקשות.

"אין בעיה להתגלח, רק לקרובים בדרגה ראשונה אסור".

ר' לייזר, שרצה לגרום לאחיה נעימה יותר, הושיט את ידו: "שמי לייזר קאסין מבורו פארק, ומי אתה?".

"אני בארי סנגר, מוצאי משיקאגו, אבל בשבע שנים האחרונות אני מתגורר בסינגפור. יש לי חברה גדולה יצור בגדי ספורט עם סניפים בטוקיו, סינגפור ושיקאגו. הבסיס שלי הוא סינגפור, ולכן אני גר שם כעת".

ר' לייזר התעניין אם קימת קהילה יהודית כלשהי בסינגפור, ובארי ספר על קהילה קטנה, המורכבת ברובה מאנשי עסקים כמותו, המשתדלים לעשות מה שהם זוכרים מזכרונות ילדותם ב'היברו סקול'.

"אני משתדל להתפלל ככל יכלתי", אמר בארי, "אבל מעולם לא למדו אותי לנחם אבליים".

"מה קרה? מי נפטר?" ניסה ר' לייזר בעדינות מתבקשת.

"בת אחי הגדול, בת שש בסך הכל... נפטרה בפתאומיות מדלקת קרום המוח... הם בשיקאגו... ורק קודם קבלתי את ההודעה... לא אספיק כבר להגיע להלויה, אבל אל בית אחי אני מוכרח להגיע, כדי לנחם, ואני עולה כעת על טיסה לשיקאגו...".

"סליחה, כבוד הרב, באמת סליחה, אבל... אפשר אולי עוד שאלה קטנה? כיצד מנחמים במקום כזה? הלא הילדה היתה טובה... ופתאום היא נפטרה... ככה, מדלקת קרום המוח, בחטף... האם יש יהדות משהו לומר בענין הזה?".

"לא כתוב בתורה מה לומר", הסביר האברך, "אבל עצם העובדה שהגעת ממרחק אל אחיך, על מנת להיות ביחד אתו, מעודדת אותו, תומכת בו בשעותיו הקשות ומשמשת עבורו משענת. אם בכל זאת אתה חש צורך לומר משהו, אמור לו כי אנו מאמינים שמאומה לא מתרחש בעולם מעצמו, אלא הקב"ה הוא מנהל את הכל, לא דלקת קרום המוח או מחלה כזו או אחרת בכוחם להמית אדם, אלא זוהי החלטה בלעדית של בורא העולם, ואנחנו מאמינים שזו החלטה הטובה ביותר. כך בדיוק צריך לקרות".

"תוכל להסביר לי יותר, למה אתה מתכוון?", מבט מבקש היה בעיניו בשעה ששאל.

האח והמכוננית לא נראו באופק, והאברך, אשר בתחילה לא העלה על דעתו שיאלץ להמתין כל כך הרבה, נאות להסביר.

"שים לב, כאשר נכנס לקוח לחנות בטוקיו, ומבחין שיש לו את כל מה שהוא צריך, האם מעלה הוא על קצה דעתו, שהמנהל יושב בסינגפור? ודאי שלא, אולם אתה יודע את האמת, אתה הוא מנהלה של החנות, וכל הקניות והמכירות מופיעות אצלו על המסך בבית, ולפי זה אתה מחליט מה להזמין, מה לקחת, את מי לשלוח ולהיכן".

"הבט לרגע החוצה" - המשיך - "המוני מטוסים ממריאים ונוחתים, כיצד יתכן שהם אינם מתנגשים זה בזה? בגלל מגדל הפקוח... שם נותנים הוראות מי ינחת ומי יעלה, ומנהלים את שדה התעופה כולו".

"גם מי שאינו יודע על קיומו של מגדל פקוח, אינו יכול לומר שאין מגדל כזה... לפיכך, כאשר מתעוררות לאדם שאלות או קושיות, מותר לו לשאול, אולם גם אם לא יקבל תשובה, עליו לדעת שהכל מנוהל בדקדוק מופתי בידי הבורא יתברך, ואף אם אין כרגע תרוץ ברור, אמונתנו התמימה מחייבת אותנו להמשיך להכנע לפני הקב"ה מבלי הרהור ופקפוק, חלילה".

"בצעירותי" - נזכר לפתע בארי - "בהיברו סקול למדו על זה, נדמה לי שאפילו קראו למה שאתה אומר בשם מטוסים...".

"אולי השגחה פרטית?", ניסה האברך את כוחו.

"כן, כן, כן בדיוק, השגחה פרטית!".

"אספר לך ספור מענין אודות השגחה פרטית, אותו שמעתי זה עתה בניסיעתי לארץ ישראל:

ארגון תשובה גדול קיים סמיני בסוף שבוע, וכל הרוצה לבוא - הוזמן ליטול בו חלק. בין המשתתפים היה בחור שחום עור שישב בשקט והאזין לכל ההרצאות, לאחר מכן נערכה במקום תפלת ליל שבת, ולאחריה הוזמנו אלו שרצו בכך להשתתף גם בסעודה.

הגמרא אומרת (עבודה זרה ד ע"א): "מה דגים שבים כל הגדול מחברו בולע את חברו, אף בני אדם אלמלא מוראה של מלכות כל הגדול מחברו בולע את חברו, והיינו דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו".

מבינים אנו, שאם לא היה מורא מלכות בעולם, היה כל אחד 'אוכל' את השני, אולם לכאורה קשה מדוע לגבי הדגים נאמר: "כל הגדול מחברו בולע את חברו", ולגבי האנשים לא כתוב ש"אדם גדול היה אוכל את הקטן", אלא "איש את רעהו"?

אלא, שבאה הגמרא ומחדשת שבני אדם הנם גרועים יותר מבעלי החיים, שכן בעוד אצל הדגים רק הגדול אוכל את הקטן, בני האדם היו אוכלים גם את החברים שלהם...

רבי חיים מוולוז'ין מבאר שגמרא זו רומזת למלכות שמים: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות", צריך האדם להתפלל על שלומה של מלכות שמים. וכונת הדברים היא, שכאשר אדם נמצא בצרה, הוא מרגיש את עצמו מסוכן ופונה לקב"ה שיושיע אותו, אולם עליו לדעת כי בשעה שאדם מיישראל סובל, שכונה אומרת: "קלני מראשי קלני מזרועי" (סנהדרין פ"ו, מ"ה), בבחינת "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו), ולפיכך כאשר עומד האדם ומתפלל להושע מצרותו, מן הראוי שיתפלל גם על הקב"ה ועל השכינה הנמצאת עמו בצרה! רבי משה בצלאל, אחיו של האדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת", נראה במחנות ההשמדה בשואה כשהוא שמוח.

כשהבחינו בכך הסובבים אותו, הם פנו אליו ושאלו אותו אם לא אבד, חלילה, את שפיות דעתו מן הצרות הנוראות, שכן איך יתכן שאדם הולך בתוך זוועות נוראות שכאלו, ועדיין מחייך?

נענה רבי משה בצלאל ואמר, שמאחר שכתוב "עמו אנכי בצרה", ובשעה שאדם מיישראל מצטער שכונה מצטערת עמו, הוא מנסה למנוע את צער השכינה ולכן משתדל להיות שמוח... כזו היתה דרגתו באותן שנות אימה אינמות, תחת להט החרב המתהפכת!!...

אולם את דברי הגמרא הללו ניתן לפרש גם בדרך שלישית, הנוגעת לענייננו: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות", יהודי צריך כל חייו להתפלל ולשאוף, שמלכות ה' אצלו תהיה שלמה, ולעשות כל מאמץ כדי שאמונתו באלוקיו תהיה אמונה אמיתית ותמימה.

וכל זאת, משום "שאלמלא מוראה... איש את רעהו חיים בלעו", על אף שמלכות בני אדם נועדה למנוע מצב של "איש את רעהו חיים בלעו", המציאות מוכיחה כי עדיין קיים פשע בעולם, ורק מי שמלכות שמים שלמה בקרבו ומקום שיש בו יראת אלקים - מצליח לשמור על עצמו שלא להדרדר ולחטוא.

יראת ה' היא אוצר

מושג כלשהו אודות יראת שמים אמיתית של גאוני הדורות, אנו מוצאים בספור מופלא שארע לרבי ברוך בער מקמניץ בתקופת מלחמת העולם הראשונה.

בשנות המלחמה גלתה הישיבה לקרמנצ'וק ולאחר שנגרעו הרוחות, חזרו כולם דרך וילנא לקמניץ.

באחד הימים נכנס חתנו של רבי ברוך בער לביתו, ומבט קצר על פני חמיו הספיק לו כדי להבין שמשהו איום ונורא התרחש. - "רביה, מה קרה?", חרד לקראתו.

- "נכשלתני", השיב לו ר' ברוך בער, "נכשלתני בגזל והכשלתני את העולם באשת איש". - "מה זאת אומרת?" השתומם החתן למשמע הדברים החמורים. ר' ברוך בער ספר, כי הוא נגש להוציא ספר כלשהו מן הארון, ולפתע הוא מבחין שספר זה שייך לבית הכנסת בקרמנצ'וק, והשתרע בטעות לתוך הספרים, כלומר היה כאן גזל של ספר. אולם לא זו בלבד, אלא כששב מקרמנצ'וק דרך וילנא, צרפו אותו לדין לכתובת גט, ומאחר שהוא פסול לכך משום היותו גזול, נמצא שהוא הכשיל את העולם באשת איש... "ככה?", נרגע החתן, "הספר הלא נמצא כאן בטעות, לא היה כאן גזל!", אולם כל דבוריו לא הצליחו להשקיט את ר' ברוך בער, אשר יראת השמים שבערה בקרבו התלהטה ורתחה על הגזל ועל הכשלת העולם באשת איש, וכל נסיונות המשפחה להשיב את רוחו עלו בתוהו... לפתע, באחת, הוא נרגע, ורוחו הסוערת שקטה, נראה היה כי אבן גדולה נגולה מעל לבו, והוא מיהר להסביר לבני ביתו, שהוא נזכר כי בנסיעה מקרמנצ'וק לוילנא התנפלו עליהם רוצחים וכמעט הרגו אותם.

באותה שעה - ספר רבי ברוך בער - זוכר אני בודאות שעשיתי תשובה, נמצא שעון הגזל כבר נמחל, ורק נותן לי להשיב את הספר למקומו, והגט שכתבתי לאחר מכן, איננו פסול...

כשאדם זוכה לחוש ביראת שמים מעין זו ומלכות שמים אצלו תמימה ושלמה, הוא יזכה שלא להכשל ויצליח לעמוד בנסיונות שמזמן לו הקב"ה בחייו, וככל שיצליח יותר ויותר לטעת בתוך לבו את האמונה הצרופה בבואר העולם, כך גדלים הסכויים שתחום ה"בין אדם לחברו" שלו יהיה במצב טוב יותר.

שכן הפחד והיראה מפני היודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם, והאמונה הצרופה בכך ש"אם יעשה המצוה יצליחו שכרו, ואם לאו יכריחו ענשו, הכל בגזרת עליון" (רמב"ן שמות יג, טז), הם המעצורים בפני כל דבר שאינו טוב.

הדרך שתסייע לאדם להגיע לכל אלו היא דרך התורה. כדגים, אשר כל חיותה מתאפשרת רק במים, כך חיות בני האדם מתהווה כל עוד מחוברים הם לתורה, וככל שאדם קרוב יותר אל התורה - יש בו יותר כוחות להתרחק מן הרע.

ולואי וזוכה להדבק בתורה, לקנות בלבנו את היראה ולהגיע לדרגה הגבוהה של "תמים תהיה עם ה' אלוקיך"!

(ומתוק האור)

"תמים תהיה"

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג), בכלל זה מה שאמר דוד המלך: "כל מצותיך, אמונה. שקר רדפוני, עזרני" (תהלים קיט, פו). ופרש המלבי"ם: יסוד כל המצוות שיאמין במצוה ובמצותיו ולא יחקור עליהן ולא יסבור בהן סברות, רק יעשן באמונה. ורודפי דוד אמרו ששקר הדבר, אלא יש לחקור ולהתפלסף על עניני המצוות, ורדפוהו על השקפתו זו, ובקש עזרה והצלה מהם.

וזו היתה תוכחה שמואל הנביא לשאלו המלך: "נסכלת, לא שמרת את מצות ה' אלקיך אשר צו" (שמואל א יג, יג). ופרש המלבי"ם: במה שחשבת להתחכם בשכלך על דבר ה', באמת נסכלת במה שלא שמרת מצותו. כי לא היה לך לפרש פרושים ולסבור סברות, רק לקיים בתמימות כדבר הנביא.

כי עלינו לדעת, שהקדוש ברוך הוא קורא הדורות מראש, וידע כל המצבים והחשבונות, ועל מנת כן ציוה. ואין לנו להתחכם וסבור סברות, אלא לקיים בתמימות צויו, והולך בתום ילך בטח. ולסבא [מנובהרדוק] זצ"ל היה על כך ספור מאלף.

המלך קרא לשר האוצר. אמר לו: "מזה זמן רב מתנהל משא ומתן על הורדת מסכים להגברת הסחר המשותף עם המדינה הסמוכה, והבשיל לקראת חתימת הסכם. סע לבירת המדינה ותחתום על ההסכם שהתגבש. אבל הוראה אחת לי: יערכו שם נשפים ומסיבות לכבודך ולכבוד הארוע, אל תגרר להתערבות על שום דבר שבעולם!"

שר האוצר נפגע: "יכי חשוד אני בעיני המלך כמהמר כפיתי? מימי לא התערבתי, על שום דבר וענין!"

איני חושד בך, ואני מקוה ובטוח שתביא כבוד לממלכה. אבל יודע אתה, התושבים שם חובבי הימורים והתערבויות, אל תגרר ותסחף!"

הבטיח, למרות שהדרישה נראתה לו מיותרת ואפילו פוגעת. נסע למדינה הסמוכה והתקבל בכבוד מלכים. החוזה נחתם בטכס רב רושם, ולאחריו הזמינו עמיתו שר האוצר למשתה שרים שנערך במיוחד עבורו. כטוב לב שר הבטחון ביין, הרים כוס נוספת לברכה: "אני שמח שכלכלות שתי המדינות יתאחדו. למרות שחברי שר האוצר ניהל את המשא ומתן בסודיות, הייתי מעודכן בכל פרטיו. לא ממנו, אלא ממרגליו במדינה הסמוכה! הם שתולים בכל עמדה, גם במשרד האוצר -"

"לא יתכן!" התפרץ שר האוצר, נפגע עד עמקי נשמתו. מרגל, בלשכתו? מוקף הוא ביועצים מהימנים, אי שמחה אינו מועל באמונו! הביט סביבו, וראה פרצופים מגחכים, לועגים לתמימותו. גם הוא היה מבוסס, והיין עלה לראשו. "תוכיח!" התריס בפניו זר הבטחון המבודח. "זו עלילת שוא!" החיוכים התרחבו לנוכח זעמו, והבעירוהו שבעתים.

שר הבטחון נענה לאתגר: "להוכיח? הרי לא אסגיר את האיש שלנו בלשכה. אבל הנה, יש לי הוכחה. מה תאמר לך שידוע לנו, שיש לך כתם לדה אדמוני בצורת כוכב מחומש? אה?!"

מלמול של הפתעה ליוה את דבריו.

"הנה ההוכחה שהוליוך שולל!" צהל שר האוצר. "אין לי שום כתם לדה!" תדהמה.

אבל שר הבטחון נשאר זחוח: "יש, ואני מוכן להתערב אתך. מאה אלף רובלים מול אלף מארקים!"

האווירה היתה מחושמלת. "מוסכם!" הכריז שר האוצר. אם היה מתחמק, היו לועגים ושמחים לאידו. עכשיו, יוכיח להם שיש שום מרגל בלשכתו. אמנם המלך ציוה עליו שלא להתערב, אבל לא לכך התכוון. זו התערבות בלי שום סיכון, הפרכת עלילת שוא. חפת את השרוולים, הראה את זרועותיו.

אין די בכך. הסייר את המקטורן, התייר את העניבה, פשט את החולצה, התערטל מהגופיה, ואין זכר לכתם לידה. הפרצופים הספקנים עקבו בדממה. חלץ את הנעלים, פשט את הגרבים, פתח את חגורה, השיל את המכנסים, אין. המצביא הודה בתבוסתו. בפרצוף עגום סיכם, שהולך שולל. שר האוצר חגג את נצחונו. לבש את בגדיו וחתם בכוס יין. שר הצבא שלח, והובאה מזודה מלאה מזומנים. מאה אלף רובלים בשטרות מרשרשים. "אני פה בשליחות ממלכתית. את הכסף אתן לך מלכת", הודיע שר האוצר, וזכה להערכה כללית. שב לארצו, ונועד עם מלכו. הושיט את החוזה החתום, והגיש את המזודה. "מה זה?", שאל המלך. "תשורה צנועה", התענו. "מאה אלף רובלים, דמי הזכיה בהתערבות". פני המלך התקשחו: "אבל הוריתי שלא תתערב, בשום פנים ואופן! והבטחת!" "אכן", הודה, "אבל לא לכך היתה כונת המלך. היתה זו התערבות בטוהה", וסיפר את העלילה והפרכתה. המלך נאנח. "אם כך", אמר, "בוא ואספר לך מה באמת היה" -

מה באמת היה? הלא הוא היודע, הוא היה שם!

והסתבר, שלא ידע - סיפר המלך: "הגיע אלי נציגו של המלך מהמדינה השכנה. בישר שהמשא ומתן הוכתר בהצלחה והזמין אותי לטכס החתימה. הודעת ש לא אוכל לבוא, אבל אשגר את שר האוצר. הצעות מטעמו שקדו על ההסכם, וראוי לכבדו בחתימה.

אמר לי: מלכי התכונן לתשובה זו, והורה שאבקש, שאם כבוד מדינתך יקר בעיניך, אל תשלח את הטמבל הזה. הוא נושא לגיחור בין לאומי. – נגעת: שר האוצר לי טפש וסכל? אין חכם ונבון כמוהו! ענה: הוד מלכותך עוצם עיניו בפני העובדות. שוטה הוא ופתי. אם ישוגר אלינו, נצליח להשפיע עליו שיפשוט את כל בגדיו לעיני כל השרים, יעמוד מעורטל מגוחך! לא יכול להיות, לא יתכן!

אמר: מלכי הסמיך אותי להתערב. עשרה מליון רובלים מול עשרה מליון מארקים! מוסכם. נד בראשו והלך. חשבתי בדעתי: המלך אינו טיפש, ולא יסכן עשרה מיליונים בחינם. איך יוכל להשפיע עליך להתערטל מכל בגדיך? גם אם אינך חכם במיוחד, אבל עד כדי כך?! והבנתי שאך ורק באמצעות התערבות. הטלתי עליך את השליחות, ואסרתי עליך להתערב. והתחייבת. ועכשיו, ראה מה עשית. גם עברת על צווי – גם עשית עצמך ללעג ולקלס, התערטלת לעיני כל – גם הצבת אותי במבוכה, איזה שר אוצר טיפש מניתי – וגם הבאת מאה אלף, וגרמת הפסד של עשרה מיליונים. נזק נקי של תשעה מיליונים ותשע מאות אלף מארקים, עוברים לסוחר – הכל משום שהיית חכם בעיניך, והחלטת שהצויו אינו גורף ומוחלט. כי לדעתך בטל טעמו. כאילו אתה יודע הכל – והנמשל, כה מובן! ואספר סיפור אמתי, שארע לפני כשנה –

אברך בן עליה חלה במחלה נדירה. בבית החולים בו אושפז לא מצאו לו מזור. נודע, שבית החולים אחד בארצות הברית מתמחה במחלת העיכול הנדירה הזו. שגר את כל המסמכים לפרופסור והזמנו לבדיקות ולטיפול. האברך אינו יודע אנגלית, אבל ארגון העזרה שם פעל להפליא. הצמידו לו אברך מקומי שהמתין לו עם כסא גלגלים ליד כבש המטוב ומשם לאמבולנס שהסיעו לבית החולים. וכבר למשרד מנהל המחלקה שהמתין להם. התברר, שזו רופאה. מנהלת המחלקה כבר החזיקה בידיה את המסמכים וניהלה שיחה ערה באנגלית שוטפת עם האברך המלווה. כנראה סיפר לה שזה בן ישיבה שתורתו אמנות, והרופאה השמיעה משפט שנשמע כדברי התפעלות וקמה מאחורי המכתבה ונגשה אליו, הושיטה יד בהערכה –

מבולבל היה מהכל. מהמחלה ומהפרדה ממשפחתו, מהטיסה והנסיעה הבהולה, מבית החולים ומנהלת המחלקה שבידיה תופקד החלמתו. והיא מושיטה ידה בתום לב, אין זה מן הנימוס לסרב. ואולי תפגע, ותסתייג, ולא יטופל כאן כדבעי – ויש צדדים להקל – אבל חייך בנועם ואמר: "תתנצל בבקשה בשמי. תסביר שאין זה אישי. אנחנו מנועים מלהושיט יד לנשים". להפתעתו הלה לא אמר דבר. הפרופסור שבה למקומה בדומיה. "למה לא הסברת לה?!" שאל.

והאברך ענה: "כשהצגתי אותך ודברתי אודותיך, אמרתי שיש להתייחס אליך ברגישות, ובמידת האפשר לבקש מהאחים שיערכו בדיקות דופק ודם, כי הדת מגבילה אותנו במגע עם נשים. אמרה שהיא שומעת זאת לראשונה, ואינה מאמינה. היא תבדוק זאת. וקמה להושיט לך יד. ועמדת בנסיון!..." (והגדת)

לפני היציאה למלחמה, אומרים ללוחמים: "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה" (דברים כ, ז), ודבר של עגמת נפש הוא זה (רש"י כ, ה).

מלחמה היא מקום סכנה, עלולים למות בה, ועל מנת כן יוצאים אליה. אבל אם ארש אשה, כואב לו שבעתים למות. ומדוע, משום שאם ימות תנשא לאחדם אחר.

לא מובן. הוא ימות, ועקרונית מוכן הוא לכך. אבל לא, אם איש אחר יקחנה לאחר מותו. וכי מה רצונו? שבגלל שהתארסה לחיל שנפל תשאר עגונה עד סוף ימיה?! מה אכפת לך, הלא אתה מת, מה אכפת לך שתמצא את אשרה! לא. למות מוכן הוא, אבל לא שמישהו אחר ירויח מכך... כאלו אנחנו. התורה העידה בנו. ומעשה שהיה –

הגאון רבי יהונתן איבשיץ צ"ל היה רבה של פראג. יום אחד עלה הקצב לשאול שאלה. שחט שור ענק, והתעוררה שאלה אודות נקב בראה. עיין הרב ולא מצא התר. קבל הקצב את הדין. ספג הפסד של מאות זהובים. היה עליו למכור את בשרו לגוי ברבע המחיר. מה אפשר לעשות, הלכה זו הלכה. כעבור כמה ימים עלה הקצב לדין תורה עם רעהו על סכום פעוט. הסכום לא משנה, לוחם הוא על העקרון. שטח טענותיו ובעל הדין ענה כנגדו. חקר הרב ודרש, ברר ופסק: הדין עם שכנגדו, לא עם הקצב.

ואז, התפרץ. ואיך התפרץ! הרב לא ירד לעמה של הלכה, הרב לא פסק הדין לאשורו. הרב משוחד, הרב עוין הוא אותו. הוא יצא ויבעיר אש מחלוקת. גייס אוהדים, ילכד את אויבי הרב, עוד ישלם על כך בכסאו! הרב היה המום. לא הבין: לפני כמה ימים הודיעו שעל פי דין תורה הפסיד כמה מאות זהובים, וקבל את הדין בהשלמה, לא התריס ולא התקומם. מה ארע עתה, למה התפרץ כך עבור כמה זהובים!

ואז הבין: שם הפסיד כסף, והבליג. אבל פה, האחר זכה. וזה – לא!... שכך יטיבו וטבעו של אדם: זה שהפסדת, זו חצי צרה. אבל שהאחר הרויח, זו צרה צרורה!

והקדמונים ("ארחות צדיקים" שער יד. "ראשית חכמה" שער העונה פרק יד) משלו משל –

חומד וקנאי הלכו יחדו, פגש בהם מלך אחד. אמר להם: "אחד מכם יבקש ממני דבר, ואתו לו משאלתו. אך ידע, שלחברו אתו כפלים!" לא הסכים הקנאי לבקש, כי אז יקבל חברו כפלים, ויקנא בו. מוטב שהחומד יבקש כשגות חמדתו. והמלך עומד ומחייך. מראש צפה זאת...
1

"מי זה???"

"זה אני - בעל המסמר!"

"נפלת על הראש - השעה 415 בבוקר!"

"לא... פשוט אני בדרך לסליחות, אני שם את החבילה כאן, אני אחזור אח"כ" - מניח את השקית על המסמר והולך לו לחיים טובים ולשלום.

הילדים מתעוררים בבוקר: "אבא, מה הלך כאן בבוקר? שוב פעם באו הפקחים של העירייה!?"

"לא... זה היה המשוגע עם המסמר. אם הוא מוכן לשלם על מסמר \$30,000, אל תתפלאו שהוא דופק בדלת ב- 415 בבוקר."

חולפים שלשה שבועות - במ - במ - שוב פעם דפיקות בדלת בארבע בבוקר! "מה קרה???"

"באתי לקחת את השקית שלי!"

לובש את החלוק, פותח לו את הדלת, 'בעל המסמר' לוקח את השקית ומלביש במקומה שקית חדשה כבדה יותר - "אני אחזור בערב, ב"נ, לקחת את השקית."

בבוקר כל המשפחה יוצאת מהבית - הילדים לתלמודי תורה, האמא לעבודה והאבא לכולל. חוזרים כולם בשעה 1600 ומריחים 'ריח לא טוב' [בלשון עדינה]- כולם מתנדבים לחיפוש - אולי נכנסה בטעות יונה לתוך המזון והתבלשה שם... בסופו של דבר, הסתיימו החיפושים ללא תוצאות.

למחרת בבוקר קמים כולם, ורואים מטס אווירי של 60-70 זבובים מעל ראשיהם, כל אחד תופס K-300 ביד ומתחיל לרסס. לאחר ההדברה כולם מתפזרים - לבית הספר, לעבודה ולכולל.

חוזרים אחה"צ הביתה, וקולטים שמה שהיה בבוקר היה רק הקדמה - מאות יתושים קטנים בכל הבית!

הבינו כולם שזה מהחבילה שתלה אצלה 'בעל המסמר'. הולך בעל הבית ומממש את החבילה, ומבין שזה כנראה התרגול שאיתו הוא עשה את הכפרות - ריח איום ונורא!

אומר בעל הבית לאשתו: "בואי נזרוק לו את זה!"

"השתגעתי?! אתה תפר את החוזה - תצטרך לשלם \$100,000! - אף אחד לא זורק שום דבר, תכסו את זה בניילון!"

אחרי יומיים, המשפחה כבר בקושי נושמת. ברגע שהם נכנסים הביתה, ישר הם יוצאים למרפסת וסוגרים את הדלתות, כי את המסכות של סדאם חוסיין כבר החזירו כולם

בדיק הגיע 'בעל המסמר' לבקר את חמותו, ורואה את כולם במרפסת: "חבר'ה, מה קרה?! על האש בעשרת ימי תשובה???"

"תעשה טובה, תוציא לנו את הנבלות מהבית!!!!"

"אין בעיה, אבל מחר תיקחו בחשבון שאני אביא לכם אחד חדש!"

אמר לו בעל הבית: "תשמע, קח את ה- \$30,000 שלך בחזרה - רק תיקח את זה מפה!"

"חביבי, חוזה זה חוזה - המסמר שייך לי. יש רק אופציה אחת - למכור את הדירה - מוכן???"

"אתה יודע מה?! בסדר - תביא \$350,000 ואני הולך מפה!!!!"

"חחח... מה קרה לך, אחרי שהשקעתי \$30,000 במסמר אני אתן לך \$350,000! אתן לך \$200,000 בלבד!"

"פחות מהמחירון???"

"בטח, שילמתי לך כבר 30 על החשבון!"

"אבל אמרת לי שאתה מוכן לשלם \$350!"

"נכון - זה היה לפני המסמר! אבל אחרי המסמר - הכל כפי שהיה!"

עד כאן המעשה כפי שמובא בספר תולדות יעקב יוסף {פ' תצוה} - עם קצת תוספות - וכל המוסיף, מוסיפים לו מן השמים

נשאלת השאלה - מה רצה הבעש"ט להוציא מהסיפור הזה?

אומר הבעש"ט - זו דרכו של יצר הרע. לאחר שהוא נועץ מסמר בבן אדם, הוא עושה בו מה שהוא רוצה!

זה מתחיל מלגלוג על דברי תורה, אח"כ זה עובר לרציחת הסבא... למחיקת שם ה' מספרי התורה עד שהוא מגיע לעבוד ע"ז!

אומרים לנו חז"ל - "עבירה גוררת עבירה" - אבל אם תתפוס מצוה אחת שתהיה אצלך כמין מסמר - המצוה הזו תגרור אחריה מצוות נוספות!

(ברוך שאמר)

כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ההם, לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, שואל אוב וידעוני, וכי, כי תועבת ה' כל עושי אלה, ובגלל התועבות האלה ה' אלקיך מוריש אותך מפניך. בתחילה קרא לזה תועבות הגויים, ואחר שהזכיר רשימת העניינים, קרא לזה תועבת ה'. וקשה שבשלמא אצל השי"ת מובן שזה מתועב, אך אצל הגויים האם זה תועבה אצלם, הרי שואב אוב וידעוני, מעונן ומנחש אינו תועבה אצל הגויים, אדרבה הם משלמים להם כסף רב.

וכתב החתם סופר [תורת משה] שפירוש הפסוק הוא כך. 'כי אתה בא אל הארץ לא תלמד לעשות תועבות הגויים. היינו שמלבד האיסורים שעוברים הגויים,

שאצלהם זה נאה ומתוקן ובעיני ה' הם תועבה, מלבד זאת יש 'תועבות הגויים' שאסור לנו ללמוד מדברים מזוהים שנכנסים מפעם לפעם אצל הגויים, והלכים באופן כזה, ומזמרים באופן כזה, וכן בתספורת השערות, פעם כך ופעם כך, פעם הולכים במכנסיים כאלה, ופעם מכנסי גיינס קרועים עם כתמים, זהו תועבות הגויים. הגוי מחליש שצריך לרקוד כמו פינגוין, לך תספר לאריסטו החכם הגוי שהמכנסיים הכי יקרים זה מכנס גיינס קרוע עם כתמי קטשופ, לא יאמין לך שמשלמים על זה פי עשר ממכנס חסידי רגיל. זהו תועבות הגויים. אי אפשר להסביר את השגעון הזה, אבל זה המציאות המתועבת שלהם. אפי' דברים שאצל חכמי האומות ייחשב למעשה נתעב, כך הם נוהגים, כך לובשים היום מכנסיים וכך מפזרים השערות וכך רוקדים כפינגוין.

ומבאר החתם סופר 'לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ההם', אין הפסוק מדבר על אוב וידעוני ומנחש ומעונן, אלא שהפסוק מזהיר כל אחד מישראל להזהר ולהשמר לו ולבני ביתו להתרחק מכל דרכי הגויים ומלבושיהם וריקודיהם, כל מה שגוי נוהג, תתרחק מזה, כשניזהר בזה, מבטיח לנו הכתוב 'לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קוסם קסמים, מעונן ומנחש ומכשף, כי תועבת ה' כל עושי אלה', זהו תוצאה למי שייקיים הרישא של הפסוק.

מה שהיה בזמן החת"ס זה מיעוט שבמיעוט למה שנעשה בדורינו דור אחרון, הרי כל העולם מחובר ברגע אחד, גוי יפאני נופל לו ברעיון שגעון איך לרקוד, וברגע אחד זה כבר נמצא בכל כיס של מילארדי אנשים בעולם, והקליפה זוחלת ונכנסת לגם לחתונות של חסידיים ואנשי מעשה, ואפי' בחתונות שבארץ ישראל, של אנשים יריאים וכשרים, יש ריקודי טראנד. אם אצל הגויים נכנס שגעון של 'טראנד', איך זה נכנס אצל חסידישע חתונות? רבונא דעלמא. לא ניכנס לסוגיית חוקות הגויים או סוגיית דרכי האמורי, לא זה הנושא. הנושא הוא שלא ללכת אחר תועבות הגויים שהם מתחדשים בשגינותיהם כל כמה ימים, פעם נהגו לשפוך מים קרים על הראש, ופעם לרקוד כמו פינגוין. התוצאה מההליכה אחריהם הוא שהבנים יוצאים לתרבות רעה ח"ו.

וזה לשון מרן החת"ס שם: 'וזהוהי הכתוב לאמור שלא נתחיל להרגיל ולהנהג בנינו כתועבות הגויים שהוא מלבושם ולשונם והדומה לזה ואם נהי' שמורים וגדורים בזה אז נהי' בטוח שלא יצא א' מבנינו לתרבות רעה ח"ו וההיפוך בהיפוך כי מהקטנה יבואו בנינו אל הגדולה עד שיעבדו ע"ז ח"ו וזהו שאמר לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ואז תהי' סמוך ובטוח שלא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וקוסם קסמים וכדומה אשר הם תועבת ה' כי מתועבת הגויים יבוא אל תועבות ה' ע"ד ותתפשהו בבגדו וינס ויצא החוצה שפי' בזהוהי כשהקליפה תופשת במלבושים סופו לצאת החוצה לגמרי ח"ו ר"ל משעות רעות.'

מה נאמר ומה נדבר, מי מוליך את המודה של הביגוד, ושל המשקפיים, הרי הזה"ק אומר שהקליפה אוהזת במלבושים, ויש להזהר בזה מאד. וכן תנועות הריקוד שנכנס לפני שנתיים שרוקדים כמו עוף פינגוין, בחורים וילדים רוקדים בשורות זה אחר זה, וזה ממש ריקוד של גויים, זהו שגעון של הבעל דבר, החתם סופר אומר שעיי"ז יוצא הילד לתרבות רעה, אח"כ מתפלאים למה, והרי אתה שנתת לו לרקוד כך, ואמרת לו שזה יפה. סופו שנופל רח"ל לכישוף וע"ז.

הנקודה הזו צריכה חיזוק רב. ונדבר מענין אחד שהדור הצעיר צריכים להתחזק בזה, שאין יודעים מה הבעיה בזה. הנה נודע שיש ענין גדול בעבודת הנגינה, בבית המקדש היו הלוויים מנגנים ניגונים קדושים. וחסידיים ואנשי מעשה מתוועדים ומנגנים ניגוני יראה ודביקות. וכן מזמרים זמירות שבת ויום טוב בשמחה והתלהבות הנפש.

והנה בדורות אחרונים יש כמה מנגנים הנקראים 'זמרים חסידיים', שהלכו וטמאו את אוזניהם ושמעו קול נגינת הגויים, בכל מיני תנועות שונות ומשונות שלא שערום אבותינו, ואח"כ 'מדביקים' על זה פסוק קדוש אפילו משירי השירים או דיבור באידיש, ועוד קוראים לזה 'ניגונים חסידיים', פעם היו מתביישים במקור הנגונים, בימינו הם כבר לא מתביישים וכותבים להדיא מהיכן מקור הניגון הזה, וזה יכול להוריד את נפש השומע מדחי אל דחי, ובספה"ק מבואר שזה משפיע מאד על הנפש. ב"ה בארץ ישראל עוד לא הגיע הנגע כ"כ חזק, אך הייתי בכמה חתונות באמריקע, זה ממש נגע צרעת, לפני ברכת המזון הופכת החתונה לתיאטרון, מנגנים ניגונים של גויים על פסוקי תהלים. רש"י כתב עה"פ 'בחקותיהם לא תלכו', מה הניח הכתוב שלא אמר, אלא אלו הם נימוסיות שלהם כמו תרסיות ואצטדיות. שהם מקומות של זמרי האומות. וזה מוריד את בני הנוער לעבר פי שחת. כי זה משפיע על האדם את ההשתוקקות של טומאה שהיה לזמר באותה שעה שזימר.

ניגונים כאלה אין מעוררים את לבנו להשתוקק להתדבק בהשי"ת, כמו ניגוני הצדיק מסקולען והצדיק ממוז"ץ, שכשחיברו הניגון, היתה התנועה יוצאת מתוך לבם הזך בשעה שהיו משתוקקים ומתגעגעים להשי"ת. בחצרות החסידיים נהגו לנגן ניגוני הצדיקים, הרה"ק מזלאטשוב, בעל התניא, הרה"ק מבארדיטשוב, הרבי רבי אלימלך, וכן בחצרות ליטא היו כמה מנגנים, כהג"מ רבי ברוך בער ועוד, כשמנגנים ניגונים קדושים של צדיקי אמת, זה משפיע על הנפש קדושה וטהרה.

ונלקט לקוטים קדושים מדברי רבוה"ק על ענין הנגינה: כתב החינוך במצוה שפ"ד, משרושי מצות הניגון בבית המקדש, שבשעת הקרבן היו צריכים לכוון דעתו פה בשלימות, כמו שידוע שהוא נפסל במחשבת פיגול. [כמ"ש הישמח משה, שכל זמן שבעל הקרבן לא שב בתשובה שלימה, היה נכנס בראש הכהן מחשבות רעות של פיגול חוץ לזמנו וחוץ למקומו] וכיון שצריך הקרבן כונה שלימה, נצטוו לזמר ולנגן, לפי שבהיות האדם בעל חומר צריך התעוררות, כי הטבע מבלי מעיר יעמוד כישן, ואין דבר שיעורר את הנפש כמו קולות הניגון, וכ"ש כשמזמר בחצוצרות שהוא הקול הגדול בניגון, ולכן נצטוו 'והרעותם בחצוצרות'.

וכתב רבי סעדיה גאון בספר 'אמונות והדעות' מאמר עשירי אות יח, שהדבר תלוי במה שאדם מנגן כך מתעורר לבו לשם, כפי הפנימיות שהכניס שם המנגן

חורבן קשה מאד במח הילד. בפרט בימינו שיש נגנים קטנים ואזניות, ומכניסים מזה לזה זמר 'חסידי', ומי יודע מה הילד שומע. ירוחם ה' על בניו.

המלבי"ם מזכיר שתחילת הניגון היה בכוש, אבי כל תופס כנור ועוגב. וכן גם בימינו יש מנגנים שחורים מכוש, שחידשו חידושים רבים במוזיקה, הופ מיט פופ, ג'עז מיט קעז, וזמרים חסידיים ורקדים ומנגנים ממש כמותם. וכל תכלית התנועות הללו מביאים לשפלות הנפש, ולתאוות קשים ונוראים. רח"ל.

הניגון האמיתי שמשבי את הנפש ומדבקות אותו להשי"ת הם ניגוני הצדיקים, כמו ניגוני הגדול של בעל התניא ארבעה בבות, שמכוון כנגד מדרגות נפש רוח נשמה. וניגוני של הרה"ק מזלאטשוב והרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, הרי מעוררים את לב האדם לתשובה ולתחלשות בקרבת ה'. לעומת זאת הזמרים ה'חסידיים', איזה 'סודות' הם מכניסים בניגוניהם?

והרי מבואר באגרא דכלה פ' שופטים באריכות בענין כח הפועל בנפעל, שאסור להשתמש בממון מאדם רשע, שזה יכול להשפיע על נפש האדם שלא כראוי, והרי הבעש"ט אומר שהרבה יותר מזה משפיע ופועל ניגון על האדם השומע אותם. הרה"ק מז"קוב אומר שניגוני הרה"ק מראפשיץ זי"ע מסוגלים לטהרת המחשבה. ואמר [וכ"כ בפלא יועץ] שכשם שכאומרים דברי תורה של הצדיק, שפתותיו דובכות בקבר, כך כשמנגנים ניגון של צדיק.

צריך להתחזק בזה מאד, כי ידוע שכל מה שנתדרדר הדור באמריקה, לאחר עשר שנים זה מופיע גם בארץ ישראל, ועלינו להזהיר ולעצור את הגעגוע מבעוד מועד, שנעשה שם מצב כזה, שלפני ברכת המזון בסוף שמחת התנועה, עומדים ורקדים כפיניגוים. וכן בא"י יש ריקוד הורה שהרה"ק מסקולען זי"ע שהיה מבין גדול בנגינה, כשהשמיעו לפניו ריקוד הורה בחתונה באמריקה, ואמרו לו שזה ניגון ירושלמי, לאחר כמה רגעים צוה להפסיק הניגון הזה, ואמר שאין מירושלים ויש בו ריח שאינו קדוש, שמקורו מהערבים, וסימן לדבר, שכל ריקודי ישראל הם לצד ימין, וריקוד הורה לצד שמאל. עלינו לעמוד מרחוק מכל מה שמקורו מהגויים, אע"פ שנסתרש בישראל ונדמה כאילו מקורו מחצר הרשב"י במירון, הרי הוא ריקוד ערבי שחיברו אחד מתלמידי 'אבי כל תופס כנור ועוגב', עלינו להתדבק רק בניגוני הצדיקים וריקודיהם.

בענין הזהירות לשמוע ניגונים כשרים ממנגנים כשרים, ושאלם לא נזהרים בזה, זה יכול להשפיע מאד לא טוב על השומעים. ורצינו להוסיף לה שני מעשיות. אחד הוא חסידישע מעשה שסיפר אב"ד נאסוד הגה"צ רבי משה אריה פריינד זצוק"ל שמנהגו של הרה"ק הייטב לב מסיגוט היה שהחזנים היו נכנסים לפניו בחודש אלול לזמר הניגונים שהם עתידים לנגן בימים הנוראים. ואחד החזנים חיבר תנועה על 'וכל מאמינים'. ובשעה שישב בביתו לחבר הניגון, התקשה בקטע אחד איך לסיים התנועה יפה. ועזרה לו אשתו, עזר כנגדו, והיא השלימה את תנועת הניגון יפה. בבואו לפני הרבי התחיל לזמר את ה'וכל מאמינים' שחיבר, כיון שבא לפני הקטע הנ"ל שחיברה אשתו, תיכף נתנמנם הרבי. ויהי לפלא. לאחר כמה רגעים הקיץ הרבי ושאל את החזן, 'מי חיבר את הניגון הזה?', אמר לו החזן בכבושה, הקטע הזה חיברה אשתי. אמר לו הרבי, אהה, עתה אני מבין מדוע ראיתי בחלום כשנמנמתי, שאשה עומדת ליד העמוד והיא הבעלת תפילה בבית הכנסת...

אותו צדיק הרגיש בקדושתו הנוראה על כל תנועה שבניגון, את מהות מחבר הניגון. ואם אין אנו מרגישים כך, הרי המציאות היא שאם הזמרים ה'חסידיים' מטמאים את עיניהם ואוזניהם ומביאים תנועות ממקלות הנכרים והנכריות, אין ספק שהדבר משפיע שלא לטובה. אשע"כ עלינו להתדבק רק בניגונים שחיברו צדיקים, יראים וכשרים. ולא הביאו ולא 'גיירו' שום תנועה ממקורות זרים.

עוד ליטווישע מעשה נורא שסיפר המשגיח הנודע הג"מ רבי נתן מאיר וואטפויגל זצ"ל, משגיח דישיבת לייקווד. [מובא בספרו לקט רשימות] שבימי חג הסוכות האחרון של מורו ורבו הג"מ רבי ירוחם ממיר זצ"ל, ראה בחלום את מורו ורבו הג"מ רבי איצאלע בלאזער תלמיד הגר"ס זצ"ל, ולימד אותו ניגון קדוש על הפסוקים 'אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך'. ורבי ירוחם היה יושב בסוכה ומנגן לפני תלמידיו ניגון זה שלימדו רבו בחלום, רבי נתן מאיר וחבריו המה ראו כן תמהו, נבהלו נחפזו וקלטו את תנועות הניגון הקדוש בלבם, ניגון עם ריח גן עדן.

לאחר שנים עמד רבי נתן מאיר לפני תלמידיו ביום הדין, לפני התקיעות, וככהנה והתעוררות לקראת התקיעות ותפילת מוסף, ביקש ללמד אותם את הניגון הקדוש הנ"ל, רבי נתן מאיר השתדל אחת ושתים, פעמיים ושלוש, ולא נכנס הניגון בלב תלמידיו. או אז עמד רבי נתן מאיר וצעק לתלמידיו, אינכם ראוים ללמוד ניגון קדוש זה, וזאת מפני שלבכם מסואב בשמיעת ניגונים מסואבים אחרים, ממנגנים שאינם כשרים. ויהס את כל העם, וצוה עליהם להרהר בתשובה על כל מה ששמעו ניגונים שאינם כשרים. או אז חזר ולימד אותם את הניגון הקדוש פעם אחת, וקלטו הכל את הניגון בלב זך. עד כדי כך יש להזהר מלשמוע ניגונים ממקורות זרים, שזה מטמם הלב כ"כ, עד שאי אפשר לשמוע תנועות דקדושה.

(הגרמ"י רייזמן)

במחשבתו בעת הניגון, הקול הנעימה, הלחן והזמר, מעוררים כל אחד מהם פנימיות הנפש, תנועה זו מעוררת מלכות, תנועה זו מעוררת כניעה, תנועה זו מעוררת שמחה, ותנועה זו מעוררת תוגה. ומנהג המלכים שצריכים הנהגה נכונה, שיש מנגנים לפניהם כדי שיוכלו לכוון מלכותם כראוי.

הרה"ק כתב בתהלים לבאר 'למנצח בנגינות', כי דוד המלך היו לו כמה כלי זמר, כל פעם השתמש בכלי אחר לזמר ולנגן לפני ה', פעם לקח כלי הנקרא 'נגינות', ופעם כלי הנקרא 'שמינית', ובכלים הללו היה מתדבק בהשי"ת.

בעל התניא אמר שידוע מהקדמונים שהלשון שבפה הוא קולמוס הלב, הוא מודיע מה שיש בלב. אך הניגון הוא קולמוס הנשמה, כשרוצים לדעת פנימיות הנשמה, ושומעים זאת על הניגון שלו. הניגון מוציא ומגלה עומקי פנימיות הנשמה. בפולין היה אדמו"ר רבי משה יחיאל אלימלך מלעברטוב, רבו של הג"מ רבי שמעון מזעליכו. וכתב בספרו 'מאמר הניגון', בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע שרועי צאן היו מנגנים בחליל, שמרוב הנהגתו עם הבהמות כל היום, יכול להתגשם להיות כבהמה ממש, ולשכוח שיש לו נשמה של אדם, וכיון שאינו רואה אדם כל היום, הרי 'או חברותא או מיתותא' אין לו עם מי לדבר, וכנספה וגם כלתה נפשי למצוא איזה אדם, והוא רק עם בהמות, ולכן הוא מנגן בחליל, כששומע הניגון של הנשמה שלו בעצמו, הוא מוצא חברותא.

כתב החת"ס בדרשות ר"ה דף יז. עה"פ 'שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל'. כי יש להתבונן מי המציא את הנגינה בעולם. כתוב בפרשת בראשית כשנולד יובל, הוא היה אבי כל תופס כנור ועוגב, הוא מנגן הראשון שבעולם. וכתב המלבי"ם, הוא לקח לחלקו את הנדר הסובב את כל ארץ כוש, שיש שם זימה ותאוות חיציניות, והוא היה המתחיל בזמר וניגון שיש להם שייכות אל התאוות הבהמיות, והיה דרך המתעתעים לשורר, והגם שאח"כ שב הניגון לדבר נכבד, והתחילו לשיר לאהבה האמיתית להשי"ת, כמו שאמר המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע שמתוך אהבות נפולות יכולים להמשך לאהבת ה', אך הממציא כלי שיר, עשאו לשירי עגבים רח"ל.

ובזה פי' החת"ס 'שאו זמרה', כי בכל מיני זמר יש אחיזה לחיצונים, וצריך בעלי זמר צדיקים קדושים שיסלקו החיצונים מהזמר. ושמעתי בשם הגאון בעל שאגת אריה, שרק בעלי רוח קודש יכולים לסלק הקליפה של הזמר, ולכן אותיות שלאחר זמ"ש, וד"ף בגימ' הקליפה הנורא ל"י. ור"ת כנור נעים עם נבל הוא כנע"ו, הקליפה הקשה. ורק כשצדיק קדוש מנגן, הוא שומר שהקליפה לא תזיקנו.

הקליפה עובדת בכל דור בצורה אחרת. לפני מאה שנה בדור ההשכלה היתה הקליפה מדברת אל הנוער דרך חוברות של חכמות, וכך משכו מכל בית טוב בן או שתיים, בימינו הקליפה מדברת אל הנוער בזמר יווני. דיסקים שיש עליהם תמונה של אדם עם כובע חסידי, וגם כתוב 'בס"ד', והניגונים האלה יוצאים דרך האוזניות לתוך מוחות טהורים של בנינו ובנותינו, וזה מפיל אותם לעבר פי שחת. והנוער נמכר לזה באופן נורא ואיום, ניגונים קדושים אינם ממכרים את האדם, רק ניגונים טמאים יש בהם התמכרות. הגויים החכמים יודעים כח הניגון, עד כדי כך שהם יודעים שיש מנגינות שגורמות לנפשות לפזר ממון, והם משמיעים את זה ברקע במרכזי קניות. ויש מנגינות שפותחות תאוות אכילה, ומשמיעים את זה ברגע המסעדות. פיצה וסטייק.

היו חסידי בעל התניא שאמרו לפניו שאינם מכינים ספר התניא, ואמר להם, שינגנו תחילה ניגוני התעוררות הפותחים את הלב להבין בספר התניא. הרי שהניגון משפיע על נפש האדם הן לטוב והן למוטב. כתוב במשנה ברורה שהחזן בבית הכנסת, אם יש לו כונה שאיזה נשמה מעוררת נשים תאמר לו, איזה יופי ניגנת. עליו אמר הכותב נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה. מי יאמר על הזמרים ה'חסידיים' שבימינו שאין להם שום כונת פאגל.

בשלמא הרה"ק מסקולען כשחיבר את הניגון לא רצה למצוא חן בעיני שום בריה שבעולם רק להשי"ת לבדו. לכן מתעורר לבבנו לעבודת ה' ע"י ניגונים שלו. אך המנגנים המתחדשים שבימינו, שקועים בתאוות נשים, ומכניסים כל תאוותיהם בתוך הניגונים, והאם צריכים בנינו ובנותינו לשמוע את הבל פיהם? באמריקה יש עסקנים שעוסקים בזה, וחיברו ספר 'כנגן המנגן'.

והנה הזמרים החדשים טוענים להכשיר את מעשיהם, בטענה שגם הרה"ק מקאליב 'פדה' ניגון מרועה גוי, ולכן גם הם מתיימרים לקחת מנגינות מהגויים ולהדביק עליהם פסוקים קדושים. אך הבל יצפה פיהם, כי הרה"ק מקאליב לקח את הניגון הנודע 'גלות גלות', כשמע את התנועה הזו מרועה גוי, הרגיש בה שיהי' בה קדושה גבוהה מאד, הרי הוא צדיק נורא שאין לנו השגה בו, האבות הק' והאמהות הק' באו אצלו בליל פסח, הוא היה מחבריא קדישא דהרה"ק מלובלין זי"ע ועכ"פ, כשהוא פדה את הניגון מאותו רועה בממון, לאחר מכן שכחו הרועה. יאמרו לנו מנגני דורנו אם מייקל ג'קסון שוכח את המנגינה שהם הדביקו עליו פסוק בשיר השירים...

בכל דור יש נסיונות חדשים. זה אחד מהנסיונות שבדורנו, ההורים והזקנים צריכים מאד להזהר לבדוק איזה מנגינות שומעים בניהם ובנותיהם, שזה עושה

בדרך הדרוש

ע"כ צוה הקב"ה שלא יהי' לשבט הלוי חלק ונחלה חלקים יהי' בכל חלק שלשה ולא תמצא אמצעי ביניהם אכל במספר שאינו שוה ד"מ ה' או ז' תחלק אותם מוכרח להיות אמצעי ביניהם וא"כ בני לאה שהי' ששה וה"ה בני השפחות ובני רחל שהי' לכל אחת שני בנים בלבד פשיטא שלא תמצא אמצעי ביניהם, (ילקוט האורים, בשם נפתלי שבע רצון)

מקרב אחיך תשים עליך מלך הנה הטעם שסמכה התורה פ' מלך 'מקרב אחיך תשים עליך מלך' וסמך 'לא יהי' לכהנים הלויים' כל שבט לוי חלק ונחלה בתוך אחיו משום שענין המלוכה שייך לאמצעי שבשבטים ור"ל מקרב אחיך הממוצע שבאחיך במספר השוה לא תמצא כלל ממוצע כ"א במספר שאינו שוה

אונזער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "כת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטט זי"ע פעה"ק צפת ת"ו

פּרָשַׁת שׁוֹפְטִים • תּשע"ט ◊ גליון 323

אינטרעסאנט

מלך ישראל

שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלקיך בו. זה מצות עשה למנות מלך בישראל. מפסוק זה לומדים שאין ממנים מלך אלא על פי נביא. וכן לומדים 'מלך' ולא מלכה.

משיחה בשמן המשחה

כשממנים מלך חדש ממלכות בית דוד מושחים אותו בשמן המשחה (ירושלמי שקלים פ"ו ה"א), ולאחר שנמשה הוא אין צריך למשוח את בניו אלא המלוכה עוברת בירושה. את המשיחה עושין על המעין, והוא לסימן טוב שתימשך מלכותו כמעין. כשנחלקה מלכות ישראל לשתי מלוכות, לא נמשחו מלכי ישראל (שמלכו על עשרת השבטים) בשמן המשחה (הוריות יד, ב).

המלכים שנמשחו

שאול המלך, שהיה המלך הראשון על ישראל².

דוד המלך, שהיה הראשון למלכות בית דוד.

מכאן ואילך לא היה צריך משיחה כיון שעבר מאב לבן, רק מתי שהיה מחלוקת על המלוכה משחו (הוריות יא, ב).

לכן נמשה שלמה המלך, כיון שאחיו אדוניו רצה לקחת את המלוכה. **יואש**, כיון שעתליה (אשת יהורם המלך) לקחה את המלוכה לעצמה והיה צריך לחזקו. **יהואחז**, בגלל אחיו יהויקים שהיה גדול ממנו³.

1 ספרי. ובתוספתא (פ"ג) כתוב על פי בית דין של שבעים ואחד. והרמב"ם (מלכים פ"א ה"ג) הזכיר את שניהם ע"ש במפרשים. 2 ועל אף שלא ממלכות בית דוד, אבל כיון שהומלך על כל ישראל משחו אותו. אך עם זאת היה שינוי בינו למלכי בית דוד, שהוא נמשך בפרך (השמן היה מונח בפרך), ומלכי בית דוד נמשכו בקרן. 3 יהואחז נמשח בשמן אפרסמון, שבימיו כבר נגזר שמן המשחה.

והתחזקתם

תחשב גם מה כן

שתי חשבונות צריה לעשות אדם בימים אלו פאָשר הוא עוסק בחשבון הנפש. האחת פּמוֹבֵן לְבַדּוֹק מה חטא, ומה לא עשה פּרָצוֹן הַבוֹרָא ב"ה.

החשבון השני הוא על הדברים שפן עשיתי, פמה תפלות התפללתי וקריאת שמע קראתי ופסוקי דזמרה אמרתי וברכות השחר ברכתי, פמה שבטות שמרתי, פמה צדקה וחסד עשיתי. פּוֹ! צריה לזכר גם את המון הפעשים טובים שעשיתי. וזה צריה לעשות פדי שלא יבלבל אותו היצר הרע לאמר: יהרי פּבֵר קבלת על עצמה פּעֵבֵר להיות טוב ולהשתפר, נו! ומה יצא מפל זה.

רק פה אפשר לצאת למלחמת היצר. פּשָׂאָדָם חושב אני גרוע ביותר, אני רשע מרשע, מיז הוא מתנאש מן התשובה. אף פּאָשֵׁר הוא יודע גם שעשה רבבות דברים טובים, אינו מפחד לשפר ולהוסיף עוד.

וכה מישיב הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק את הסתירה בין הפסוקים. פעם אחד כתוב: **שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה**. ופרש רש"י 'אפלו אין פּכָם זכות אלא קריאת שמע בלבד פּדאי אתם שיושיע אתכם'. ואלו אחר פה על הפסוק **מי האיש הירא ורה הלכב ילף וישב לביתו** פרש רש"י 'הירא מעברות שפידו חוזר מעורכי המלחמה.

אלא פּאָשֵׁר האיש בוטח בה' אף שיש פּידו רק זכות קריאת שמע, ויודע שבזכות זה יזכה להנצל פּמלחמה - מלחמת היצר, אז הוא יכול לצאת למלחמה. אבל אם הוא ירא ורה ללב, ומפל עברה לבו נשבר באפן שאינו יכול להמשיך הלאה, הוא אינו יכול לצאת למלחמה.

התורה והמצוות והפעשים טובים שעשינו פּרבבותיהם פּמשך השנה, הם פלי הנשק שלנו פּמלחמת היצר בימים אלו, וכגבורים אנו ערוכים אליה.

קורץ און טראַרף

שפּטים וּשטרִים תתן לה. אתה צריך לתת לה - לעצמך שפּטים לראות אם עשית דבר שלא כהוגן, ושטרִים שתעניש את עצמך על מעשיך.

(משמרת איתמר)

שפּטים וּשטרִים תתן לה בכל שְעָרֶיךָ. צריך לפרנס את הרבנים והדיינים בריוח שלא יצטרכו לנדוד ממקום למקום. שפּטים וּשטרִים תתן לה שיוכלו לשבת בכל שְעָרֶיךָ ולא להיות נע ונד. (מחזה אברהם)

צדק צדק תרדף. אם אתה רוצה להגיע לצדק, אזי תמיד צדק תרדף, ואל תחשב שכבר הגעת אליה, רק כך תוכל להשיג אותה.

לא תקים לה מצבה. אמנם האדם צריך לעסוק בצרכי הגוף, אבל לא תקים את עניני הלה - צרכי גופך, שיהיו מצבה - כדבר הנצב וקיים, כי העולם הזה הוא רק פרודור להיכנס לטרקלין.

לא תסיג גבול רעף אשר גבלו ראשנים. מעשה האבות הקדושים המשיכו השראת השכינה לעולם, ואתה לא תסיג גבול רעף אל תעשה מעשים שיסיגו את השכינה מגבולה וירחיקו אותה, היא הגבול אשר גבלו ראשנים הם האבות הקדושים. (דגל מחנה אפרים)

א טיפּע געַדאַנק

על ידי עסק התורה אפשר לשנות המזל צדק צדק תרדף. קשה מדוע בופל תבת 'צדק', וגם צריך להבין לשון 'תרדף'. ויובן על פי מה שאמרו חז"ל על הפסוק "ויוצא אתו החוצה", אמר אברהם אבינו רבנו של עולם נסתכלתי באצטגנינות שלי שאיני ראוי להוליד בן, אמר לו הקדוש ברוך הוא צא מאצטגנינות שלך שאין מזל לישראל, מה אתה סובר ביון שמזל צדק (שזה המזל של אברהם) במערב (שהוא מקום שמרמו שאינו יכול להוליד) לכן לא יהיה לה בן, אחזיר את המזל ואעמידו במזרח (שהוא מקום שמרמו שיכול להוליד). ובזה הראה השם יתברך שבני ישראל אינם תחת ממשלת המזל. והטעם, ביון שיש להם אחיזה בתורה שנבראת קדם בריאת העולמות והמזלות,

ועל ידי שישראל עוסקים בתורה המה נותנים כח וחייות לכל העולמות והמזלות, על בן אין מזל שולטת בהם, אדרבה הם המושלים במזל, כי המה נותנים חייות להם על ידי עסקם בתורה. וזאת מרמו לנו הכתוב "צדק צדק תרדף", שעל ידי התורה הנקראת 'צדק', אפשר לשנות ולשדר מערכת המזלות, ו'צדק תרדף' - אף כשמזל צדק עומד במערב נוכל להחזירו למזרח, כמו שהראה הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, כי ישראל אינם תחת ממשלת המזל.

(מאור ושמש הרה"ק רבי קלונימוס קלמן מקראקא)

פניני בת עין

צריך לבטח בה' שיקבל תשובתו

מי האיש הירא ורד הללב ילד וישב לביתו. אמרו חז"ל: הירא מעברות שבידו. ומצינו בגמרא שהשח בין תפלין של יד לשל ראש עברה היא בידו, וחוזר מעורכי המלחמה. אפשר לבאר הענין, כי תפלין של יד שהוא פנגד הלב, מרמז על לב נשבר ונדכה שמתבונן במעשיו וחושב כמה הוא מלכלך בעונות וחטאים ופשעים, וכמה זמן בלה להבל וריק, בזה מגיע ליראה ובושה ולב נשבר לה' יתברך. תפלין של ראש מרמז על התחזקות, שמתחזק באמונה ובטחון בה' יתברך שברב רחמיו וחסדיו רוצה הוא בתשובה, ובודאי יקבל תשובתו, ובזה יתעורר בו אהבה ותשוקה לעבודתו ולתורתו יתברך, לעבדו בחשק ובזריזות, כמו שנאמר "שכל אדם האריך אפו", שבשכל שבמוחו מתבונן שה' האריך אפו עליו ומאמין שה' מצפה לתשובתו. והנה תפלה היא מלשון התחברות, דהינו שצריך לחבר את שתי בחינות התפלין שיהיו תואמים יחדיו. וזהו השח בין תפלה לתפלה שפמפסיק החבור בין תפלה של יד - בחינת יראה ולב נשבר, לתפלה של ראש - בחינת התחזקות, וירא הוא תמיד ש'עברה היא בידו' ואינו יכול לשוב, הוא חוזר מעורכי המלחמה ועליו נאמר מי האיש הירא ורד הללב ילד וישב לביתו, כי אדם זה אינו יכול לצאת למלחמת היצר.

(פרשת חקת)

שְׁפָטִים וְשֹׁפְטִים תִּתֶּן לָהֶם וְגו' אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָהֶם לְשֹׁפְטֵיהֶם. האלשיך הקדוש כתב כי יש ויכוח בין הקב"ה לבני ישראל, שבני ישראל טוענים 'אם אין קמח אין תורה', קודם צריך פרנסה בשפע וכך יוכלו לעסוק בתורה. והקב"ה טוען לעומתם 'אם אין תורה אין קמח', כשיעסקו בתורה יהיה פרנסה בשפע. הנה יש לנו ראיה לצד שלנו, כי יעקב אבינו ע"ה כאשר ברח את השבטים הקדים את זבולון שהיה עוסק במשא ומתן, ליששכר שהיה עוסק בתורה וזבולון היה מפרנסו. וזה שאמר משה "שופטים ושוטרים", 'שופט' בנימטריא 'פרנסה' ו'שוטר' בנימטריא 'תפלה', ומשה רמז לצדיקים כיצד להמשיך שפע לישראל, קודם להמשיך פרנסה ואחר כך יגיעו לתפלה ולעבודת ה', והראיה "אשר ה' אלקיך נותן לשבטיך" כי כך בברכת השבטים סדר יעקב אבינו שהקדים זבולון ליששכר.

(עפרת ישועה הגה"ק ר' יהושע מדזיקוב)

כתוב במדרש בפרשתינו: 'במקום שיש דין אין דין ובמקום שאין דין יש דין', ומקשה המדרש 'ומהו כן', כלומר מה פרוש הדברים, ומתריך 'במקום שיש דין למטה אין דין למעלה, ובמקום שאין דין למטה יש דין למעלה'. יש לבאר את הדברים על פי דין עדים זוממים, שאם כבר עשו את הדין וכבר הרגו על פי דברי העדים, אין הורגים את העדים. ובאור הדבר, שאז אין די בעונש על ידי בית דין ונמסר דינם לשמים. וזה באור המדרש, 'במקום שאין דין' כלומר שעדיין לא עשו את הדין ולא הרגו, אז 'יש דין' עדים זוממים והורגים אותם. 'במקום שיש דין' שכבר הרגו, אז 'אין דין' שאין הורגים את העדים. ומקשה המדרש 'ומהו כן' הלא זה נגד הסברא ואדרבה אז היה יותר צריך להעניש את העדים, ומתריך 'במקום שיש דין למטה' ששייך להעניש את העדים כדין 'אין דין למעלה' שלא נמסר דינם לשמים, אבל 'במקום שאין דין למטה' שכבר נהרג שלא כדין, אז אין במיתה אלא 'יש דין למעלה' דינם נמסר לשמים לכו הרגו אין נהרגין. (חנוכת התורה הגה"ק הרבי ר' העשיל מקראקא)

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. אמרו בגמרא דיש לימין חשיבות כיון שניתנה תורה בימין, ויש לשמאל חשיבות דקשירת תפילין הוא בשמאל, אמר רב נחמן בר יצחק וירא שמים יוצא ידי שניהם, נועל תחילה נעל של ימין אבל קושר תחילה נעל של שמאל, דחשיבות של שמאל הוא בקשירה. ושמאל יאמר האדם מה לי לדקדק בזה, הלא ימין ושמאל אברים שלי הם ומה שייך בזה יראת שמים איך שאני נועל ואיך שאני קושר, לזה אמר הפסוק "ולא תסור מן הדבר אשר יגידו" החכמים גם כמה שהוא "לך ימין ושמאל", שהם אברים שלך, מכל מקום לא תסור מדברי חכמים לפי שכל אבריו הם דוגמא למה שלמעלה בעולמות העליונים, וכל עשיותיו ראוי להיות על דוגמא עליונה.

(ישמח משה הגה"ק רבי משה טייטלבוים מאוהל)

פְּעֻשֵׁי הַלְעָה אֹתָן פְּלִיטוֹת

בעיר לובלין היה יהודי שהיה קונה מסרקות ומחלקם בבית המרחץ, אמר על כך הרבי מלובלין שהוא מקנא בגן עדן שלו. כששמע זאת ה'ראש הברזל' [הגה"ק רבי עזריאל הורוביץ רבה של לובלין (והיה מתנגד גדול לרבי מלובלין)] אמר שיש לו ראיה כי אין בזה מצוה, שהרי אמרו חז"ל שכאשר נכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו ערום בלא מצוות (שאינן עליו לא ציצית ולא תפילין) חלשה דעתו, וכשנזכר במילה שבגופו נחה דעתו. ואם היה מצוה לחלק מסרקות הרי גם דוד היה יכול לחלק. כשהגיעה השמועה אל הרבי מלובלין אמר שעם כל גאונותו של ראש הברזל, נשכחה ממנו משנה מפורשת, שהרי לומדים מהפסוק: **שׁוֹם תְּשִׂים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ** - שתהא אימתו עליך, ואין רואים את המלך כשהוא ערום, אם כן כשדוד היה בבית המרחץ לא היה שם למי לחלק מסרקות...

כאשר הגיע המלבי"ם לכהן בעיר בוקארעשט שהיתה עיר מודרנית מאוד, פתח את דרשתו בפסוק: **וְנָתַן לְכַהֵן הַזְרָע וְהַלְחִיִּים וְהַקְּבָה**, וכך אמר, הרב הוא בבחינת כהן, ואני מבקש מכם שתתנו לי שלשה דברים הללו: **הזרוע** - להניח תפילין על הזרוע, כל יום, **הלחיים** - לא להחליק את הלחי בגילוח הזקן, **והקבה** - להשמר מלהכניס לקבה מאכלות אסורות.

אין די צפתי'ע געסאלער

רבי גבריאל טשאק זצוק"ל {א}

מעט מתולדות התישבות החסידים בצפת

איש צדיק וקדוש, מהני חסידי קודמאי שישבו בצפת בימי ההתישבות החסידית היה רבי יעקב גבריאל טשאק.

מתולדותיו

רבי גבריאל נולד בערך בשנת תקכ"ט בעיר דראהביטש בגאליציה.

בצעירותו שמש את הגאון רבי חיים צאנזער מראשי חכמי הקלויז בבראד, אחר כך התקרב והיה מתלמידי הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק. ולאחר פטירתו הסתופף בצל אחיו הרה"ק הרבי ר' זושא מאניפאלי והרה"ק רבי פנחס מקאריץ?

אחר כך נהג להסתופף בצל רעיו הצדיקים, הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ, והרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זכיע"א.

לקבל פני משיח

הרה"ק מסטרעליסק ברכו שיזכה לקבל פני משיח צדקנו. והנה כאשר הלך רבי גבריאל והזמין התחילו שניו לנשור, ומרב צערו התאונן ובכה על כך, ובדרך נס צמחו לו כל שניו מחדש. רבי גבריאל התפעל מהנס, וברב תמו וענותנותו אמר פי ודאי קרובים ימות המשיח לבוא, לכן קרה לו הנס.

כיון שפך ספר רבי גבריאל לחבריו את ברפת והבטחת הרה"ק מסטרעליסק, והיות והוא רואה פי אתחלתא דגאולה היא, הוא רוצה לעלות לארץ ישראל להיות שם בעת ביאת המשיח.

בדרך העולה

עני ואביון היה רבי גבריאל, ולצורך העליה לארץ ישראל היה נזקק לכסף רב, לכן מכר את ביתו וכל חפציו ומטלטליו, עד שנתקבץ אצלו סכום הגון להוצאות הדרך.

כיון שהיה מפשט מעניני עולם הזה, לא ידע מהו הדרך להגיע לארץ ישראל, ולא ידע שהדרך הפשוטה והמקובלת באותם הימים הייתה דרך הים. הלק ונדבר עם בעל עגלה אחד ואמר לו שהוא רוצה להגיע לארץ ישראל. אותו בעל עגלה רמאי ונוכל

1 אצלו שמש כבעל תפלה בתפלת 'כל נדרי' וערבית של ליל יום הכפורים.

2 ראה אמרי פנחס (שער ב' י"ב) שמביא אמרה ששמע רבי

היה, בראותו את תמתו וחסר ידיעתו של רבי גבריאל, החליט לנצלו ולהוציא ממנו את כספו בערמה, ואמר לו שבעבור כל צורך הכסף שבידו יביאהו עד לארץ ישראל. שמח רבי גבריאל וארז את חבילותיו ויצא לדרך עם בעל העגלה.

הנסיעה ארכה כמה ימים, וכשהגיעו אל עיר הנמל אמר לו בעל העגלה: הנה, הגענו לארץ ישראל. רבי גבריאל מסר לו את צרור מעותיו, וירדו הוא ואשתו מן העגלה בשמחה ובהתרגשות, ובעל העגלה נמלט משם במהרה טרם יתפס רבי גבריאל את הרמאות.

לאחר שנגע מהתרגשותו נגש רבי גבריאל אל אנשי המקום והתחיל לברר היכן היא הדרך הכי קרובה לצפת. כמובן שנעשה שם שחוק גדול והסבירו לו שהדרך לצפת רחוקה פי עדין בחוץ לארץ הוא, וכדי להגיע לארץ ישראל הוא צריך לעבר בספינה דרך הים, וזה יקח כמה שבועות.

נשאר שם רבי גבריאל בלי פרוטה בידו, אפלו כדי מזון ומחיה לא היה לו, וכל שכן ליציאה לארץ ישראל. אך עם כל זאת לא אבד רבי גבריאל את עשתונותיו ובטחוננו בה' ואמר לאשתו: נעמד כאן על הנמל והקב"ה כבר ישלח לנו ישועה.

כעבור זמן קצר פגש רבי גבריאל ברב חובל אחד, והתברר שהנה הוא יוצא כעת עם ספינתו בדרך לנמל עכו שבארץ ישראל. בקש ממנו רבי גבריאל לצרפו לספינה וספר לו איך שבעל העגלה רמה אותו ולקח ממנו כל רכושו. רחם עליו רב החובל ואמר לו: אני מוכן לצרפה בספינה, אך לא אוכל לכלפלה בלחם ומים ועליך לדאג לעצמה.

רבי גבריאל בגדל אמונתו לא נבהל, בשמחה הסכים להצטרף עמו. אך לזוגתו היה קשה לקבל את הדבר: הלא נגוע ברעב - אמרה לו, הרי אין בידנו אפילו פת חרבה, ממה נחיה במשך ימי היותנו על הספינה? אמר לה רבי גבריאל: האם יש הבדל עבור הבורא הזן את כל בריותיו, אם לפרנסנו ביבשה או בים? לאלק כזה שיש אצלו הבדל בין ים ליבשה, לא הייתי עובד אפלו יום אחד. כששמעה אשתו את דבריו שנאמרו מתוך עצם אמונה ובטחון, קבלה את דבריו והם עלו לספינה.

גבריאל מצפת מרבי

פנחס מקאריץ, ומסתבר מאד שזה רבי גבריאל הנזכר.

ליקוטים נפלאים פרשת שופטים

"ודרשת היטב והנה אמת" (ז, ד)

פעם אחת שח הרה"ק מזוטשקא זי"ע (בשולחן הטהור של חמשה עשר בשבט תשנ"ז לפ"ק) מענין אמירת דברי תורה. והזכיר מאמרם של צדיקי אמת על הפסוק ודרשת היטב והנה אמת וגו'. שאף על פי שאתה יכול לדרוש היטב דרושים נעימים ונחמדים והם אף נכונים ואמיתיים, אולם אם "נכון הדבר" שהוכנו הדיבורים האלה מקודם, אז "נעשתה התועבה הזאת בישראל" רחמנא ליצלן. וביאר אז הרה"ק, שהמשפיע צריך להשפיע את מה שנותנים לו מן השמים לפי מקומו ושעתו, שזה נחוץ למקבלים השומעים אותו באותה שעה, ולא לומר לו את מה שנראה לו יפה וטוב. אולם הרה"ק הוסיף אז, שמי שאינו במדרגה זו, צריך לכל הפחות לבקש רחמים לפני אמירת התורה שיעשו דבריו פעולה לטובה ולא יקלקלו ח"ו. והמליץ לפרש על זה את דברי הפסוק הנ"ל באופן זה: "ודרשת היטב", דורש ומבקש מבעל הרחמים ברוך הוא וברוך שמו שיעשו דבריו פעולה לטובה. ואז אף אם "נכון הדבר" שהכנת את הדיבורים הללו מקודם, מכל מקום אפשר על ידי בקשה זו לתקן את התועבה הזאת. כי יש לפרש "נעשתה" מלשון תיקון, וכמו שפירש רש"י על הפסוק ויעש אלוקים את הרקיע. שעל ידי תחינה ובקשה אפשר לתקן תועבה זאת, עכדה"ק. (נחל יצחק)

**"כי יפלא מומך...
דברי ריבות
בשעריך וקמת
ועלית" (ז, ח)**

נראה לפרשו ע"ד צחות מה שאמר הגה"צ מוהר"ר יוחנן טווערסקי זצ"ל אב"ד מוזשוי יצ"ו שזקינו הגה"ק מו"ה ישכר דוב זי"ע מבעלזא אמר לו ביום חופתו דברי הדרכה על משך כל ימי חייו, ובתוך דבריו אמר לו שסגולה לשלום בית הוא לקום באשמורת הבוקר ולעסוק בתורה, והוסיף לו שזה "בדוק ומנוסה". אפשר להעמיסו במאמר הכתוב 'דברי ריבות בשעריך' היינו כשמצוי דברי ריבות ומחלוקת בשעריך אזי העצה לזה הוא 'וקמת ועלית' היינו לקום באשמורת ולעסוק בתורה ועי"ז ימנע הריבות ומחלוקת.

"צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

את הצדק תרדוף בצדק. האמצעים שאתה נוקט כדי להגיע למטרת צדק, יהיו גם הם אמצעי צדק. ולא שהמטרה מקדשת את האמצעים. (הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע)

"צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

כתב הנפש יהודה ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא (תענית ט). רמז למה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ד), מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, צדק צדק תרדוף, וטמא, טמא יקרא.

"צדק צדק תרדוף" (טז, ב)

מובא בתורת שמעון מיערוסלאב (וידוע שהרה"ק ר"ש מיערוסלאב זי"ע האריך ימים מאד וזכה לשיבה טובה), אם תרדוף אחר צדיקים, זה טוב לאריכות ימים, וזהו שמסיים הפסוק למען תחיה, וכן נהגתי לנסוע לצדיקים אפילו בעת זקנתי.

**"לא תטע לך
אשרה כל עץ אצל
מזבח ה' אלקיך
אשר תעשה לך"
(טז, כא)**

בפשטות מסביר רש"י: אזהרה לנוטע אילן ולבונה בית בהר הבית. אך הגמרא במסכת סנהדרין (ז ע"ב) דורשת: "אמר ריש לקיש: כל המעמיד דין שאינו הגון, כאילו נוטע אשרה בישראל, שנאמר 'שופטים ושוטרים תתן לך' וסמך ליה 'לא תטע לך אשרה כל עץ'".

שאל הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע - לכאורה, מה הדמיון בין אשרה לדיין? וביאר שכשאדם לוקח כסף והופך אותו לעבודה זרה - זה ודאי מאוס. אבל עץ - לא יודעים שהוא שייך לעבודה זרה. יש לו גזע, ענפים ועלים בדיוק כמו לעץ שאינו עובד עבודה זרה. כך הוא שייך גם בדין שאינו הגון: הוא לבוש 'פראק' כמו כולם, יש לו זקן לבן כמו כולם, אף אחד לא יודע שאינו הגון...

"בכל דוכין דעהו" (משלי ג, ו)

אדם הנכנס לרובע היהודי אבל פוחד מישמעאלים, לוקח הוא עמו חייל גדול וענק וכן הוא רגוע שלא יקרה לו דבר. גם אם יעבור ליד ישמעאלים מפחידים בדרך, ילך רגוע כאילו הכל בסדר, ומדוע? כי יש לידו את החייל ששומר עליו. מה ההבדל אם הוא הולך לבד או הולך עם חייל? **הכל תלוי במוח שלו**, עד כמה הוא סומך על אחרים. ישנם הרבה אנשים שגם בליווי שומרים חסונים מחברת אבטחה פרטית לא יכנסו לשם, כי המוח שלהם לא באמת סומך על האחר, וממילא גם כשהם איתו ביחד עדיין ממשיכים לפחד. **"ויזעת היום... כי ה' הוא האלוקים"** כלומר... הכל תלוי ב'זעת' = קשר עם הבורא, כמה שהאדם מקושר יותר לבורא עולם, סומך עליו ומאמין בו, חי בידיעה שהוא האלוקים ואין בלתו, ככה פחות אפשר לנתק אותו ממנו, פחות מיוחד מצרות המתרגשות ובאות לעולם.

זה לעומת זה... כמה שפחות האדם מקושר לידיעה האמיתית הזו, פחות חי ונושם את ה- **"בכל דוכין דעהו"** בכל צעד ושעל, יותר חי בתחושה ש'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', ש'אני ואפסי עוד'... יהיה אפשר מהר יותר לקחת אותו משם ולנתקו ממקור הדעת.

(מהימנותא - ספינקא)

לעי"נ
הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת שופטים

"לבלתי רום לבנו מאחיו" (יז, כ)

חרף הנהירה העצומה לליז'ענסק, של אלפים מכל קצוות הארץ, לשחרר לפתחו של הצדיק רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל לפקודת ישועה ורחמים, לא חדל להאמין כי שפל ונחות הוא מכל אלו הנוהרים אליו ומכל העולם כולו.

וכך היה רגיל רבי אלימלך לומר: "הידעתם מפני מה נוהרים המונים מכל קצוות הארץ לליז'ענסק, לתנות את צרותיהם דווקא באזורי - זה מבקש שיחיה בנו, זה צועק ומתחנן על פרנסה, זה משווע לרפואה וזה לישועה, הכל מפני שאנכי חטאתי ופשעתי, ובכך הכרעתי את כל העולם לכף חובה... לכן, אפוא, באים כל אלו אלי וצועקים לפני, "הב לנו בני, חיי ומזוני, אשר בגלל חטאיך ופשעך נחסרו ממנו, ובגללך באו עלינו אותם הצרות והייסורים!" תלמידו של רבי אלימלך, הצדיק רבי זכריה מענדל מיערוסלאב זצ"ל תיאר באיגרת, את גודל מדת הענווה השוררת במחיצת רבו בליז'ענסק, וכך כתב: "וזה תמיד מפרסמין גנותם, ומביישים עצמם ברבים... וחוזרים תיכף בתשובה, כאילו עשו עבירה, ח"ו, מעבירות שבתורה ותמיד רואין חובה לעצמם.

"ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה'"

(יט, יז)

האדמו"ר רבי יצחק מווארקא זצ"ל, בצעירותו היה שוהה בביתו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל שנים אחדות, והיה לומד מאתו ומאת אביו את המידה של אהבת ישראל.

חסידים מספרים, כי בעת שרבי דוד מלעלוב הביא בפעם הראשונה את רבי איציק'ל בראש השנה ל"חווה" מלובלין, שאל אותו הרבי באיזו סוגיה הוא לומד והוא ענה: "הלכות עדות". שאלו "החווה" מה חידש שם, וענה: שאינו יודע מה לחדש, אבל קשה לו הדין, מדוע הקרוב פסול לעדות בין לזכות בין לחוב? מילא, לזכות אנו מבינים הטעם, אולי יאמר עדותו לטובת קרובו, אבל לחוב, מדוע יהיה פסול לעדות?

ומה עניתי? שאלו "החווה". עניתי שכתוב בתורה "ועמדו שני אנשים", אנו למדים מזה כי להעיד עדות נאמנה צריך להיות "איש" ואיזה בן אדם יעיד לרוע ולחוב קרובו שאר בשרו, ולכן הוא פסול לעדות".

כשמוע "החווה" מלובלין התירוץ הזה היה מלא שמחה ואמר: כי מן התירוץ הזה נשתתקו הקטרוגים בשמים, כי אנחנו הלא הננו בניו של הקב"ה, והוא אבינו, ואיך הוא יכול לראות חובה על בניו? ותיכף עשה "החווה" הכנות לתקיעת שופר. (מגדולי החסידות)

הבה"ח אריאל גרשון בן מנוחה
הבה"ח חנוך בן מנוחה
לזיווג הגון בקרוב

"כי יפלא ממך דבר למשפט... דברי ריבות

בשעריך" (יז, ח)

יש לפרש בדרך מוסר כי יש בני אדם אשר הוא מופלא ומכוסה מהם, ואינם מאמינים כלל אשר יש משפט למעלה להשיג על כל פרטי מעשה בני אדם, וסיבת הדבר יען כי רואים אשר עוברים עבירות בכל יום, ואינם נענשים תיכף עליהם, אדרבא דרך רשעים צלחה, מזה הם נופלים ברשת הטעות חלילה דלית דין ודיין. אמנם טח מראות עיניהם, כי יש להם ליקח ראייה מהמשפטים אשר נעשים בארץ במלכותא דארעא, אשר יש כמה וכמה פעמים אשר אדם עובר בגניבה ורציחה וכדומה, ועם כל זה אם השופט בטוח שלא יברח, כי יש לו בית, שדות וכרמים, אז לא יתן אותו תיכף במשמר, רק הולך חופשי בביתו, ולפעמים אשר זמן המשפט ימשך משך שנה או שתיים אשר כמעט נשכח מאת בעל העבירה כל הענין, וכדומה לו שלא יענישוהו כלל, ואף על פי כן בבוא זמן גמר המשפט אזי יענישנו וניתן לבית הסוהר. כמו כן להבדיל במלכותא דרקייעא, יען אשר בידו נפש כל חי ובטוח כביכול שלא יברח מתחת ידו, על כן נתארך הזמן, כי לעולם הוא בידו. ובאמת אין שכחה לפני כסא כבודו, ועל הכל יביא האלוקים במשפט, וכל האומר הקב"ה וותרן... (בבא קמא נ.). וזהו כי יפלא ממך דבר למשפט, היינו שנעלם ממך דבר המשפט מחמת הארכת הזמן, אזי תקח לך ראייה, דברי ריבות בשעריך, היינו מהמשפטים הנהוגים בעולם הזה, אז תדע כי לא נשכח שום דבר, והכל יבא לפניו כביכול.

(אמרי נועם)

"והיה כשבתו על כסא ממלכתו" (יז, יח)

אמר כ"ק אדמו"ר ר' צבי הירש מקרעטשניף זי"ע בפסוק זה יש לרמז (ויסוד אמרה זו אתאמר משמיה של האמרי אמת), הנה המלך קודם שהוא מתמנה למלך, או בזמנינו כשחבר הפרלמנט או הסיים מבקש להיבחר להיות חלק מהשלטון, הרי הוא נודד על כל רחבי ממלכתו בכל הערים והעיירות, ומבטיחים לעם הרבה הבטחות טובות כדי שהאנשים יתנו להם את קולם, אך כל זה הוא רק קודם שישב המלך על כסא ממלכתו, כשהוא יושב כבר על כסא ממלכתו הרי הוא מתכחש לכל הבטחותיו. וכמו כן, הנה כל יהודי בראש השנה כשהוא ממליך את השי"ת וזועק המלך יושב על כסא רם ונשא, מלוך על כל העולם כולו בכבודך, ה"ה ממליך על עצמו את השי"ת ויש לו קבלות טובות. וכמו"כ בחור בר מצוה בעת הנחת התפילין יש לו קבלת עול מלכות שמים, וכך גם אברך ביום חופתו, וכמו"כ בכל שבת יש לכל אחד התעוררות טובה, אך צריך שיישאר אצלו החלטות אלו לכל ימות השנה, שיישאר בכל ימות השנה עם הקבלת עול מלכות שמים של ראש השנה, וכך הבחור והאברך, וכך בכל ימות השבוע שיישאר האדם עם התעוררותו של יום השבת. וזה נרמז בפסוק, והיה 'כשבתו' על כסא ממלכתו, שיהיה אצלו כל הימים כעת שבתו על כסא ממלכתו, כאילו הוא מתיישב עכשיו על כסא הממלכה.

סיפורים נפלאים פרשת שופטים

"צדק צדק תרדף" (טו, כ)

איתא בסוף מס' פאה (פ"ח מ"ט) וכל מי שאינו חגיר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם אינו מת מן הזקנה עד שתהיה כאחד מהם שנא' צדק צדק תרדוף, ומקשים המפרשים מה השייכות של הפסוק צדק צדק תרדוף לדברי המשנה וע"כ אין גורסים זה הפסוק אלא גורסים את הפסוק 'ודורש רעה תבואנו' (משלי י"א) ואמר הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע לקיים את הגירסה עפ"י מעשה מזקיניו זי"ע הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע מרבו מלובלין זצ"ל"ה, שאלו הלובלינער זי"ע במה הוא נוסע בחזרה לביתו? וא"ל שהוא נוסע בסוס ועגלה, ושאלו הלובלינער: ומה תעשה כאשר יהודי ירצה לנסוע אתך בעגלתך? א"ל הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שבוודאי שיעלנו על עגלתו, ושאלו הלובלינער: ומה תעשה כאשר יהיה היהודי חגיר שהוא צולע על ירכו, וא"ל שבוודאי שיעלנו על עגלתו, ושאלו הלובלינער ומה תעשה אם הוא יהיה פיסח ואינו יכול לילך בשתי רגליו אלא הולך עם שתי מקלות (קביים) א"ל שבוודאי ומוכ"ש דכ"ש שיעלנו על עגלתו וא"ל הלובלינער שהוא אינו סובר כך דהנה מה סברת יהודי כאשר יוצא לדרך לילך ברגליו שחושב מדעתו שאם יתמזל מזלו ויהודי ירחם עליו ויעלנו על עגלתו מה טוב ואם לאו אזי ילך ברגליו שהרי יכול הוא לילך ברגליו אולם פיסח שהולך עם קביים ואינו יכול לילך כלל מה הוא חושב בצאתו לדרך הרי אינו יכול לילך כלל אלא בוודאי שהוא רמאי וע"כ על תעלנו על עגלתך, והבין הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שיש דברים בגו ונסע לביתו ובאמצע הדרך נרדם ופתאום התעורר שהרגיש שהעגלה נעצרה ושאל הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע את העגלון מפני מה נעצר? וענה לו שיהודי אחד עומד בצד הדרך ומבקש לעלות, וכאשר ראה הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע את היהודי והוא פיסח הולך עם שתי מקלות נזכר בדברי הלובלינער ומיד צוה לעגלון לבל יעלהו אלא מיד ימשיך לנסוע, ואזי התחיל החיגר והפיסח הנ"ל לצעוק בקולי קולות והרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע ציווה לעגלון לבל ישמע לצעקתו וימשיך לנסוע, והתחיל החיגר לרדוף אחרי העגלה ולצעוק ובכ"ז צוה שימשיך לנסוע, וכאשר ראה זאת החיגר התכעס מאד וזרק את שתי מקלותיו על העגלה ונעלם, וכאשר בא הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע בפעם הבאה ללובלין שאל את הלובלינער לפרש את המעשה וא"ל הלובלינער שתזכור שהיה יהודי בעירך בבעלזא שלא התנהג כשורה ושלחת אחריו את השמש ב"ד שיבוא אליך לד"ת ואמר שאין לו דין ודברים עם הרב ולא אבוא אליו ושלחת את השמש עוה"פ שיבוא לד"ת ואמר שאין לו דין ודברים עם הרב ואם לרב יש עסק איתי שיבוא אלי, ואחרי זמן קצר נסתלק אותו יהודי מן העולם ונפסק בב"ד של מעלה שמכיוון שלא רצה לילך אל הרב, תיקונו הוא שיתגלגל עוה"פ לזה העולם כחיגר שאינו יכול לילך ויבקש מן הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע שיעלה אותו על מרכבתו ולא ירצה וירדוף אחרי העגלה ובזה יהיה לו תיקונו, ואמר הלובלינער דלכן אמרתי לך לבל תעלהו על

עגלתך שאם היית מעלהו לא היה לו תיקון, ועפ"ז פירש הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע את המשנה הנ"ל וכל מי שאינו חגיר ולא סומא ולא פיסח ועושה עצמו כאחד מהם כלומר שהרב קורא לו לבוא לד"ת ועושה א"ע כפיסח שאינו יכול לילך לרב לד"ת אינו מת מן הזקנה שאינו מת בזקנתו אלא מת מיד בצעירותו ותיקונו יהיה שיהיה כאחד מהם שיתגלגל עוד הפעם לעוה"ז כחיגר ופיסח וירדוף אחרי הרב וע"ז שפיר מביאה המשנה אה"פ צדק צדק תרדוף דרשינן בגמ' הלך אחרי ב"ד יפה שמכיוון שלא רצה לילך לב"ד על כך עונושו שמתגלגל כחיגר.

"ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורוך" (יז, י)

בנוסף למעלתם הנשגבה של גדולי התורה המתאפיינת בדעת תורה ובכישרונם האדיר לדאות נכוחה את הדברים, נתברכו חכמי ישראל בדבר ייחודי נוסף: הם גוזרים לפני המקום והוא עושה" (מדרש). הם לא רק מכוונים לאמת אלא יוצרים אותה. עצתם גזירה היא, וכאשר צדיק גוזר הקב"ה מקיים. בדרך זו יתפרש גם מאמרם ז"ל: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל - אפילו נראין בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל, שמע להם" (ספרי). ייתכן בהחלט שעד שלא יצא הדבר מפי החכמים היה הימין ימין והשמאל שמאל, כפי שהדברים אמנם נראים, אך כיון שאמרו על הימין שהוא שמאל - הפך הימין להיות שמאל - לפי שכך גזר הצדיק. לאור דברים אלה מתגמדת עוד יותר דעתם של הקטנים, והליכת הגדולים אחריהם נעשית מגוחכת וחסרת כל הגיון. שכן, בה בשעה שהכל היו יכולים ליהנות מדעתם הרחבה של הגדולים ומן היכולת שלהם להיות בבחינת "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", הם זונחים יתרונות סגוליים אלו ו"מהלכין אחרי הקטנים". והתוצאה - "נופלים לאחר פניהם". סיפר הגר"ש ברעוודא שליט"א: שני בחורים שבאו מארצות הברית ללמוד בישיבת מיר (בליטא) חלו במחלה נדירה. קצרה יד הרופאים המקומיים מלהושיע. שלחם הג"ר ירוחם זצ"ל, משגיח הישיבה, אל אחד מגדולי הדור שהתגורר במקום מרוחק ביותר ממיר, ואמר להם שישאלוהו אודות רופא מסוים הנמצא באזור מגוריו. לפני שיצאו לדרך הזהירם ר' ירוחם על שני דברים: א) שיתיעצו עם הרב שהוא בכל פרט, ולא להמרות את פיו חלילה; ב) לסור בדרכם אל ה"חפץ חיים" ולבקש את ברכתו. בלא ברכה ממנו, הוסיף ואמר, אל תמשיכו בדרככם.

השניים יצאו לדרך ושמו פניהם תחילה לעיר ראדין, מקום מושבו של בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל. כאשר הגיעו לביתו אמרו להם בני הבית כי ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן מופלג, עלול להירדם באמצע השיחה עמם ולשקוע בשינה ממושכת במשך כמה שעות. ואכן, כך היה. מיד לאחר שנכנסו אצלו

לעיני

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת שופטים

נבון ואבד עצות עמד בפתח ביתו של הרבי. להיכנס ולשאל את הרבי על העניין - לא היין. ללכת אל משה הגדול גם כן לא רצה. לבסוף החליט להימלך בבני ביתו של הרבי ולנהוג בעצתם. הוא פנה אל אחד מבניו של ה"צמח צדק" וספר לו על לבטיו. "אבי אינו טועה", השיב הבן. "סע לעיירתך ועשה כפי שאמר לך לעשות".

כשהגיע היהודי לעיירתו פנה אל משה ראטנר, הוא "משה הגדול", והגיש לו את מכתבו של הרבי. הלה התפלא למראה אגרתו של הרבי הממוענת אליו. אך את מצות הרבי קיים ללא פקפוק. "עלה ושב בחדרון הקטן שבעלית הגג", אמר ליהודי שבא אל ביתו" אמור תהלים, נמתין לישועה שתבוא, ואולי באמצעותי". עלה החוכר לחדרון, ובעיניים נוטפות דמעות קרא פרקי תהלים. יומיים תמימים ישב שם, והישועה עדין לא באה.

ביום השלישי נקלעה כרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים לקרבת ביתו של ר' משה הגבוע - שקעה שם בבוץ סמיך ואחד מציריה - נשבר. יום חרף גשום וטחוב היה אותו יום ובתוך הכרכרה השבורה ישבו הפריץ ובתו הצעירה ורעדו מקור. שעות ארוכות ישבו כך, ואיש לא בא לעזרם.

היום רד ומבעד לחרכי הכרכרה הבחין הפריץ באור חלוש, הבוקע מעלית גג סמוכה.

בלית ברירה עזב הפריץ את הכרכרה ופנה אל עלית הגג לבקש עזרה. הוא הקיש על דלת העץ, הרעועה, והחוכר - שזה שלשה ימים אומר הוא תהלים בעלית הגג - נגש אל הדלת ופתחה.

מצמץ החוכר בעיניו בהפתעה. את מי רואה הוא אם לא את הפריץ, אותו אדם רע מעללים שנשלו מפרנסתו?! ואולם, הפריץ לא הכירו ושטח בפניו את הבקשה: "עזרו לי, כרכרתי נשברה ואיננו יכולים להיחלץ מן הבוץ".

פנה החוכר להעיר את ר' "משה הגדול" ולספר לו על ה'אורח'. "משה הגדול" לא התרגש למראה הפריץ. הוא נגש אל הפתח והזמינו ללגום כוס תה חם. עד מהרה הובאה לבית גם ביתו של הפריץ - והשנים נהנו מהכנסת אורחים למופת. הם אכלו ושבעו, לנו את שנתם, ובבקר תוקנה הכרכרה והייתה נכונה לצאת לדרך. בטרם יצאו, נגש הפריץ אל בעל הבית ואמר לו: "ברצוני לגמול לך על הכנסת האורחים שלך. אלמלא עזרתך, אנה היינו באים. נקב אפוא את השכר המגיע לך, ואשלם לך בעין יפה".

"לא אקח כסף מעמך", סרב "משה הגדול". "יהודי אינו מכניס אורחים תמורת בצע כסף. ואולם", המשיך, "אם באמת ברצונך לגמול עמי טובה, הנה תוכל לעשות זאת: אחד מידידי היה בעבר חוכר השדות והפונדק שלך. אתה נישלת אותו מתפקידו, והאיש נותר חסר פרנסה. מצבו של ידידי בכי רע: אשה וילדים רעבים תלויים על צווארו, עליו לפרנסם, ואין לך מניין. השב לו את השדות ואת הפונדק - ויהא זה חסדך עמדי!"

"מסכים אני, מסכים אני", התלהב הפריץ, אסיר התודה. "ויותר מכך: את הפונדק אתן לו, לידיך במתנה!"

ואכן, החוכר חזר אל שדותיו והפונדק הפך לנחלתו. עתה הבין האיש כי ה"צמח צדק" ידע, כמוכן, את אשר הוא כותב על מעטפת המכתב, ולא היה לו להרהר על כך, כלל וכלל...

(מעשיהם של צדיקים)

ואמרו לו את מבוקשם - נרדם. חלפו כמה שעות, והזמן שעמד לרשותם עד מועד צאת הרכבת עמד לחלוף.

כמעט שנתייאשו מלזכות בברכת הצדיק, אך לפתע התעורר ה"חפץ חיים" ובירך אותם. הללו המשיכו בדרכם עד שהגיעו אל מחוז חפצם. מיד סרו לבית הרב וקבלו ממנו הוראה מפורשת שאם ירצו הרופאים לנתחם אל יסכימו בשום אופן להינתח אלא ע"י רופא פלוני. אחד מהם ציית להוראות והתעקש לקבל את הטיפול אך ורק על ידי הרופא שאמר לו הרב, ולאחר זמן הבריאה (לימים חזר לארה"ב וסיפר לרופאים שם את דבר המחלה שהייתה לו. אמרו לו שישנו רופא אחד בעולם שמסוגל לנתח בדבר הזה. בוודאי אצלו היית, אמרו לו, ואכן כך היה). כאשר חברו בא לקבל את הטיפול במחלתו נעדר הרופא ההוא מהמקום, אי לכך אמר שהוא רוצה להמתין עד שיחזור. השפיעו עליו הרופאים שיפנה אל רופא אחר שכן לא כדאי לדחות את הטיפול ובפרט מאחר שגם הרופא השני הוא רופא מצוין. הדברים השפיעו עליו ולמרות אזהרת הרב הסכים להינתח על ידי הרופא השני ואחרי ג' ימים נפטר. מספרים תלמידי ישיבת מיר שבמשך חצי שנה לאחר המאורע הזה היה ר' ירוחם זצ"ל מזכיר את השניים שנסעו להירפא בסופה של כל שיחה שאמר בפני בני הישיבה, והיה מסיים את הדברים בזה הלשון: "דער האט געפאלגט און דער נישט"; כלומר זה ציית וזה לא. (ילקוט לקח טוב)

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (יו, יא)

ריב נפל בין פריץ העירה לבין היהודי שחכר (שכר) את משקו ואת פונדקו. כעס הפריץ על היהודי והודיע לו שמהיום והלאה בטלה החכירה מכל וכל!

נדהם היהודי: בלא השדות והפונדק החכורים - נותר הוא ללא מקור פרנסה! עצוב ומדכא, כאדם שעולמו חרב עליו, בא האיש האומלל אל הרבי מלובביץ', בעל ה"צמח צדק", וסח באזניו את הצרה שפקדה אותו.

הרבי האזין לדברי היהודי, ולבסוף נתן לו אגרת עבור יהודי אחר, בשם ר' משה, המתגורר בעירתו. "מכתב זה יעזור לך", עודדו הרבי, והיהודי יצא מחדרו רגוע.

בהיותו ברחוב הביט אל מעטפת המכתב - ונפלו פניו: על המעטפה נכתב "לכבוד ר' משה ראטנר". היתכן? התפלא היהודי האומלל, היתכן שה"צמח צדק" טעה והחליף משה במשה? כי זאת לדעת: שני יהודים הנושאים את השם משה התגוררו בעירה. אחד מהם, המכנה "משה הקטן" (על שום קומתו הנמוכה), היה אדם עשיר, ויחסיו עם פריצי האזור - מצוינים היו. ואלו משה השני, שהכל כנוהו "משה הגדול" (על שום קומתו הגבוהה), היה אמנם אדם מכובד, אך בצרכי הצבור לא עסק. שם משפחתו של "משה הגדול" היה ראטנר.

התפלא היהודי: מדוע ולמה פונה ה"צמח צדק" למשה הגדול שישתדל בעדי, כלום אין כאן טעות??

סיפורי צדיקים

גליון 376
שנה ח' תשע"ט

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קלייטן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו מעשה בר' אליעזר ור' יהושע ור' עקיבא שהלכו לחולת אנטוכיא לגבות צדקה לחכמים. היה שם אחד ששמו אבא יודן שהיה תורם בעין יפה, אך עכשו ירד מנכסיו. כיון שראה את החכמים נתכרכמו פניו והלך לביתו, אמרה לו אשתו מפני מה פניך חולניות? אמר לה רבותינו כאן ואינני יודע מה לעשות. אמרה לו אשתו נשאר לנו שדה אחד, לך מכור את חציו ותן להם. הלך ועשה כעצת אשתו, ידעו החכמים את מצבו ואמרו לו המקום ימלא חסרונוך. לאחר ימים חרש את חצי השדה שנשאר לו, בשעת החרישה נבקעה הארץ ושקעה פרתו ונשברה רגלה, ירד להעלות את הפרה, האיר הקב"ה את עיניו ומצא תחתיה מטמון, אמר לטובתי נשברה רגל פרתי. כשחזרו רבותינו לאחר זמן, שאלו עליו את אנשי המקום, מה אבא יודן עושה? אמרו להם אנשי המקום אבא יודן נתעשר עושר גדול, כששמע אבא יודן שבאו חכמים, יצא לקראתם ואמר להם: עשתה תפלתכם פירות ופירי פירות, אמרו לו חייך אעפ"י שנחנו אחרים בפעם האחרונה יותר ממך, רשמנו אותך בראש רשימת המתנדבים. קראו עליו, "מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו" (משלי ח' ט"ז)

(על פי ירושלמי הוריות פ"ג - ה"ד)

פרשת השבוע

מסופר על משכיל אחד שבא לה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א, ואמר לו שרצונו לעשות הצגה להציג היאך תראה מלחמת ישראל עם הגויים, לפי מה שכתבה התורה. ושאל אותו החפץ חיים מה תביים שם? והשיב, אראה על הבמה איך מתכוננים שני המחנות, מצד אחד כלל ישראל ומצד שני מחנות הגויים הבאים להלחם עם ישראל, ובמחנה ישראל יגש הכהן ויכריז "מי האיש רך הלבב מעבירות שבידו ילך ויחזור לביתו" אפילו השח בין תפילין של יד לתפילין של ראש, כל שכן הנכשל בעבירות לשון הרע ורכילות. וילכו כמעט כולם הביתה, וישארו על הבמה רק כמה יהודים חלשים וקנים, ובדברו הדברים צחק מאוד. ואמר לו החפץ חיים המשך, המשך, מדוע הפסקת את הצגתך? תמשיך ותגלה את סוף המערכה, כי היהודים החלשים האלו ינצחו את השונא, כי לה' המלחמה וזהו מלחמת ה' בשונאי ישראל, ורק יהודים הנקיים מעבירות, הם יכולים להלחם מלחמת ה', וה' יהיה בעזרם, זהו יסוד מלחמה בישראל.

לא יקום עד אחד באיש (י"ט - ט"ו) מעשה באחד מן המגידים שדרש דרשה בביהכ"ס של הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א. כל עוד שהטיף דברי מוסר ותוכחה סתם, עמד רבי לוי יצחק והקשיב לו רב קשב בדחילו ורחימו. אך כיון שבא לכלל קנאות והתחיל מונה והולך רשימה ארוכה של כל מיני עוונות, חטאים ופשעים, אשר עוו, חטאו ופשעו עמך ישראל, עמד רבי לוי יצחק על רגליו וגער בו בנויפה: וכך אמר לו, זה זמן זמנים אשר השטן משטין ועומד לפני הקב"ה על בני ישראל, והקב"ה משתיק אותו ואומר לו, כבר כתבתי בתורתך "לא יקום עד אחד באיש" לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא, על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר, ואתה רצונך להעיד יחידי בבני ועכשיו מגיד זה מגיד לעמי פשעם, לישראל חטאתם, מתחבר ומצטרף לשטן כעד מסייע, ויהיו חלילה שני עדים, אף הוא חבר הוא למלאך המשחית הקטיגור חלילה.

מי האיש הירא ורך הלבב (כ' - ח')

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 7:33 ת"א: 7:35 ר"ת: 8:11

פרשת שופטים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:22 ת"א: 6:37

נפשו מצער ונרדם מתוך צער עמוק. ביום השבת נשנתה התופעה המזוהה, ר' יעקב חפץ לספר ומוחו כמו התרוקן, לא מעשה, לא אמרה, לא אירוע, שום דבר, עיניים חשדניות החלו להינעץ בו, אולם הגביר החליק את הדבר ואמר, שמן הסתם טרם התאושש האורח מהנסיעה הארוכה, הסעודה השלישית הגיעה הכל מצפים למוצא פיו של ר' יעקב ושוב נמחק זכרונו כליל.

"מן השמים מונעים ממני לספר" אמר לבעל הבית, כשבתכניתו להסתלק מהר מהמקום עם צאת השבת, הוא חשב לעצמו שאולי אין תושבי העיר הזו ראויים לשמוע ממעשיותיו הנפלאות של רבו הקדוש, אבל הוא לא הצליח למצוא לכך כל הסבר הגיוני, עוד ניסה לנחש שאולי משמים אין מעוניינים בהתעשרותו, אך הלא הבעל שם טוב בעצמו הבטיח לו כי יראה ממלאכה זו פרנסה מרווחת. "ישיבה כבודו עמנו עוד ימים מספר" ביקשו הגביר, "אולי ישוב זכרונו וינצנץ במוחו איזה מעשה", עבר יום ועוד יום וכבר הגיע יום שלישי בערב, ומעיינות מוחו של ר' יעקב כאילו נסתתמו לחלוטין, הוא הכין את מרכבתו להמשיך במסעו, והנה אך החלו הסוסים לדהור במורד ההר, ובראשו של ר' יעקב הבריק הזיכרון, מעשה אחד מוזר ומופלא עלה במוחו, הוא משך בחוקה במושכות והפך את כיוון נסיעתם של הסוסים, שוב דוהרים הם אל ביתו של הגביר ממהירים להגיע, טרם יישכח גם הסיפור הבודד הזה.

למרות כל שאירע עד אז, קיבלו הגביר בחמימות ובמאור פנים, הוא הכניסו לחדרו הפרטי ודרך את אוזניו לשמוע כל מלה, הסיפור אירע בימים שלפני חג הפסחא הנוצרי, החל ר' יעקב בסיפורו, במשך כל השבת היה הבעל שם טוב שרוי בצער ונראה מוטרד מאוד, מיד במוצאי השבת ציווה לרתום את הסוסים ויצא לדרך, גם אותי לקח עמו, כל הלילה נסענו מבלי שנדע לאן, עם בוקר עצרה העגלה מול בית שחלונותיו מוגפים, יהודייה זקנה יצאה לקראתנו כולה רועדת: "חוסו על נפשכם יהודים, יום חג לנוצרים היום כל יהודי שנמצא ברחוב אחת דתו למות" אולם הבעל שם טוב לא התרשם מדבריה, וביקש להיכנס הביתה, לאחר מכן ניגש אל החלון והתבונן החוצה, האישה נראתה דאגה ולחוצה מאוד, אך הבעל שם טוב לא התייחס כלל לחששותיה ולאזהרותיה, מבעד לחלון נראתה כיכר העיר עליה ניצבה במה גדולה שהובילו אליה מדרגות רבות, והמון רב התגודד סביבה.

והנה צלצלו הפעמונים והבישוף הגיע לשאת את נאומו. "יעקב" פנה אלי פתאום הבעל שם טוב "לך וקרא אלי את הבישוף", בני הבית רעדו מפחד, אך הבעל שם טוב התעלם מהם לחלוטין, סמכתי על רבי הקדוש ופילסתי לי דרך בין ההמון היישר אל הבמה: "הבעל שם טוב כאן והוא קורא לך לבוא אליו" אמרתי לבישוף בשפת הקודש, הבישוף נתן בי מבט חודר "אמור לו שאבוא מיד עם תום הנאום", השיב למרבה תדהמת.

הבישוף היהודי שחזר בתשובה שלימה

מסופר: לפני הסתלקותו של הבעש"ט הקדוש זיע"א, באו תלמידיו הקדושים לעשות את הימים והרגעים האחרונים שלו עמו במחיצתו, הבעל שם טוב קרא לכל אחד מהם בנפרד והורה לו במה יעסוק בהמשך דרכו וחיו, אחרון קרא למשרתו ר' יעקב ואמר לו: "תפקידך יהיה לעבור ממקום למקום ולספר מכל אשר שמעת וראית בהיותך פה עמי". הבעל שם טוב הוסיף והבטיח כי פרנסתו של ר' יעקב תהיה מצויה בהרחבה מעיסוקו זה. ואמנם כפי שציווה הבעל שם טוב. כן נהגו תלמידיו. לאחר פטירתו פנה כל אחד מהם למקום ולתפקיד שהועיד לו רבו. גם ר' יעקב עשה כפי שהורה לו רבו, ובכל מקום שאליו הגיע התקבל בסבר פנים יפות, שמו של הבעל שם טוב היה ידוע בכל הסביבה ותמיד חפצו היהודים לשמוע ממאורעות חייו של הצדיק, בכל מקום גם העניקו לר' יעקב שכר הגון וכיבודוהו מאוד.

באחת מתחנותיו נודע לו, כי באיטליה חי יהודי עשיר אחד הלהוט אחר סיפורי הבעל שם טוב, כל המספר לו מעשה מהבעש"ט מקבל מטבע זהב, "מעכשיו תהיה פרנסתי מובטחת" אמר בלבו ר' יעקב, "אם אקבל מטבע זהב תמורת כל סיפור יהיה לי די והותר עד לסוף חיי" כשהגיע לעיר מגוריו של הגביר, נודע לר' יעקב כי האיש עשיר מופלג הוא, הוגה בתורה ביום ובלילה, בית כנסת בנוי באחוזתו ובו מתפללים מניין יהודים שלוש תפילות ביום. בקיצור יהודי תלמיד חכם מוקיר את התורה ולומדיה, ובעל מידות נדיבות, עוד נודע לו כי בכל שבת בעת הסעודות, נוהג הגביר לבקש מאורחיו לספר לו סיפורים על הבעל שם טוב, ר' יעקב פנה אפוא לביתו של הגביר, הייתה זו חווילה מפוארת שהשתרעה על שטח ענק ממדים, סביבה היה גן גדול שצמחו בו עצי פרי שונים לצד צמחי נוי מרהיבים, "בעל הבית מבקש שתתעכב אצלו עד שבת" הודיע המשרת לר' יעקב, "ובשבת תספר מסיפוריך". מיד הוכן עבורו חדר מרווח והוא סעד עם בני הבית.

השמועה על משרתו של הבעל שם טוב שהגיע למקום, משכה קהל רב לביתו של הגביר, הכל חפצו לשמוע מעשיות ממקור ראשון, "ספר לנו ר' יעקב ממה שראית אצל הבעל שם טוב" פנה אליו בעל הבית בסעודת ליל שבת, התלמיד המורגל כל כך בסיפורי הבעל שם טוב, פותח פיו מוכן ומוזמן להרצות את הסיפורים השגורים על פיו, אך מה זה קרה הוא אינו מצליח להיזכר בשום סיפור, מחשבותיו מבולבלות ואין הוא זוכר מאומה, הוא בא במבוכה אך התעשת במהירות, "אני עייף מאוד" התנצל באוזני בעל הבית, "מחר בסעודת הצהריים אספר", בלילה כשעלה על יצועו הרטיבו דמעותיו של ר' יעקב את כריתו, הוא ניסה להעלות את דמותו של רבו לנגד עיניו, אך גם משאלה פשוטה זו לא עלתה בידו, הוא לא ידע את

משל ונמשל

אשרי האדם שמתעורר ושב בתשובה

משל למלך שנסע לטיול ביער, ולפני צאתו קרא לשלושת השרים החשובים בממשלתו, ונתן לכל אחד מהם בקבוק יין משובח, וציוה עליהם לשמור על היין ולא לגעת בו עד שיחזור. לאחר שהמלך נסע, פתח השר הראשון את בקבוק היין ושתה את כולו. ואילו השני שמר ולא נגע ביין, ואילו השלישי שתה מחצית מהיין. וכעבור מספר ימים חזר המלך וקרא להם. והנה ראה כי השר הראשון שתה את כל היין, ולכן ציוה להורגו, כי הוא "מורד במלכות", ואילו השני שהביא את כל היין בשלמות, נתן לו המלך פרס "אלף רובל". ולשלישי שתה חצי מהבקבוק, נתן לו המלך "אלפיים רובל", התפלאו כולם מאוד ושאלו את המלך: מדוע נתת לשר ששתה חצי מהבקבוק יותר כסף מאשר לשר שלא שתה כלל ושמר בנאמנות רבה על היין? והשיב להם המלך: תדעו לכם שרק אני מכיר את טעמו של היין, ואדם שטועם ממנו, קשה מאוד שלא ימשיך ללגום ממנו, ולכן השר שלא שתה מהיין, לא ידע מהטעם הנפלא שיש ביין, לכן הוא לא עמד בניסיון כ"כ קשה, אבל זה ששתה וטעם חצי מבקבוק היין, היה לו הרבה יותר קשה שלא להמשיך ולשתות את החצי השני של הבקבוק, ולכן מגיע לו שכר כפול.

והנמשל: אשרי האדם שבחודש "אלול" מתעורר ושב אל אביו שבשמים, כיון שהוא טעם את טעם החטא כל השנה, ובכל זאת הוא מוותר עליו ושב בתשובה שלימה, על כן זוכה הוא בימים אלו לשכר כפול מהשמים, וזוכה לשפע וברכה ולשנה טובה ומבורכת בכל מילי דמיטב.

(מתוך מאמר)

חזרתי אל הבעל שם טוב הקדוש ומסרתי את המענה של הבישוף, אך הוא ציווני לשוב אל הבישוף ולהורות לו שיבוא מיד עכשיו, "אמור לו שאל יהיה שוטה ואל יתמהמה" הוסיף בנחרצות. שוב יצאתי מהבית וניגשתי לבמה ומסרתי לבישוף את דברי רבי. "אבקש את סליחתכם" פנה הבישוף לקהל המשולהב, "מיד אשוב" ובדברו ירד מן הבמה וצעד בעקבות ר' יעקב.

בבית התבודדו הבעל שם טוב עם הבישוף בחדר צדדי קרוב לשעתיים תמימות, לאחריון מיהר הבעל שם טוב לשוב לעירו, מה היה עם הבישוף זאת לא אדע, סיים ר' יעקב את סיפורו, הגביר ישב אחוז בהרהורי: "כל סיפורך אמת" הפטיר, "מיד כשראיתי את פניך הכרתיך, ולכן גם האמנתי לכל דבריך בשבת" אמר.

"ועכשיו אספר לך את ההמשך" ניכר היה עליו כי הוא נרגש מאוד, "אני הוא הבישוף, נולדתי יהודי וסרתי מן הדרך עד שהמרתי את דתי, פניתי לכמורה וטיפסתי במעלותיה עד שנתמנתי לבישוף, הבעל שם טוב הקדוש הוא שהשיבני לצור מחצבתי, באותו ערב שעה שעמדתי מול קהל ההמונים בכיכר העיר, ואתה באת וקראת לי בשליחותו לבוא אליו, לא הצלחתי תחילה להתנתק מכל הכבוד והעושר הרב, אולם בפעם השנייה כשבאת אלי הצלחתי להתגבר על יצרי ובאתי, "כשהסתגרנו בחדר הורה לי הבעל שם טוב דרך תשובה מפורטת, הוא גם הדריך אותי להעניק מחצית מהוני לצדקה, מחצית מן הסכום שגותר ברשותי נתתי למלך כדי שישכים לשחררני מתפקידי, וכדי שאוכל להיעלם למדינה אחרת ולטשטש את זהותי, "בטרם נפרדנו מסר לי הבעל שם טוב סימן: כשיבוא מישהו ויספר לך את הסיפור הזה, תדע כי התקבלה תשובתך.

"כל הימים מחזר אני אחר סיפורי הבעל שם טוב, מצפה לשליח שיספר לי את סיפורי האישי, ובכך יאותת לי שהתכפרו עוונותי, כשראיתי שאינך זוכר מאומה הבנתי שכנראה עלי לשוב בתשובה עמוקה יותר, כשעברו הימים ונסעת מכאן, פרצתי בבכי מר על שלא זכיתי לשוב בתשובה שלמה, "עכשיו הנני המאושר באדם" סיים את דבריו הנרגשים, "בטוח אני שלזה התכוון הבעל שם טוב כשציווה עליך לכתת את רגליך ולספר מעשיות, ביצעת את שליחותך, לפרנסתך אל תדאג עוד, כי אני אספק לך זאת בהרחבה".

צ"ן אדם לחברו

להשלים את החסד

מסופר על הגה"צ רבי אהרן קוטלר זיע"א שבאחד מביקוריו בארץ ישראל בלכתו ברחובות ירושלים הבחין בעני פלוני, והחל רץ אחריו ברצונו להעניק לו איזה מטבעות. בהזדמנות הבהיר בפני מקורביו, כי לפני שנים ניגש אליו אותו עני בשעה שלא היה בידו מאומה, וכעת שראה והכיר אותו השלים את מה שחיסר אז.

כבוד התורה

פעם בשבת בבוקר לפני התפילה, באו והודיעו לרבה של טבריה הגה"צ רבי משה קליערס זיע"א כי העירוב בעיר הותקן שלא כהלכה, אחרי שחקר ודרש ונתברר לו שהעירוב הותקן ע"פ הוראת הרב הספרדי הגה"צ רבי יעקב חי זריהן זיע"א, אמר לאנשים שהעירוב כשר, אלא שאין זמני פנוי עכשיו להסביר טעמו של דבר. למחרת הלך אצל הגרי"ח זריהן וביקש לסייע אתו בבירור שמעתתא, התחין הרב זריהן ושאל: וכי לעזרתי צריך מר? השיבו, הן, בגלל חולשת לבי, נכנסו שניהם לביהמ"ד "סיניור" על שפת הכינרת והוציא הגר"מ מסכת עירובין כדי לברר הלכה, ופלפל בסוגיא עם איש שיחו עד שהתחיל לזעוק מעצמו, אוי לי שטעיתי אמש. הסביר לו הגר"מ לשם כך קראתיו, שאל הגרי"ח זריהן ואיך הורה מר בשבת זו? השיב רבי מאיר, פסקתי כשר, התפלל ושאל

מדוע? אמר לו מפני שעירוב הוא מדרבנן, וכבוד התורה מדאורייתא.

מתן צדקה של צדיק

הגה"צ רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א סיפר פעם, שישב פעם אחת בביתו של הגה"צ רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק זיע"א, ובנוכחותו נכנסו שנים מעשירי בריסק ונתנו לרבי חיים סכום כסף במעטפה חתומה, שני העשירים הללו חיתנו את צאצאיהם בשבוע זה ורבי חיים היה מסדר הקידושין, לכן הביאו לו מה שהביאו בתורת שכר טירחה. רבי חיים קיבלם בכבוד ובסבר פנים יפות, בינתיים נכנס עני הגון לבקש נדבה, נטל רבי חיים את המעטפה החתומה, ובפני אותם העשירים מסר אותה לידי העני מבלי שידע אפילו כמה נמצא כסף שם.

כיבוד אם

מספרים: פעם נסע הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ברכבת, אמו נסעה אף היא ברכבת וישבה עם מספר נשים בקרון סמוך. תוך כדי נסיעה נטל הרבי את ידיו, סעד את סעודתו וברך ברכת המזון. כעבור זמן קצר נכנסה אמו לקרון, היא לא ידעה שזה עתה הוא אכל, והיא אמרה לו שעליו לאכול. ללא אומר ודברים קם הצדיק ממקומו, הוציא מהמוזודה פת לחם, נטל את ידיו ואכל. לא עלה כלל על דעתו לומר לאמו: אכלתי כבר.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ז' אלול הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום ראשון ח' אלול הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

יום שני ט' אלול דן בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - שי"ח) הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (פרי צדיק - תר"ס)

יום שלישי י"ג אלול הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ב"ר אברהם אבא (תקנ"ג) הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף מרוזין (תרנ"ו)

יום רביעי י"ד אלול הרה"ק רבי שלום יוסף מרוזין (תרי"א) הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ב"ר ישראל מרוזין (תרמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ב"ר אברהם מטשעכיניוב (תרנ"א)

יום חמישי י"ב אלול הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיטחא ב"ר צבי הירש (תקפ"ז)

הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאוניץ ב"ר ישראל (באר משה - תקפ"ח)

יום שישי י"ג אלול הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ז)

הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגדאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מילים: "גם אני אודך" ר'פרום יוסף הירש" על המעשים.

הלכות מוקצה (י"ב)

א) מותר להוריד כינה מהראש בשבת, ולא הוי מוקצה, דהוי כגרף של רעי שמותר לטלטל. (ספר גם אני אודך חלק ג' סימן צ"ג).

ב) כלי זכוכית שנשברו על השלחן, או במקום שהולכין, מותר לטלטל השברים כדי לפנותן, שלא יזוקו בהם. (רמ"א או"ח סימן ש"ח, סעיף ו').

ג) קטלוג של ספרים, שמפיצים מוכרי הספרים, וליד כל ספר רשום המחיר שעולה הספר, מסתבר שאינו מוקצה. (גם אני אודך ח"ג סימן צ"ה).

לע"נ

הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס
ב"ר מרדכי מטשערנובל זיע"א
נלב"ע י"ג אלול תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

אלֶזְנֹת

לְעֵלְמָן עֶבֶת

פְּרֵשֶׁת עֶבְרָתִים

כס"ז, אֶלְיוֹן ט"ו

**הַדִּין תּוֹרָה הַזֶּה הִיָּה כְּבָר צ"ט פְּעָמִים
בְּגִלְגוּל בְּזֵה הָעוֹלָם**

**וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם וְגו' (טז, יח). וּבְרַש"י: מִנֵּה דִינִים
מִמַּחִים וְצִדִּיקִים לְשִׁפְט צֶדֶק**

פֶּעַם אַחַת אָמַר הַרַה"ק הַחוּזָה מְלוֹבְלִין זִיע"א
לְתַלְמִידוֹ הַרַה"ק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׁיל מְקַאמְרָא זִיע"א
בְּנוֹ שֶׁל הַרַה"ק בַּעַל הַבְּרוּךְ טַעַם אַב"ד לִיִּפְנִיק זִיע"א
שֶׁהִסְתּוֹפֵף בְּצֵלוֹ, מַדּוּעַ אֵינּוּ הוֹלֵךְ לְפְעָמִים לְהַרְבֵּ
דְמַתָּא, שֶׁהִיָּה אֲזִי הַגָּאוֹן הַעֲצוּם הַנִּקְרָא 'אִיִּזְיִנְעֵר
קַאפ' (רַאשׁ הַבְּרַזֵּל), רַבִּי עֲזַרְיָאֵל הוֹרּוּוִיץ זִיע"א רַב
אֲבַד"ק לּוֹבְלִין שֶׁהִיָּה מִתְנַגֵּד לְדַרְךְ הַחֲסִידוֹת כִּידוּעַ,
וְהִיָּה הַדְּבָר לְפָלֵא בְּעֵינֵי הַרְבֵּ יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׁיל, עִם כָּל
זֶה פְקֻדַת רַבּוֹ שָׁמַר, וְהוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם לְהַתְפַּלֵּל תְּפִילַת
מְנַחָה לְבֵית הַרְבֵּ, וְהַרְבֵּ קָרַב אוֹתוֹ מֵאֵד אַף שֶׁהִיָּה
חֲסִיד, מִפְּנֵי שֶׁהִיָּה בֶן הַגָּאוֹן מְלִיִּפְנִיק, וְגַם שֶׁהִיָּה
הוּא בְּעַצְמוֹ תַלְמִיד חֶכֶם, וְכֵן הִיָּה נִמְשָׁךְ כְּמָה יָמִים.

פֶּעַם אַחַת הַתְּקִים אַחַר הַתְּפִלָּה דִּין תּוֹרָה, וְהַרְבֵּ
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׁיל הִיָּה עוֹמֵד וְשׁוֹמַע מֵרְחוֹק אֶת
הַטְּעֵנוֹת, וְכַאֲשֶׁר הִלְכוּ בְּעַלֵּי הַדִּינִים לַחוּץ, וְהַרְבֵּ עִם
הַבֵּית דִּין הַתְּחִילוּ לַעֲוֹן בְּהַדִּין, הִיָּה דִין אֶחָד מִזְכָּה אֶת
רַאוּבֵן וְדִין הַשְּׁנִי מִזְכָּה אֶת שְׁמַעוֹן, וְהַגָּאוֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
הַעֲשִׁיל שָׁמַע הֵיטֵב אֶת הוֹפּוּחַ שֶׁל הַדִּינִים, וְהִיָּה
רוֹאֶה שֶׁהַדִּין הַמִּזְכָּה לְרַאוּבֵן הוּא הַצּוֹדֵק וְסִבְרָתוֹ
נְאֻמָּה, אוֹלָם נְבַהֵל מֵאֵד כַּאֲשֶׁר רָאָה שֶׁהַרְבֵּ בְּעַצְמוֹ
הָאִיִּזְיִנְעֵר קַאפּ נוֹטָה לְהַכְרִיעַ כְּדַעַת הַדִּין הַשְּׁנִי
הַמִּזְכָּה אֶת שְׁמַעוֹן.
הַדְּבָר הַיֵּצֵר מֵאֵד לַהֲרַר הַעֲשִׁיל שֶׁיִּצְא הַפְּסֵק חֶס

וְחִלְלָה שְׁלֵא בְצֶדֶק, וְלֹא הִיָּה יוֹדַע לְשִׁית עֲצוֹת
בְּנַפְשׁוֹ, עַד שֶׁעָלָה בְּרַעִיוֹנוֹ שִׁישׁ תּוֹסְפוֹת מְפָרֵשׁ
שֶׁהוּא לְהַפְּךְ דַּעַת הַדִּין הַשְּׁנִי, וְלִקַּח הַגְּמָרָא וְהַלֵּךְ אֶל
מְקוֹם הַכְּסָא שֶׁהַרְבֵּ יֵשֵׁב שָׁם, וְאָמַר לוֹ שְׁמַבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ
שִׁיאֵמַר לוֹ אֶת פְּשֵׁט הַתּוֹסְפוֹת בְּגְמָרָא שְׁבִידוֹ, וְהַרְבֵּ
דָּחָה אוֹתוֹ שֶׁאֵין לוֹ פְּנָאֵי כַּעַת כִּיּוֹן שְׁעוֹסֵק בְּגַמְר דִּין
תּוֹרָה, לְכֵן יִמְתִּין עַד שֶׁיִּפְסֵק אֶת דִּין הַתּוֹרָה וְאֲזִי יֵבִיט
מֵה שְׁשׂוֹאֵל אוֹתוֹ.

אוֹלָם הַרְבֵּ ר' הַעֲשִׁיל מַחְמַת שְׁכּוֹנָתוֹ הִיָּה שֶׁהַרְבֵּ יַעֲוִן
בַּתּוֹסְפוֹת עוֹד קֹדֶם שֶׁיִּגְמַר הַדִּין כְּדִי שִׁיִּצְא הַדִּין תּוֹרָה
לְאַמְתּוֹ, הַפְּצִיר בּוֹ בְּפִיּוֹסִים וּבְהַפְּצָרוֹת שִׁימַחֵל לַעֲוִן
תְּכַף בַּתּוֹסְפוֹת, עֲשֵׂה הַרְבֵּ רְצוֹנוֹ וְלִקַּח הַגְּמָרָא וְהֵבִיט
בַּתּוֹסְפוֹת, וְכַאֲשֶׁר רָאָה סִבְרַת הַתּוֹסְפוֹת נְבַהֵל מֵאֵד,
כִּי רָאָה שֶׁבִּזְבָּה נִסְתַּרְהָ סִבְרַת הַדִּין הַשְּׁנִי, לְכֵן הִשִּׁיב
לְרַבִּי הַעֲשִׁיל שִׁיאֵמַר לוֹ מְחַר הַפְּרוּשׁ כִּי כַּעַת אֵין
בִּיכְלָתוֹ לַעֲוִן הֵיטֵב, וְנִתְרַצָּה רַבִּי הַעֲשִׁיל בְּכֵן כִּי כְּבָר
נִגְמְרָה כּוֹנְנָתוֹ, שְׁכָל כּוֹנְנָתוֹ הִיָּתָה שְׁלֵא תַעֲלֵם סִבְרַת
הַתּוֹסְפוֹת מִן הַרְבֵּ, וְהַלֵּךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַעֲשִׁיל לְבֵיתוֹ.

בְּיוֹם שְׁלֵאֲחַרְיוֹ בְּבוֹאוֹ לְהַתְפַּלֵּל מְנַחָה כְּדַרְכּוֹ, שָׁאֵל
אֶת הַשְּׁמַשׁ שֶׁל בֵּית הַדִּין מִי זָכָה אֶתְמוֹל בְּדִין תּוֹרָה,
וְהִשִּׁיב לוֹ כִּי רַאוּבֵן זָכָה בְּדִין, שְׁמַח מֵאֵד הַרְבֵּ יְהוֹשֻׁעַ
הַעֲשִׁיל שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת הַגּוֹרֵם שִׁיִּצְא הַצֶּדֶק בְּדִין עַל יְדֵי
שֶׁהָרָאָה לְרַב אֶת דְּבַרֵּי הַתּוֹסְפוֹת.

כַּאֲשֶׁר בָּא אַחַר כֵּן לְרַבּוֹ הַק' מְלוֹבְלִין אָמַר לוֹ רַבּוֹ:
וְעַסְט שׁוִין הָאֲבִין גְּעֵנוּג גִּיגָאֲנָגְעוֹן צִוּם רַב, דְּאַרְפָּסְט
שׁוִין נִישְׁט מַעְהָר גִּיין (הַלְכַת כְּבָר מִסְפִּיק לְמֵרָא
דְּאַתְרָא, אֵינְךָ צְרִיךְ לְלַכַּת יוֹתֵר). אֲזִי בְקֵשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
הַעֲשִׁיל מֵרַבּוֹ לְגַלוֹת לוֹ כּוֹנְנָתוֹ הַק', וְהִשִּׁיב לוֹ כִּי הַדִּין

תורה הזו היה כבר צ"ט פעמים בגלגול בזה העולם, ותמיד היה הפסק שלא על פי דין תורה, וכך לא היה יכול להיות תקון לחיב, עד שבא החיב בעצמו לבקש מהרבי מלובלין שיעזור לו שיהיה לו תקון לנפשו, כי ירא כי גם בפעם הזאת לא יהיה הפסק בצדק, לכן שלח הרבי את הרב יהושע העשיל לבית הרב, למען יצא הפסק דין לאמתו ותהיה גאלה לנפש החיב.

ספור זה ספר הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא בעל הדברי יחזקאל זיע"א שנהיה בן אחותו של הרה"ק רבי יהושע העשיל מקארנא [שאביו הדברי חיים היה חתן הברוך טעם זיע"א].

(במשנת רש"י בשם הס' נפלאות הרבי מלובלין)

אני לא אתקין את השעון הזה אפלו לא תמורת מליון נפוליון!

לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיה... (טז, כא)

בירושלים התגורר יהודי יקר וירא שמים מרבים, ורבי משה שפירא זצ"ל שמו, אשר כידוע היה ממחה להתקנת שעוני שמש. הוא האיש אשר התקין שעון שמש מפרסם על חזית הבנין של הכנסת אורחים "תפארת ציון וירושלים", וכמו כן הוא אשר התקין שעון שמש בחצר חרבת רבי יהודה החסיד ובמקומות נוספים, כדי לידע את שעות התפלה, את הזריחה ואת השקיעה וכדומה.

לאחר שהתקין כמה שעוני שמש אשר כלם התפעלו מהם ומהדייק שיש בהם, נודע הדבר גם למסלמים הממנים על המסגדים בהר הבית, והדבר מאד מצא חן בעיניהם. משכך, הם החליטו בכל מחיר להתקין שעון דומה על מסגד עומר שבהר הבית, כדי להגדיל את יקרתם בכל העולם המסלמי, אשר סדר

תפלותיהם קשור בקפידה עם זריחת השמש. באחד הימים הגיע שליח מיוחד לביתו של רבי משה שפירא, והזמינו לבית השיק האחראי. רבי משה שפירא שלא ידע במה דברים אמורים מהר ללכת לביתו של השיק, בידעו כי עם מנהיגים מסלמים לא מתחילים ולא ממרים את פיהם. בהגיעו לביתו של השיק, בקש ממנו הלה להתקין שעון שמש כפי שהתקין בבתי כנסיות של יהודים גם מעל מסגד עומר בהר הבית, בהוסיפו לומר לו כי הוא ישלם לו כל מחיר אשר יבקש ממנו.

מששמע רבי משה את הבקשה החריגה, השיב לשיק כי הוא אינו יכול להחליט על הדבר בעצמו, וכי הדבר אינו נתון לסמכותו. "צריך אני לקבל הכרעה מרב גדול וככל אשר יאמר לי כן אעשה". השיק המסלמי הסכים לדברים, ורבי משה שפירא הלה לשאל למוצא פיו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, רבה של ירושלים ולשאל אותו כדת מה עליו לעשות.

בשמע הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד את הדברים השיב לרבי משה שפירא: "אם לכבודו קשה לותר בענין הכסף, כיון שאולי כבודו צריך את הכסף הזה למחיה, אזי מבחינה הלכתית יש מקום למציאת היתר, איך יוכל כבודו לעבד בהתקנת השעון הזה מבלי שיעבר על אסור הכניסה להר הבית".

אלא שאז, בטרם המשיך הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד את דבריו, קטע רבי משה שפירא את הדברים, והשיב בקול פסקני: כבוד הרב. אני לא אתקין את השעון הזה אפלו לא תמורת מליון נפוליון! באותו רגע, מששמע הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד את התשובה של רבי משה, אורו עיניו בהתרגשות גדולה.

(האיש על החומה)

שוהי הר

חידון אִכְּנֹת - נושא פרסים
היכן מזכרים בפרשה זו המספרים
1, 2 ו-3 בפסוק אחד?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה פורסמו אי"ה בגליונות הבאים

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "שופטים"

"צדק צדק תרדוף" [טז, כ].

בימי התשובה והרחמים, הגיע המכתב שלפנינו אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בו מגולל הכותב התרחשות מאוד מצערת, ומבקש לדעת איך וכיצד יתקן את מעשיו. וכך מספר השואל:

בימי בין-הזמנים בחודש אב, יצאתי יחד עם חמשת ילדי הקטנים לטיול בצפון הארץ. לאחר טיול מהנה ומעיף, פנינו היו מועדות לחזור לביתנו שבמרכז הארץ. כשעלינו לאוטובוס, גילינו שכל מקומות הישיבה תפוסים, כך שנצטרך להעביר את הנסיעה הארוכה בעמידה...
עלה בדעתי לנקוט בתחבולה מבריקה (אך פסולה לחלוטין)... שלפתי מהכיס את הטלפון-הנייד, והתחלתי "לביים" שיחה עם רעייתי, כלומר, עשיתי עצמי כאילו אני מנהל עמה שיחה בקול רם, באופן שכל הסובבים שמעו היטב את דבריי. במהלך השיחה שאלתי את אשתי: "האם הגיעו תוצאות הבדיקות שהרופא ערך ליי?". לאחר שכביכול השיבה, המשכתי (בטון גבוה יותר, בחרדה ובהלה): "מה...!! נדבקתי בישפעת המקסיקנית!!... אוי ווי, ה' ישמור! כל כך חששתי מהמגיפה הנוראה הזו, והנה אשר יגורתי בא לי. אנא, תעתירי בתפילה עבורי...".

וכאן אירע דבר מעניין - הנוסעים החלו להתרחק לקצה האחר של האוטובוס... (יצויין, שהסיפור אירע בימים בהם שרר פחד רב בקרב הציבור מפני הידבקות בשפעת הנוראית שמקורה במקסיקו). בתחנה הקרובה, מיהרו לרדת כמחצית מהנוסעים... לאחר שחצי האוטובוס התרוקן, כמוכן שאני וילדיי יכולנו לתפוס את המקומות ולשבת בניחותא עד סוף הנסיעה...
חודש אב חלף, ואחריו הגיע חודש אלול. לאחר עריכת חשבון נפש, מצפוני החל להציק לי ואחוזו בי רגשי חרטה... יורה לי בבקשה כבר הרב - כיצד עלי לתקן את המעשה אשר עשיתי?

השיב מו"ר: הדבר ברור שהאיש נהג שלא כדין, ועבר על איסור בכך שגרם לאנשים להפסד ממוני ולעגמת נפש מרובה, וגם גנב את דעתם וזבזב את זמנם. ובאשר למה שהעמיד פניו כחולה, יש לציין בפניו את דברי המשנה בסוף מסכת פאה: "כל מי שאינו לא חיגר ולא סומא ולא פיסח, ועושה עצמו כאחד מהם, אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כאחד מהם, שנאמר 'צדק צדק תרדוף'".

אמנם, בנוגע לחיוב תשלום לנוסעים, יש מקום לפטרו בדיני אדם, כי הזיק בדרך של "גרמא", בכך שמחמת הבהלה והפחד גרם שירדו מהאוטובוס ויאלצו לשלם דמי נסיעה נוספים. אך מכל מקום, בוודאי שמדיני שמים עליו לחפש אחר הנוסעים על מנת להשיב להם את חסרונם, (ועליו לדעת שבשמים משלמים ביוקר!).

וכמוכן שצריך גם לבקש מהאנשים מחילה, על הצער הנורא שגרם להם בבהלת-השוא, ועבר בכך על איסור "אונאת דברים", שכן על ידי דיבורו הכאיב להם וציערם. (בספר "החינוך", מצוה של"ח, כתב: "אין לוקין על איסור אונאת דברים, לפי שאין בו מעשה, אך כמה מלקויות מבלי רצועה של עגל ביד האדון המצוה על זה!").

במידה והמזיק אינו יכול לאתר את הנוסעים - יעשה בממון צרכי רבים. וראוי גם שיפרסם מודעה בעיתון בה יבקש מחילה על העוולה הנוראה שעשה, ויוסיף לעורר אודות הזהירות מהיזק הזולת! (אחת שאלתי).

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" [יח, יג].

וברש"י: 'תמים תהיה עם ה' אלהיך - התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו'. דומה שכל אדם שהתבגר קמעה, יכול להביא ראיה מחייו הפרטיים על כך שכדאי ללכת עם הקב"ה בתמימות, ולא לחקור אחר העתידות, אלא לקבל בשמחה כל מה שהשי"ת עושה עמנו, ולהאמין באמונה שלימה שהכל לטובה. שהרי בסופו של דבר יכול כל אחד להביא ראיה ניצחת על כך שענינו של הקב"ה צופות למרחקים, וכיוון שברצונו רק להיטיב עמנו. אם כן הדרך הטובה ביותר היא להשליך עליו את כל יהבנו, ולסמוך על בורא כל העולמות המנהל את עולמו בחוכמה ובתבונה, בחסד וברחמים.

בואו ונשמע משל מופלא ממנו אפשר יהיה להבין שכדאי להשליך את ה'פעקאלאד' (שק הצרות) על הקב"ה, ולא לסחוב אותו על גבנו הדל: משל לאדם המהלך בדרך, וחבילה גדולה על כתפיו, ונקלע לסערת גשמים גדולה, עד שמרוב הבוץ שנערם בדרכים לא יכול היה להמשיך בדרכו. הוא נעמד תחת אחד העצים, והמתין בקוצר רוח לבעל-עגלה שיעבור במקום ויעשה איתו חסד, ויעלנו על עגלתו ויוציאנו מן הבוץ הזה...

והנה הוא מגיע. עגלתו המרופדת של אחד מעשירי הסביבה, גם הוא יהודי, נראתה מרחוק. הושיט היהודי את ידו לסימן שהוא מבקש שיעצור. העשיר עצר, ושמו על המצווה שנקלעה לידו לסייע לעמיתו. משעלה ההלך על העגלה, הבחין העשיר בתופעה מוזרה. האיש יושב על הכסא, והחבילה הגדולה מונחת עליו, על רגליו... 'מדוע אינך מניח את החבילה על רצפת המרכבה?!' - שאל העשיר בתמהון. ועובר-האורח, שהיה עדיין רטוב כולו ממי הגשמים, השיב לו מינייה וביה: 'לא די שהינך עושה חסד כה גדול איתי, אני צריך להעמיס עליך ועל עגלתך גם את הפעקאלאך שלי?!'---

מילא העשיר את פיו צחוק, ואמר: 'הרי העגלה שלי ממילא נושאת אותך, והיא מוכנה לשאת גם את החבילה שלך... וכי אינך מבין שגם אם תעמיס עליה עוד כמה קילוגרמים, היא תמשיך לנסוע, ולא יהיה כל הבדל בצורת הנסיעה...'

אולי גם אנחנו מצטחקים למשמע הסיפור, אבל בואו ונחשוב האם אין אנו מתנהגים כהתנהגותו האווילית של הנוסע ההוא; שאם לא כן, מדוע אנחנו מעדיפים לשאת את ה'פעקאלאד' שלנו על גבנו הרעוע, והמט ליפול, ואין אנחנו משליכים אותו על הקב"ה?! הרי אבינו שבשמים נושא כבר על גבו את כל החיבולות של כל אנשי העולם, והוא מוכן ללוות כל אחד מאתנו בהשגחה פרטית, ולנהל אותו בכל דרכי חייו בזה העולם, ואם כן מדוע אין אנו משליכים עליו גם את החיבילה שלנו?! - - -
בואו ונראה כמה טובה היא מידת התמימות, וכמה משתלם ללכת בה ולאחוז בקצות-הנהגותיה.

בקהילה קטנה באירופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, חיה אשה צדקנית. עשרה ילדים נולדו לה. בשעה שהיתה מעוברת עם אחד מהם, חל סיבוך כלשהו, והרופאים יעצו לה לבצע הפלה, חלילה וחס. הצדקנית הזו לא שמעה בקולם, הלכה בתמימות עם בוראה, ולבסוף נולד לה בסיעתא דשמיא בן נוסף בריא ושלם. לא עברו שנים רבות, והגיעו ימי הזעם, ימי שואת אירופה, ושמונה מתוך ילדיה עלו על המוקד על קידוש שמו יתברך. רק שניים מילדיה נותרו לפליטה: בן ובת. הבן שנותר היה הבן ההוא שהאשה התעקשה שיוולד בריא ושלם. והנה מכל בניה דווקא הוא ניצל! דווקא הוא היה זה שהשאיר שם ושארית למשפחה! גם קטע זה של הסיפור מרגש דיו, עוד מבלי שנספר שאותו בן שנותר לפליטה, היה לא אחר מאשר מאור דורנו, מרן הגרא"מ שך זצ"ל!!!

בשעת מעשה לא ידעה אימו הצדקנית שהיא נושאת בקרבה את גדול הדור הבא. אבל מה שנדרש ממנה הוא ללכת בתמימות, ולא לשמוע לעצות הרופאים, וכך היא עשתה. ומשעשתה את שהיתה מחוייבת לעשות, הקב"ה עשה את שלו, וזיכה אותה להעניק לעם ישראל, ולעולם כולו, את המאור הגדול! סיפור זה סיפור מרן זצ"ל בעצמו. כדאי לצטט כאן, בהקשר זה, את המדרש-רבה בפרשת בראשית. המדרש מביא שם, שלמך תבע מנשיו להעמיד עוד ילדים, והן השיבו לו 'למחר המבול בא, אם נשמע לך - נהיה פרות ורבות למארה', שהרי הקב"ה אמר שאחרי 7 דורות לקין, לא ישאר אף אחד מזרעו, ונשות למך היו הדור ה-6, ואם כן, אמרו לו, לא כדאי לנו ללדת.

מספר המדרש: 'אמר להן, איתא ניוזל גבי אדם. (בואו נלך להתייעץ עם האדם הראשון). אזלון לגבי אדם (הלכו לאדם הראשון), אמר להן, עשו אתם שלכם, והקב"ה עושה את שלו'. ומה היה בסופו של דבר! נעמה, בתו של למך, שנולדה לאחר מכן, היתה אשתו של נוח, ורק ממנה היה המשך לעולם!

ועל השאלה כיצד זה שנותרה נעמה, הרי היא היתה מקין, וה' הבטיח שלא יישאר מזרעו לאחר הדור השביעי, התשובה היא, שהבטחתו של ה' היתה על משפחת האב ולא משפחת האם. אבל העיקרון הוא כפי שאמר האדם הראשון: אנחנו צריכים לעשות את שאנחנו מחוייבים לעשות, ואז יעשה הקב"ה את שלו (עלינו לשבח).

"מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו" [כ, ח].

לפנינו שאלה מעניינת, שהתעוררה אצל יהודי ירא ה' במהלך ברית המילה של בנו. וכה סיפר אבי-הבן: לקראת הברית, נכנסתי בחדר קודש למעונו של אחד מגדולי דורנו שליט"א, וביקשתי ביראת הכבוד שיואל בטובו, לשמש כסנדק לבני. הגאון הצדיק נעתר לבקשתי, על אף שהמדובר היה בברית שתיערך בעיר אחרת.

והנה, מעמד ברית המילה החל, בהשתתפות קהל רב. כידוע, נוהגים להניח טרם המילה כסא מיוחד לכבוד אליהו הנביא, שנקרא מלאך הברית, וכשמביאים את התינוק כדי למולו, מניח אחד מהנוכחים את התינוק על הכסא של אליהו, ומכריזים בקול רם: 'זה הכסא של אליהו הנביא זכור לטוב'. החלטתי לכבד ביכסא של אליהו את הסבא שלי, וביקשתי מאחד הנוכחים שיכריז על כך בקול רם, ולאחר מכן יכריז שבסנדקאות, מכובד אותו גדול הדור.

עמד המכריז והודיע בקול: 'בכסא של אליהו מכובד הסבא של אבי הבן...'. הסבא, שלא היה מוכן לכך, נתקף בסערת רגשות. כעבור כמה שניות התעשת, והחל לפסוע, וכשכלו זורח מאושר, אך לא לכיוון התינוק, ולא לכיוון הכסא של אליהו, אלא לכיוון... כסא הסנדקאות! לתדהמת כל הנוכחים, הסבא פשוט החל לעלות על גבי כסא הסנדקאות הגבוה, התיישב והתרווח עליו בנינוחות, ופשט את שתי ידי לפנים, כאחד שממתין לקבל לתוכן את התינוק... כפי הנראה, הסבא, שאינו מתמצא במהותם של ה'כיבודים' השונים הנהוגים בברית, היה בטוח שכשמזמינים אותו ליכסא של אליהו, הכוונה היא לכסא הסנדקאות. את השקט שהשתרר באולם היה אפשר לחתוך בסכין. המבוכה היתה גדולה, ולא ידעתי להשית עצות בנפשי - היאך עלי לנהוג בסיטואציה שכזו? -

עומד פה גדול הדור, שכיתת את רגליו לכאן במסירות, כדי לכבד אותנו בסנדקאות (ובוודאי שטובת התינוק שגאון וצדיק זה ישמש כסנדק שלו); ומאידך - על כסא הסנדקאות מתיישב, מתוך תום-לב, הסבא הזקן, כולו קורן משמחה, מענינו נושרות דמעות של התרגשות, וממתין שיגישו לו את התינוק, ואיך אפשר להוריד אותו מהכסא?...

וכאן שואל אבי-הבן: כיצד יש לנהוג במקרה שכזה?
השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: בפרשתנו נאמר (דברים פרק כ'), שטרם יציאת העם למלחמה, מכריזים השוטרים, שישב ארבעה שאינם יוצאים בצבא להילחם: (א) מי שבנה בית חדש ועדיין לא דר בו. (ב) הנוטע כרם ועדיין לא נהנה מפירותיו (כי טרם הספיק לחלל את פירות השנה הרביעית שבכרם). (ג) המארגס אשה ועדיין לא נשאה. (ד) האיש הירא ורך הלבב. ומביא רש"י את דברי רבי יוסי הגלילי, שהירא ורך הלבב (שאינו יוצא למלחמה), הוא אדם שירא מעבירות שבידו. והסיבה שבגללה נפטרים מלצאת למלחמה שלושת הראשונים - הבונה בית חדש, הנוטע כרם והמארגס אשה - היא כדי שכאשר יחזור זה שעבירות בידו יחד עמו, לא ידעו הרואים שהוא חוזר בשל היותו בעל עבירה, אלא יחשבו שחוזר מחמת אחת הסיבות האחרות, ובכך לא יבוא לידי בושה. ולשון הספרי (פרי שופטים, קצ"ב) הוא: "בוא וראה כמה חס המקום על כבוד הבריות, מפני הירא ורך הלבב, כשהוא חוזר, יאמרו שמא בנה בית, שמא נטע כרם, שמא אירס אשה".

למדנו אפוא, שקיימת הקפדה רבה שלא לבייש אף אדם, אפילו חוטא. ולכן, בשום אופן אין רשות להוריד את הסבא מכסא הסנדקאות. ומשום כבוד התורה, יש להפנות את השאלה להכרעתו של אותו גדול הדור שהוזמן לשמש כסנדק, והוא מן הסתם יחליט לוותר וליתן את הסנדקאות לסבא. והתינוק לא יפסיד מכן, כי הימנעו העצומה במניעת בושה וצער מיהודי, בוודאי תעמוד לתינוק זה לברכה וישועה...

ונוסיף לספר מעשה מפתיע: מעשה באבי הבן שכיבד את אחד מגדולי התורה בסנדקאות, ובכיבוד ה'קוואטר' (שמכניס את התינוק למקום המילה), כיבד יהודי פשוט. הקוואטר נכנס עם התינוק, ולתדהמת כל הנוכחים, המשיך לצעוד עד ל...כסא הסנדקאות, ועלה והתיישב על הכסא, כשהתינוק עדיין אחוז בידיו... אבי הבן הביט מתוך אי-נעימות בעיניו של אותו גדול שהוזמן לסנדקאות, והלה סימן לו בעיניו, בשפת רמזים אצילית ללא הוצאת הגה מהפה - 'אל תעורר שום מהומות, תניח לאיש להיות סנדק'... אבי הבן ציית להוראת הגאון, והניח לאיש להיות סנדק.

לאחר הברית, אבי הבן ניגש לאותו גדול ושאל: "למדנו רבינו - וכי טובת התינוק לא היתה שדווקא כבוד תורתו יהיה הסנדק שלו על פני...?!". "התינוק לא יפסיד כלל וכלל - אמר לו הגאון - וזאת משום שזכות המצוה שלא לבייש יהודי, תעמוד לו כל ימי חייו, ובעזרת ה' יהפוך לגדול בישראל...".

הפרט המרגש ביותר בסיפור הוא, ששמו בישראל של הרך הנימול נקרא "אריה לייב", וכבר משחר ילדותו הוא בלט בשקידתו המופלאה בתורה, ובמשך השנים, עלה והתעלה בתורה יראת שמים ומידות נעלות, וצמח לאחד מגידולי הפאר של עולם התורה - הלא הוא הגאון רבי אריה לייב פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד! (אבי הבן היה הגאון רבי חיים זאב פינקל זצ"ל, בנו של הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר).

לסיכום: אסור לבייש את הסבא (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת שופטים - בכדי שלא לבייש

"תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך ה' אלקיך והיה לנו שמה כל רצח" (דברים יט, ג)

לשים שלטים בדרכים, כדי שדרכו של הרוצח אל עיר המקלט תהיה ברורה, מבלי כל תלות באחרים.

אולם ראיתי לרב 'מקדש הלוי' שביאר טעם נוסף: בתהילים נאמר: **"משפטי ה' אמת צדקו יחדו"** (יט, י).

דוד המלך ע"ה מלמד אותנו, שגם כאשר הקב"ה מעניש את האדם ושופט אותו- הרי שהעונש הינו מדויקדק בתכלית, והחוטא לא יסבול אפילו כמלוא הנימה יותר מכפי שמגיע לו על פי חטאו.

מעתה אפשר לומר, כי אומנם מגיע לרוצח לגלות מעירו ומביתו אל עיר המקלט. אולם לא מגיע לו להתבזות!!!

במקרה ויצטרך לשאול את העוברים והשבים אודות הדרך המובילה לעיר מקלט- יבינו הכול כי רצח בשגגה ועל כן עליו להגיע לעיר מקלט. והביזיון הזה- לא מגיע לו!

לפיכך מצווה אותנו התורה הקדושה, לשים שלטים בכל הדרכים המובילות אל עיר המקלט, בכדי שלא תיגרם חלילה בושה לרוצח בשוגג, בושה שאינה מגיעה לו למרות חטאו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"ה	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ט	18:22	19:33	20:19
כ"א	18:40	19:31	20:16
מ"ט	18:41	19:32	20:18
כ"ב	18:41	19:32	20:17

פירש רש"י הקדוש: "תכין לך הדרך- מקלט היה כתוב על פרשת דרכים"

משמעות דברי רש"י, אשר יסודם בדברי הגמרא (מכות י ע"ב) היא שאנו מצווים לשים שלטים בדרכים המובילות אל ערי המקלט, כדי לאפשר לרוצח בשגגה אשר נס אל עיר המקלט למצוא את הדרך בקלות ובלי כל קושי.

והנה לכאורה יש להקשות: לשם מה צריכים אנו לשים שלטים בדרכים? במקרה והרוצח מגיע לפרשת דרכים ואינו יודע להיכן עליו לפנות, וכי קשה כל כך לפנות לעוברים ושבים ולשאול אותם מהי הדרך הנכונה, ולהמשיך ללכת לפי מה ששיבו לו?!

בפשטות אפשר לבאר, כי התורה מבקשת למנוע מהרוצח אפילו את העיכוב הקל שבקלים, שלא יצטרך לשאול עוברי אורח אודות הכיוון הנכון.

התורה חוששת שמא עיכוב קל זה, יגרום לכך שגואל הדם יצליח להשיג את הרוצח ואז יוכל להרוג אותו, ואת הנמצב הזה היא מבקשת למנוע בכל מחיר.

ועוד יתכן, שהתורה חוששת, שמא לא ימצא הרוצח עוברי אורח אשר ידעו להדריך אותו לעיר מקלט. במקרה מעין זה יהיה עליו ללכת ולחפש אנשים שיורו לו להיכן ללכת.

כתוצאה מכך עלול להיגרם לו עיכוב משמעותי יותר- אשר בוודאי עלול לגרום למותו ביד גואל הדם, לפיכך היא מצווה אותנו

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה וזדה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואיליה טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעילה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה רפאל אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת ורפואת כל עם ישראל

שואל ומשיב בהלכה - סליחות - חלק ג'

על מה צריך להקפיד באמירת סליחות?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

כאשר אין זמן לומר גם תיקון חצות וגם סליחות- אזי תיקון חצות קודם לסליחות - ואף לתלמוד תורה. ועל כן אדם שקם קודם עלות השחר, יקדים לומר תיקון חצות, גם אם יפסיד בכך אמירת סליחות.

אין לומר וידוי יותר מפעם אחת, אפילו לא בשני נוסחאות שונות. לכן כשאומר תיקון חצות לפני סליחות לא יאמר וידוי בתיקון חצות, אלא רק בסליחות. כמו כן, אם אמר סליחות או תיקון חצות אחר חצות, ואחר כך אומר 'קריאת שמע שעל המיטה', לא יאמר בשניהם וידוי. שהכופל וידוי - הוא ככלב השב אל קיאו. **מקורות:** בא"ח וישלח י"ג, שער הכוונות דף נ"א.

תלמידי חכמים ומלמדים - צריכים גם הם להתאמץ לומר סליחות עם הציבור, וראוי להם לישון מוקדם על מנת שלא לפגוע בתלמידיהם וכו'. **מקורות:** רמ"א יו"ד רמה סי' י"ז.

תלמידי חכמים ובחורי ישיבות, שרגילים לעסוק בתורה עד שעה מאוחרת בלילה, ואם ישכימו באשמורת הבוקר לומר סליחות, יש חשש, שיתבטלו מסדר לימודם ביום, ישתדלו לומר סליחות בציבור אחר חצות הלילה. ואם אינם מוצאים מניין לאמירת סליחות אחר חצות הלילה, ישתדלו לכל הפחות לקום לסליחות בימי שני וחמישי. וכן יתאזרו בכל עוז לקום בעשרת ימי תשובה ולהשתתף עם הציבור באמירת סליחות ותחנונים.

המשכים לומר סליחות באשמורת הבוקר צריך להיזהר, שלא ינום ולא יישן בשעת תפילת שחרית, ובפרט בזמן קריאת שמע וברכותיה ובזמן תפילת שמונה עשרה, ומה גם שהוא לבוש בתפילין שאסור לישון בהם ולהסיח דעתו מהם מפני קדושתם. ומי שאינו נזהר בזה, יצא שכרו בהפסדו, וכלל גדול אמרו בעבודת ה': לשמור העיקר ולהוסיף בחסידות, ולא לזלזל בעיקר ולקיים רק התוספת. ולכן, אם אינו יכול להיזהר בזה, עדיף שיאמר סליחות לפני תפילת מנחה, או בחצות הלילה, כדי שיוכל להתפלל שחרית עם התפילין כראוי.

החי יתן אל ליבו בעת אמירת הוידוי והסליחות, למשמש ולפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלימה, ולהוסיף מצוות ומעשים טובים, בהתקרבו ליום הדין שאז שוקלים זכויותיו ועוונותיו של כל אדם.

אחרי שסיימו אמירת סליחות יאמרו קדיש 'תתקבל', אפילו אם מתפללים תפילת שחרית מיד אחרי הסליחות. ואם היו עשרה בשעת אמירת הסליחות, ויצא אחד מהם לפני אמירת הקדיש, לא יאמרו קדיש 'תתקבל' כשאין עשרה אנשים בבית הכנסת.

במה כדאי להשקיע

על בנייני ישיבת 'קול תורה' בירושלים מתנוסס השם מקס שטרן ז"ל. הוא היה תלמידו של הגאון רבי ברוך קונשטט זצ"ל בגרמניה (שלמד בישיבת הגאון הרב שמחה בונם סופר מח"ס 'שבט סופר' ובהיותו צעיר לימים, בן 22 שנים בלבד, התמנה לרב ודיין בקהילת פולדה וזאת על אף שהיה רווק באותו הזמן).

כאשר שמע תלמידו מקס, כי הרב קונשטט עלה לארץ ישראל היות וידע שבאותם הימים ששרר בארץ עוני ומחסור, שלח לו סכום של אלף דולר במזומן! (שהיה אז סכום נכבד ביותר ויכל להספיק למשך תקופה ארוכה), כדי שיוכל רבו להתאקלם בארץ ישראל ביתר קלות וללא בעיות פרנסה.

הכסף הגיע לידי של הרב קונשטט, והוא הטמינו בביתו. לאחר כשבועיים פגש רבינו את הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל והעלה בפניו הצעה לפתוח ישיבה קדושה בארץ הקודש. שאל אותו הרב שלזינגר: "וכסף מנלן?". מיד אמר לו הרב קונשטט, כי יש לו במזומן אלף דולר ראשונים לפתיחת הישיבה.

הרעיון החל לקרום עור וגידים, ואלף הדולרים הללו היו הבסיס הראשון לישיבת 'קול תורה'. חלפו ימים וחודשים, ומר שטרן הגיע לביקור בארץ ישראל וזכה לפגוש את רבו, רבי ברוך קונשטט. במהלך השיחה נודע לו, כי כל אלף הדולרים הושקעו ביסודות הישיבה החדשה, שכבר פתחה את שעריה.

התלמיד השתומם לשמע דברי רבו ושאל: "מדוע עשה הרב כך, הרי רציתי כל כך, שיהיה לכם ממה לחיות?". השיב לו הרב קונשטט: "מה אתה לא מבין, הרי זה העסק הכי טוב, שיכולתי לפתוח לעצמי...". מילים אלו חילחלו עמוק בתודעתו של מר מקס שטרן והוא הוסיף לפזר את אוצרות ממונו כדי לסייע ולתמוך בלומדי התורה. (יחי ראובן)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PhineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד צ"ל

הרב אברהם יהושע פריינד מנאסויד צ"ל - נולד בי"ב תמוז ה'תרט"ו (1855) בסיגט. מצאמאי הרמ"א, מהרש"ל, מהר"ם, ש"ך ואף מיוחס לדוד מלך ישראל. לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו ולאחר מכן אביו עשה לו חנות קמח והיה נותן בהקפה לעניים וכאשר ביקרו את מעשיו השיב שראוי והגון יותר לתת קמח לעניים בהקפה מלמכור לאחרים בכסף שכן הם יכולים לקנות ממקום אחר ולאחר תקופה קצרה החנות ירדה לטמיון. בשנת ה'תרל"ט (1879) מונה כאב"ד במחוז ראדנא בגליל נאסוד. החזיר עטרה ליושנה. העתיק לאחר מאמצים כבירים את יום השוק שהיה בשבת ליום חול.

מגדולי בעלי הוראה ומגדולי הצדיקים בהונגריה שהפיצו את תורת החסידות בכלל ובפרט את חסידות צאנז, גאונותו וקדושתו הייתה מן המפורסמות. רבים פנו אליו ונושעו. בשנת ה'תרס"ה (1905) לאחר פטירת חותנו מונה כאב"ד אינטראדאם ובשנת ה'תר"צ (1930) שימש כרבה של נאסויד. התקין תקנות טובות להרמת קרן התורה. בחג הסוכות שלפני פטירתו נשבר הפיטם של האתרוג שלו, ובימי החורף האחרון לחייו קרא לבניו ולנכדיו שיבואו לקבל ממנו ברכה לפני פטירתו. נפטר בי"א אלול תרצ"ב (1932). חי כ-77 שנים. בנו, ר' חנוך העניך מילא את מקומו.

סבא (מצד האב): הגאון הצדיק ר' יהושע קראלר. **סבא (מצד האם):** ר' משה הכהן מסיגט (יחוסו למשפחת רפופרט). **אביו:** ר' משה אריה ראש הקהל בסיגט (ומחשובי חסידי בעלזא). **אימו:** מרת חנה מלכה **אשתו:** מרת פראדל (בת ר' מרדכי יהודה לאו אב"ד אינטראדאם. נישא בשנת ה'תרכ"ט). **מרבתי:** ר' משה שיק (אב"ד חוסט), ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא, ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (ייטב לב) מסיגט. **בניו:** ר' חנוך העניך (אב"ד רוגנא ולאחר מכן מילא את מקום אביו באינטראדאם ונאסויד), ר' ישראל (אב"ד הוניאד). **בנותיו:** מרת חנה מלכה (נפטרה צעירה בחיי אביה), מרת פיגא (נישאה לר' יוסף משה דכנר). **מספריו:** **מאור יהושע** - שו"ת **יהדות קודש** - תולדותיו והליכותיו ומעט מדברי תורתו **ינחלת יהושע** - שיחות.

○ יפר הגה"צ מריסקאווא צ"ל: בזמן שהיה רב בריסקאווא, עשה הבלן שם ברית מילה לבנו הנולד לו למזל טוב, וכיבד אותו בסנדקאות. ביום המילה שרר קור עז, והמקווה לא הוחם, והיו המים קרים מאוד, ואמר הרב מריסקאווא, שכדאי שיטבול במקווה, אבל בשל הקור, אינו בטוח אם יכול.

אבל הבלן אמר שמאוד קשה לו כעת להחם את המקווה, כיוון שהעצים היו רטובים ולא יבשים, על כן היא עבודה קשה להחם את המקווה עתה. אמר לו הרב מריסקאווא, שהוא שמע מרבינו, שנכון מאוד לטבול במקווה לסנדק, שהוא יום טוב שלו, על כן אני מבקש מאוד, שיעשה זאת להחם את המקווה.

מיד כששמע הבלן בעל הברית, שהזכיר את שם רבינו, אמר: "אם כך אמר הצדיק, אני אראה להשתדל בכל כוחי להסיק את המקווה, שיהיה המקווה חם למרות שהעצים רטובים, שתהיה אפשרות לטבול בו", והרב מריסקאווא צ"ל לא ידע שהבלן יש לו איזו קשר מרבינו, ותמה על הדבר, ושאל אותו על כך.

סיפר הלה שהוא היה עני ואביון והיה מחזר על הפתחים, וביגיעה רבה היה מקבץ מעות, כדי שיוכל להכין נעליים לילדיו לכבוד חג הפסח, שכן כל השנה היו הולכים בנעליים קרועות. ומספר ימים לפני הפסח, הכין נעליים, והילדים היו שמחים, שביו"ט פסח יוכלו לחדש, והנה עכברים גדולים שהיו בביתו אכלו הנעליים, מהילד הראשון את הנעל הימנית, ומהשני את הנעל השמאלית.

עוגמת הנפש שלו הייתה עצומה וכאשר ילדיו שמעו על כך, בכו והצטערו, עד שלא יכל לסבול זאת ויצא לחזר על הפתחים במקומות אחרים לקבץ מעות והלך ברגל כיוון שלא היה לו פרוטה לנסוע בעגלה, ובשעה שתיים בלילה הגיע לנאסאד, ובימים ההם לא היו בעיר פנסים להאיר את הרחובות, וראה שיש בית אחד מואר, הלך לכיוון הבית וראה מבעד החלון, שיושב מישהו ולומד בספר. היות והקור היה עז, נקש בדלת של רבינו.

הצדיק פתח את הדלת ושאל לבקשתו, סיפר לו הלה, את כל מה שאירע עימו. הרב אמר שכעת אמצע הלילה, ומחר בעז"ה ילך לקבץ עבורו מעות, וכן יתן לו מכתב המלצה. רבינו נתן לו לאכול והציע לו את המיטה שלו כדי שינוח מיגיעת הדרך. למחרת בבוקר מיודענו הלך להתפלל וכן קיבץ מעות. לאחר מכן חזר לבית הצדיק ורבינו אף הוסיף סכום נאה.

פנה הלה לרב ואמר: "רבי, מה אעשה, שהרי בתוך ביתי יש עכברים גדולים, ועד פסח העכברים יעשו כבראשונה ויאכלו את הנעליים". רבינו לקח נייר וכתב את שמו **אברהם יהושע בן חנה מלכה**, והושיט לו את הנייר, ואמר לו, שיתחוב את הנייר בתוך החור של העכברים, וכן עשה, ומאז כלו העכברים מתוך ביתו ושוב לא נמצא אפילו עכבר אחד.

○ יפר נכד רבינו, הגאון ר' משה אריה פריינד (אב"ד ירושלים) כי פעם אחת איש כפרי הגיע לבית רבינו וסיפר, שהעכברים מציקים לו מאוד, וניסה להיפטר מהם ללא הועיל. אמר לו רבינו שיזכיר את שמו הק' אברהם יהושע בן חנה מלכה, שהוא ציווה שילכו מאצלו העכברים, וכן עשה, והלכו ושוב לא נשאר אפילו אחד.

○ יפר הרה"ח מו"ה צבי לעפקאוויטש כי לרעייתו היו חלומות נוראים ומבהולים שהפחידו אותה בכל פעם, וכאשר הזכירה זאת לפני רבינו זי"ע אמר לה שתסתכל בפניו וכן עשתה, ומני אז לא היו לה עוד פחדים (מובא בספר חסידים, שסגולה להינצל מפחד לצייר צורת צדיק) (גדולת יהושע)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִוִּיתוּרִים לֹא מַפְסִידִים לְעוֹלָם

ואז היא מוסיפה את המשפט המתבקש הבא: "אני ממש מבקשת ממך, מיד כשאתה מגיע לבני ברק, עוד לפני שאתה מגיע הביתה, תלך לקנות מכונת כביסה, ותחזור הביתה עם מכונה. אני חייבת מכונה!".

אני מבין שאין מנוס והיא צודקת במאת האחוזים. אני שואל את האברכים קצת בצחוק: "אולי מישהו יודע, איך קונים מכונת כביסה בלי כסף?".

התחלתי להתייעץ עימם ברצינות מה עושים, ואיזה סוג מכונה כדאי לקנות, וכמובן את 'שאלת השאלות': "איך משיגים את הכסף הדרוש לרכישת מכונה?" האם הם מכירים גמ"ח, שניתן ללוות ממנו או שיש להם רעיונות נוספים וכיו"ב.

והנה האברך שנוהג, שואל אותי: "אמור נא לי, בשביל מה אתה צריך לקנות מכונת כביסה?". התפלאתי על השאלה והסברתי לו כי לצערי הרב מכונת הכביסה שלי 'שבקה חיים', וגם שילמתי מאה שקלים לטכנאי, כדי שהוא יוודא, כי אכן המכונה 'לא תחזור לחיים'.

ואז אמר לי הנהג: "אני מתכוון בשביל מה אתה צריך לקנות. אני מכרתי כעת את הדירה של חמותי, ויש שם מכונת כביסה והיא במצב מצוין! אתה יכול לנסוע לשם בזה הרגע ולקחת אותה!".

כמובן ששמחתי מאוד לשמוע בשורה נפלאה זו ונסעתי מיד לשם. במקביל, הזמנתי את גיסי הי"ו, שעוזר לי רבות, לבוא לעזרתי בהובלת המכונה לביתי.

חזרתי לביתי בדיוק כפי בקשת אשתי, עם מכונת כביסה במצב מצוין, שניתן להשתמש בה מייד. אכן 'מוויתור לא מפסידים לעולם!'.
אבל ברגע שכבר חשבתי שגמרנו עם עניין המכונה, אני רואה שוב כי כשהקב"ה משלם, הוא משלם עד הסוף עם כל ההידורים.

גיסי, שמודע למצבי הכלכלי הדחוק, מפעם לפעם, כשיש לו כסף מעשר, הוא נותן לי, לפעמים נותן לי שלוש-מאות שקלים, לפעמים אפילו ארבע מאות שקלים, אבל פחות ממאתיים שקלים- מעולם לא נתן לי.

הפעם לאחר שגיסי עזר לי להביא את המכונה, הוא מוציא מכיסו מאה שקלים ונותן לי, מאוד התפלאתי, "מה קרה היום!?!". אבל גיסי אינו מרבה לדבר.

לפתע הבנתי: "הרי ויתרתי והקב"ה שלח לי מכונה חדשה, והוא גם שלח לי יחד עם זה את הפיצוי על הכסף, שהוצאתי לטכנאי ללא תועלת, ברוך משלם שכר טוב".

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'ווי העמודים' ויש בו כדי ללמדנו כי מויתורים לא מפסידים לעולם, ולהלן הסיפור מפי בעל המעשה:

במוצאי חג השבועות מכונת הכביסה שלי הפסיקה לעבוד. הזמנתי טכנאי, כדי שיבדוק מתוך תקווה שיתקן את המכונה במחיר סביר.

לאחר בדיקה שנמשכה מספר דקות, הוא 'בישר' לי, שהמכונה הפסיקה לעבוד לתמיד! ואי אפשר לתקן אותה. על ה'בשורה' הזו, הוא לקח דמי ביקור בסך מאה שקלים.

כסף למכונה חדשה לא היה לי, וכמובן, כעת הייתי צריך להתחיל לחשוב, מניין אני מגייס את הכסף, שכן אי אפשר להסתדר כמובן בבית עם עוללים קטנים ללא מכונת כביסה, שכן מטבע הדברים ישנה כביסה רבה, מדי יום.

למרות העובדה כי ניתן לרכוש מכונת כביסה בעלות לא גבוהה יחסית - הרי שזה נכון למי שיש לו את הכסף.

אולם לאברך כמוני, שנאבק על כל שקל ושקל 'לגמור את החודש' כפשוטו, הרי שמכונת כביסה זה מחיר, שאי אפשר לעמוד בו כמעט.

בכולל בו אני לומד יש הסעה קבועה, שמחזירה את האברכים לביתם, אבל יש אברכים, שיש להם רכבים פרטיים, ומי שממהר לביתו נוסע עימם.

אחד האברכים הוא דייקן מאוד, והוא יוצא עם רכבו בדיוק לאחר סיום הכולל. ישנם מספר אברכים שממהרים מסיבותיהם שלהם להגיע לביתם בהקדם האפשרי, כגון שיש להם קביעות וכיו"ב, ולכן הם מעדיפים לחזור עימו לביתם.

גם אני נמנה בין האנשים הקבועים הנוסעים עימו, מכיוון שאני צריך להגיע הביתה, לעזור לאשתי לטפל בילדים, אחרי יום שלם שהיא לבדה כשהיא מתמודדת עם הילדים, על כל מה שמשמע מכך.

ביום שלישי ניגש אלי אברך ואומר לי: "אני היום מאוד ממהר, ואני רוצה לנסוע עם האברך שנוסע הראשון, אולי תוותר לי על מקומך?". הסכמתי וקבעתי לנסוע עם האברך, שנוסע מאוחר יותר.

בדרך אני מקבל טלפון מאשתי, כשהיא אומרת לי ובצדק: "בעלי היקר, כבר שלושה ימים, שאין לנו מכונת כביסה! ערימות הכביסה גובהות והולכות, ועוד מעט אי אפשר להיכנס לחדר מרוב כביסה!".

לע"נ	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
	משה בן רוזה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
	אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
	נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
	דוד בר חסיבה ז"ל	שני בת אסתר ע"ה
	חוה בת יעקב צבי ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
	רפאל בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
תמצב"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל
	הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
	אביבה בת איירון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
	יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה
	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
	חי יזי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
	אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחת ז"ל
	יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
	מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
	אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל המאמינים

פרשת שופטים

תשע"ט

295

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

לשם שמים - להודות לה' על הנסים הגדולים שנעשו עמכם.

חתם סופר' לקוטיים

תשובה מאהבה בקריאת שמע

"ואמר אלהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם אל ידך לבבכם..." (א כ)
"אפלו אין בכך זכות אלא קריאת שמע בלבד, כדאי אתם שישמע אתכם" (רש"י).

פרש הצדיק רבי פינחס סאסיש מסטניסלב:

תשובה הנעשית מיראה מתקבלת, ואולם היא מועילה רק להגן על החוטא מהיסורים, אך לא כדי שייכל לנצח את אויביו. לעמדת זאת תשובה הנעשית מאהבה מועילה אך לנצח את האויבים. לפיכך אמרו שהקורא 'קריאת שמע' ובכך מגביר בלבו את אהבת הבורא, זוכה לנצח את אויביו.

פרדס המלך'

(רבי פינחס סאסיש שחי לפני כמאתים שנה בעיר סטניסלב היה צדיק נסתר, ומספר עליו, [בתולדות המחבר בראש הספר] ששהיה יושב בבית המרחץ בעירו, והיה מופיר כלל יהודי לברך ברכה ראשונה וברכה אחרונה, ועונה אמן אחר ברכותיהם).

קריאת שמע כנגד התמיד

"ואמר אלהם שמע ישראל אתם קרבים היום" (א כ)

במדרש (ילק"ש ואמחנן תהלה) נאמר שהקורא קריאת שמע בשחרית ובערבית, נחשב לו כאלו הקריב תמיד של שחר ושל בין הערבים כהלכתם. ומן הדברים דרש החיד"א מהפסוק שלפנינו: "ואמר... שמע ישראל" - הקפידו לקרא שמע ישראל פעמים בכל יום, ויחשב לזכות הדבר כאלו "אתם קרבים היום" - תמיד של שחר ושל בין הערבים.

פני דודי אות ט

"השיבה שופטינו... והסר ממנו יגון ואנחה"

"ונגשו הכהנים... כי כם בחר ה' אלקינו... ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגיע" (ח כא)

דרש רבי נתן לופרנט:

על פי ההנחה של בחירי העם - מנהיגי העדה, נגזר דינם של "כל ריב וכל נגיע" הבאים על ישראל. כפי שאמרו חכמים (שבת קמ"א): "אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדק בדיני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל".

מסבה זו תקנו לנו לבקש בתוך ברכת 'השיבה שופטינו: והסר ממנו יגון ואנחה', שכאשר נזכה לשיבונו שופטינו לשפט בצדק כפראשונה, ממילא יסורו מאתנו היגון והאנחה.

'שארית נתן' לקוטי תפלות

שכן הלכה מיחדת מהלכות גר חנכה נרמזה בו:

ביחס למקום הנחת החנכיה פסק הש"לחן ערוך (או"ח תרע"א): "מצוה להניחו בטפח הסמוך לפתח משמאל, כדי שתהא מזוזה מימין וגר חנכה משמאל; ואם אין מזוזה בפתח, מניחו מימין". לכה רמז הכתוב שלפנינו: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך", ובפרט במצות החנכה שמתקיימת בו: "מיין ושמאל".

אבו ישראל

מבאר אמונים

מקורות על מעלת עניית אמן

'שופטים ושופרים' - פותחים שערים

"שופטים ושופרים תתן לה בכל שעריך אשר ה' אלקינו נתן לך" (טו י"ח)

"הרהרתי ביום הקמת המצבה, לאחד שהיה מהמהירים ומפקחים על כל אחד ועל הילדים שיענו אמן, ואמרו חז"ל (שבת ק"ט ב): 'כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן' שצאמר (ישעיה כו א): 'פתחו שערים וגבא גוי צדיק שמו אמונים' אל תקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן".

ובזה יש לפרש המקרא קדש: 'שופטים ושופרים תתן לה בכל שעריך אשר ה' אלקינו נתן לך', ששערי הגן עדן הפתוחים בשערים האמיתיים שה' אלקינו נתנו לה, והפתוחים לזכות שיתן לה שופטים ושופרים שיהיהו את העם שלא ישחוו ויחשיבו למתפלל וענו על כל ברכה אמן, ובהם אתם זוכים להשערים שישפתחו לזכות שיערי גן עדן".

עטרת יהושע | לגרמ"א פריינד מאב"ד ירושלים

ירידה למצרים - לשם שמים

"רק לא ירדה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס" (טו טז)

יש להבין, הלא הירידה למצרים לא נאסרה אלא במטרה להשתקע שם (רמב"ם מלכים ה ח), ומאי נפקא מנה בעבורנו אם הפלך ישיב את העם למצרים רק כדי שירכשו בעבורו סוסים?

תנ"ך החתם סופר:

אף שמצד הדין מותר לרדת למצרים לצרכי מסחר, רצתה התורה שהירידה למצרים תהיה במטרה לברך את ה' ולהודות לו בראית המקומות שנעשו בהם נסים לישראל, ולכן הזהירה שלא ירדו העם למצרים "למען הרבות סוס", שכן אף שיחוו דעתם מההודאה לה', אלא

המתפלל על דורו מאריך ימים ופרנסתו מתברכת

"ושפטו את העם משפט צדק... צדק צדק תרדך למען תחיה וירשת את הארץ" (טו י"ח ב)

"ושפטו את העם משפט צדק" - שיהיו מלמדיו זכות על הדור" (מתחומא ד).

בגמרא (ברכות לב ב) מובא: "חסידי הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחוזרין ושוהין שעה אחת". תמהה הגמרא: "וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה, תורתן היאך משתמרת, ומלאכתן היאך נעשית?", ותראה: "מתוך שחסידיהם הם, תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת".

רמז לדברי הגמרא דרש ה'כתב סופר' מהכתוב שלפנינו: מצוה התורה על מנהיגי הדור: "צדק צדק תרדך" - הרבו בתפלה ובלמוד זכות על דורכם [כדברי התחומא], ואל תחששו שמא מתוך כך תשכחו את תלמודכם ובכך תסכנו את חייכם, [כפי ששינוי אבות ג ח]: "השוכח דבר ממשנתו... כאלו מתחייב בנפשו", שכן מבטח לזכות שתורתכם תשתמר - "למען תחיה", ואף אל תחששו מאבדן פרנסתכם, שכן מלאכתכם תתברך - "וירשת את הארץ" - כירשה הבאה ללא מאמץ.

כתב סופר

עצה להנצל ממשכבות זרות בתפלה

"כי יפלא מוקד דבר למשפט... דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקינו בו" (ח ע"ב)

האדמו"ר רבי שלמה מרדומסק דרש מפסוק זה רמז לסגולה המסייעת להתגבר על המשכבות הזרות העולות לאדם בשעת התפלה.

"כי יפלא מוקד... דברי ריבת בשעריך" - אם התקשה לשמור את כוונתך כראוי בעת פותחך שערי פיך להתפלל, לבל יתעצמו משכבות זרות בתפלתך, עצתך היא: "וקמת ועלית" - שהמחשבה הראשונה שתעלה על לבך בקומתך משנתך, תהיה: "אל המקום אשר יבחר ה' אלקינו בו" - על צער השכינה בשל היות מקום המקדש שומם וחרב.

תפארת שלמה'

רמז למצות גר חנכה וברכתה

"לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מיין ושמאל" (ז י"א)

בגמרא (שבת כ"א א) מבאר שהסבה שאנו מברכים על הדלקת נר החנכה אשר קדשנו במצוותיו וצונו אף שהיא מצוה מדרבנן, היא משום שאף על קיום דברי החכמים נצטיינו בתורה, בפסוק שלפנינו: "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך..."

הוסף והאיר ראב"ד ירושלים רבי ישראל יעקב פישר, כי לא לחנם דרשו פסוק זה במקדש לגבי מצות גר חנכה,

"המברך מעיד בברכתו של הקדוש ברוך הוא שהוא מקור הברכה, והעונה אמן הוא מקים השטר, והוא העקר. שאין קיום העדות בעד ראשון אלא בעד שני, שהעדות נגמר על ידו והעונה אמן הוא העד השני... כי עמו העדות קיים".

רבנו בחיי שמות יד לא

"על פי שני עדים... יקום דבר"

השקמת בית המדרש (ה)

למוד קדם התפלה (ב)

תפלה הבאה מתוך דברי תורה - מתקבלת

רבותינו גדולי עולם העידו, כי הקדמת למוד התורה לתפלה, מסייעת עד מאד לקבלת התפלה. כן אמר רבנו יהונתן איבשיץ: "אשר איש שקובע עת לתורה קדם התפלה, ואחר כך יתפול לה' בכונה... ואז בלי ספק יפתחו לפניו שערי תפלה" ("ערוך דבש ח"ב דרשה א). בדומה לכך אף העיד הש"פ אמת' (שבועות תרמ"א): "כל תפלה הבאה מתוך דברי תורה - מתקבלת".

סקור לדברים דרש הש"פ אמת' מלשון הפתוח בתהלים (קמה יח): "קרוב ה'... לכל אשר יקראו באמת", והרי "אין אמת אלא תורה" (אי"כ ב).

מקור נוסף לדברים הביא רבי יעקב דוד מרדומסק על פי דרשת הירושלמי על הפסוק (שם יז א): "תפלה לזוד תפלה ה' צדק הקשיבה ונתי האזינה תפילתי בלא שתי מקומה" - "הקשיבה רנת" זו רנון תורה, האזינה תפילתי" זו תפלה. הרי שיש להקדים תורה לתפלה (אמר יוד' ואתחנן תקלה).

הלמוד והתפלה קשורים זה בזה

קשר הדוק קיים בין התורה לתפלה. כדבריו הנוצעים של החזן איש באגרותיו

(ח"א אגרת ב): "הלמוד והתפלה קשורים זה בזה, עמל הלמוד עוזר לאור התפלה, והתפלה עוזרת אל הלמוד..."

קדם ליסוד זה הנצי"ב מוולוז'ין אשר באר את דברי הגמרא (תגינה יב ב): "כל העוסק בתורה בליה - תקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר (תהלים מב ט): 'וימס יצוה ה' חסדו...' ומה טעם 'וימס יצוה ה' חסדו' - משום 'ובליה שירה עמי'; כי הנה סיום הכתוב שם הוא: 'תפלה לא-ל-תי', ומשמע שתכלית אותו 'חוט של חסד' שנמשך על העוסק בתורה, הוא כדי שיכל להתפלה בבקר כראוי, שכן התורה מסייעת לתפלה להתקבל (העמק דבר ויקרא ח כ).

הסבר נפלא לדברים אמר רבי אהרן קוטלר, ראש ישיבת לייקווד:

גדרה של תפלה הוא התקרבות לה. התקרבות זו צריכה להשעות געת ובקמקום שה' קרוב אלינו, ככתוב (ישעיהו ה): "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". והנה, קדם ההרפן היתה תורה השכינה בתוכנו בבית המקדש, ולאחר שהתרחק מאתנו ה' התרפן בית המקדש התפלות אינן נשמעות כבתחלה (ראה אגרת א מד).

אולם מסתבר כי אף כיום כולים אנו להשרות את השכינה אלינו, תפלה הנאמרת מתוך למוד תורה סגולה גדולה להתקבל בראיון לפניו (משנת רבי אהרן - מאמרים, ח"א עמ' צד).

למוד גמרא מכרית את הקלפות

בדרך סוד הביא המנחת אלעזר ממונקאטש בשם זקנו בעל 'בני יששכר', כי המקפיד ללמוד גמרא בכל בקר קדם התפלה, זוכה

שעל ידי כך תעלה תפלתו לפרום על ידי המלאכים נושאי הפסא ומעלי התפלות, הלא הם: גבריאל, מיכאל, רפאל ואוריאל - ראשי תבות 'גמרא' (דברי תורה מהד"מ אות ט, וי"ש אות פא).

הישר שלום מבעלזא הביא בשם החוזה מבלביו, שפאשר אדם לומד דף גמרא לשם שמים קדם התפלה, אזי המאור שבתורה מכרית את הקלפות ומפנה דרך לעלית תפלתו לפני פסא הכבוד (מהר"ש מפעלזא האזינו).

עוד באר ב"בית אהרן' מקרליו (שבת שובה) בשם רבי שלמה מקרליו:

מלכתחלה עשה האלקים את האדם ישר (קהלת ו ט), אלא שעוונותיו גורמים לו לענות את דרכו ולהתרחק מה', ומשום כך אף תפלותיו אינן נאמרות בפניו הראינה. על ידי למוד הגמרא בעיון קדם התפלה מישר האדם את שכלו, ושב לדרך הישר כבתחלה, ומתוודע כך אף תפלותיו ובקשותיו נאמרות בפניו הראינה והישרה - למען כבוד שמים, ודבר זה מסייע בעדו להתקבל.

למוד קדם התפלה מועיל לכפונה

ללמוד שלפני התפלה יש סגולה מיוחדת להועיל לאמירת התפלה בכפונה. כפי שהביא הש"ה הקדוש (מס' פסחים גר מצוה ב) בשם המקביל הקדמון רבי מנחם די לונגאנו: "יש עוד עשרה דברים שעוזרים על הכפונה, והפסם גורמים בפולחן... הראשון, והוא הגורם הגדול שבכלם: 'תורה'; דע, כי כשיצוה האדם העסק בתורה ובמצוות, הנה בסבת זה ובאמצעותו, יקרב אל האלהים ויתדבק אליו, ותהיה יראתו ואהבתו תקועה בלבו. ואז כשיקום להתפלל, לא יקשה עליו כלל להתחנן ולכונן לבו. אבל יקל עליו מאד, כי תכף ומיד ימצא השם יתברך במחשבתו, כיון שהוא מוכן לכו...".

דבר זה היה שגור על לשונו של הפה"ד מבעלזא: כשיהי' לומד דף גמרא לפני התפלה, אזי היברוך הוא ברוך אחר, וה'אמת' הוא אמת' אחר, וכל היום מתנהל בצורה שונה לגמרי (ותפלה חנה' עמ' קלה).

וכך כתב במאור ושמש' (בראשית, עה"פ ויאמר אלמים יה' יחשי) בנוגע לקריאת שמע:

"ועצה היעוצה לזה... שלא יבלבלו אותו המחשבות זרות כל כך, הוא שילמד הרבה קדם התפלה משניות גמרא וזה, על כפונה שעל ידי למודו יוכל לומר 'שמע ישראל' ה' אלקינו ה' אחד' בדת וככונן. ואם ילמד על כפונה זו בודאי יזכה להמליך להקדוש ברוך הוא על כל העולמות - עליונים ותחתונים".

רמן לדברים דרש היתפארת שלמה' מרדומסק (לפריים) מלשון הפסוק (אסתר ט כה): "ובבאה לפני המלך אמר עם הספר ישוב מחשבתו הרעה" - "ובבאה" לעמד בתפלה "לפני המלך" מלכי המלכים, אמר עם הספר" - על ידי הלמוד בספרי הקדש, "ישוב מחשבתו הרעה" ותהא תפלתו זכה וברורה, ללא מחשבות זרות.

הברכה שבלמה

הספור שלפניכם נשלח אלינו מידי יהודי יקר, נושט שכונת רמות הירושלמית. הוא ובני משפחתו המוקפידים מזה שנים על אמירת ברכות השחר בהברותא, זכו לראות כבר כמה וכמה יטועות נפלאות בזכות הנהגה זו, אולם הספור הזה, שגילה על כלה, גרם להם לרצות ולשתף בו את כלל הקוראים.

נוסעים רבים מאנשי שלומנו עושים את דרכם כדי בקר באוטובוס היוצא משכונת רמות הירושלמית לכיוון מרכז העיר. ביניהם נמן למצא אנשי עמל העושים דרכם לעבודתם, תלמידים הולמדים במוסדות חנוך במרכז העיר, ומעל כלם - בני ישיבות ואברכים אשר מבקר עד ערב, שוקדים על התורה ועל העבודה בבית תלמודם, ללמד וללמד, לשמר ולעשות ולקיים.

גם אני, כמי שמשמש בתפקיד חנוכי במרכז העיר, רגיל לנסע מדי בקר בשעה קבועה, באוטובוס העושה את מסלולו הקבוע משכונת רמות לכיוון מרכז העיר. כך, גם באותו יום, דקות ספורות לפני השעה שבע בבקר, ישבתי על מקומי הכמעט קבוע באוטובוס 'אגד' שגלגליו שטעו על גבי האפסלט במורד כביש רמות, נהנה מהאוויר הירושלמי הקריר והמרגעו שחדר מבעד לחלון הפתוח.

הבטתי בנוסעים שישבו סביבי. רבם היו מפרים לי פנוסעים קבועים בקו זה. הללו אשר הרכיבו פסיפס אנושי ססוגי ומגון, היו עסוקים איש איש בעניניו. חלקם ישבו במקומותיהם מתנועעים חרישית רכונים מעל סדור קטן, וחלקם הנו בספר קדש אחר או הרהרו בדבר מה.

את עיני צדו דוקא קבוצה קטנה של צורבים צעירים אשר ישבו בקדמת האוטובוס, המצליים את הדקות שנותרו להם עד להגיע האוטובוס לבית תלמודם, כשהם מברכים ברכות השחר בהברותא.

כמי שהנושא קרוב ללבו, הבטתי בהם בהשתאות ובהערצה. תודות לכם, בני אמונים, אני מרגיש הנאה מיוחדת בכל פעם שאני רואה אנשים שכמוני זכו גם הם להחזיק במנהג קדוש זה. וכך גם הפעם, התבוננתי על קבוצת בחורים, כיצד כל אחד מהם עתורו לעמל, ואמר את הברכות באזני חבריו בכפונה ובהטעמה, ולאחר כן מתחלף עם חברו.

כשחלף האוטובוס על פני 'הר הוצבים' ישבו הנוסעים קלם על מקומותיהם. קלם, מלבד אחד; בתוף, ממש במרכז האוטובוס עמד בחור צעיר עדין מראה, אשר נעמד בתורו לומר את הברכות באזני חבריו.

בדיק באותו רגע עצר האוטובוס בפתחה, ואנשים החלו לעלות. עמידתו של החבור הפריעה מעט למעבר. מה שגרם לכמה מהנוסעים לרטן לפיו. אחד מהם, יהודי מבוגר, אף הרחיק לכת והעיר לבחור בקול תקיף ובגימה שלא נעדר ממנה הגלזול: "שב, ילדון, וכי אינך שם לב שאמת' חוסם את הפעבר?!"

נראה היה שהחבור התכוף מעט על עמדו. הערה כלל לא נעמה לאזניו, אולם הוא לא יכול היה להפסיק באמצע הברכה, לכן הוא נותר לעמד תוף שהוא מסמן באצבעותיו כי הנה, עוד רגע והוא מסיים...

האוטובוס החל לנסע בטרם הסיקו כל העולים לשבת. ביניהם עלתה אשה צעירה אשר דעה היתה אחוזה בודו של כפונה, פעוט הפעבר?!"

האוטובוס החל לנסע בטרם הסיקו כל העולים לשבת. ביניהם עלתה אשה צעירה אשר דעה היתה אחוזה בודו של כפונה, פעוט הפעבר?!"

האוטובוס החל לנסע בטרם הסיקו כל העולים לשבת. ביניהם עלתה אשה צעירה אשר דעה היתה אחוזה בודו של כפונה, פעוט הפעבר?!"

שבוע

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות שופטים - כי תצא תשע"ט ♦ עלון מס': 26

השגחה שבועית

נדהמתי מהתגובה של יהודי בן שבעים

את ההודעה הזאת, של אחד המאזינים, חשבתי שהציבור חייב לשמוע. אתם לא תפסידו את זה.

"אם יהודי יאמר לכם, אני לומד כל היום, עוסק בעבודת השם, בתורה ובחסד, הכל ממש על הצד היותר טוב. רק מה? החלטתי לקחת חמש דקות ביום ובהם לשמוע דברים אסורים. רק חמש דקות, לא יותר. באמת שלא יותר. כל העשרים ושלוש שעות וחמישים וחמש הדקות הנותרות - כולן קודש להשם.

תזדעזעו! תענו לו, אתה יודע מה חמש דקות כאלה יכולות לעשות לך? לא חבל לך על כל ההישגים עד היום? ככה לקלקל הכל בידיים? אתה מדמיין שזה ישאר בגדר חמש דקות. אתה משקר את עצמך! ככה דרכו של היצר. היום אומר לו עשה כך, מחר אומר לו עשה כך.

עכשיו תאמרו בעצמכם. בן אדם שעסוק בכל מיני דברים במשך היום, אין לו זמן להאזין לקו השגחה פרטית יותר מ-5 דקות ביום. הוא יגיד, מה חמש דקות הקשבה יכולות כבר לעשות לי? מה זה כבר יועיל? אתם יודעים מה זה יכול לעשות לזו הגמרא אומרת שמידה טובה מרובה ממידת פורענות פי חמש מאות! פי 500 השפעה, פי 500 התעלות, פי 500 התרוממות. בן אדם שיקשיב 5 דקות ביום לדיבורים של אמונה, שישמע עוד פעם ועוד פעם "גם זו לטובה", ויזכר שוב ושוב שהי רואה אותו ואת מעשיו ודואג לו, הוא לא יהיה אותו בן אדם! החיים שלו ישתנו".

אנשים אומרים, יש לי זמן להקשיב לקו, רק חמש דקות ביום. והלא חמש דקות אלה יכולות להכריע את הכף, ולשנות את החיים מקצה לקצה.

יהודי בן שבעים, איש מעלה, גדוש בשנים של תורה ומעשים טובים, אמר לי: דע לך שזה שינה לי את החיים! נדהמתי, איך יכול להיות שדבר קטן, לכאורה, עושה את זה? ואז נזכרתי בדברי הרה"ק רבי שלומקה מזווהיל זי"ע, שאמר, שאם יעשו כולל של עשרה יהודים בארץ ישראל, שידברו ביניהם מענייני אמונה, תהיה לזה השפעה על אנשים בקצה העולם. אזי למי שמתתף בכלל בעצמו, לא כל שכן. תקשיבו, ותראו בעצמכם.

כתיבה וחתימה טובה
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

ככה קונים, וככה מנצחים אותו

היא. כבר בהתחלה בורא העולם היה איתם ונתן להם סייעתא דשמיא! החכמה היא להזכיר לעצמנו כבר בתחילת העניין כי רק בעזרת ה' נוכל להתקדם, רק ממנו העצה והכוח, וכך, כל העשיה שלנו מקבלת פנים חדשות לגמרי. אנו הולכים יד ביד עם הבורא יתברך. כל מהלך החיים משתנה לטובה ולברכה.

האור החיים הקדוש אומר, כי הפסוק "זוכרת את ה' אלוקיך", הוא בסיס ויסוד לכל, שצריך לתת לבו על טובתו כי מהי היתה לו, ודבר זה יעירו תמיד להכיר בוראו והשגחתו עליו. הזיכרון של הפסוק הזה הוא קריטי, כי תחילת תחבולות יצר האדם היא להשכיחו דבר זה, ודרך זה יכנס לאבדו!

כמה שיותר זוכרים ומזכירים את הפסוק הזה, כך מכניסים הביתה יותר אמונה, יותר בטחון, יותר יראת שמים, יותר רוגע, יותר שמחה. לא נבהלים מפיתויים, כי הרי אם הקב"ה נתן כוח, ודאי לא עושים דברים שהם הפך רצונו. כאשר זוכרים את האבא הטוב, מגיעים לכל ההצלחות.

מי שקשה לו עם הפסוק הזה, זה היצר הרע. זה גומר אותו, הוא לא יכול לסבול שיש קו נפלא כזה, שאלפי יהודים טובים מספרים סיפורי השגחה פרטית, וקוראים גיליונות מחזקים, עם סיפורים ושיעורים בשער הבטחון. בזכותם רבבות יהודים, אנשים נשים וטף מתהלכים עם הפסוקים בראש ובלב, "כי הוא הנותן לך כוח", "כי היתה סיבה מעם השם", "הכל לטובה", וחיים בשמחה מתוך אמונה ובטחון. זה ממש תזקק אותו. אין לו מה לעשות עם אנשים שזוכרים את הבורא יתברך כל הזמן.

ברוך השם, כלל ישראל זכה שקו ההשגחה פועל כבר טובי חודשים, דהיינו חמישים מיליון דקות דיבורים של אמונה בבורא עולם, זוהי סגוריה גדולה על כל כלל ישראל. השיר והשבח לחי עולמים שמתחזקים בדור האחרון, להאיר אור הגאולה הקרבה ובאה, השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן.

(מתוך שיעור 80)

שני שכנים הולכים לקנות מקרה. האחד מסתובב בשלושים חנויות, ומקבל רשימה של מאה שמונים חברות. המוכר מפרט לו מעלות וחסרונות של כל מקרה, נותן לו חוברות שמפרטות הכל, וכל המרבה באותיות לטיניות מרבה בבלבולים. מיודענו מוסיף ומתייעץ עם חברים ושכנים, ואחרי שהוא מחליט סוף כל סוף על המקרה המובחר, הוא פותח במערכה השניה לעניין, הגודל והצבעים, שיהיה שחור או לבן, כסף או זהב, וכשמתברר לו שהחלום שלו עוד לא קיים, הוא מתחיל את הסיבוב מהתחלה.

השכן השני לומד את שער הבטחון, ויודע את הפסוק מפרשת עקב (דברים ח, יח) "זוכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל", ומתבונן בתרגום: הוא יהיב לך עצה למקני נכסיך.

כשהוא הולך לקנות מקרה הוא יודע שכבר בהתחלה הקב"ה אתו. הוא זה אשר נותן לו העצה לקנות נכסים. הוא זה אשר יתן במוחו את המחשבה הנכונה לבחור במקרה שהכי טוב בשבילו. כל כך הרבה סינים עובדים על בניית מקררים מכל מיני סוגים. כבר אז, כאשר ייצרו את המקרה, היה ידוע בשמים כי מקרה פלוני עתיד להגיע לראובן ומקרה פלמוני לשמעון, ואם כן, מה לו להתחכם? הוא מבקש מהשם יתברך שיובייל אותו במהירות אל המקרה המוכן לו, והולך ברוגע ובשמחה לקבל את אשר יודע לו. אינו משקיע זמן מיותר ובידורים חסרי תועלת, כי הוא יודע מי זה אשר נותן לו את העצה לקנות נכסים!

כאשר בן אדם עובד ורואה תוצאות, הוא יכול להגיע למה שכתוב בפסוק הקודם, "ואמרת בלבבך, כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". הן לקח קרשים, ניסר והדביק, חיבר ודפק, שייף וצבע, והנה, כמו ידיו בנה שולחן לתפארת! נכנס למטבח, אסף חומרים, חתך, טיגן, תיבל, והנה יצא לו קוגל וצ'ולנט, סלטים ועוגות ערבים לחיך. הוא עלול לחוש שעשה הכל בכוחו ועוצם ידו. יש שלבסוף קוראים "ברוך השם!" אבל בלב הם חושבים כי הם אשר הביאו על עצמם את הטובה הזאת, ולא

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

שבע שנים מול שבע שנים

את המעשה הבא סיפר לי הרה"ג ר' ח. י. פרוש שליט"א מהוצאת הספרים המפורסמת 'זכרון אהרן' - מומחה מיוחד בפיענוח כתבי יד עתיקים, הזוכה להגיש יין ישן בקנקן חדש. דברי תורה שהיו גנוזים ועלומים בתוך כתבי יד, רואים אור בזכות יגיעתו הגדולה, וכך יכול כל אחד לעיין בדבריהם של גדולי ישראל, צדיקים קדושי עליון מזורות עברו.

זהו מעשה מפעים שאירע עם הוצאתם לאור של כתבי הרה"ק רבי אברהם שאג-צוובנג, מתלמידיו המובהרים של מרן החתם סופר ורבו המובהק של רבן של ירושלים הרב יוסף חיים זוננפלה, ז"ע.

וכך סיפר: יום אחד אני מקבל שיחת טלפון מיהודי חשוב באמריקה. הוא מבקש ממני שאבדוק אילו כתבי יד השאיר הרא"ש (רבי אברהם שאג) זצ"ל, ולאחר שאמצא אותם, שאוציא אותם לאור. "יכמובן תספר לי כמה עולה עבודה כזאת, לאתר כתבי יד, לפענח אותם, לערוך ולהדפיס אותם. אני מוכן לשלם על כל הפרויקט".

הנחישות של היהודי הדהימה אותי. שאלתי אותו מה הביא אותו להרים פרויקט בסדר גודל עצום כזה, והוא סיפר לי:

יש לו שתי נכדות, הבת הראשונה והשנייה של בנו החשוב. שתיהן חולות במחלה נדירה. הסבא, שהוא עשיר ובעל חסד גדול, השקיע כספים רבים כדי לרפא את הנכדות, או לפחות להקל עליהן, וברוך השם, החיים נכנסו לשגרה כלשהי. גם האבא השקיע הרבה כספים וכוחות, וברוך השם אחרי הבנות נולד בן בריא לגמרי, וכן כל הילדים אחריו נולדו בריאים ושלמים.

הבן גדל ונעשה בחור חמד, עובד השם, נושא חן וחסד בעיני אלוקים ואדם, והגיע לגיל שידוכים. אמנם בחור שכל אב היה חומד לבתו, וגם אמצעים כלכליים ישנם, אבל סיפורן של שתי האחיות הגדולות עברו חומה בלתי עבירה. אנשים פחדו. מי יודע אם המחלה אינה עוברת בתורשה?

היה הבחור עולה ומתעלה בישיבה, ועיני הוריו הולכות וכלות. כזה עלם נפלא, וכזו בעיה קשה. הרי אם הכל היה בסדר, הוא כבר מזמן היה 'נחטף'. רק הבעיה הבריאותית של האחיות, היא שמעיבה על מסכת שידוכיו.

הסבא שהשקיע כל כך ברפואתן של הבנות, כאב את כאבו של הנכד. מי שאינו מכיר לא יכול להעלות על הדעת כאב של הורים, שרוצים לראות באושרם של בניהם וזה בושש לבוא. הוא החליט להיכנס בעובי הקורה ולעזור לבנו לשדך את נכדו. הוא הבין כי אם יצליחו לברר את הגורם התורשתי למחלה של הנכדות, יוכלו לדעת בברור אם הדבר עלול להפריע בעתיד או לא.

במקביל, פנה הסבא לאחד מגדולי צדיקי דורנו ז"ע, ושח לפניו את מסכת היסורים שעברה על בנו, את ההתמודדות עם המחלה של הבנות, את השמחה עם הולדת הילדים הבריאים, ואת מפח הנפש עתה, עם הגיעם לגיל שידוכים.

הצדיק שמע הכל, ותשובתו היתה, "קח לך סנגור. תעשה משהו לטובת נשמתו של רבי אברהם שאג זצ"ל, תלמיד החתם סופר ז"ע".

הסבא, בספרו את סיפורו אומר, כי מה שיוצא מפיו של הצדיק הרי זו בחינה של 'שכינה מדברת מתוך גרונו'. הוא לא שאל שאלות, לא ביקש לחזור שוב על השאלה, אלא התשובה שקיבל היא התשובה שאיתה הוא הולך הלאה. לעשות דבר לטובת נשמת רבי אברהם שאג.

כך הוא הגיע אלי, ואני נכנסתי לתוך הפרויקט, כשהסבא והאבא עומדים על גבי ושואלים כל הזמן איך מתקדמים. הוא מימן את התהליך כולו, סך של כמאה וחמישים אלף דולר!

כדי לקבל מושג מה מגדלותו הנוראה של רבי אברהם שאג, אספר לכם עובדה. כאשר היה בחור, היה לומד שעות על גבי שעות בעומק העיון, עד כלות כוחותיו. פעם בעת הלימוד התנמנם ונרדם על גבי הגמרא. הבחור שישב לצדו של רא"ש רצה להעירו, שהרי אין זה מכבוד הגמרא שישנים עליה, אמר לו רבו, החתם סופר, כי יזהר שלא להעיר את רא"ש, כי הלכה מפורשת היא, שאפשר להניח ספר תורה על גבי ספר תורה אחר, "ורבי אברהם שאג, הרי הוא ספר תורה חי!"

אותו צדיק השאיר כתבי יד רבים שהתחיל לכותבם מלפני מאה שמונים שנה, אך אלו לא הודפסו. בסיעתא דשמיא מיוחדת איתרתי את כתבי היד שהיו מפורזים בכל העולם. במהלך תקופת העבודה הארוכה, ביקש ממני הסבא כמה פעמים שאעלה לקברו של הרא"ש בהר הזיתים, אניח את הכתבים על המצבה, ואתפלל על המשפחה כולה ועל הצלחתה.

בערב ר"ח ניסן, יום ההילולא של הרא"ש, עליתי להר הזיתים עם מנין. התפללנו בציונו הקדוש, הנחתי על המצבה את כתבי היד יחד עם הדפים המוכנים לדפוס ואמרתי, "הרי שלך לפניך. הנה דברי התורה שכל כך עמלנו עליהם, אנא תמליצו טוב

משכהו לבית המדרש

אני עובד באחת מקופות הצדקה הגדולות. כמה שכותבים ויכתבו בעלוני הצדקה, אי אפשר לתאר את היקף הפעילות של הקופה בה אני עובד. הצלת נפשות ממש, בגשמיות וברוחניות. גיוס הכספים שאנחנו עושים הוא עבודת קודש, ויחד עם זה שוכרו בצדו, כדי שאכן נוכל למלא את תפקידנו על הצד היותר טוב.

עם כל המטרה הבעלית, זה נחשב אצלי השתדלות לפרנסה, ואני מודה לקב"ה שפרנסתי באה מפעילות במצווה רבה זו של זיכוי הרבים. הקופה ערכה קמפיין חזק להתרמה בענין תפילת השל"ה. המשמרת שלי במוקד ההתרמה היה בין השעות 7:00 עד 9:00 בבוקר. בכל שיחה שנכנסת, יהודים יקרים משאירים תרומה, ואני מקבל על זה נקודות.

השעה 9 עברה, והשיחות ממשיכות להיכנס לשלוחה שלי. עוד שיחה ועוד שיחה. אני ממשיך לשבת ליד הטלפון ולקבל את התרומות. זה מרגש לראות את עם ישראל נרתם לעזרת הקופה מצד אחד, ומתמסר לחינוך הילדים מצד שני. אבל אפילו זמן להתרגש אין לי, כי השיחות ממשיכות להיכנס, ואני לא עוזב את הטלפון. אני תוהה איך השיחות ממשיכות להגיע אלי, ומתרץ את העניין בכך, שכנראה יש עומס רב, והשיחות שנופלות בגלל העומס, מגיעות אלי.

כך אני יושב עם הטלפון עד סמוך לשעה ארבע. הצורך הדוחק בתוספת הכנסה מאיץ בי, ואני אומר לעצמי, שלא נורא אם אשב עוד קצת, למרות שבשעה ארבע עלי ללכת ללמוד עם חברותא את השיעור היומי שלי.

באותו יום נרשמו על שמי תרומות בסך של 23 אלף שקלים! בלי שום פרופורציה בהשוואה לטלפנים אחרים. בשעה 4:08 מתקשרים אלי ממשרד הקופה, "מה פתאום הקו אצלך???" ומיד ניתקו אותי. רק עכשיו הם קלטו את התקלה. בגלל באג במערכת, המשיכו השיחות להיכנס אלי, וככה נרשמו כל התרומות על שמי.

ואני ידעתי למה קלטו את זה בדיוק עכשיו. כי עכשיו עלי ללכת ללמוד תורה!

ללמוד, אני שולח לך ברכה, והכל מדויק ומכוון. לא תקבל אגורה מעבר לברכה וגם לא פחות. הגיע זמן לימוד תורה - עזוב הכל ולך ללמוד! ואם לא תלך - אשלח אותך!

(יום חמישי פרשת פתח תורה, מהדורת ערב)

גם קלרינט יכול להיות שדכן

באותה שנה, כשנסעתי למירון, לקחתי אתי את הקלרינט. הכישרון למוסיקה עובר במשפחתנו בתורשה. אבי מגן בתחנות ושובה את לב השומעים בנגינתו. כשהניגון שמח- הוא מקפיץ את כולם, וכשהניגון משתפך, אזי הלבבות משתפכים עמו. אני - אין לי שאיפות בכיוון. ברוך ה' זכיתי ללמוד בישיבה ולשקוד על לימוד התורה, אך מפעם לפעם, בהזדמנויות שונות, אני מגן בקלרינט.

גם הפעם. לכבוד רבי שמעון בר יוחאי לקחתי עמי את הקלרינט. נכנסתי לאזור הציון, התפללתי, ובשלב מסוים עליתי על הבמה של התזמורת. היה שם מקרופון פנוי ואני ניגנתי לכבוד התנא האלוקי, רבי שמעון בר יוחאי. היו שם המון אנשים, אך אני לא ראיתי אותם. בניגוני התרכוזתי במילים הקדושות, והרגשתי שבזה אני זוכה לעשות משהו לכבוד שמחת

על פלוני שלקח על עצמו את עול הכספים הרבים שהוקדשו לכך". התפללתי לישועת המשפחה בכללות ולישועת הבחור שימצא את זיווגו במהרה.

[במהלך העבודה קרתה תקלה נוראה, חלק גדול מהחומר הערוך, נמחק. האבא היה אז בארץ ישראל, הגיע לקברו של הרא"ש, ובמשך זמן רב עמד והתפלל על הכל. הוא הבטיח שהוא לוקח על עצמו לשלם ולהחזיר את כל החומר שנעלם, ושה' יעזור לו בשידוכי בנו. אכן, תפילתו נתקבלה].

סיפור מעניין קרה במהלך העבודה. נודע לי כי לר' אברהם זצ"ל יש נכד ישיש ושמו ר' אביגדור שאג, והוא גר בשכונת זכרון משה. הלכתי לבקרו וסיפרתי לו על הוצאתם לאור של ספרי סבו זצ"ל. הוא היה מבוגר מאד, חלוש וחסר כוח. הוא התרגש מאד לשמוע על פעולותינו בהוצאת הספרים. בקושי רב הרים את אצבעו והורה לי: "תטפס למעלה".

טיפסתי, ומצאתי קופסא מלאה. הורדתי אותה, ומה מצאתי בפנים? מאה וחמישים דפים, כולם כתבי יד של הרא"ש!

"את הדפים האלה קיבלתי בירושה מאבי", סיפר ר' אביגדור, "חמישה דורות שהכתבים האלו עוברים במשפחה. אבי ציווה עלי להביאם לדפוס, אבל אני לא קיימתי את הצוואה. איני רגוע, וחוששני שלא אוכל להגיע למנוחה נכונה בעולם האמת כל עוד הדפים אצלי. קח לך את כל הכתבים במתנה, והוצא אותם לאור!"

גם דפים אלו הודפסו בספרי הרא"ש.

ר' אביגדור ז"ל נפטר לבית עולמו שלושה ימים לאחר מכן - - -

יומיים לפני שעמדנו להוציא לדפוס את כתבי היד של הדרשות, התקשר אלי ידיד מחוץ לארץ, שעוסק גם כן בתחום זה, וסיפר לי שנודמן לו ארגו מלא כתבים מהרה"ק רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל, שהיה מרבני פרשבורג במשך חמישים שנה, וחברו של הרה"ק הרא"ש. ביניהם מצא דפים מכתב יד שונה מהשאר. אולי אני מכיר כתב זה? ביקשתי ממנו שישלח לי דוגמא בפקס, והנה אני מגלה שזהו כתב ידו של הרא"ש! אכן, כל החומר שהשגנו עד עתה היה רק משנת תקצ"ב, בעוד שהרא"ש שימש ברבנות כבר בשנת תקפ"ז. אמנם חידושי תורה שכתב בזמן זה היו בידינו, אך את הדרשות שכתב בתקופה זו לא מצאנו, והנה, איזו השגחה מופלאה! יומיים לפני הוצאת הכרכים לדפוס אני מקבל את כל החומר של השנים החסרות!

מיד עצרתי את בית הדפוס, כינסתי שוב את הצוות לעבודה על החומר החדש, וברוך השם זכינו להוציא שני כרכים מושלמים ובהם שלוש מאות דרשות מכל תקופת הרבנות של הרא"ש.

בסייעתא דשמיא הוצאנו לאור שני ספרים, דרשות הרא"ש - 2 כרכים, וחידושי רבי אברהם שאג על הש"ס ותשובות - 3 כרכים, בצירוף תולדותיו וקורותיו המופלאים בהרחבה.

במשך אותן השנים המשיך הסבא ללוות את העסקן הרפואי, ולהתעניין בהתקדמות המחקרים סביב המחלה של נכדו. אוניברסיטאות שונות ברחבי העולם נכנסו לעומק המחקר בשיתוף בית החולים בירושלים, הדסה עין כרם, ובס"ד הצליחו לבודד את הגן האחראי למחלה, כאשר המסקנה היא שכאשר אדם נושא גן זה באופן שאינו פעיל, הוא בריא לחלוטין ולא נשקפת לו או לצאצאיו שום סכנה. יתכן מצב שבו הגן עלול להשפיע, אך דבר זה ניתן למנוע באופן פשוט על ידי בדיקת דם שנעשית במכון ידור ישרים. מאז הגילוי, נמנע סבל זה מהרבה אנשים!

ברגע שהעסקן הרפואי קיבל את המסקנה, הוא אף לספר לאבא על תוצאות המחקר, ואף פרסם ברבים כי הילדים הבריאים במשפחה יכולים לקבל שידוך רגיל. אכן, זמן קצר לאחר מכן מצא הבחור שידוך מצוין למזל טוב.

העסקן הראה לאבא ספר עב כרס שמפרט את המחקרים שנערכו ואת הגילוי הרפואי המרגש. "היה ויכוח רציני", סיפר העסקן הרפואי, "למי לייחס את הגילוי של הגן. בסופו של דבר הוחלט כי הראשון שלו מגיע הקרדיט הוא פרופסור אברהם שאג".

האבא נדלק. הוא מסתובב כבר שנים עם השם הזה! עוקב בקביעות אחר התקדמות הפרויקט של הוצאת כתבי הרא"ש, והנה, מכל הפרופסורים בעולם, דווקא אברהם שאג נשלח להביא את ישועתו.

כאן הוא פנה אלי וביקש ממני לברר מיהו אותו פרופסור. לא היה קשה לברר. התקשרתי אליו ושאלתי אותו, "האם אתה פרופסור למחלות גנטיות? האם אתה קשור לגאון הצדיק הקדוש ר' אברהם שאג, תלמיד החתם סופר?"

הפרופסור ענה מיד, "כן, ודאי, אני מצאצאיו וקרובי על שמו. בדרך כלל אנשים לא שואלים אותי על היחס שלי. למה אתה שואל את כל זה?"

סיפרתי לו. אמרתי לו שהמחקר שהוא עמד בראשו הציל משפחה שלמה בישראל, וכל זה בזכות הפרויקט האדיר שנעשה לטובת נשמת הרא"ש. הפרופסור התרגש מאד. כששמע זאת הוא בכה. אמנם נראה שהוא זה שעובד ועושה, אבל כל הסייעתא דשמיא שהיתה לו, וכל התקדמות המחקר היתה בזכות הצדיק, הרא"ש. עיין בעיני זכינו לראות איך ההתקדמות בהוצאת הכתבים שלקחה שבע שנים, היתה זו שפעלה והשפיעה על התקדמות המחקר, שאף הוא ארך שבע שנים.

בהמשך גם נודע לי שר' אביגדור שמסר לי את המאה וחמישים דפים הינו אביו של הפרופסור אברהם הי"ד!

כמה גדול כוחם של צדיקים למעלה!

(מתוך שיעור בשער הבטחון מר' דוד קלצקין שליט"א - שיעור מס' 103)

ההילולא. כאשר סיימתי, ירדתי מהבמה ופניתי אל מקום הציון, לנצל את העת רצון.

כאשר שבת הביתה, סיפרתי לאמי שלקחתי אתי את הקלרינט וניגנתי לכבוד רבי שמעון. היא נהנתה מכן, אבל אחי הגדול ששהה באותה עת בבית, לא אהב את זה. "אתה בחור בשידוכים", הוא אמר לי, "בשביל מה אתה עושה דברים כאלו? נעמד לפני ציבור כל כך גדול ומנגן... מה יחשבו עליך? אתה צריך לשמור על השם הטוב שלך".

לא הסכמתי עם דברי התוכחה שלו. הן לא עשיתי את זה כדי שכולם יראו אותי, אלא באמת חשבתי שאם השם חנני בכשרון נגינה, יפה להשתמש בו לכבוד הצדיק. היתה לי הרגשה טובה, שעשיתי דבר נכון, והנה בא אחי ומפקפק בזה.

אמי התערבה ואמרה: "מה פתאום זה זייק לו בשידוכים? הוא עשה את זה לכבוד רבי שמעון בר יוחאי! להפך, בזכות זה יושפעו שפע ברכות וישועות, הכל לטובה, והישועה קרובה".

זמן קצר לאחר מכן עלתה הצעת שידוך טובה. הביוררים העלו כי מדובר בהצעה מצוינת. העניינים הלכו והתחממו עד שימים מספר אחרי ראש חודש, נסגר השידוך למזל טוב. המחוננים השמחים ישבו ושוחחו ביניהם, ואבי הכלה אמר, "החתן שלנו יודע היטב לנגן בקלרינט".

"מהיכן אתה יודע על כך?" שאל אבי.

"שמעתי אותו בעצמי". כאן סיפר המחונן, "הייתי במירון וראיתי בחור עולה לבמה, מוציא קלרינט ומנגן. איך שראיתי אותו - שייכתי את הפנים שלו למשפחה שלכם. שאלתי את העומד בסמוך לי אם הבחור הוא אכן מהמשפחה שלכם, והוא אישר את השערתו. הוא גם אמר לי את שמו של הבחור, שם ששמעתי לא מזמן מהשדכן. מהרגע שהבנתי כי אותו הציעו לבתי, לא הורדתי ממנו עין. כאשר סיים את נגינתו, הוא קיפל את הקלרינט בעדינות, הניח אותו בקופסא, ירד מהבימה בפשטות וכנס אל תוך הציון. ההתנהגות העדינה והאצילית שלו שבתה את לבי, ובאותו רגע החלטתי לברר עליו טוב יותר. ברוך השם, כמו שאתה רואה, הביוררים העלו רק טוב". בדיוק הדבר ממנו חשש אחי, הוא הדבר שקידם את השידוך. בזכות רבי שמעון בר יוחאי.

(עבר שבת קודש פרשת בחוקותי, חז"ל בהר, סיפור מס' 6)

תן לו משלו

הדי התזמורת נדמו. חיים חדשים התחילו בבית הקטן והחדש שלנו. פתחנו את המתנות ואת המעטפות, הודינו בכל לב לאנשים שהשתתפו בשמחתנו וגם השאירו תשורה נאה. פתאום, כאשר הופך אני להיות בעל בעמיו, ועול של בית על כתפי, אני מתחיל להבין שכל הדיבורים על אמונה ובטחון מגיעים בשלב הזה למעשה, ובעשה שעלי לקיים מה שהתחייבתי בכתובה, עלי לחזק בקרבי את הידיעה הברורה כי הקב"ה זן ומפרנס לכל.

אני סופר את הכסף שקיבלתי כמתנה לביל החתונה, ורואה שחסר סכום נכבד. כמה בדיוק היה צריך להיות? איני יודע. עד עתה לא ספרתי באופן מדויק, אבל זכור לי היטב כי היו כאן כמה שטרות כחולים של מאתיים שקלים, והם אינם.

חשבתי לעצמי מה קרה, ונזכרתי שבשטף השמחה והשבע ברכות, שכחתי לגמרי כי עלי לתת מעשר מכספי המתנות! וכי איך תהיה לי שמירה על הכסף אם לא הפרשתי מעשר כספיים?

מיד, באותו רגע, הפרשתי עשרה אחוזים מהסכום שהיה בידי, יצאתי מהבית, ושלשתי את הסכום לקופת הצדקה הקרובה לביתי. זהו. נתתי מעשר.

זמן קצר לאחר מכן מצאתי את השטרות האבודים.

(יום שני פרשת דברים, מהדורת צהריים, סיפור מס' 1)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש אלול -

הרה"ק ר' יחזקאל ליבוביץ שליט"א
לנחת מהנצחיים והצלחה בכל מעשי ידיו

עלוניים ל-280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק

רבי שלמה בן יוסטא זצוק"ל הי"ד מקרלין
לזכר הרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה זצוק"ל
מקערסטר

לזכות עידן ישראל בן טרו

וזוג' איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

לע"נ הילדה מרים חנה הי"ד

בת יבלחטי"א הרב יעקב שליט"א

ברצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"א

לזכות עובדי מרים פינגוסי

עלוניים ל-100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת

הרה"ק ר' מאיר בן הרה"ק ר' ישראל זצ"ל

עלוניים ל-45 בתי כנסת

הרב יוסף פרידמן שליט"א

לרגל נישואי בתו חיה שרה בת חנה מרים

עלוניים ל-30 בתי כנסיות

לעילוי נשמת אדמו"ר משומרי אמונים

הרה"ק ר' אברהם חיים בן הרה"ק רבי אהרן זצ"ל

עלה למרום הי אלול תשע"ב

נתרם על ידי החפץ בעילום שמו לברכה והצלחה בכל העניינים

עלוניים ל-30 בתי כנסיות

לזכות ש. בן פ.

לרפואת הנפש והגוף וישועות גדולות בקרוב

המעוניינים להפיץ את העלון

בבתי כנסיות, חנויות וכדומה

מחזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-15:13

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ומחזור אליכם בסי"ד

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת

P023011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

93,000 עלוונים הופצו השבוע

ב-3100 בתי כנסיות בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושלמים.

מ. גליק - בני ברק

משני צדי הקו

לפני תחילת זמן הלימודים הרגשתי שהביטוח הכי טוב לילדי הוא לתת בית כנסת לכל

ילד, אני משקיע כל כך הרבה כוחות בילדים, כאן בסך 18 שקל לילד אני מבטח

אותו בהבטחת הזוהר של בנים טובים. ייעור כוחכם שנתת לי את הזכות.

י. ראקובסקי - צפת

להשארת סיפורים למודר זה

פקס 02-545888 | במי"ל P023011300@gmail.com | בהודעה קולית במשרד המכון 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית,
ונערכו כאן ב'חבורה אחת, בתוספת שמות וערים להנעים את הקריאה.

הנכם מזומנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (בשלושה מ' 2)

מי אמר לך שתמצא שידוך? שאל אותו רבי אליהו. נבהל הבחור ואמר, למה לא?

אם יקיימו את מצוות השמיטה כראוי, יגיע השפע
- ויצוית את ברכתי, בניגוד לטבע שכאשר אין
בטחון אין פרנסה.

יוסל מירושלים: בזה יובן ההבדל בין שני פסוקים
בתהלים. בפרק קמ"ה כתוב, "פותח את ידך",
והמצודות מפרש: אתה פותח את ידך ומשביע לכל
חי לפי רצונו ותאוותו, ובפסוק קודם, "עיני כל אליך
ישברון", הוא מפרש שהקב"ה נותן לכל אחד הצריך
לו. לעומתם, בפרק ק"ד כתוב "תתן להם ילקוטון",
ושם מפרש המצודות: פעמים בצמצום עד ילקוטון
מעט מעט, ופעמים בהרווחה עד ישבעון טוב. הרי
שיש סתירה בין הפסוקים.

עכשיו, עם הפירוש של הנועם אלימלך, הכל מובן.
כשמידת הבטחון היא חזקה וסומכים על השם -
מקבלים פרנסה ברווח בכל זמן, ואילו כאשר הבטחון
נחלש, אזי לפעמים יש הרווחה ולפעמים הפרנסה
היא יותר בצמצום, וצריך ללקוט אותה מעט מעט.

חיים מנחם מעפולה: לפי זה מידת הבטחון, לא רק
שהיא פותחת ומרחיבה את צינורות השפע, אלא
היא גם חוסכת מהאדם עבודה רבה. שמעתי מאחד
מגדולי המשפיעים בדורנו, שכל העניין של הפרנסה
נובע מהקללה שנתקלל אדם הראשון אחר חטא עץ
הדעת, "בזעת אפך תאכל לחם". אם כן, העיסוק
בפרנסה הוא עיסוק בקללה, ואין כל עניין להדר
בקללה. ההפך, לעסוק בה כמה שפחות.

נחמן ממונס: הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זצ"ל
אמר שאין להרבות בהשתדלות אחר הפרנסה, כי זו
תגיע ממילא. הוא מביא משל מהדגים שבים. כאשר
דג רעב והוא רוצה לאכול, הוא רודף אחרי דג קטן.
לפי זה אמור היה הדג הקטן להיבלע באופן שהזנב
שלו נמצא בצד הזנב של הדג הטורף, וראשו בצד
הראש. למעשה, כאשר פותחים דג גדול, רואים
שהדג הקטן, ראשו לצד הזנב, והזנב לצד הראש.
משמעות הדבר, שהדג לא בלע את הדג שאחרי
רדף, אלא את הדג שבא לפניו. הקב"ה זימן לו
את הדג הקטן, בלי שום קשר להשתדלות של
הדג הגדול. "ותעש אדם כדגי הים", נלמד
מהדגים, ולא נתפתה לרוץ אחרי פרנסה,
הן מה שמוכן לנו בוא יבוא בלי קשר
להשתדלות המוטלת עלינו.

(הוורטים השבוע נאמרו)

בחודש חשוון תשע"ט)

שמעיה מכפר חסידים: אל ר' אליהו לופיאן הגיע
בחור מהישיבה, ואמר שהוא רוצה לצאת מהישיבה
וללמוד מקצוע. שאל ראש הישיבה את הבחור - מה
קרה? מה הביא אותך להחלטה שכזאת? ענה הבחור:
עוד מעט אני נכנס לתקופת השידוכים, ואחרי
שאתחתן יהיו לי ילדים ואני אצטרך לפרנס את
המשפחה שלי. לכן אני מוכרח להתכונן לזה וללמוד
מקצוע שיש בו כדי פרנסה.

שאל אותו רבי אליהו, מי אמר שאתה הולך להתחתן?
נבהל הבחור ואמר, למה לא? ה' יעזור שאמצא שידוך
ואקים בית. ומי אמר שיהיו לך ילדים? שוב ענה
הבחור, השם יעזור שיהיו לי ילדים. ענהו רבי אליהו,
שידוך השם ישלח לך, ילדים, אתה סמוך ובטוח על
הקב"ה שיתן לך, ורק בעניין הפרנסה אתה לא יכול
לבטוח בו? אם הקב"ה יכול לעשות את כל הדברים
שמנחת קודם, גם פרנסה הוא יוכל לתת לך.

חיים פנחס מברכפלד: הסיפור שאתה מספר הוא
לא כל כך פשוט, כי ברגע שהבחור שואל מאיפה
תהיה לו פרנסה, הוא אכן מכניס את עצמו לבעיה.
יש מאמר נפלא מהנועם אלימלך, שמובא שם בשם
רבי זושא, שכתוב בעניין השמיטה (ויקרא כה), וכי
תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וצוית את
ברכתי לכם...

לשם מה אריכות כזו, והרי יכול היה לומר "וצוית
את ברכתי" בלי כל העניין שישאלו ימה נאכל.
התשובה לכך היא, שצינורות השפע פתוחים תמיד,
וכאשר הקב"ה מצווה איזו מצוה, ודאי שהיא לא
תפריע לפרנסה, ואין כל צורך לצוות פרנסה באופן
מיוחד, אבל כאשר האדם מתחיל לשאול שאלות,
ואינו סומך על הקב"ה, אז הוא מצמצם את
השפע, וכאן כבר נדרשת התערבות
מיוחדת כדי שבכל זאת השפע ירד.
לכן מביאה התורה אפשרות
כזאת, שמישהו יפקפק
שמה לא יהיה לו מה
לאכול, ומבטיחה
שאפילו
במקרה
כזה,

חדש!

מהיום ניתן לקחת
שותפות ביכזכי הרבים
העולמי 24 שעות ביממה

02-6313-742

ניתן לתרום במענה אנושי ובאופן אוטומטי.

אם אין מענה אנושי - ניתן להשאיר הודעה ומחזור אליכם בהקדם בסי"ד
כמו כן ניתן לתרום בעמדת נדדים פלוס על שם "קו השגחה פרטית"

הצטרף גם אתה לרבבות ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל - 400 / 02-30-11-300

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתמודד. להתחזק. להשתנות.

גליון

296

פרשת שופטים תשע"ט

"והנה, לא ארכו השעות, ועוד באותו היום בא יהודי, אשר הפקיד שבע מאות וחמישים לירות, ליטול את ההפקדה שלו. הקופה ריקה, ואני - אנא אני בא. הדרך היחידה לגייס סכום כה גדול של כסף מהיום להיום, היתה לגשת לאברך העני אשר קיבל את ההלוואה, ולבקש אותה בחזרה על אתר. אולם, לא הייתי מסוגל לגרום לו כזה מפח נפש. אבל מאידך גיסא - להתעלם מהמפקיד, גם זה בלתי אפשרי, זכותו לקבל את הכסף ששם בגמ"ח כהלוואה עד ליום בו יהיה זקוק לו. מה עושים? אולם חסדי ה' לא תמו, ובאורח פתע הגיע יהודי, והפקיד בגמ"ח שבע מאות וחמישים לירות בדיוק!".

סיפורים אלה, הרי הם מוסר ולקח עבורנו, שבכל ענין וענין ובכל רגע ורגע, משגיח עלינו הקב"ה בהשגחה פרטית ומדוקדקת. **[גדול בקרבך]**

סיפר הגאון הצדיק רבי **דוד אבוחצירא** שליט"א, סיפור מדהים על אביו: יהודים שעמדו לעלות ממרוקו לארץ ישראל, היו נוהגים לסור טרם צאתם מארץ מולדתם, לביתו של אביו רבי **מאיר אבוחצירא** זצ"ל. לא קלה היתה העליה לארץ הקודש, וחששות ודאגות העיקו על רבים מן האנשים, בעמדם לעשות את הצעד הגדול הזה. רבי מאיר היה מרגיעם ומעודדם, עד שיצאו לדרך מחוזקים.

יום אחד הגיע יהודי אל רבי מאיר. האיש ביקש להיפרד, אך החל לבכות בכי מר.

שאלו הרב: "על מה ולמה הבכי?"

"הן נבער מדעת אני", הוא הסביר. "ומהיכן אתפרנס בארץ הקודש, אשר בה כולם מלומדים ויודעים קרוא וכתוב?".

הרגיעו רבי מאיר ואמר: "הבורא יתברך זן ומפרנס לכל, ומתקן מחיה ומזון לכל בריותיו אשר ברא ברחמיו וברוב חסדיו. מי שיודע קרוא וכתוב, מזמן לו הבורא פרנסה שתובעת ידיעת קרוא וכתוב, ומי שאינו יודע קרוא וכתוב, יזמן לו פרנסה שאינה מצריכה ידיעת קרוא וכתוב".

אורו פני האיש, ובשמחה גדולה סיפר לכל מכריו וידידיו על הברכה שקיבל, ועוד הוסיף ואמר שכבר אין בלבו שום דאגה כלל. עלה האיש ארצה, והתיישב בקרית אתא. בנו התקבל לעבודה בקרית רפא"ל, הרשות לפיתוח אמצעי לחימה, והיה לעוזרו של אחד מבכירי מהנדסי הטילים.

תנאים תהליה עם ה' אלקיך (יוז, יג)

התהלך עמו בתמימות ותצפה לו... כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י)

לא פעם באים אבות דאוגים אל מרן שר התורה הגר"ח **קנייבסקי** שליט"א, ופורקים את מטען דאגות הפרנסה ומשא הנטל הכספי הכרוך בנישואי הילדים. רבינו מעודדם ומחזקם, ומחדיר בהם את הידיעה הברורה כי הקב"ה דואג לכל אחד ואחד בהשגחה פרטית מיוחדת.

סיפר רבינו על ההשגחה הפרטית שלו: "כאשר הגיעה בתי הראשונה לפרקה, נכנסה אימי ע"ה בעובי הקורה, ונטלה על עצמה הרבה מן העול הכספי. היה זה בערוב ימיה, אמא כבר היתה אז חולה. 'מה יהיה הלאה?', שאלה אז אמא, 'איך נחתן את יתר הילדים?'. אולם הקב"ה ברחמיו ובחסדיו שלח מקורות מימון בכל חתונה מחדש. אמא ע"ה היתה הנס של הבת הראשונה. לאחת פטירתה צצו ניסים חדשים, אשר התחדשו בטובם עם כל ילד שהגיע לפרקו.

"ארע, ובאחת השנים פנו אלי בבקשה לכתוב הערות על ספר ה'רוקח'. הבקשה היתה מלווה בהבעת רצון כלשהו, לשלם עבור הכתיבה, אולם המילים הכי מפורשות שנאמרו בנידון היו: 'אל תדבר על כסף...!'. במשך שנה תמימה הקדשתי זמן מידי ערב לכתיבת הערות לספר, ובתום שנה של עבודה הגשתי את הערותיי, אך לא קבלתי בתמורה לכך אף פרוטה. חלף חודש, חלפו חודשיים, חלפה שנה, חלפו שנתיים, וכסף - אין. כך חלפו להן חמש שנים.

"בחלוף חמש שנים זכינו לשדך את הבת, ואז, באופן מפתיע, לאחר חמש שנים, קבלתי את שכרי על כתיבת ההערות המתמשכת. סכום הכסף שקבלתי, היה סכום הכסף שהתחייבתי לשידוך - במדויק!".

בכל צעד ושעל ניתן לראות השגחה פרטית, הוסיף מרן הגר"ח לספר: "לאחר נישואי היה לי גמ"ח של כסף. אברכים נעזרו בו לצרכי מחייתם. באחד הימים, פנה אלי אברך עני מרוד, בבקשת הלוואה של שבע מאות וחמישים לירות טבין ותקילין - סכום גדול מאוד באותם ימים. נתתי לו את מלוא הסכום, הלוואה בסדר גודל כזה רוקנה את קופת הגמ"ח".

שאינ דומה לה בהקרבה שהיא דורשת. בנוהג שבעולם, בכל פעולת חסד, האדם ניצב במקומו, ומסייע לאדם מבחוץ. לדוגמא – יהודי שעני דופק בדלתו, ביתו נותר ברשותו, הדלת במקומה, מקומו האישי לא נפגע. הוא מוציא מארנקו סכום כסף, מעניק ליהודי הזר שלפניו, ובכך מסתיים העניין.

אך הכנסת אורחים זו דרגה אחרת לחלוטין - - - כאן האדם לוקח את האורח לביתו, מכניס אותו בצל קורתו, שוחק את פרטיותו ומעמדו האישי, מאבד ממקומו האישי בתוככי ביתו פנימה, ומעניק נתח מעצמו למען אדם אחר. כאן זו כבר לא תרומה היוצאת מהלב ונשלחת ליעדה, אלא הזמנת הנתרם להתגורר בתוככי הלב פנימה. מעתה תוכניותיו נקטעות, סעודת השבת שלו משתנה, הוא מוותר על המקומות הכי אישיים שלו – הכל למען יהודי אחר, כדי לסייע ליהודי נזקק.

היה זה בבית כנסת מקומי בעיר קטנה, בשעת בוקר חורפית של אמצע כסלו תשס"ח. טללי השחר עוד היו רכים ומלטפים, ציפורים צפצפניות אך בקושי התחילו במלאכתן, וגם המניינים בבית הכנסת הקטן, היו עדיין שקטים משהו. יהודי מתושבי המקום שסיים זה עתה להתפלל וקיפל את טליתו לפני היציאה, נתקל במבטו ביהודי אחר, שנראה כמחפש אחר משהו...

"נראה כי הרב מחפש אחרי משהו", אמר היהודי המקומי לאורח, הוא הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א. "ניכר כי הרב איננו מקומי, ויתכן כי הוא מחפש אחר כוס קפה להשיב נפש. האמת, שכאן בבית הכנסת אין פינת קפה, אך בביתי – תוכלו לעלות ולהתכבד בכוס קפה בשמחה. אינני גר רחוק, הנה כאן ממול", – אמר והצביע על הבנין הגבוה שמנגד. "אם יואיל הרב, נעלה לביתי, ותוכלו להתכבד בכוס קפה בשמחה רבה!".

הרב טויסיג נענה בשמחה להצעה, ובעודם פוסעים הביתה, כבר החל היהודי המארח לדבר על לבו. "זה לא דווקא כוס קפה..." אמר בחיוך נעים, "רעייתי תשמח מאד להציע לאורח ארוחת בוקר מלאה..." – הוסיף.

אי הנעימות והמבוכה נמסו לנוכח ההזמנה החמה, והרב טויסיג עלה לביתו, אכל ארוחת בוקר, וגם בירך ברכת המזון. לפני שיצא, פנה לבעל הבית ולרעייתו, והודה להם כהלכה על האירוח הנעים והחם, על ההזמנה המחוייכת ומסבירת הפנים, ועל הארוחה הטובה והטעימה. ואז, בעודו פוסע לכיוון הדלת, אמר לו המארח: "שמעתי אתכם אומרים את ברכת האורח בכוונה כה גדולה וברגש כה רב, ואני מקווה שכיוונתם גם על הצרה הנוראה שהתרגשה עלינו... אפשר לעכב את הרב לדקה?".

"בוודאי!" אמר הרב טויסיג בפנים מאירות. "אם יש משהו שאוכל לסייע לכם, מארחי היקרים – אשמח!", אמר, והתיישב מיד על הכסא הסמוך, כשבני הזוג ניגשים אליו, ומתחילים לתאר בפניו את סאת יגונם: "יש לנו בן, אברך צעיר ואב לשני ילדים קטנים, ממש בתחילת חייו ופריחתו...

יום אחד שוחח המהנדס עם עוזרו על בעיה קטנה אך מציקה: "ערמות של תוכניות סודיות מצטברות במשרדים, ומפאת הוראות הבטיחות החמורות - אסור להשליכן לאשפה. המגירות מתפקעות מרוב ניירת, המדפים עומדים לקרוס, מה עושים?"

"צריך להביא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב", אמר העוזר, "והוא ישמיד את התוכניות".

"היכן נמצא אדם שאינו יודע קרוא וכתוב?", תהה המהנדס.

"אני מכיר אדם כזה - אבי!".

בדקו ומצאו, שאכן האב אינו יודע כיצד להחזיק עיתון, וכן ראו שאדם ישר והגון הוא. קבלוהו, אפוא, לעבודה, העמידו לרשותו משרד, ומבוקר עד ערב עמד והשמיד תוכניות סודיות, וקיבל משכורת נאה.

שלושים שנה חלפו, והוא יצא לגמלאות. העניקו לו פנסיה נאה ופיצויי פרישה, ושלחוהו לביתו. האיש לא היה מרוצה מהפרישה שנכפתה עליו. בא, אפוא, אל בנו של רבי מאיר, רבי דוד חי אבוחצירא, וקבל: "מו"ר אביכם הבטיח לי פרנסה לכל החיים, ועכשיו פטרוני מעבודתי!".

אמנם תשובתו לצדו היתה, שכן הפנסיה המכובדת שקיבל - אף היא בגדר פרנסה הגונה, אך רבי דוד חי הבטיח לו: "אל דאגה אם הבטיח אבי - דברו לא ישוב ריקם!".

לא ארכו הימים, ומן המפעל פנו אל האיש שישוב לעבודתו, מאחר שלא הצליחו למצוא תחליף ל'בור' כמוהו, והמשרדים כבר מתפקעים מרוב ניירת... שב האיש לעבודתו, והמשיך להתפרנס מאי ידיעת קרוא וכתוב...

סיפור זה מלמדנו כי הישועה בוא תבוא, אך לא תמיד היא מגיעה בדרך ש'אנחנו' חושבים... [אביר יעקב-הנני בידר']

יְדִינֵנוּ לֹא שֶׁפָּכְנוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה (כא, ז)

ידינו לא שפכה. בה"א כלומר שבעל הבית חייב לאורח חמשה דברים אכילה שתייה לינה לוויה מתנה (פי' הרא"ש)

ישנה מצוה הזוכה למעלה יתירה וגבוהה מכל מצוות החסד האחרות, ושמה 'הכנסת אורחים'. זו המצוה היחידה שעליה נאמר שהיא גדולה מ'קבלת פני השכינה', כלומר, שיש להעדיף לעשותה על פני לקבל את פני השכינה - דרגה גבוהה ונשגבה שבודדים זוכים לה. זו מצוה ייחודית שמעלותיה נדירות, וראוי לייחד מחשבה להבין: מה מיוחד כל כך במצוה הזו, מה יש בה שגורם לה להיות בעלת מאפיינים כה ייחודיים ודרגות כה גבוהות?

בהתבוננות מעמיקה נגלה, שמצוות הכנסת אורחים משדרגת את המושג 'חסד', לצורת נתינה נדירה וייחודית,

אך לפני זמן קצר חרב עלינו עולמנו, כששמענו כי הנוראה שבמחלות מקננת בגופו... – האם השתקה בבכי, והאב החליף אותה והמשיך לספר: "הרופאים חוזים שחורות, קוצבים לו תקופת חיים של בין שבועות לחודשים. ליבנו מתפלץ מדאגה, מתח, פחד וצער...".

הרב טויסיג הביט לרגע בבני הזוג הבוכיים, ונאנח איתם בהשתתפות. "אוי, כמה כואב לשמוע..." נאנח שנית, "כמה קשה למצוא חיזוק ועידוד במצבים שכאלה...".

הוא השתתק קמעא והוסיף מיד כשניעור בו סיפור מזכרוננו: "אבל הבה ואספר לכם – מארחי הנכבדים – סיפור מרגש, בתקווה שיחזק את ליבכם ויעודד את מצב רוחכם...". ההורים עשו אזננם כאפרכסת, והרב טויסיג החל לספר: היה זה לפני למעלה ממאה שנים, בחצרו של הרה"ק בעל ה'ישמח ישראל' מאלכסנדר ז"ע. אל חדרו של הרבי נכנסה אשה בוכיה, נושאת עמה בעגלה את בתה החולה. בפיתקא שהגישה לרבי כתבה האשה את שם בתה החולה אנושות, כשהרופאים כבר נואשו מחייה.

"רבי קדוש", התפרצה האשה בזעקות שבר, "הצל נא את חיי בתי, איני יכולה לראותה כך!".

הרבי הביט בפיתקא לסירוגין, ולבו הרחום האוהב כל יהודי נקרע לנוכח הצרה האיומה. הוא נשא את עיניו הקדושות לעבר האופק, והשתהה זמן ממושך. אחר כך נאנח, עיניו התכסו בשרעפים, והוא שב ונאנח. "איני יודע מה לומר", אמר לבסוף, "המתיני נא ונראה כיצד אוכל לעזור לך...".

האשה יצאה מהחדר, כאובה ובוכיה. היא התיישרה על ספסל בעזרת הנשים, והמתינה כמצוות הרבי, עד שיקראנה שנית. בינתיים, הורה הרבי לגבאיו להיערך לנסיעה, כי עליו לצאת לדרך אל יהודי פלוני. בתוך זמן קצר, יצא הרבי ומלוויו לדרך, והגיעו לביתו של יהודי טוב וחם, שהכיר את הרבי אך היה מופתע מאוד מהביקור הלא צפוי.

"שלום עליכם", אמר האיש עם פתיחת הדלת, כשרק עיניו המתעגלות בתדהמות מסגירות את ההפתעה שהוא נתון בה. "הרבי הגיע עד אליי? לכבוד גדול עבורי. האם הרבי זקוק למשהו?"

"כן", השיב הרבי קצרות, "חפץ אני להתארח אצלך, נסעתי לדרכי, ועתה עליי לאכול את ארוחת הצהריים. האם תואיל להכניסני לביתך כאורחך?"

היהודי הסכים מיד, ובשמחה גלויה... איזו זכות הזדמנה לפניו, איזה אושר. הרבי הקדוש בכבודו ובעצמו מבקש להתארח אצלו? היש זכות גדולה מזו? חיש ערך את השולחן, והביא לפני הרבי לחמים מעולים, בשר ודגים, משקאות טובים, כסעודת שלמה בשעתו... כשהתרוצץ והמגשים העמוסים בידיו, לא היה מאושר ממנו, עיניו נהרו

ופניו קרנו. אשריו שזכה שהרבי בחר להתארח אצלו לארוחת הצהריים!

הרבי סיים לאכול, בירך ברכת המזון, הודה למארחו בחום, ויצא שוב לכיוון ביתו. המארח ליווה את הרבי כברת דרך, כשבתוך תוכו הוא משתומם מה הביא את הרבי להתארח אצלו, בשעה שביתו של הרבי אינו מרוחק מכאן. מה עוד שמעודו לא שמע על הנהגה כזו בבית הרבי להתארח באופן מפתיע, ובדרך כלל – בכל מסעות הרבי, מודיעים למארחים מראש... אך הוא הותיר את תמיהותיו בלבו, ולבו גאה באושר על הזכות שנפלה בחלקו לארח את הרבי, תהא הסיבה אשר תהא...

הרבי החיש את צעדיו, ומיהר לכיוון ביתו. מיד כשהגיע, ביקש לקרוא לאשה הבוכיה ולבתה לחדרו, ובירך אותן ברפואה שלימה וישועה קרובה. "בעזרת השם עוד תבריאי ותאריכי ימים בטוב ובנעימים", איחל הרבי בדבקות, "התחזקו יחדיו כי ישועתן קרובה, והבשורה על נסיגת המחלה תבוא בתוך כמה ימים!" - הבטיח.

האשה יצאה בצעדים קלילים ומאושרים, תוהה על ההתפתחות המעניינת. בתחילה, הרבי לא רצה לברך, והדבר היה ניכר. הוא נשא עיניו למרחקים, התעכב זמן ממושך, אך לא בירך דבר. ואילו עתה – הרבי בירך בהתלהבות והבטיח ברורות... זה אולי מוזר, אך עבורה זה לא משנה, הן הובטחה בישועתה..., מעתה, הוקל לאם ולבתה החולה, ובדרך הביתה כבר היו צעדיהן קלים בהרבה...

אך הגבאים המופתעים, אלו נותרו המומים ותמהים, ושאלו את פי הרבי, מבקשים להבין מה קרה, מה השתנה בתוך כה מעט שעות ואיך קשור האירוח אצל פלוני לכל הסיפור. הרבי הביט במבטם התמיה, והתרצה להסביר: "ראו נא. כשנכנסה האשה לפניי, התעמקתי בשמות שבפיתקא וניסיתי לסייע, אך גיליתי ששערי שמים נעולים בפניי. הגזירה נגזרה, הבת חלתה והיתה אמורה להיפטר מהעולם, ולא ניתן לעשות דבר. ניסיתי לעשות כל שביכולתי, אך גיליתי שהגזירה חתומה וסגורה, ולכן שלחתי את האשה בלי להבטיח דבר, כי באמת לא ראיתי מוצא... ואז, החלטתי שיש עוד נשק שלא השתמשתי בו למענה. בחרתי לצאת ולהתארח אצל יהודי כלשהו, שידעתי כי יארחני בשמחה ובכבוד מלכים. רציתי לזכות יהודי במצוות הכנסת אורחים, כי כשיהודי מקיים בי מצוות הכנסת אורחים – אני הופך לכלי המצוה שלו, אני הופך לחלק מרכזי בקיום המצוה, וממילא הדבר מעניק לי כוחות ויכולות שלא היו לי קודם לכן...".

"ואכן", אמר הרבי בחיוך מתרחב, "מששבתי הביתה אחרי האירוח, כשאני חלק ממצוה וכלי קודש של ממש בזכות הכנסת האורחים שנהגו בי, היו לי כוחות אחרים, נעלים ועוצמתיים יותר... הפעלתי אותם כדי לפעול ישועה עבורה,

השתמשתי בכח המצוה שננסך בי בעת הכנסת האורחים, כדי להעביר עליה לרפואתה, ולפעול עבורה ישועה ברורה ומובטחת!".

ככל הסיפור הזה, סיפר הרב טויסיג למארחיו, וכשסיים אמר: "קטונתי מלברך, אך אם זכיתם לקיים בי מצות הכנסת אורחים, לא אני הוא המברך, אלא המצוה הפועמת בי, הכנסת האורחים שהטמעתם בחלבי ודמי, ובה יש את הכח לברך ולפעול ישועה. וכך אכן יקרה בעזרת השם, התחזקו נא והמשיכו להתפלל, ובזכות מצות הכנסת אורחים – יזכה בנכם ברפואה שלימה, יאריך ימים בטוב ובנעימים, ואל תשכחו להזמין אותי לשמחות שיערוך בעזרת השם..." - סיים בחיוך רחב ומאיר...

בני הזוג התרגשו לשמוע את הדברים, ובעיקר - התחזקו והתעודדו כי בזכות המצוה יזכה בנם לרפואה שלימה. הם הבטיחו להתקשר ולעדכן, וכך אכן עשו - - - כמה חודשים חלפו, ולפתע - זמירות חדשות בפי הרופאים. הם החלו לרמוז על עתיד אופטימי, התחילו לדבר על נסיגת המחלה. עם כל שבוע שחלף - הלכו הסימנים החיוביים והתרבו, המחלה נסוגה לאחור, הגוף התחדש בתאים בריאים ומחודשים, ומצבו של הבן הלך והשתפר... היתה זו התפתחות נדירה, 'נס רפואי' של ממש.

ההורים הנרגשים ששמעו את הבשורות הטובות, כמעט יצאו בריקוד בתוככי חדר הרופא, עיניהם זלגו דמעות שמחה ונפשם כלתה בהודאה נרגשת לבורא רפואות. מהר מאוד נזכרו כי לא מזמן התברכו במצות הכנסת אורחים, והיא שהביאה את ברכת ה' וישועתו במעונם... בהתרגשות אין קץ, התקשרו אל הרב טויסיג ועדכנו אותו בבשורות הטובות.

מאז ועד היום, כמעט תשע שנים, ברכת הכנסת האורחים ממשיכה להוכיח את עצמה מעל ומעבר למשוער, והרב טויסיג מספר כי לא מזמן הוזמן להשתתף בשמחה שערך אותו אב צעיר, לרגל הולדת בתו החמישית...

לפעמים מזדמנת לפנינו הכנסת אורחים, ואנו עומדים בפני התלבטות. בדיוק השבוע רצינו שבת שקטה, והאח התקשר שהוא רוצה לשלוח אלינו שלושה מילדיו... השבוע התחתן בן משפחה, אך בקושי אנו מצליחים לארוז ולנסוע להשתתף בשבת השמחה המשפחתית, ועכשיו - איך נוכל להכין את הבית לארח משפחה שלימה לשבת?

הבה נעמיד את הסיפור הזה לנגד עינינו ונזכור, שאם הזדמנה לנו מצוה כזאת - נתנו לנו הזדמנות להתברך, העניקו לנו משמים מתנה, כרטיס זוכה לברכת שמים וישועת ה'. ברגע זה אנו ניצבים בפני הזדמנות שעשויה להיות הזדמנות חיינו, ומשמים מצפים שנאמר כן, נשוש ונשמח במצוה האהובה, ונפתח את ביתנו לאורחים ולברכת הבורא. כי יותר ממה שהמארח עושה עם האורח, האורח מביא בכנפיו לבית המארח. מבלי לחוש ומבלי להרגיש, אל

האורח נלווית ברכת ה', האורח מגיע כשכיסיו עמוסים במתנות, אותן יפזר בין חדרי ביתנו... הבה נפתח לו את הדלת, נארח אותו בשמחה וקראוי, ונזכה במתנות האהובות והיקרות!

אחד מהחלקים החשובים ב'הכנסת אורחים', היא התחושה אותה נעניק לאורח. ברור שכל אחד מאיתנו פותח את האירוח בצמד המילים המוכר 'תרגישו בבית', אך כדי שזה יקרה - תפקידנו כמארחים הוא להעניק לאורח את התחושה הטובה שאנו שמחים שהגיע, שאנו מרוצים מאירוחו, שאנו מעריכים את העובדה שבא בצל קורתנו.

לכן, חלק בלתי נפרד מ'הכנסת אורחים' הינו עניין הליווי אחרי האירוח. כי כשאדם מארח ומלווה את אורחו אחר כך, הוא מראה לו כי נהנה כל רגע - עד שהוא רוצה להוסיף עוד ועוד רגעי אירוח מהנים כאלה, הוא משדר לאורח כי הוא מעריך אותו וגאה בכך שזכה באורח שכזה, הוא מוכיח כי האירוח היה לו לחוויה ולא למשא חלילה...

אל ביתו של המגיד הנודע הגאון רבי **שלום שדרון** זצ"ל, נכנס ביום מן הימים מקורבו, רבי אברהם טובולסקי, והביט בתמיהה במחזה המעניין. בצדו האחד של שולחן הסלון יושב רבי שלום, הוגה בתורה ושקוע בעומקה של סוגיא, ומעברו השני של השולחן, יושב יהודי עממי, וקורא פרקי תהלים בקול רם ובטון צורם במיוחד...

התפלא רבי אברהם לפשר המחזה, אך לא שאל דבר. כשנשנה הדבר במשך כמה ימים, פנה אל היהודי הזר וביקש להבין מה מעשיו כאן, מדוע הוא יושב בסלון ביתו של רבי שלום וקורא תהלים בקול כה גדול...

השיב הלה בגאווה גלויה: "אני מחלק עיתונים, ומדי בוקר, בשעה שבע וחצי, אני כבר אחרי העבודה. חששתי שיהיה לי משעמם... הגיע רבי שלום, וביקש ממני לבוא לאכול ארוחת בוקר במחיצתו ולשבת לצדו לקרוא תהלים, כדי להנעים את האוירה בביתו, ובתמורה לשירות שאני מעניק לו - הוא משלם לי טבין ותקילין, אף שאני עושה לו הנחה..."

"הלא תבין כי בלעדיי, היה קשה לו לרבי שלום להעביר את הבוקר במחיצת ספריו בלבד. בזכותי נעים לו בביתו שלו!" - סיים בטון בוטח ומאושר...

לפעמים יש אורחים, מסוגים שונים ומגוונים... לא תמיד קל לארח, לא תמיד קל להעניק ליהודי אחר נתח מהבית, חלק משעות העבודה... אבל הסיפור הזה, המופיע בספר 'קול חוצב', מלמדנו עד כמה כדאי וחשוב לארח גם אורחים מסוגים שונים, ועוד יותר חשוב - להעניק לאורחינו את התחושה הטובה והנעימה כי הם מנעימים את זמננו. כך נכניס אורחים בצורה מושלמת, ונזכה בברכה המתלווה לאורחים, במידה מושלמת ומלאה! **[פניני פרשת השבוע]**

לתגובות והערות: שלח 064-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:38

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:34

ר"ת: 20:10

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 417 6.9.2019 - ו' אלול תשע"ט

זו השנה לראש צדיקים וביאור בו

פְּרִשֶׁת - שְׁפָטִים

שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ (טז, יח)

השליה הקדוש אומר, שבראשו של האדם ישנם שבעה שערים: שתי עיניים, שתי אוזניים, שני נחיריים ופה. ועל כך אומרת התורה: "שְׁפָטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ", בכל השערים הללו, בעיניים, באוזניים, בפה ובאף, תתן שופטים ושוטרים.

להלן סיפור המעובד מתוך 'ולא שבט הלוי בלבד' על הגאון הרב שמואל הלוי וואזנר אותו סיפר בנו הרה"ג רבי מרדכי אלימלך וואזנר שליט"א, ובו ניתן לראות עד כמה רבותינו נזהרו מכל מראה איסור חלילה ואפילו כשמדובר בדבר יקר ערך עבורם, העדיפו לאבדו ובלבד שלא, חלילה, יהיה חשש, שמא יראו מראות אסורות. ומעשה שהיה - כך היה:

"לפני כיוכל שנים, בקיץ של שנת ה'תשכ"ט, אבא שהה בעיר הקודש צפת ת"ו לצורך הבראה בשל מצבו הגופני. במשך כל שעות היום היה מנצל כל רגע נתון והוגה בתורה הקדושה.

אך שעה ביום הוקדשה לטייל ולשאוף אוויר צח, אבא כידוע שם דגש על שמירת הגוף בבריאות. כמו כן אבא היה מקפיד לקחת עמו לסוירים האלו כמה ספרי קודש, מעולם לא אירע שיצא לדרך ללא ספר כלשהו.

במהלך הטיול היה נוהג לעצור ולהשמיע דבר תורה תחת אחד השיחים, לקרוא כמה פרקי תהילים מתוך הספר וכדומה. באחד הימים הרחקנו לעלות בטילנו אל אחד מהרי הגליל המפורסמים, הר מירון - המוכר בכינויו הג'רמק. אבא נטל עמו באותו יום לדרכו בין היתר את ספר התהילים שלו, מדובר היה ספר תהילים עתיק יומין, כרוך בכריכה נושנה ומעוטרת בפירוש של אחד מגדולי הדורות. ספר התהילים הזה היה שווה סכום עתק, סוחרים עתיקות מוכנים היו להוזיל עליו עשרות אלפי דולרים אם לא יותר.

בדיוק באותו יום נשכח ספר התהילים במהלך הטיול, על אחד השולחנות במקום. לא מיד השגחנו בהיעדרו של ספר התהילים היקר, רק כעבור כמה שעות, לאחר תפילת ערבית, כשהיינו בצפת שמנו לב בהיעדרו של התהילים.

נקל לשער את הדאגה הרבה, שחולל הדבר, באותם ימים לא היו כבישים סלולים ומפותחים בין הרי מירון לצפת, הנסיעה למקום הייתה מסובכת אפילו בשעות היום. אחד מבני לווייתו של רבינו שחש עצמו אשם בדבר, רצה מאוד לחזור משם ולהביא את התהילים חזרה, פנינו אפוא כמה בחורים לנהגו של אבא וביקשנו ממנו לנסוע ללא שהיות למקום.

הנהג חשש מהנסיעה המסובכת בחושך בכביש לא סלול, ואמר, שאם אבא יעניק את 'ברכת הדרך' שלו, יסכים לצאת מיד ומיד לדרך. הלכתי ומסרתי את הדברים לאבא וביקשתי את רשותו לצאת לדרך, אולם אבא נענע בראשו לשלילה בתקיפות 'בשום אופן', אמר, 'אוסר אני עליך לנסוע לשם בשום פנים ואופן'.

לתומי חשבתי, שאיסורו של אבא נובע מסיבה בטיחותית, כסבור הייתי, שחושש הוא מפני הנסיעה בהר החשוך ובדרך לא סלולה.

לפיכך הוספתי ואמרתי לאבא כי הנהג מודע לסכנה האורבת בדרך והוא התחייב לנסוע בזהירות מוגברת ובאיטיות, כדי שלא יסכן אותנו בנסיעתו. אולם אבא עדיין לא הסכים, 'לא בני, לא זו הסיבה' השיב לי.

כשביקשתי להבין, מדוע אבי מסרב בכל תוקף, השיב לי כדברים הללו: 'מי יודע מה קורה עכשיו באותו אתר תיירות, חוששני שמא תראו שם מראות לא טהורים, על כן אוסר אני בכל תוקף לנסוע לשם'. 'ומה יהיה על ספר התהילים היקר שנשאר שם?' הוספתי ושאלתי את אבא.

'מוטב לי לאבד את ספר התהילים היקר, ובלבד שלא תיקלע למקום בו תיתקל, חס וחלילה, במראה לא טהור'. הלכנו לישון בתקווה גדולה כי למחרת עם שחר נצא למקום מוקדם ככל האפשר ונמצא את ספר התהילים האבוד.

למחרת בבוקר לאחר תפילת שחרית נסענו להר מירון, אולם, לצערנו הרב, לספר התהילים היקר כבר לא היה כל זכר וסימן.

חלפו שנים רבות מאז. כעבור 35 שנה, בשנת ה'תשס"ג בערך. באותו הזמן שהה אבא באחד מהרי אוסטריה לצורך בריאותו. באחד הימים נכנס אליו יהודי עשיר מקומי ואמר לו: 'כבוד הרב ברצוני לכבד אתכם בדבר מה. זה עכשיו רכשתי מסוחר עתיקות ספר תהילים יקר, לאחר שרכשתי אותו הבחנתי, שכתוב עליו 'שמואל הלוי וואזנר', באתי אפוא להעניק לכם אותו במתנה."

כשהתקשרתי לאבא ביום שישי של אותו שבוע כדרכי, סח לי אבא בהתרגשות עצומה: 'יודע אתה איזו שמחה גדולה הייתה לי? זוכר אתה את אותו ספר תהילים עתיק, שנעלם בשעתו, השבוע אחרי 35 שנה חזר אלינו הספר תהילים במפתיע'.

התרגשתי עמוקות לשמע הבשורה וקראתי 'על זה נאמר (משלי יב, כא): "לא יאנה לצדיק פל און"; אבא הרי לא רצה לקחת את הספר בשעתו מפני הקפדת על טהרת העיניים, והנה משמים השיבו לו את הספר לידי'...

(מתוך העלון 'פניני עין חמוד' גיליון 652)

כִּי יִמָּצֵא חָלָל בְּאֲדָמָה וְכוּ' נִפְל בַּשָּׂדֶה לֹא נֹדַע מִי הִפְהוּ. וַיֵּצְאוּ זִקְנֵיךְ
וְשֹׁפְטֵיךְ וּמִדְדוּ אֶל הָעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבֹת הַחֲלָל. הֲיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הַחֲלָל
וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהוּא עֲגֹלַת בָּקָר (כא, א-ג)

בירושלמי (סוטה פ"ט ה"א) נאמר בדין עגלה ערופה: 'ראוהו מפרפר כאן, ובא לאחר זמן ולא מצאו, אני אומר נעשה לו נסים וחסיה'.

ומפרש הפני משה: 'ראוהו מפרפר כאן ואמדוהו למיתה ואח"כ באו ולא מצאו, אין עורפין (עגלה), דשמוא נסים נעשו לו וחסיה והלך לו'.

לאור דברי הירושלמי, הפליא הגאון רבי אלימלך אשכנזי זצ"ל, גאב"ד מעלבורן, לבאר את דברי המדרש רבה (בראשית צד, ג), על הפסוקים בפרשת 'וישב' (שם, מה, כו-כז):

"וַיֵּגְדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפֶּג לבוֹ כִּי לֹא הָאֲמִין לָהֶם. וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו אֶת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים וַיֵּרָא אֶת הָעֲגֹלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

ובמדרש נאמר, שיוסף שלח להגיד ליעקב כי סימן שהוא חי, שכשנפרד ממנו למדו ביחד פרשת עגלה ערופה.

וכותב בעל הטורים (שם): 'ארבע פעמיים כתיב 'עגלות' בפרשה זו (פסוקים יט, כא, כז, ולהלן מו, ה). וד' פעמים כתיב 'עגלה' בפרשת עגלה ערופה (דברים כא-ג, ד, ו), רמוז שפירש ממנו 'בהלכות' עגלה ערופה. 'וירא את העגלות' - בגימטריא 'ראה בהלכות עגלה ערופה', עכ"ל בעל הטורים.

ויש להתבונן, למה שלח יוסף ליעקב כסימן את הלכות עגלה ערופה, כדי שיאמין שיוסף חי? ועוד: למה יעקב לא האמין שיוסף חי, עד שלא ראה בהלכות עגלה ערופה?

אך לדברי הירושלמי - הדברים נפלאים, שהרי מה שיעקב לא האמין שיוסף חי הוא משום שבניו טבלו את הכתונת בדם, ושלחו את כתונת הפסים לאביהם ואמרו:

"זאת מִצָּאנוּ הֵכֵר נָא הַכְּתָנֶת בְּנֵךְ הוּא אִם לֹא... וַיִּכְפֶּרָה וַיֹּאמֶר כְּתָנֶת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֶכְלָתָהוּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף".

ועל כן, אחרי עשרים ושתיים שנים, כשבאו לומר ליעקב שיוסף חי - לא האמין, שהרי במו עיניו ראה את כתונת יוסף טבולה בדם, והרי זו ראייה מוכחת שיוסף נפטר!

ואמנם, יוסף חשש שכך יהיה ומשום כך שלח לומר לאביו ליעקב: 'אבא, הרי יחד למדנו הלכות עגלה ערופה, ושם הרי כתוב שאפילו אם ראו אדם מפרפר בדמו 'בכל זאת אומרים 'שמוא נעשה לו נס וחסיה', ואם כן אולי כך אירע גם לי, שאף שראיתי את כותנתי טבולה בדם, אבא, שמוא נעשה לי ואני חי!

ואכן, כשהגידו ליעקב את כל דברי יוסף וראה בהלכות עגלה ערופה, מיד 'וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם', כי מתוך התבוננות בהלכות עגלה ערופה האמין שיוסף חי! ודברי פי חכם חן!
(ושלל לא יחסר)

ולא תקח שִׁחָד (טז, יט)

פעם אמר שופט רוסי אל רבה של בריסק הגה"ק רבי יושע בער זיע"א, גדולה מעלתם של חוקינו מחוקי ישראל, למשל החוק נגד שוחד, על פי חוקינו משנודע שאחד השופטים לקח שוחד, אנו מענישים גם את הנותן וגם את המקבל. ועל פי חוקיכם רק הדין לבדו מוזהר על איסור לקיחת שוחד, ואילו על מתן שוחד אין איסור כלל. אדרבה, השיב לו רבי יושע בער, על ידי כך דווקא החוק שלנו מרתייע יותר, על פי חוקיכם אין לו לשופט לחשוש משום דבר, הוא סמוך ובטוח שהנותן לא יגלה זאת לאיש, שאם יגלה הרי אף הוא יהיה צפוי לעונש חמור. ואילו על פי חוקי ישראל, תמיד יחשוש השופט שמא יבוא הנותן את השוחד, שעליו אין כל איסור ויגלה את הסוד ברבים.

לא תטע לך אֶשְׁרָה כָּל עֵץ (טז, כא)

כתוב בגמרא (סנהדרין ז'): 'אמר ריש לקיש כל המעמיד דיין (על הציבור) שאינו הגון כאילו נוטע אשורה בישראל'. שאל הגה"ק רבי חיים מבריסק זיע"א למה נמשל דיין שאינו הגון דוקא לאשורה? והשיב: סתם עבודה זרה כגון צלם או פסל, תיכף כשרואים אותם יודעים שהם עבודה זרה. רק אשורה נראית כמו כל עץ אחר. כך הוא דיין שאינו הגון, מבחוץ הוא לבוש במלבושי כבוד, זקנו מגודל ואין אתה יודע שדיין כזה הוא אינו הגון, וכאילו עובד עבודה זרה.

וְעִשְׂיָתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו (יט, יט)

המשנה במסכת מכות (ה) אומרת: "משלשין בממון ואין משלשין במכות". כלומר, אם יש עדים זוממין שזממו לחייב אדם בממון, אם זממו לחייבו במאתיים זוז, אותם מאתים נחלקים לשניים וכל אחד משלם מאה. אולם אם זממו להפלילו במלקות, אין ל"ט המלקות נחלקות לשניים, אלא אחד מהזוממין מתחייב ל"ט מלקות.

בטעם הדבר ביאר מרן הגרי"ז הלוי מבריסק זצ"ל, כי כשמאתיים הזוזים נחלקים לשניים או לשלוש – אכן החיוב שווה לכולם. אולם כאשר אדם מקבל ל"ט מלקות, כל מכה נוספת כואבת משלפניה, ולכן החצי השני של המלקות או השליש השני או השלישי, כואבים מן הראשון, ולכן אי אפשר לחלק את המלקות הואיל והכאב שישבלו העדים הזוממים יחד אינו שווה לכאב שהיה סובל הנאשם. וכיון שנאמר "כַּאֲשֶׁר זָמַם" יש להכאיב להם בדיוק באותה דרגה של הכאב שהם זממו להכאיב. (מתוקים מדבש)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 544 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 430 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל ב' אלול תשע"ט

999 תפ"ט

תפ"ט 999 תפ"ט

השבוע חל חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. חודש אשר בו ניתן לשנות ולהשתנות, לשוב בתשובה ולהרבות במעשים טובים. בפרשתינו ישנם כמה רמזים אשר אם נתבונן בהם, נשכיל להתמודד ולהכין את עצמנו ליום הדין - ראש השנה.

כתוב בפרשה (ט, יא): "וְכִי יִהְיֶה אִישׁ שִׁנְאָ לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ יָקָם עָלָיו...".

כתב ה"אור החיים": פרשה זו רומזת על השונא הגדול שיש לאדם, כי הוא מראה רעות לכל כי לטובתם מיעצם, והוא שונא לו ומבקש רעתו בדרך אהבה ורעות. מיהו אותו שונא, האויב הגדול ביותר שיש לאדם? **היצר הרע.**

"רבנו בחיי" כתב (חובות הלבבות שער ייחוד המעשה ה): "בן אדם! ראוי לך לדעת, כי השונא הגדול שיש לך בעולם, הוא יצר הנמסך בכוחות נפשך, והמעורב במזג רוחך, והמשתתף עמך בהנהגת חושך הגופניים והרוחניים, המושל בסודות נפשך וצפון חובך, בעל עצתך בכל תנועותיך הנראות והנסתרות שתהיינה ברצונך.

אתה ישן לו והוא ער לך, אתה מתעלם ממנו, והוא אינו מתעלם ממך, לבש לך בגדי הידידות ועדה עדי האהבה לך, ונכנס בכלל נאמניך ואנשי עצתך וסגולת אוהביך, רץ אל רצונך כנראה מרמיזותיו וקריצותיו, והוא מורה אותך בחיצו הממיתים לשרשך מארץ חיים".

היצר הרע הוא השונא הגדול ביותר שיש לאדם עלי אדמות, שונא העוטה על עצמו בגדי ידידות.

על בסיס זה מבאר ה"אור החיים" את הפסוקים "וכי יהיה איש שונא לרעהו וארב לו" - ה"שונא", היצה"ר, נותן לך תחושה של "רעהו" - של חבר וידיד, הוא עוטה על עצמו בגדי ידידות ומראה לך שכל מה שהוא מיעץ זה לטובתך. אבל האמת היא, שהוא "אורב לו", הוא מכין לך מארב ומפתה אותך להיכנס ליפול למלכודת. וכך, אם אדם מתפתה ופותח פתח ליצה"ר, אט-אט מתרחש מצב של "וקם עליו" - היצר מתגבר על האדם, האדם חוטא עד כדי "והכהו נפש": היצר "מכה" נפשו ונשמתו של האדם עד ש"מת" מבחינה רוחנית, חלילה. אם חלילה אותו אדם אכן "מת" (מבחינה רוחנית), לא יעזור לו 'לנוס אל עיר מקלט', אין לנשמתו לאן לברוח - "אָנָּה אֵלֶךְ מְרוּחֶךָ וְאָנָּה מִפְּנֵיךְ אֶבְרָח" (תהלים קלט, ז), אלא "וְשָׁלַח זִקְנֵי עִיר" (לקחו אתו משם) - בית דין של מעלה שופטים אותו, "וְנָתַנּוּ אֹתוֹ בְּיַד גְּאֹל הַדָּם" - מוסרים אותו בידי אבינו שבשמים. כשאדם מודע לאויב הגדול שבתוכו, המתחפש לאוהב, והוא מצליח לזהות אותו שוכן בתוך תוכו, אזי עליו לקיים את המשך הפסוק - "לא תחוס עֵינֶךָ עָלָיו" - תשתדל שלא לשמוע בקולו ולא להתפתות אחר מעטה הידידות שהוא עוטה על עצמו, ורק כך תוכל להגיע למצב של "וטוב לך", לטוב אמיתי.

כן מבאר ה"אור החיים" את הפסוק (דברים כ, א): "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוֹס וְרָכַב עִם רֵב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם" - אדם יוצא למלחמה מול יצרו, והנה הוא רואה שיצרו הרע מיומן - מלומד מלחמה, והיצר נדמה לו כ'עם רב'. כשאדם רואה זאת הוא עלול לטעות שהיצר 'עם רב' ממנו, ועלול להגיע לידי ייאוש. באה התורה ואומרת - "לא תִירָא מֵהֶם כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ" - אל תִירָא מהיצר! אתה יכול להתגבר עליו!!! ש"אם היית בא למלחמה בכוחך, אין בך כוח לעמוד במלחמה זו, אבל כיוון שה' אלוהיך עמך - כוחו גדול להצילך".

אומרת הגמרא (מסכת קידושין ל:): **הקב"ה אמר להם לישראל: בני, בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה שתהיה לו תבלין, סם מרפא. ואם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד, ז): "הֲלוֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת", אם תעסוק בתורה, שהיא לקח טוב, אזי 'שאת', תתנשא על יצרך. ואם אין אתם עוסקין בתורה, אתם נמסרים בידו, שנאמר בהמשך הכתוב דלעיל: "ואם לא תיטיב, לפתח חטאת רובץ" [היצר הרע רובץ בפתח ואורב לך להחטיאך].**

ואם אתה רוצה, אתה עסוק בתורה ועל ידי כך הנך מושל בו, שנאמר בהמשך הכתוב: "ואתה תמשול בו".

אמר רב יצחק: יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום [מנסה כל יום מחדש להחטיאו. ואמר רבי שמעון בן לוי: יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו. שנאמר (תהילים לו, לב): "צופה רשע [יצר הרע] לצדיק ומבקש להמיתו". ואלמלא הקב"ה עוזרו, אין האדם יכול לו לנצחו, שנאמר בהמשך הכתוב: "אלקים לא יעזבנו ביד".

מכאן נלמד שהדרך לנצח המלחמה את היצר היא ע"י שינוס מותניים, רצון לצאת למלחמה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים שיש לו לאדם, ואז הקב"ה עוזר לו לנצח במלחמה הקשה.

מה wife

שִׁפְטִים - תוכן ענייני הפרשה

- א. מצוות מינוי שופטים ושוטרים, ומצוות הדיינים.
- ב. איסור נטיעת אילנות ליד המזבח, ואיסור בניית מצבה.
- ג. איסור הקרבת בעל מום עוֹבֵר למזבח.
- ד. מצות סקילה לעובד עבודה זרה.
- ה. מצות שאלת הסנהדרין כשיש ספק בהלכה, והריגת דין הממרה פיהם (שיודע דעת הרוב, ואומר לעשות אחרת).
- ו. מצות מינוי מלך מישראל, ומצוות המלך (ואיסור גאווה).
- ז. איסור לשבט לוי ליטול חלק בביזה ממלחמות, ונחלה בארץ ישראל - ה' הוא נחלתם.
- ח. ממתנות כהונה - זרוע לחיים קיבה, תרומה, וראשית הגז.
- ט. מצות סדר משמרות עבודת הכהנים במקדש (וברגל כל המשמרות משמשות בבית המקדש).
- י. איסור לעשות כתועבת הגויים: קסמים, השבעות וכו', ולדרוש אל המת, ולפנות למגלי עתידות וכנגד כל אלה באה המצוה: תמים תהיה עם ה' אלוהיך.
- יא. מצוה לשמוע בקול נביא ה', דיני נביא השקר, ועונשו.
- יב. ערי מקלט לרוצח בשוגג, והריגת רוצח במזיד בבית דין.
- יג. איסור השגת גבול בארץ ישראל (נוסף על איסור גזל).
- יד. מצות עדות, עדים זוממים ועונשם.
- טו. מצוה שלא לירא מפני האויב במלחמה, אלא לבטוח בקב"ה.
- טז. מצוה על הכהן המשוח בשמן המשחה, שידבר אל הנלחמים לפני צאתם למלחמה, וסדר היציאה למלחמה.
- יז. דיני מלחמת מצוה ורשות, שאלת שלום בעת מלחמה, החרמת ז' אומות, ואיסור הפסד והשחתת עץ.
- יח. מצות עגלה ערופה (והמצוה ללוות אורח).

"שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ..." (טז, יח)

בראשית ימיה של ישיבת י"ד אהרן' בשכונת רחביה בירושלים היו שכנים שהתנגדו לקיומה של הישיבה במקום, הרעש הפריע להם ו... הגישו על כך תביעה בבית משפט. השופט המלומד ביקש לבחון את ההפרעה מקרוב. וכך יום אחד הגיעו לישיבה פמליה נכבדה: השופט, הצדדים ועורכי הדין. סמוך לבניין הישיבה העיר השופט: "איני שומע מאומה". "כבוד השופט יתקרב" אמר השכן שהיה המתנגד העיקרי. התקרב השופט לבניין ואמר: "עדיין לא שומעים שום רעש". "הם בטח השתיקו את הבחורים בכוונה", אמר אותו שכן רע. נכנסו לישיבה, היו שם דלתות וחלונות כפולים, כשפתחו את הדלתות נעמד השופט ופיו פעור, כשהוא נדהם מעוצמת הקולות של רתיחת הלימוד. כשיצאו אמר השופט לתובעים: "אתם רואים, בחוץ לא שומעים דבר" ענה השכן: "אבל בחושך שומעים"... אז נקנה פרוז'קטורים ונדליק אור מסביב לישיבה"... העיר ראש הישיבה. הבין השכן את טעותו ואמר: "לא, לא התכוונתי בלילה כששקט מסביב, אמנם לי זה לא מפריע, אבל הכלב שלי מתעורר מהקולות ומעיר את כל השכונה"... ראש הישיבה תמה ואמר בדם לבו: "בשביל כלב מעבירים ישיבה"? מינייה וביה הוסיף אחד הנאספים בחיוך מר דברים חדים: "השאלה היא איזה כלב מתעורר"... בית המשפט פסק שהעותרים צודקים, רישיון השימוש בבניין הוא לצורכי חינוך בלבד, והלימוד מותר בו רק מהשעה תשע בבוקר ועד השעה שבע בערב - אין לחנך אחר השעה שבע... וכך בני הישיבה התפללו שחרית בבית הכנסת "חורב", ואת סדר ג' למדו בעזרת הנשים של ישיבת "נצח ישראל". כידוע גם בשבת אין לימודים... לכן את השבת היו עושים בבית הכנסת "נצח ישראל". כך עשו במשך תקופה ארוכה עד שהצלוחו לסתום את אזני השכנים על ידי סכום כסף לא מבוטל...

"תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ..." (יח, יג)

רבי מנחם צבי ברלין סיפר בשם נכדו של החפץ חיים, למשפחת זקס, על מרן רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל בעל ה'קהילות יעקב': יום אחד הגיע גביר נודע לישיבת נובהרדוק, שעמדה בראשותו של הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל, וביקש ממנו שיציע בפניו את הבחור הטוב ביותר בישיבה, כחתן לבתו. אמר לו ראש הישיבה שייגש אל הבחור יעקב ישראל קניבסקי, והעיד שהוא הבחור הטוב ביותר. קרא הגביר לבחור זה, והחל לשאול אותו על השאיפות העומדות בפניו בבניית בית, על כל מה שכרוך בכך. הבחור השיב על כל השאלות בסגנון אחד, ואמר שהשאיפה שלו היא להגיע ל'ראת שמים'. זה מה שהוא רוצה להיות בעצמו, זה מה שהוא רוצה לראות באשתו לעתיד, וזה גם מה שהוא רוצה לראות בביתו. רק יראת שמים. חזר הגביר אל ראש הישיבה, ואמר שהבחור שהצעת לי הוא 'תמים מידי'... שכן כל מה שהוא רוצה, זה רק יראת שמים. והיכן לימוד התורה שלו? היכן השאיפות בידיעת הש"ס? ניגש הגר"א יפהן אל הבחור, מי שעתיד להיות רבן של כל בני הגולה, והציג בפניו את השגותיו של הגביר על כמה שהוא תמים מדי. נענה הגר"א והשיב: 'כמה תמים הוא הגביר הזה שהוא חושב שיש משהו בעולם חוץ מיראת שמים'!...

[שערי העיר 417]

"כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר לְמִשְׁפַּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לְנֶגַע דְּבָרֵי רִיבָת בְּשַׁעְרֶיךָ..." (יז, ח)

המגיד מקלם אמר בקול רם ובקול חנוק: "כי יפלא ממך המשפטים האכזריים הבאים על ישראל, ותשאל מדוע דם ישראל הפקר, מדוע נגזרים גזרות חדשות יום יום. הסיבה: "דְּבָרֵי רִיבָת בְּשַׁעְרֶיךָ" - שנאת חנם ומריבות! וכן ביאר ר' שמעון מאוסטרופולי (ע"פ הילקוט) ששאלו המלאכים לקב"ה מדוע חס על דם חיות ועופות לכסותם, ועל דם בני ישראל לא חס, "שפכו דמם כמים סביבות ירושלים ואין קובר", והשיב הקב"ה: כיוון דיש בהם שנאת חנים, וזהו "בין דם לדם - דברי ריבות" (אוצר מפרשי הפשט).

"כִּי יִפְּלֵא מִמֶּךָ דָּבָר... : וּבָאתָ... אֶל הַשֵּׁטַט אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְדַרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לָךְ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט" (יז, ח-ט)

סיפר רבי שלמה שמעון קרליץ זצ"ל: על יהודי שהיה שליחו של עשיר ונכבד ליום השוק בעיר לייפציג, ופנה ליריד כשבידו סכום כסף גדול לרכישת סחורה. בדרך לשוק, עבר היהודי בעיר ברודי כדי לשבות שם ביום השבת. הוא נטל את סכום הכסף שהשליש בידו הגביר, ונתנו לבעל האכסניה יהודי ירא אלוקים. בליל אותה שבת שבק בעל הבית חיים לכל חי, לתדהמת כולם. היהודי שהפקיד בידו הכסף נשאר בעיר ברודי כל ימי השבעה, וכשתמו - פנה אל האלמנה שתשיב לו הכסף שהפקיד בידי בעלה. האלמנה והיתומים טענו שאינם יודעים דבר על פיקדון זה, לכן הזמין אותם היהודי לדין תורה אצל רבי יצחק מברודי זצ"ל. הרב פסק שהם צריכים להישבע שאין להם מידע על הכסף שהופקד בידם. האורח השתכנע שדבריהם נכונים שאינם יודעים בדבר הפיקדון, ויתר על השבועה ויצא מבית הרב ברוח נכאה. הכסף היה חשוב בעיני היהודי השליח, נאמנותו הייתה מונחת על כפות המאזניים, והוא חשש לשוב לעירו ולבשר לגביר כי הכסף איננו. לכן נשאר בעיר ברודי, ומידי יום הגיע לרבי יצחק כדי לבקש עצתו. רבי יצחק ראה כי היהודי מצטער צער רב, והציע לו להזמין את הנפטר לדין תורה אצלו. היהודי נבהל, דלא פשוט לתבוע נפטר לדין תורה! אך הרב הרגיעו דלא יאונה לו מאומה. אלא הנפטר יכיר לו טובה על שיצילו מממון שאצלו לא כדין. רבי יצחק, אב"ד העיר ברודי, ציווה למשמשו ללכת לבית העלמין, ולהזמין הנפטר לדין תורה מחר בשעה מסוימת. למחרת הגיע היהודי לבית הרב בשעה שנקבעה. הרב ביקש שישטח טענותיו, מאחר שהנפטר נמצא עמהם. הוא אכן הציג תביעתו, ואחר כך פנה הרב אל הנפטר מה הוא משיב על התביעה... לרגעים מספר השתרר שקט, והרב אמר שהנפטר מודה שהכסף הופקד אצלו, והניחו בספר "טור או"ח" שבו למד כשהיהודי הפקיד כספו. הרב שלח את משמשו להביא ה"טור" ומצא שכך היה! והיה לפלא קדושת רבי יצחק אצל שוכני עפר ובית-דין של מעלה. [עשה פלא - פלא יועץ]

רבי ישראל סלנטר זצ"ל אמר בימי זקנתו כי עד היום מהדהדות באזניו קריאות אחותו אליו בימי ילדותו כשישחק בחוץ בארגז החול ואיחר לשוב הביתה, "ישראל, מה לך משחק, הן חודש אלול היום, ואפילו הדגים בים רועדים!" עומדים אנו וצופים בערגה לסדרת החגים הבאים עלינו לטובה, שתחילתם ימי הסליחות וראש השנה, יום הדין יום המטיל אימה לא רק על בני האדם אלא גם מלאכי מרום יחרדון מיום זה. וכמו שסיפר רבי משה מקאברין (אמרות משה נ"א) שבהיותו ילד כבן חמש עמד ושיחק בחצר יחד עם בני גילו, והימים היו ימי תחילת חודש אלול, ובאמצע המשחק עברה לידו אחותו ואמרה לו: "משה'לה חודש אלול הגיע, הדגים שבים רועדים מאימת הדין, ואתה מנצל את הזמן למשחקים? הוסיף וסיפר, כשמעי את דבריה התחלתי לבכות, ועד היום כאשר אני נזכר בדבריה רעדה תאחזני. סיפר רבי שלום שבדרון זצ"ל: עוד מהדהדות באוזני זעקוטיה של אמי ע"ה אשר יצאו מקירות ליבה הספוגים ביראת שמים ובאימת הדין, כל אימת שראתה אותי משתובב בימי ילדותי בחודש אלול, היא לא יכלה להבין כיצד איני רועד בימים הנוראים, וטענה בפיה לאמר: 'הלא אפילו הדגים שבים רועדים בחודש אלול ואיך אתה משתובב ולא רועד?' כך היתה טוענת אפילו לפעוטים שלא הגיעו לכלל הבנה.

מסופר על רבי אהרן רוקח מבעלזא (בקדושתו של אהרון), שעוד בימי ילדותו, מט"ו באב כאשר הלך לישון בלילה היה ממש רועד מפחד, והיו צריכים לכסותו בשמיכה חמה! ושאלוהו מה פשר הדבר, הרי בדרך כלל החום בימים אלו מאד גדול, וכדברי חז"ל (יומא כ"ט) שילהי דקייטא קשה מקייטא, שהחום בסוף הקיץ גדול יותר מכל משך זמן הקיץ. ויען ויאמר, שכאשר שהיה ילד קטן, אמרה לו אחותו: אהרל'ה, דע לך שבחודש אלול אפילו הדגים שבים רועדים מפחד של חודש אלול. המשיך וסיים, דגים שבים שאינם יודעים כלום, להם די לפחד ולרעוד מחודש אלול. אולם אני, הרי ידעתי גם ידעתי מה שמובא בסה"ק שמיום ט"ו באב והלאה מתחילים להזיז את הכסאות למעלה בשמים מפחד יום הדין, א"כ מט"ו באב אני כבר רועד ומפחד.

המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה דופק על הסטנדרד וזועק "אלול... אלול". ופעם אחת בערב ראש השנה פנה תלמיד אחד לרבנו שיורה לו דרכי תשובה, והתפלא רבנו 'עכשיו אתה בא? צריך לבוא בתחילת אלול!...' שח מרן הרב שטיינמן זצ"ל: הנה ימי האלול בזמנינו אינם דומים לימי האלול בדורות הקודמים שבזמנם היה הרגש נעלה ומיוחד בימי האלול ויש סיבות לכך שככל שהעולם מתפתח ומשתכלל גוברת ההרגשה שעולם כמנהגו נוהג ואנשים מרגישים עצמם קבועים בעולם, ואע"פ שרואים כל כך הרבה צרות רח"ל כל אחד סומך שאצלו יהיה כשורה. ובאמת שעצם השכחה הוא חסד ה', שאם זיכרון יום המיתה היה עומד לפני האדם ללא הסח הדעת הוא היה שבור כל ימיו ולא היה לו חשק ורצון לבנות ולעשות וחסד ה', שקבע בטבע האדם שיסיח דעתו מסופו אבל מצד שני זה גורם שאין פחד מיום הדין, וחז"ל אמרו (ברכות ה.) עצה להרגיז יצר הרע ע"י הזכרת יום המיתה אבל אצלנו גם ע"י הזכרת ענין זה אין קיום להתעוררות. ומתוך הרגשת חזקת חיים אומר 'שלום עלי נפשי' ומפרש בכל מיני הסברים, דמה שקורה לאחרים רח"ל לא יקרה אצלו אבל למעשה כל אחד יודע בעצמו שאינו בטוח שאין לו ממה לפחד.

[ימלא פי תהלתך ימים נוראים עמ' מו.]

חודש אלול נקרא בארמית - "ויאללון ית ארעא" שמשמעותו "מרגל". כי הנה כשנתבונן במהותו של מרגל, נבין כי: (א) מרגל הוא רק מי שהולך מרצונו ומיוזמתו, בהיותו שותף לענייני המלוכה, ורוצה שעמו ינצח, ולכן רוצה למצוא את החולשות של האויב ואת המקומות שאפשר לנצחם, אבל מי שהולך בכפיה לא יוכל לעולם להבין ולהשכיל היכן המקומות שאפשר לנצח, כי בשביל זה צריך רצון וחכמה רבה, לחשוב בכל חלקי המחשבה אשר בו - חודש אלול מיועד דווקא לעבודה מרצון בהמלכת הקב"ה. (ב) מרגל הוא מי שמבין שהאחריות מוטלת עליו, וכל המלוכה (המדינה) תלויה בו, ואז יוכל לנצח - חודש אלול הוא רק מתוך אחריות לעתידה של המלוכה, ולא מתוך עיסוק בשכר ועונש שאינו קשור למלוכה בכללותה. (ג) מרגל הוא רק מי שהולך לפני שהחלה המלחמה, ומקדים לבדוק קודם לכן איך תתנהל המלחמה - זו העבודה של חודש אלול, שהיא דווקא לפני כניסת ימי הדין. הרי שכל מהותו של חודש אלול הוא זמן המיוחד למי שרוצה להמליך את הקב"ה מרצונו על כל הבריאה, לא מפני ענייני שכר ועונש, אלא שכבר פקעה נפשו מכל הבלי עולם הזה, שכל בר דעת מבין שאין בהם שום תועלת ממשית כי כולם הבלי הבליים, ורוצה באמת להמליך את הקב"ה, וזהו מהותו של חודש זה - הנהגה של אוהבי ה' ויראיו הרוצים לקיים בהידור את הפסוק "אני לדודי ודודי לי", על מנת להמליך את ה' מתוך רצון ושמחה.

אלול - אפילו הדגים בים רועדים

שאלו את מרן הרב שטיינמן זצ"ל, מה הבסיס למימרא הרווחת רבות בשנים כי באלול "אפילו הדגים שבים רועדים" איך הגיעו לדגים? ומה הרעיון שהביא לכך. והשיב שאפשר לבאר את הדבר כך: הגמרא אומרת כי בעונש הגדול שהיה בעולם עונש המבול, הדגים לא נענשו הם נמלטו אפילו מעונש המבול שהחריב את כל היקום, ואם כן לכאורה הם צדדיים ופחות צריכים לפחד, ועל כך רווחת המימרא כי לפני יום הדין מידי שנה באלול גם הדגים שבים רועדים, גם הם "אפילו הם", וזה לשון הגמרא זבחים (במסכת ק"ג:): איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש (נאמר במבול) "מכל אשר בחרבה מתו" (ומשמע שמתו בכל מקום גם בארץ ישראל), בשלמא לדידי, דאמינא לא ירד מבול לארץ ישראל, משום הכי נאמר "בחרבה", דהוי חרבה בעולם, והיא בארץ ישראל. אלא לדיך, מאי "חרבה"? הלא לא היה מקום שהיה יבש ממי המבול? השיב ריש לקיש: הכוונה לחרבה, שהיתה מעיקרא קודם המבול, והיינו שבמבול מתו כל מי שהיה קודם בחרבה.

ומבאר ריש לקיש: ואמאי קרי ליה "חרבה"? ומה נוסף לנו בפסוק "כל אשר בחרבה מתו" והרי כבר נאמר "ויגוע כל בשר הרומש על הארץ" [ולרבי יוחנן נחא, שבפסוק זה התחדש כי אפילו בארץ ישראל שהיתה חרבה מתו].

דאמר רב חסדא בדור המבול לא נגזרה גזרה על דגים שבים שנאמר "מכל אשר בחרבה מתו", ולא דגים שבים.

רש"י (בראשית ו, יב) פירש "כי השחית כל בשר דרכו על הארץ" אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינן, ולא הזכיר דגים.

וכתב מהר"ל שלכן לא נגזרה גזרה על דגים, וביאר שהטעם שלא השחיתו כי חטא האדם נמשך לשאר המינים.

רבינו בחיי (בראשית א, כב) נקט שהדגים לא נמחו במבול מכח ברכת ה' שאמר להם פרו ורבו, ואף שנאמרה גם לעופות, לא הועילה להם אחר שהשחיתו דרכם.

תַּמִּים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ" (יח, יג)

וברש"י: התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו.

מעשה שהיה ביהודי שנולד לו בשעה טובה נכד ראשון, ויקרא שמו בישראל 'יוסף'. שמחתו של הסבא הייתה גדולה מאוד, והוא החליט לקנות עבור נכדו גביע מכסף טהור, לאחר שקנה גביע מיוחד במינו, הוא הביאו לחרט, כדי שיחרוט עליו בְּאֲמָנוּת שמו של הנכד.

למחרת, שב הסב אל חנותו של החרט על מנת ליטול את הגביע הכסף. "החריטה על הגביע שלך מרהיבה ממש", אמר החרט בשמחה, והגיש לאיש את הגביע. הביט הסבא, והזדעזע... על הגביע נחרט בטעות השם "יוסף חיים"!

"לא די בכך שהתשרלת במלאכתך ולא חרטת את השם הנכון, אלא אף הרסת את הגביע היקר", אמר הסב לחרט. החרט הרבה להתנצל: "אנא, ימחל לי כבודו. מכיוון שהמלאכה נעשתה ביום "ג באלול, יום הארציטי של רבנו יוסף חיים (ה'בן איש חי), התערבב השם 'יוסף חיים' במוחי וטעית"...

החרט ויתר על התשלום עבור "מלאכתו", ופטר את האיש חיים אין כסף, והסב גם הוא מחל לחרט, ולא תבעו על "הזק" הגביע. הואיל וכעת לא היה לסבא מה לעשות בגביע, נטלו ותחבו באחד הארונות.

והנה, כעבור כמה ימים, מתקבלת שיחת טלפון בביתו של הסב. היה זה בנו, שסיפר כי הנכד אושפז במצב מסוכן, ולאחר התייעצות עם אחד מצדיקי הדור, הוחלט להוסיף לו את השם 'חיים' ויקרא שמו מעתה: 'יוסף חיים'!... פלאי פלאים. ברוך השם, הילד נתרפא לחיים טובים. הוציא אפוא הסבא את הגביע היקר מהארון, והעניקו אחר כבוד לנכדו 'יוסף חיים'... אלא, ששאלה מעניינת מנקרת עתה במוחו של הסב: האם כעת, כשהתברר שהחריטה של החרט הנה תואמת לשמו של הנכד, יש לשלם לחרט עבור עבודתו?...

השיב הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה ארע לפני שנים רבות בראובן שזעם על שמעון, נכנס לחנותו, ושבר חביות יין יקרות שהיו מצויות שם. כעבור זמן מה נכנסו לחנות שוטרים ובלשים לערוך בה חיפוש, ולבדוק אם אין שם משקאות שלא שילם עליהם מכס. הם חיפשו היטב, אך העלו חרס בידם. הסיבה שלא מצאו מאומה היא, משום שלמרבה הפלא ראובן שבר את אותן חביות שלא שלמו עבורן מכס, ואלמלא היה שוברן, היה המוזג נענש בעונש חמור, ונמצא אפוא שהמזיק גרם להצלת חברו...

ודנו רבותינו: האם חייב ראובן לשלם עבור הנזק? וכתבו כמה פוסקים, כי יש לחייב את השובר, כיוון שבשעה ששבר את החביות נתחייב בתשלומים, ומה שאחר כך באה הצלה לשמעון מכוח שבירה זו, אין זה פוטרו מתשלום שכבר נתחייב בו, ואין לנו עסק בעתידות. וכעין זה ניתן לומר גם בנדון דנן, שהמציאות ש'נולדה' מאוחר יותר, אינה משפיעה למפרע על הדין שכבר חל, דהיינו, מכיוון שבשעת המלאכה הייתה פשיעה מצד החרט, והוא קלקל את הגביע, אם כן נקבע אז כי לא מגיע לחרט שכר. ממילא גם כעת, שהתחדשה לפנינו טובה מחמת פעולתו, כאשר הסבא נזקק לגביע עם שם שכזה, לא נאמר שחוזר הדין ומתחייב הסב בתשלום, אלא שמזלו הטוב של הסב גרם לרווח שנוצר כעת. ועל כל פנים, נראה שמגיעה קצת הכרת הטוב לחרט. (אמנם, אם באותה שעה שבה התבצעה החריטה, כבר החלה מחלתו של הנכד, וכבר אז היה מועמד לשנוי השם, יתכן שבזה הסבא חייב לשלם).

לסכום: נראה שמן הדין הסב אינו חייב לשלם לחרט, אבל יש להכיר לו קצת טובה. [אחת שאלתי]

כשהיה ה'בן איש חי' - רבנו יוסף חיים, כבן שמונה, התמודד מול אחותו הקטנה על החזקת נר ההבדלה. כשאביהם, רבי אליהו זצ"ל חש בכך, פנה אל בנו בכורו ואמר לו: "אם רוצה אתה להחזיק את הנר למען הנאתו - הרי אחותך קודמת - משום שהיא קטנה וקודמת לענייני הנאה, אך אם אתה מבין בעניין ההבדלה יותר מאחותך, ולכן אתה רוצה להחזיק את הנר - הרי אתה קודם לה".

ענה לו בנו: "ההבדלה נעשית דווקא מתוך דעת, כפי שנזכר בנוסח ההבדלה - 'בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה' - ואלו עניינים שבהבנה, ובהבנה בוודאי אני עולה על אחותי הקטנה".

רבי אליהו לא הסתפק בזאת והבטיח לבנו שאם יענה על עוד שאלה קטנה יזכה בהחזקת נר ההבדלה. רבי אליהו שאלו: "חז"ל תיקנו את סדר ההבדלה כך - ברכה ראשונה על היין, ברכה שניה על הבשמים, ברכה שלישית על הנר ורק לבסוף את ברכת 'המבדיל', מדוע לא קבעו את ברכת 'המבדיל' שהיא העיקרית - מיד אחרי ברכת היין?...

אחרי רגע קט של מחשבה, ענה הילד לאביו: "אבא, אתה עצמך לימדת אותי שתפקיד היהודי הוא לשאוף תמיד לעלייה תמידית, ומכיוון שכל מצוות ההבדלה נעשות באיברי הראש - אנו צריכים לעשותם בסדר עולה - ראשית בין ששותים בפה, שנית בבשמים שמריחים באף, שלישית בנר שרואים בעיניים, ורק לבסוף את ברכת ההבדלה שהיא מתייחסת לדעת הנמצאת במוח - הגבוה מכולם!"

נדהם אביו מתשובת בנו ונתן לו בשמחה להחזיק את נר ההבדלה... [סיפורי רבי יוסף חיים]

ברכת התורה**רון ברינה****"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן"** [משלי טז, א]

לְעִילּוֹי נִשְׁמַח מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה אברהם בן חנה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמיסה: מאיר בן שמחה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: ג'וליה חיה בת גריסה מרים בת עזיה: נוראני בת מרים ורבי: כותן בת חביבה: אהובה (דייץ) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: ישראל מאיר בן עטרה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה**זיווג הגון** - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה**לרפואת:**

הרב מאיר נסים בן כמסנא שליט"א יהודה בן אסתר: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתי חיים בן שלומית אפולה בת דינה: זהבה בת הודיה: לילך בת מרגלית מרים קרן בת רבקה: אילה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אטו: פיבי בת חביבה בן חמו נורית בת רחל: רחל בת נוארה: גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: לאית בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (מ) יובל בן שלומית: אושר בת אורנה הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752או במייל: Ronbarina@gmail.com**כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102****מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים**
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודגיה זיע"א

עוֹנֵה שַׁבָּת

עלון מס' 1086

להצלחת צבי בן יפה ורעייתו וכ"ב היו	מוקדש לע"נ רבינו חיים בן עטר זיע"א שופטים		לע"נ דפאל בן פרחא ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון	ז' באלול תשע"ט, ירושלים		לע"נ מול בת שרה ערה
להצלחת מרים בת שרה תח"י			לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו בהן בן מול היו	6:20	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה היו	7:33	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה היו	8:11	רבינו תם	לע"נ איון מרים בת דוולת ערה

מוקדש לע"נ יוסף בן שמחה ז"ל

שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים (דברים טז.) סְמִיכוֹת הַפְּסוּקִים "שָׁלַשׁ פְּעָמִים וְכוּ" לַפְּסוּק: "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים". יֵשׁ לַפָּרֵשׁ עַל פִּי מִה דְאִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי פְּאָה (פרק ג), עַל הַפְּסוּק: "וְלֹא יִתְמַד אִישׁ אֶת אַרְצֶךָ" (שמות לד.כד). מְעַשֶּׂה בְּאָדָם אֶחָד שְׁעָלָה לְרֶגֶל וְשָׁכַח אֶת בֵּיתוֹ וּבַחֲזָרְתּוֹ רָאָה נֶחֱשׁ כְּרוּךְ עַל הַדְּלֵת. וְעוֹד רַבִּי פְּנַחֵס הָיָה מְסַפֵּר הַמְּעַשֶּׂה הַזֶּה, שְׁנֵי אַחִים בְּאֶשְׁקֶלֶן הָיוּ לָהֶם שְׂכָנִים נְכָרִים וְהָיוּ אוֹמְרִים בֵּינֵיהֶם כְּשָׂאֵלוּ הַיְהוּדִים יַעֲלוּ לְרֶגֶל לִירוּשָׁלַיִם נִכְנָס לְבֵיתָם וְנִקַּח אֶת כָּל רְכוּשָׁם. כִּיּוֹן שְׁעָלוּ לְרֶגֶל זָמַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנֵי מַלְאָכִים בְּדַמוּתָם וְהָיוּ נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים. כְּשִׁחֲזְרוּ הָאֲחִים לְבֵיתָם, שָׁלְחוּ לְאוֹתָם הַנְּכָרִים מִתְּנוּת מִפְּרוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. שָׂאֵלוּ הַנְּכָרִים מֵאִיפֹה הֵבֵאתֶם פְּרוֹת אֵלֶיךָ? אָמְרוּ לָהֶם: עָלִינוּ לְרֶגֶל וְחֲזַרְנוּ. שָׂאֵלוּ הַנְּכָרִים וְאֵת מִי הִשְׁאֲרַתֶּם בְּבֵיתָךְ? אָמְרוּ לָהֶם: לֹא עֲזַבְנוּ אֶף אֶחָד. תִּקַּף אָמְרוּ הַנְּכָרִים בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא עֲזַבְתֶּם וְלֹא יַעֲזַבְתֶּם. (הוֹבֵא בִּילְקוּט שִׁמְעוֹנִי פֶּרֶשׁת כִּי תִשָּׂא). זֶה שֶׁאָמַר הַפְּסוּק "וּפְנִיתַי בְּבַקֵּר וְהִלַּכְתִּי לְאֶהֱלִיךְ" (דברים טז.ז). מְלַמֵּד שֶׁתִּלְךָ וְתִחַזֵּר, וְתִמְצָא אֶהֱלִךְ בְּשָׁלוֹם. גַּם מְצִינֵנוּ בְּפָרֶק קִמָּא דְּפִסְתִּים (ח.). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלוּמֵי מִצְוָה אֵינָם נִזְקָקִים לֹא בְּהִלְכָתָךְ וְלֹא בְּחֲזָרְתָךְ. רַבִּי אֶלְעָזָר כִּהְיָה תִנָּא סְבִירָא לֵהּ, דְּתַנְיָא אִיטִי בְּן יְהוּדָה אוֹמֵר כְּלָפִי שֶׁאֲמַרְהָ הַתּוֹרָה "לֹא יִתְמַד אִישׁ וְכוּ" (שמות לד.כד), מְלַמֵּד שֶׁתִּהְיֶה פְּרִתְךָ רוּעָה בְּאֶפְרַיִם וְאִין חִיָּה מְזִיקָתָהּ. תִּרְנַגְלִתְךָ מְנַקֶּרֶת בְּאִשְׁפָּה וְאִין חִלְדָּה מְזִיקָתָהּ. וְהֵלֵךְ דְּבָרִים קָל וְחִמְרָה, וְמִה מִי שֶׁדָּרְכָן לֹאק אֵינָם נִזְקָקִין, מִי שֶׁאִין דָּרְכוּ לֹאק עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אִין לִי אֵלֶּא בְּהִלְכָתְךָ, בְּחֲזִירְתְּךָ מִפְּנֵי, תִּלְמוּד לֹאמַר "וּפְנִיתַי בְּבַקֵּר וְהִלַּכְתִּי לְאֶהֱלִיךְ" (דברים טז.ז). מְלַמֵּד שֶׁתִּמְצָא אֶהֱלִךְ בְּשָׁלוֹם. וְזֶה שֶׁסָּמַךְ "שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים וְכוּ" לַפְּסוּק "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ", הֵם הַמַּלְאָכִים הַנְּבָרָאִים מְמַעֲשִׂיד הַטּוֹבִים בְּזָכוֹת עֲלִיתְךָ לְרֶגֶל, הֵם יְהִיוּ הַשּׁוֹפְטִים וְהַשּׁוֹטְרִים בְּכָל שַׁעֲרֶיךָ, לְשִׁמּוֹר מְמוּנְךָ.

סעיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

שחומד פעם ממון, הומדו תמיד. הסוחר שלנו החליט, איפוא, לנצל חולשתו זו של הגנב...

ניגש, איפוא, הסוחר לבעל הבית ואמר לו בשקט, כי הוא רוצה לאמר לו משהו סודי. מיד נכנסו לחדר צדדי ולאחר שנעלו את הדלת אחריהם, אמר הסוחר לבעל האכסניה:

„כפי שודאי ידוע לך, באתי לכאן כדי לקנות סחורה ביריד. הבאתי עמי סכום כסף גדול, אולם כיון שאני זר כאן ולא רציתי להסתובב עם הרבה כסף בכיס, החלטתי להחביא חלק מהכסף וכן עשיתי. אולם, כמו שהפתגם אומר „אין סוחר רגיל לשים את כל הביצים בסל אחד“, גם אני לא רציתי לשים את כל כספי על קלף אחד, היינו במחבוא שמצאתי. לכן, אמנם מצאתי מחבוא יוצא מגדר הרגיל, אולם החלטתי להחביא שם רק חלק קטן מכספי, והשאלה עתה היא מה לעשות עם שאר הכסף שנותר בידי. הייתי רוצה להפקיד את הכסף בידי מישהו, שישמור אותו למעני, עד שאז דקק לו. אולם, כיון שאין אני מכיר כאן איש אולי אתה יכול להציע לי מישהו, שאוכל לסמוך עליו? או, אולי כדאי להחביא את יתרת הכסף באותו המקום, שבו החבאתי את הסכום הראשון, הקטן יותר?“

בעל האכסניה שקע בהרהורים, העמיד פנים רציניות ואמר: „לי נראה, כי אם המחבוא מסתפק בטוח כדי לשים שם חלק מהכסף, הרי שהוא יסכון לכל הסכום. אני במקומך לא הייתי סומך על אף אחד, אלא הייתי מחביא את כל הכסף באותו המקום.“

„הושבני, שהצדק אתך“ — אמר הסוחר — „אולם אני עוד אחשוב על הדבר בלילה ומחר בבוקר אשמע מן הסתם בקולך ואנהג לפי עצתך, אשר בעדה אני מודה לך מאוד.“

כאשר בעל האכסניה נותר לבדו, אך בקושי הוא הצליח לעצור בעד צחוקו. איזה סוחר טיפש — חשב. והלא הכסף והטיפש אינם „מהותנים“ בדרך כלל ואין הם הולכים יד ביד. סופו של סוחר טיפש זה, ממילא יפסיד את

יה היה פעם סוחר אמיד, שנסע לעיר הגדולה, כדי לערוך קניות ולחדש את המלאי בחנותו. הוא נטל עמו לצורך זה סכום גדול של כסף במטבעות זהב. הסוחר שלנו התאכסן באכסניה, שבה ניתן לו הדק מרווח ולסוסו מקום באורות.

כאשר הסוחר שאל את בעל האכסניה, מתי אמור היריד להתחיל, התברר לו, כי יש עוד ימים אחדים עד לתחילת היריד. כיון שהוא היה זר בעיר הגדולה, בלי מכר או מודע, החל הסוחר לחשוב, כיצד יוכל לשמור על כספו במקום מבטחים, עד שהוא ישתמש בו לקניות. בסוף הוא הגיע למסקנה, כי עליו להחביא את כספו והוא אכן עשה זאת: הוא קבר את כספו באחת הפינות של האורות. הוא היה בטוח, כי איש אינו יודע על מקום המחבוא של כספו, זולתו וזולת סוסו, שהיה נוכח בשעת מעשה.

אולם כעבור ימים מספר, כאשר הסוחר שלנו התכוון לצאת ליריד, כדי לקנות סחורות והוא ניגש אל המחבוא, כדי להוציא את כספו, נוכח לתדהמתו הרבה, כי המחבוא ריק והכסף איננו:

הסוחר, שהיה סמוך ובטוח, כי סוס הנאמן לא גילה את סודו לאיש, החל חושד בבעל האכסניה. כן, הוא ודאי ארב לו, כאשר החביא את הכסף בפינת האורות, ראה את המעשה וחמד את הממון. או אולי הוא גילה את המחבוא במקרה ולא הצליח לעמוד נגד הפיתוי שלא לשלוח יד ברכוש לא לו.

ובכן מה לעשות? האם להאשים את בעל האכסניה בגנבה, סתם כך, ללא כל הוכחות? זה בלתי אפשרי. והרי בעל האכסניה מוחזק כאדם הגון ואולי באמת היה אדם הגון כל זמן שלא הועמד בנסיון. ומי יאמין לו, לזר, כשהוא מאשים אזרח מאזרחיה הנכבדים של העיר? חשב הסוחר וחשב, עד שעלה בדעתו רעיון. הוא לא היה טיפש כלל, וידע, כי לגנב יש בדרך כלל מה שנקרא „עינים גדולות“ ומי

ומשהיתה את המידות שלהם: אנשים עדינים נעשים גסי רוח ומגושמים, אנשים מכובדים מאבדים את צלם אלוקים ובעלי שאר רוח נעשים כאחד העם ואף גרוע מזה.

בוא וראה — אומר המדרש — מה קרה לאדם הראשון וחוה אשתו. הקב"ה העמיד להם 10 חופות בגן העדן ונתן להם מכל טוב העוֹלָם. אולם כאשר הם הושיטו יד לטול מהפרי שנאסר עליהם, מיד הם גורשו מגן העדן, והיֵ אדמה נתקללה בעבורם. יתר על כן ארבעים קללות ירדו לעולם בגללם: עשר על אדם, עשר על חוה, עשר על הנחש ועשר על העדמה. אפילו רחל אמנו, שגנבה את התרפים של אביה לבן, מתוך הכוונה הטובה למנוע אותו מעבודת אלילים, נענשה, כאשר יעקב בעלה אמר ללבן, כי מי שהתרפים נמצאים בידו לא יחיה. מסיבה זו נפטרה רחל טרם זמנה ולא הובאה לקבורה, יחד עם שאר האבות והאמהות, במערת המכפלה.

מכיון שהאדם צריך להיות זהיר מאוד, שלא לשלוח יד בדברים, שלא שייכים לו ולהיות שבע רצון ולהסתפק במועט. יגיע כפיך כי תאכל — נאמר — אשריך וטוב לך" וחכמינו אמרו: אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא.

כל כספו, ומדוע יגיע זה לאחרים? שישים באמת את כל כספו במקום שבו שם את חלקו ואני כבר אדאג לכך, כפי ש"דאגתי" קודם לכן. אולם ראשית חכמה, על להחזיר את הכסף למקום עוד לפני שהסוחר יבוא להטמין את השאר. כי כמה שהוא לא יהיה טיפש, אין לצפות ממנו שישים במחבוא את שארית כספו, אם יגלה, כי הסכום הקודם פרה ואיננו... בשעות הלילה המאוחרות, כאשר הסוחר ישן שנת ישרים, יצא בעל האכסניה בחשאִי, נכנס לאורוה ושם את הכסף הגנוב בתוך המחבוא. הוא עשה את זאת מתוך תקוה איתנה, כי תוך זמן קצר יעלה בידו לשים יד על הכסף והפעם כבר על כל כספו של הסוחר הטפש... אולם כאשר הומד הכסף חזר כעבור יום, כדי לקחת את כל הסכום מצא במקום פתק ועליו כתוב „לא תגנוב“.

★

ב הביאו את ספיון המעשה עומד המדרש על המידה המגונה של חמדת הממון, המביאה לידי גנבה. האדם, אשר לו „עינים גדולות“ והוא רוצה לגרוף יותר ויותר כסף ואפילו בצורה בלתי הוגנת, לא יסתפק לעולם במה שיש לו ולבסוף יאבד כל אשר לו. גרוע עוד יותר, כאשר חמדת הממון מקלקלת את האנשים

זֶה פְּתָבוּ הַמְּקַבְּלִים (שטמ"ק ב"ק נ.) הַטַּעַם בְּכֹתוֹ שֶׁל נְחוּנְיָא חוֹפֵר שִׁיחִין. שְׁפָאֵשֶׁר לָמַד עָלֶיהָ זְכוּת רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן דְּיוֹסָא וְאָמַר "אֶפְשָׁר דְּבַר שְׁנַצְטַעַר אוֹתוֹ צְדִיק יִכְשַׁל בּוֹ זָרְעוֹ?" תִּכְף עָלְתָה מִן הַבּוֹר, וּבְנֵוּ מֵת בְּצַמָּא (ב"ק נ.) — לְפִי שְׁלֵא הָיָה מִי שִׁילְמַד עָלָיו זְכוּת. וְכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה אוֹמֵר הִלְכָה מִפְּמִיהוּ דְּכֻלְהוּ רַבְּנָן לְכַר מַרְבִּי מְאִיר לְפִי שֶׁלְמַד תּוֹרָה מְאַחַר עַד שְׁפָא רַבִּי פְּלוֹנִי וְלָמַד עָלָיו זְכוּת וְאָמַר עָלָיו: רַמּוֹן מְצָא, תּוֹכּוֹ אָכַל, קִלְפְתּוֹ זָרַק, וְתִכְף אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִלְכָה מִשְׁמוֹ (חגיגה טו.). וּבְאֲזִינֵנוּ שְׁמַעְנוּ שְׁבֻזְמָן שְׁמַד שְׁהִיוּ כַּמָּה נְפִשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל יוֹצְאִין לְהַרְגַּע עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם יִצְאָה אִשָּׁה אַחַת לְקִרְאָתָם וְאָמְרָה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם יְפֵה יְדַעַת מַה שְׁבַחְרַתְּ מִי כַּעֲמָךְ כִּיִּשְׂרָאֵל שְׁנִהְרָגִים עַל קִדְשַׁת שְׁמֶךָ. וְגִלָּה מִגִּיד אֶחָד שֶׁתִּכְף עַל פִּי דְּבוֹרָה נִתְבַּטְּלָה הַגְּזֵרָה, וְכִהְנֶה רַבּוֹת:

פלא יועץ

הִנֵּה כִּי כֵן מַה מְאֹד צְרִיכִים לְזַהַר הַדְּרָשָׁנִים וּבְכַפְרֵט בִּימֵי הַדִּין יָמִים נוֹרָאִים שְׁלֵא לְעוֹרֵר דִּין וְשְׁלֵא לְלַמֵּד קְטִיגוֹרִיָּא בְּדְרוּשִׁים בְּהַזְכִּיר חֲטָא רַבִּים.

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

פ עם אחת בא יהודי כפרי אל רב העירה, כשבפיו שאלה גדולה. כפרי זה היה יהודי ירא שמים ושמר מצוה קלה כחמורה, אולם בחיותו כל ימי חייו בכפר, מרוחק מיהודים, לא היתה לו הזדמנות ללמד הרבה תורה. עתה שהוא בא לעיר, נכנס אל הרב כדי לברר משהו שהיה תמוה בעיניו.

„רבי“ — שאל הכפרי הזקן את הרב — „אני יודע, כי בתורה הקדושה שנתנה לנו על ידי ה' יתברך, יש תרי"ג מצוות. כל המצוות אהר-בות עלינו ויקרות לנו ומשתדלים אנו לקימן ככל שנוכל. אולם יש מצוה שנדמה לי שהיא יקרה לנו יותר מהמצוות האחרות. הנה בשבת האחרונה (פרשת שלח) קראנו בתורה על מצות ציצית. כל בוקר כשאנו לובשים את הטלית קטן ומברכים עליה, לוקחים את הטלית קטן בידים ומנשקים אותה; אותו הדבר חוזר כשאנו מתעטפים בטלית הגדולה. וכשמגיעים בתפילה לפרשה השלישית ב„קריאת שמע“, מנשקים אנו את הציצית פעמים אחדות. עתה אמר נא לי רבי: מדוע אנו מגלים חיבה כה גדולה למצות ציצית?“

„אענה על שאלתך תיכף ומיד“ — אמר הרב לכפרי — „אולם אמור לי קודם, האם יש לך בן?“ „ברוך השם, יש לי בן יקר. השם ברכני גם בכלה טובה ונכד נחמד, ילד חן, יפה ובריא בכל רמ"ח אבריו.“

והרב המשיך לשאול: ואמור נא, האם נוהג אתה לנשק את בנך?

„בני? הלא הוא בעצמו כבא אבא. אני בא-מת אוהב אותו, אולם לנשק? מי מנשק אדם מבוגר?“

„ואת נכדך אתה מנשק לפעמים?“ „כן, רבי. את נכדי אני מנשק לעיתים קרובות. אני לוקח אותו בזרועותי ומנשק אותו. הוא ילד כה חמוד...“

„אז אמור לי ר' יהודי, מדוע, בעצם, אתה מנשק את הנכד שלך?“ „נכדי הוא כמו ציפור קטנה. פשוט תענוג להתעסק אתו. הוא אדם קטן — יש לו כל מה שיש למבוגר אולם כל האברים שלו הם כל כך קטנים: ידיים קטנות, רגלים, עיניים, אוזניים אף — הכל קטן ונחמד... מוכרחים לנשק אותו...“ „עתה — אמר הרב — אסביר לך מדוע כה חביבה עלינו מצות ציצית. זוהי מצוה המשקפת את כל התורה על תרי"ג המצוות שבה. ציצית הלא בגימטריא שש מאות (10-90-10-90-10) 400. שמונה החוטים וחמשת הקשרים הם 13 וביחד 613 — תרי"ג. וכך מזכירה לנו מצות ציצית את כל תרי"ג המצוות, כמו שאנו גם אומרים בפרשת ציצית: „וראתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם.“ ציצית היא כמו אדם קטן שיש בו כל האברים, כמו למבו-גר...“

חיוך של שביעות רצון עלה על פניו חרושי הקמטים של הכפרי הזקן. דבר גדול למד מהרב ומעתה יחבב את מצות הציצית עוד יותר...

“ומכבדי אכבד” כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כן ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש “מודים דרבנן” ויכרעו ראשם לבד. חובה! וי"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת “פנים מאירות” קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת “חומת שמואל” (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בביה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

• לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחוף 2
 לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחא, שלמה בן הלח, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים
 ל"ג ר' אכינוס שבת בן אסף, אליהו בן שרה, קינה בת יוכבד, שרה בת רחל, אנוס בן שרה, שאנון בן דוולת, ישראל בן נשאי, אריק בת נויכ, ר' כבא כנאין בן אכרהס בלחאן, אכרהס בן נשאי, יונה קינה בת נשאה, איין בת זכאר, דוד בן רחל, אלה בן אלה, אלוכה בת נריאה, אנוס בן אלה
 לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקרן יזומכיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601 | לע"נ עדנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה	לרפואת דוד בן מזל הי"ו	לרפואת מיכה בן מסעודה
לרפואת הילד יואל בן אביבה	לרפואת משה בן זוהרה הי"ו	לרפואת רפאל בן כולה הי"ו
לרפואת זכריה בן מזל הי"ו	לרפואת ברכה בת קלרה	לרפואת שולמית בת יהודית

מספורי המגיד

"חוכמת יהונתן"

פרק ב'

"קנאות שלא במקום"

רבי משה יצחק שפירא רבה של בומסלא היה מחשובי הגאונים והנגידים בגליציה, הוא היה מגדולי הדור וגם בעל נכסים, בת חכמה הייתה לו מלאה במידות נעלות ביותר בהן בירכו חז"ל את עושי רצונו, כיון שכן הגיעו אליו הצעות טובות ונגידות מרחבי פולין רוסיה וליטא, אלא שאפילו אחד מהם לא מצא חן בעיניו, בכל הצעה ראה חיסרון זה או אחר, רובם באו מבתיים בעלי עושר וכבוד וזה היה עיקר המיוחדות שלהם, אף שידעו ללמוד, ברם עושרם או ייחוסם גבר על כוח למדנותם.

את זה שנא רבי משה יצחק בתכלית הוא ראה זאת כנזם זהב באף. חשוב היה לו שיציעו לו תלמיד חכם וירא שמים משכמו ומעלה על בני דורו, זה ראש מעלותיו והאחרון שבהם, לא היה איכפת לו לקחת בן עניים אבל שיהיה גאון עצום בתורה ובעל מידות תרומיות ביותר, כך נעשו העניינים יגעים מאד, הוא בחר את ההצעות כמו אתרוגים, חפץ באתרוג המהודר ביותר שלא יהיה בו שמץ של "בלעטיל".

כל זה עשה לא בגין עצמו, אלא בשל בתו, כי מלבד מידותיה המיוחדות במינה, חננה ה' בבינה יתירה במידות גדושות מאד, יודעת הייתה כל התנ"ך בעל פה, עם הפירושים והמדרשים הדק היטב, וכשהגיעו המיועדים נאלצו לעמוד מול בחינה צולבת שהעמידה אותם בצל. הרבה שידוכים מיוחדים באו לפתחו אך איש מהם לא מצא חן בעיניו ובעיניו, הם לא היו מספיק תלמידי חכמים ויראי ה', בסולם הדרישות שהוצב, ויתרו מראש על עושר וכבוד, מודעים לפתגם חז"ל "הזהרו בבני עניים כי מהם תצא תורה". מספר שדכנים הזהירוהו חזור והזהר כי הוא עושה עוולה עם בתו שעלולה להתבגר והנשים אינן מיטיבות על דרך ההמעטה. אך רבי י משה יצחק בשלו, כיון שכוונתו לשם שמים לא ייענש חלילה.

יום אחד הגיע אליו השמועה כי בשיבת העלישוי נמצא בחור מיוחד במינו בשם יהונתן אייבשיץ, זה שבא להציע לו את השידוך לא היה קטלא קניא באגמא, אלא רב עיר חשובה שמבין היטב בלימוד ומכיר את יקרת ערכו של רבי משה יצחק שפירא ובתו המיועדת. הוא הפליג בשבחו הבחור יהונתן אייבשיץ העילוי מעלישוי.

"דאס מאהל איז אזוינס און אזעלכעס" (הפעם זה שידוך לעלא ולעלא) כי יודע הלה ש"ס בעיון עם הפירושים העמוקים ביותר, כמו כן יודע הוא תנ"ך, לבד זאת הוא בעל מידות מיוחדות ירא שמים עצום ומשקיע הרבה בעבודת ה'.

"כדאי לכם להזדרז, כי שמו של הבחור יצא למרחקים, סביר להניח שישנם הרבה שחפצים בו כחתן לבתם, הלך עליכם לשנס את מתניכם ולצאת לדרך כבר מחר, כדי שתוכלו להוציא את השידוך במהרה".

רבי משה יצחק שפירא כבר היה למוד ניסיון, שלא כל מה שמדובר זוהי האמת לאמיתה, יש צורך להמעיט, פעמים אף 90% ממה שאומרים, ברם מאידך שמע על ישיבת עלישוי וידע כי ישיבה זו היא "עידית שבעידית" מסתבר שיש לבחור כזה כשרונות מיוחדים, אם לא כן, לא היה מצליח ללמוד במקום.

מלאכת השדכן הפעם צלחה, הוא סיפר לרב משה יצחק כמה חידודים שהגיעו עדין, שהוכיחו עד כמה הבחור שנון כמורג חרוץ פיפיות. בבקר השכם שכר רבי משה יצחק מרכבה הדורה ביותר ויצא לדרך הארוכה, מבוסמלא עד עלישוי מבדילים מאות קילומטרים, הוא נשא תפילה בלבו כי נסיעתו הפעם לא תהיה לשווא, עליו לוודא את מה שאומרים לו בדרך מחוכמת מאד, אי אפשר לבוחנו סוגיות ש"ס בפרט הנלמדות (כפי שכולם עושים) ב"ה ישנם הרבה למדנים בישיבה אבל הוא הרי מחפש את האתרוג הטוב ביותר בין כל האתרוגים ההדורים, היאך ידע אם אכן כן הוא? השאלה באיזו דרך?

לפתע הבזיק במוחו רעיון גאוני שיוכל להראות לו את המיוחדות והמקוריות של הבחור. עתה היה שבע רצון.

כשהגיע לרחוב בו נמצאה הישיבה נדהם מקול התורה שהדהד עד למרחקים, נדמה שבית חרושת ענק עובד במלוא הטורבו. למרות השעה המאוחרת היה בית המדרש שוקק חיים, מאות תלמידי הישיבה רתחו בסערה עצומה שדמתה ל"צונמי" קטן ממדים, היה זה לאחר שיעורו הלילי של הרב (ליל שישי) שסלל דרך מיוחדת שלא הייתה מוכרת לאף אחד מהם, כיון שנאמרו בו חידושים מיוחדים במינם, נעשתה הישיבה כמרקחה לאחר השיעור שעות אורכות עברו מאז תם השיעור אך דומה כי הרב עדיין לא סיים לומר את דברו, חלק גדול הקיף את ראש הישיבה חן עמו על נקודות חשובות מתוך השיעור, היתר דנו בינם לבין עצמם, עד שעה ארוכה לאחר חצות לילה, במצב זה פגש רבה של בוסלמא את בחורי הישיבה, זה עשה עליו רושם עצום, זה כבר אמר לו, יהיה יונתן מי שיהיה, חייב הוא להיות בעל שיעור קומה.

מספורי המגיד

הוא סקר מהצד את הבחורים מנסה לצוד את הבחור שבגינו הגיע, היה לו חשד על אחד מהם שהיה בעל דמות קורנת במיוחד, הוא התווכח בסערה עם ראש הישיבה ונראה היה כי טיילו יחד בתוך מרחבי הש"ס.

כששקטה הסערה לפנות בוקר, בני הישיבה יצאו מבית המדרש לצבור כוחות לקראת היום הבא, ניגש רב העיר אל אחד מהבחורים וביקשו לקרוא לבחור יונתן איבישיץ, לאחר מספר דקות הגיע הבחור ואכן כפי שחשב, אותו בחור ששם עליו את העין היה הבחור המדובר.

"האם אוכל לדבר עמך באחד החדרים הצדדים ביותר, אין לי עניין שיראו אותי מדבר עמך, לפיך אבקש שתמצא לי חדר שכמעט ואיש אינו מסתובב בו".

"אני מכיר חדר כזה שבאמת חסר משמעות ורוב הסיכויים שאיש לא יכנס באמצע השיחה שלנו".

לאחר שנכנסו לחדר שהיה חף מספרים, מרוהט בפשטות עצומה, כשמספר כסאות פשוטים מונחים מסביב שולחן אובלי ותו לא, נראה ששימש לחדר ישיבות בזמנים מסוימים, אך רוב הזמן היה שמים.

לאחר שישבו על גבי הכסאות ניגש רבה של בוסמלא לתכלית.

"ובכן ברצוני להציג את עצמי, שמי משה יצחק שפירא ואני רב בעיר בוסמלא, עתה הגיעה בתי לפרקה ומעוניין אני לשדך אותה לבחור הטוב ביותר שיש ביכולתי להרשות לעצמי, לפיך כדי שאוכל לדעת, האם אכן אתה הבחור המתאים לי, אין ברצוני לשאול אותך בסוגיות המסכתא הנלמדת בישיבה, כי את זה יוכל כל בחור בישיבה לענות כמיטב יכולתו, הלך הייתי רוצה לעשות לך בחינה ספונטאנית, הבא לי איזה ספר שיהיה בחדר, פתח אותו באקראי, המקום הראשון שיזדמן לך אמור לי ממנו מערכה תורנית על דרך האמת.

הבקשה הייתה נשמעת מוזרה ביותר היות וחדר זה לא צויד בספרים תורניים, מלבד סידור קטן מידות שהיה מונח על השולחן, מה אפשר להיבחן על זה? אך יהונתן לא חש אפילו לרגע במבוכה, הוא פסע בטבעיות רבה אל הסידור ופתחו בלי לדפדף בו, הקטע שניצב לנגד עיניהם היה, ברייתא דר' ישמעאל אומר בשלוש עשרה מידות התורה נדרשת בהן.

קמט קל ביותר עבר על מצחו של יהונתן, הוא ריכז את עצמו לרגע קט ואמר, ברייתא זו נראית לי תמוהה בשל ג' קושיות שעוברות לפני כרגע. א) איך נקרא תנא קדוש בשם ישמעאל, הלא ישמעאל רשע היה ונאמר "שם רשעים ירקב" דלא מסקי בשמייהו, למה יקרא תנא קדוש מאד בשם אדם רשע? ב) כלל בגמרא אומר כי במקום ששני תנאים נחלקים זה עם זה אומרים תנא פלוני אומר כך ותנא אלמוני אומר כך בלשון הווה, ברם כשמובאת דעת תנא אחד בברייתא הגמ' נוקטת בלשון עבר, אמר רבי פלוני וכו'. ברם בברייתא שלפנינו נזכרים דברי רבי ישמעאל בלא חולק, לפי הכלל שלפנינו צריך להיות כתוב, אמר רבי ישמעאל בלשון עבר, למה בכל זאת מוזכרים דבריו בלשון הווה? ג) אחת מן המידות שהתורה נדרשת בהן לפי דברי הברייתא הנ"ל, גבי כלל ופרט, אין בכלל מה שבפרט, ולהיפך, אם נאמר פרט וכלל בא להוסיף על הפרט, ברם כל זה מובן אם הכלל "יש מוקדם ומאוחר בתורה" והתורה נשנית לפי הסדר, יש מקום לומר כלל ופרט, או פרט וכלל. אבל ישנה דעה בגמ' בפסחים כי אין מוקדם ומאוחר בתורה, לפי זה אבד כל הסדר, אני לא יכול לדעת האם זה כלל ופרט או פרט וכלל, איך בכלל ניתן להשתמש במידה זו?

"איזענע פראגען האסטו מיר אוסגעשטעלט אויגענבליקליך" (שאלות חזקות כברזל העמדת בפני כהרף עין) נהנה רבי משה יצחק לשמוע את השאלות המחוכמות שנשאלו רגע כמימריה "עכשיו אני ממתין לתשובות טובות עליהן".

יהונתן ממשיך את דבריו כשפניו מביעות ריכוז מלא "ברם ניתן ליישב את כל הקושיות הללו בתירוץ אחד חלק".

"מידע אומרים חז"ל שישמעאל חזר בתשובה לפני מותו וא"כ כלל וכלל אינו רשע, ממילא נופלת הקושיא הראשונה בה פתחנו, מהיכן יודעת זאת הגמ'? יש לגמ' ראייה מדברי הפסוק שעוסק בקבורת אברהם על ידי בניו בו נאמר "ויקברו אותו יצחק וישמעאל" יצחק קודם לישמעאל למרות שישמעאל גדול מיצחק ב-14 שנים, למה הוא נזכר בסוף? אלא מכאן ראייה שישמעאל עשה תשובה הוא מכיר בערכו של יצחק הצדיק שמעולם לא פגם ודבוק בבואר יתברך מבטן אמו, עכשיו מבין הוא בעצמו שישמעאל שצער ממנו גדול ממנו ועליו לנהוג בו בהתאם, הוא מכופף את עצמו בגיל מבוגר ביותר ומכניע את רגש הגאווה שפועם בחזהו הוא מקדים לפניו את יצחק אחיו הצעיר, הנהגה זו מתאימה רק לאדם שחזר בתשובה וכיון שכן נחשב הוא לצדיק וניתן לקרוא על שמו.

אלא שלכאורה התשובה הזו בנויה על בסיס רעוע מאד אם הכלל כי אין מוקדם ומאוחר בתורה, כי מי אמר שישמעאל קודם לישמעאל ואולי באמת ישמעאל קדם ליצחק בשל בגרותו וכלל לא חשב לעשות תשובה? ברם קושיא זה אינה, כי כל הכלל הזה שאין מוקדם ומאוחר בתורה אמור רק אם שתי פרשיות שונות בזה (כהפרשה של פסח שנאמרה בחודש ניסן שנאמרת בפרשת בהעלותך וקדמה לדגלים ולחלוקה לשבטים שהיו בחודש אייר ובוזה פותחת התורה את ספר במדבר ועל

מספורי המגיד

זה אומרת הגמ', אין מוקדם ומאוחר בתורה, כי אלו שתי פרשיות מרוחקות זו מזו) אבל באותו עניין ובפרט באותו פסוק אין מקום לשנות ומה שכתוב ראשון הוא ראשון ואחרון הוא אחרון, לפיכך אם בפסוק אחד הזכרו יצחק ושמעאל בסדר הזה הוי אומר שישמעאל התכופף ליצחק והקדימו לפניו זה יכול להיות רק אם שב בתשובה, ממילא יש לגמ' הוכחה חותכת שישמעאל עשה תשובה לפיכך ניתן לקרוא את התנא בשמו.

לפי"ז נבוא ליישב את גם הקושיא השניה, למה נאמר רבי ישמעאל אומר בלשון הוה ולא בלשון עבר, שהרי כאן מובאת רק מימרא של תנא אחד בלא חולק? ברם זה גופא שלתנא קוראים בשם רבי ישמעאל אף שאסור לקרוא על שמו של אדם רשע, זה עצמו מהוה ראיה על מידת כלל ופרט וכלל שהיא אחת מהמידות שהתורה נדרשת בהן (התירוץ לא כל כך ברור לי כי אין חולק שבמקום אחד יש סדר ואם כן אין בזה שתי דעות זה אליבא דחד תנא שניתן לומר בזה אמר ר' ישמעאל, ואולי כוונתו שיש חולק על הכלל של כלל ופרט פרט וכלל ודורש רבי ומיעוט ומיעוט ורבי ובא לתרץ אך הכלל שלו קיים)

כססיים יהונתן את הפלפול שלו יצא רבי משה יצחק מרוב התפעלות, זה הוכיח לו כי אכן רב חילו של יהונתן בתורה, הוא לא יכול היה לכבוש את דבריו.

”מאשרים הוריק בעולם העליון אשר זכו לבן כמותך”

עוד באותו יום נכתבו התנאים בין רבי משה יצחק שפירא רבה של בוסמלא לחתן העילוי העצום ר' יהונתן אייבשיץ השמחה בישיבה ובקרב העיר הלישוי שזכרה את סב החתן מצד אמו הגאון רבי משה יצחק יהודה ליב צינץ זצ"ל רבה שכיחן בה פאר.

בשנת ת"ע נחוגה שמחת הנישואין בעיר פראג, אלפים הגיעו לשמחה המיוחדת, רב יהונתן שכבר נקרא אלוף התורה שכבר נבחן על כל הש"ס וידע אותו הדק היטב וזכה להיקרא בתואר אלוף לבש בגדי חג מיוחדים כיאה לחתן, הבגדים תאמו לו להפליא למרות היותו בן י"ד שנים ברם מראהו כשל אדם בוגר ובשל, באמצע הסעודה נעמד לשאת דרשה מיוחדת בהיקף ובחריפות עצומה הוא השתדל להבהיר אותה בשפה צחה כדי שכל המסובים יוכלו לחדת לעומק העניין, זה היה החלק המיוחד שגם אנשים שלא היו ברי הכי הפעם חשו כי הם מטיילים עמו בתוך הש"ס, בחורי הישיבה שימחו את הקהל עד אור הבקר והשמחה הייתה גדולה עד שאמרו מי שלא היה בחתונה הנ"ל לא ראה מה זו חתונה יהודית.

לאחר שבעת ימי הברכות נפרד החתן מכל חבריו ושם מגמת פניו לעיק בוסמלא מקום מגורי חמיו, תוך תקופה קצרה ביותר התמנה ר' יהונתן להיות הר"מ הבכיר בישיבה הגדולה הוטלה עליו משימה ללמד את בני יהודה קשת ללחום מלחמתה של תורה בגבורה. כמעט כל תלמידיו היו גדולים ממנו בשנים אך הדרך ארץ כלפיו הייתה להפליא, ההכרה בישיבה הייתה כי מספר השנים אינו דבר שצריכים לשאת ולתת בו, התוכן הוא העיקר והרי זה קנאן חדש מלא ישן ודעת זקנים מופלאה לו אין כלל נפקמ"נ לתלמידיו אם הם מבוגרים ממנו במספר שנים טובות.

כדי שתהיה לרב יהונתן מנוחת הנפש גמורה מבחינת פרנסה העניק חמיו לו נדוניה עשירה ביותר עשרת אלפים רובל כסף סכום שכמעט ולא היה בנמצא אצל אדם אחד. רב יהונתן נטל את הנדוניה וטמן אותה בתוך תיבת ברזל גדולה אותה נעל במקום המוצנע בבית במקום שאיש לא יעלה על דעתו היכן הוא, ולאחר מיכן התיישב ללמוד מתוך יגיעה עצומה בתורה יומם ולילה בלי שטרדת הפרנסה תיגע בו בכי הוא זה.

מלבד משרתו התורנית רוב זמנו היה מוקדש ללימוד עם חברותא אברך מיוחד במינו (לשם העניין אקרא לו שם ר' פינחס) עילוי מופלג וקדוש עליו שהיה לוהב בעבודת ה' המיוחדת לו, ניקשרו השניים עד שהפכו חטיבה אחת תרי דלא מתפרשן זה מזה, במקום שהאחד נמצא מצוי רעהו, רב יהונתן אהב את רעהו אהבת נפש כאהבת דוד ויהונתן, והשהיה במחיצתו הייתה בעבורו משיבת נפש ממש.

ברם לא ידע רב יהונתן, כי יש לרעהו נטייה מסוימת ששולטת בו וכשהוא סגור על הדבר לא יתחשב באיש אפילו אם בק ימיט שואה על עצמו ועל כל סביבתו. אם היה יודע זאת ספק אם היה כל כך מקרבו או למצער עושה כל מאמץ לשרש את שורש הבעיה בזמן המתאים. אך בל נקדים את המאוחר.

יום אחד חש רבי יהונתן כי חברו ר' פינחס אינו מרוכז בסוגיא עיניו משוטטות מחוץ לגמרא, דבר שמעולם לא אירע לו, ר' יהונתן שכוח ריכוזו היה מושלם לא יכול היה להבין איך אפשר באמצע קושיא עצומה דברי התוס' שלכאורה נעלמו מהם סוגיא ערוכה במקום זה זה שמוכיחה כי סברת התוס' חלילה מאינה נכונה, הוא יושב על כך כבר שעה ארוכה מנסה ליישב ב"ח דרכים ואופנים את הקושיא, וחברו אינו מגיב לו כדרכו בקודש שעל כל סברא שהעלה היה חברו מביא לו או ראיה או פירכא.

מספורי המגיד

"ר' פינחס איהר פילהט זק נישט אזוי גוט אין דעם קו?" (האם איך חש בטוב בקו הבריאות?) מתעניין הוא בכל לבו במצב חברו.

"גראדע יאה און ניין (באמת שזה כן ולא) אבל זו אינה חלילה וחס בשל חוסר עניין בדברך היקרים, רק שאני מטורד מאד מהמראה שעומד מולי בחו. עד היום לא שמתי לב לכך כי הרפרפת סביב החלון מנעה ממני להסתכל כלפי חוץ, אך היום הסטתי אותה כדי שיכנס אויר צח לבית המדרש ומה אני רואה לנגד עיני הנדהמות רח"ל פסל ענק של ע"ז מוצב ממש מגביל לחלון, היתכן שמול בית המדרש שלנו יהיה שיקוף כזה איום, זה מטריף את דעתי ומונע ממנו את הריכוז אני חש שכל הלימוד שלי הולך לחיצונים, אני נותן להם הרבה כוח וחיות עד שזה מונע ממני ללמוד אך ניתן ללמוד מול טומאת בעל פעור?"

ר' יהונתן שהיה מקדוש עליון לא פחות ממנו, משום מה לא התרגש, אין הע"ז הזו נמצאת ב' אמות של בית המדרש, יש מרחק הגון ביניהם, ומעולם לא שמענו שטומאה שניצבת בו אוירי צריכה להשפיע (השר שלום מבעלז זע"א אמר פעם שהמעלה של בית המדרש של בעלזא שבמקום בו הוא מוצב עד סוף העולם לא ניצבת שום ע"ז) ברם ודאי היה זה לתוקף הקדושה אבל ודאי שאינו מונע מלומר שם כל דברי קדושה) הלך הצתי היא השפל עיניך לגמרא והסר את המראה הזה מרוחק, ואדרבה זו עצת היצה"ר שרוצה למנוע ממך מללמוד והיא מעסיקה אותך מהרהורי קנאות שלא במקום.

ברם למרות שר' יהונתן דיבר עמו דברי הגיון וסברא נפלו הדברים על אוזן ערלה, מאותו יום לא היה מסוגל ללמוד בעומק העיון, בשל הצלם המכעיס. רב יהונתן קם ועשה מעשה הוא הפך את סדר הישיבה כשר' פינחס יושב מאחורי החלון ומעתיקה שוב אין ניצב צלם משוקף שמטמא את האויר, אבל ר' פינחס הוא קנאי ואינו רגוע אין יום שאינו מקדיש כמה דקות כדי לפרוק את הכעס האיום שיש לו נגד חוצפת הגויים שמיום ליום מחציפים ועושים את האיקונין גדול יותר, בעיני רוחו גדל הפסל והתרחב הוא מתקרב בצעדי ענק לבית המדרש לא חסר שבעוד יום יומיים הוא ילמד חברותא עמו בבית המדרש.

ראה ר' יהונתן את הצרה הגדולה שעם חברו, והחליט כי עליו לדבר עמו כפי שמדברים לילד קטן הוא הסביר לו את הטיפשות המרובה שבעיסוק אובססיבי בשטח שלא תורם כלום, ההפסד הוא של שנינו מאותו יום שנתפסת לנושא אין לנו לא יום ולא לילה, הלימוד נפגם ביותר, וכך לא רק שאתה לא לומד אלא שאתה מונע ממני גם לעיין בסוגיא כפי שצריך.

השיחות היו עוזרות מאד להרגעת המצב, ר' פינחס היה תופס את עצמו לאחר מיכן ומספר ימים היה מרוכז בלימוד, אלא שלאחר כמה ימים היה שוב נזכר בשיקוף העומד מול בית המדרש שמטיל את חיתתו על כל המקום ומפעם לפעם מכריז כי לא לחינם נקרא שמו פינחס סתם ולא פירש. אבל את יהונתן משפט כזה מאד מפחיד הוא חושש שמא חברותתו ברוב כעסו וקנאותו יעשה מעשה שלא יעשה ויסכן את חייו ואולי אף את חי כל היהודים בעיר.

באותם ימים היו הגויים ניצתים באש השנאה היוקדת על כל דבר קטן, בפרט כאשר יש להם כומר דומיננטי מרושע ביותר בשם תדיאוש פאולו שאינו פוסק מחורף ולגדף מערכות אלוקים חיים, אם לדבריו היו שומעים לא היה נשאר יהודי אחד בעיר בוסמלא, למזלם הטוב של היהודים רוב חנויות המסחר הנצרכים ביותר היו מאוישים בידי סוחרים יהודיים ממולחים, גם בתי הממזגה שבעיר היו רובם ככולם בידי יהודים שדאגו להביא את הסחורה הטובה ביותר בתנאים הנוחים שרק ניתן היה לתת ולפיך היו הגויים צריכים ליהודים יותר משהיו היהודים צריכים להם, לפיך דברי ההסתה של הכומר לא קנו שביתה בלבם. אבל אם חלילה וחס יקום ר' פינחס ויעשה מעשה כפי שהוא מרומז בדבריו ה' ירחם מה שעלול לקרות.

החלק הבא מרתק ועוצמתי.

~~~~~

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com הנוך חיים וינשטוק ב"י

מאוצרות הפרשה

הא קיי"ל בסנהדרין (כ"א:) שס"ת קשור בזרועו של המלך, א"כ ראוי לטלטלו משום הס"ת שעליו. ותירץ עפ"י מה שכתב ה'לחם משנה' (רפ"ג מה' מלכים), מהתוספתא פ"ד דסנהדרין, שאין ההדיוט רשאי לקרות בס"ת של המלך, שנא' וקרא בו הוא ולא ההדיוט וא"כ הוי מוקצה. ושוב מצא כן ב'תפארת הגרשוני'. ונכדו הרב המגיה הרה"ג רבי שלום שבדרון זצ"ל הקשה, דהא עכ"פ למלך אחר מותר לקרות בו [דהיינו בנו שלמה המלך], דהא רק ההדיוט אסור, עכת"ד. וי"ל, דלא קשה מידי, דהא בשבת דברים שבצנעא נוהג לאסור האונן או האבל בדברי תורה, ושלמה המלך היה אונן באותה שעה, וקיי"ל דאף בשבת נוהג בדברים שבצנעא. (כדאיתא במ"ק כ"ג: להבין דרשב"א כותיהו). (הגאון מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל, שו"ת "יביע אומר")

מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו וגו' ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו' (כ, ה-ו)

איתא בגמרא (ברכות ג:) על דוד המלך, כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו ואמרו אדונינו המלך עמך ישראל צריכים פרנסה, אמר להם צאו והתפרנסו זה מזה, אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחולייתו, יעץ להם דוד המלך 'לכו ופשטו ידיכם בגדוד'. וצריך ביאור מה עצה היא זו לצאת למלחמה מחמת שעמך ישראל צריכים פרנסה? אמר מרן הרב מטשעבין זצ"ל בדרך צחות, בשעה שבאים לבקש צדקה – הנתבעים מתרצים עצמם שכעת המצב דחוק, הרווחים התמעטו וכדו' ואין באפשרותם לפתוח ידם בצדקה כראוי. וכאשר התלוננו חכמי ישראל שעמך ישראל צריכים פרנסה ובעלי היכולת משתמטים בטענה שאין להם, אמר להם דוד המלך לכו בגדוד, כי כשיוצאים למלחמה מכריזים השוטרים 'מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו', 'ומי האיש אשר נטע כרם וגו'', ויבואו כל אלו ויגידו אני בניתי בית אני נטעתי כרם כדי לפטור עצמם מללכת למלחמה, ואז יראו כמה מרובים הם אלו שבנו לאחרונה בתים חדשים ונטעו כרמים, וע"י כן יוודע לעין כל אותם שיש להם כסף וכבר יהיה ממי לבקש צדקה.

ולך תהיה צדקה לפני ה' אלקיך (כד יג)

י"ל עפ"י דברי הקדוש חכם הרזים הרבי ר' בונם מפשיסחא זיע"א, שאמר כי בכל מידה רעה ישנם אופנים שיכולים לנצלה לצד הטוב, ושאל הרבי ר' בונם זצ"ל לאיזה דבר טוב יכולים לנצל אפיקורסות, והשיב כי אפיקורסות יכולים לנצל בעת נתינת צדקה, כי כשבאים ומספרים לאדם שבבית פלוני גוועים ברעב, ויש שם משפחה בת עשר נפשות ורעבים ללחם בא אז פתאום היצה"ר ומתלבש בלבוש מאמין גדול, ואומר לאדם, לא נורא, הקב"ה הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים, הכי יעזוב משפחה בת נפשות לגווע ברעב. לא ייתכן הדבר, ובוודאי ובלי שום ספק יעזור להם, וא"כ, אומר המלך הזקן והכסיל לאדם אינך צריך לתת להם אף פרוטה, על זה אומר - הרבי ר' בונם זצ"ל - יש לאדם לנצל את האפיקורסות ולומר לו, אם אני לא אעזור להם, הם באמת ימותו ברעב, ואל תבלבל לי עתה באמונה עד תוכן דברי קודשו, והדברים ידועים. ובזה אמרתי מכבר, שזהו הכוונה בפסוק "ולך תהיה צדקה לפני ה' אלקיך" שבצדקה אל תחכה על ה' אלקיך, אלא "לפני ה' אלקיך", מקודם לה' אלקיך – "לך תהיה צדקה". (מנחת ישראל)

שופטים ושטרים תתן לך בכל שעריך (טז, יח)

בסוף הפרשה הקודמת נכתב ענין שלשת הרגלים, ומיד אחרי כן מצוה התורה: "שופטים ושטרים תתן לך בכל שעריך". מה פשר סמיכות הפרשיות? השו"ע (או"ח סי' תקט"ד) והרמב"ם (פ"ו מהלכות יו"ט הכ"א) פוסקים: חייבים בית דין להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשין בגגות ובפרדסים ועל הנהרות כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים, ויבואו לידי עברה, וכן יזהירו בדבר זה לכל העם, כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה, ולא ימשכו ביין שמא יבואו לידי עברה". ומדוע דוק בזמן הרגל? טעם הדבר, כי בשגרת השנה אנשים לומדים ועובדים, ובערב חוזרים עיפים ואין דעתם פנויה לעברות, אבל בזמני חג ומועד, כשאנשים לא עובדים ועתותיהם בידם, קימת סכנה. על כן בזמנים אלו צריכים להעמיד שוטרים בגגות ובפרדסים לשמירה מפני מכשלות למיניהן. דבר זה – אומר "בעל טורים" – נרמז בסמיכות הפרשיות כנ"ל. (לאור הנר)

רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס (יז, טז) מדוע בתחילת הפסוק נאמר "סוסים" בלשון רבים ואלו בסופו כותבת התורה "סוס" בלשון יחיד? מתרץ ה"חפץ חיים", שכאשר רוצה היצר הרע לפתות את האדם לחטא, הוא אינו מנסה להכשיל אותו בעבירה חמורה, אשר הצעה לעבור עליה בודאי תרתיע אותו – אלא במעשה הנראה בעיניו פעוט, אשר ישנם, לכאורה, התרים רבים לעשות אותו. אלא מול פיתוי שלדעתו יש היתר לעשותו לא תמיד יחזיק האדם מעמד, וכיון שנכשל, נפתחה בפניו הדרך לבוא ולהכשל פעם נוספת, והפעם גם עבור סכום פעוט ובאופן שאין בו היתר כלל... שכן זהו טבעו של אדם, כמאמר הגמרא (קדושין מ:): "כיון שעבר אדם עברה ושנה בה... נעשית לו כהיתור". דוגמא נפלאה לכוחו של ההרגל, מצאנו בדברי רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א (הובאו בקובץ "מוקנים אתבונן") שסיפר על אותו פקיד גוי שכשבקשהו להבריח את האדמו"ר מבעלזא בשואה, לא היה מוכן בעד שום הון שבעולם לעבור על החוק ולהבריח. בסופו של דבר שכנעוהו תמורת ממון רב (חמשים אלף דולר!) והבריח את האדמו"ר, ואז הגיע למצב שהבריח כל אחד, ואפילו בעד כמה דולרים בודדים! הרי לנו כי גם אצל הגוים יתכן מצב ש"חטא" [לשיטתם], נעשה כהיתור. ללמדנו, כמה צריכים אנו, להשמר מלהתקרב אפילו פעם אחת לחטא! לאור דברים אלו – ממשיך ה"חפץ חיים" – נוכל לתרץ את שנוי הלשון בין רבים ליחיד: מלך, אשר התורה התרתה בו לבל יחזיר את העם מצרימה, אכן לא יעשה זאת עבור סוס אחד, אולם למטרת השגת סוסים רבים – מסוגל הוא למצוא התרים, אשר העקרי שבהם, שסכום כסף כה גדול, אסור לתת לו להשמש מבין האצבעות... ומשיתפס ברשתו של היצר הרע ותאות הסוסים תבער בו, נקל יהיה בעיניו להשיב את העם מצרימה גם עבור סוס אחד. (שם)

והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת (יח). בגמ' סנהדרין (כ"א:) אותה שיוצאה ונכנסת עמו עושה אותה כמין קמיע, ותולה בזרועו, שנאמר (תהלים טז) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט'. איתא בגמרא שבת (ל:) דדוד אפחת דרגא מתותיה ונח נפשיה, ולא התירו לטלטלו אלא ע"י ככר או תינוק עיי"ש. הקשה הגאון המהרש"ם מבערזאן זצ"ל (בספרו 'דעת תורה'),

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים.

שופטים

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

כתב בסוף ספר "אפיקי ים", כלל גדול למי שרצה לשמור פיו ולשונו באמת, שלא יבא לידי מחלוקת ולשונו הרע, ורכילות והלבנת פנים, ועוד עונות חמורות [בפרט עם שכניו], שיקנה לנפשו בכסף מידת הסבלנות, להעביר על מידותיו תמיד, והיינו שיסכים בדעתו להוציא על מידה הקדושה, סך כמה שקלים לשנה, כי על פי רוב בא למחלוקת על ידי דבר קטן, שנדמה לו ברעיונותיו שפלוני נגע לו בממונו וכדומה, ואין אדם רואה חובה לעצמו, ומעמיד על קו הדין, שלא לוותר כלל, וניצב כעמוד ברזל נגד חבירו, וממילא בא לידי מחלוקת, ועל ידי הלבנת פנים מפסיד כל עולמו, ועלול לבוא לידי עניות, על ידי לשון הרע ורכילות שכביכול חסך כמה עשרות שקלים, יוצא שנתרבו לו כמה מאות עונות חמורות הנ"ל, והוא ממש כאותו קמץ שקמץ מלחמו לנפשו, עד אשר הגיע לשערי מות, אבל אם יסכים שיוציא על זה כמה שקלים לשנה, כעל שארי מצוות, וכשיגיע עת מריבה עם חבירו יוותר לו על שקלים הללו, הלא ינצל מכמה מאות עונות חמורות ויטב לו בזה ובבא, עכ"ל. וגם כהיום אנו רואים כמה מחלוקות נוצרות בין שכנים, על פכים קטנים, ולפעמים זה מתלקח עד כדי מריבה גדולה, ועל כן אם כל משפחה תאמץ את עצת האפיקי ים, להניח מעטפה בבית, וכל חודש יחסכו ויניחו בה כמה שקלים בודדים, וכשיגיע עת אשר יהיה מחלוקת בין השכנים, או סתם אנשים, על איזה דבר, או בשאר סכסוכים קטנים, לא יקשה בעיניו הדבר להוציא את הכסף, כי ממילא הכסף אינו שלו, אלא זה מונח שם עבור מצוות אלו. (חשקוי חמד)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

לְבַלְתִּי רוּם לָבְנוּ מֵאֲחִיו וְלְבַלְתִּי סוּר מִן הַמְצוּה יִמֵּן וּשְׂמֹאל לְמַעַן יֵאָרֶיךָ יְמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבְנָיו בְּקִרְבֵּי יִשְׂרָאֵל: בדרשה שנשא המגיד מקלם בבית מדרש שבעיר סלונים, דיבר על ענין זה של אזהרת התורה "לבלתי רום לבנו מאחיו". בהפטרת פרשת ויחי נאמר "ויקרבו ימי דוד למות, ויצו את שלמה בנו לאמר, אנכי הולך בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש" (מלכים א' ב.). והקושיה העולה היא, כיצד דוד המלך, בימיו האחרונים, בבואו לצוות את שלמה בנו את צוואתו האחרונה, יבזבז את זמנו להאריך בדבריו "לאמר, אנוכי הולך בדרך כל הארץ", וכי לא ידע זאת שלמה בנו. אלא שאף דברים אלו היו חלק מצוואתו. דוד המלך הותיר לשלמה בנו עשירות מופלגות, עד כי "לזהב לכסף ולנחושת ולברזל אין מספר" חשש אפוא דוד, כי שלמה ישל בצו התורה "לבלתי רום לבנו מאחיו, ובלתי סור מן המצוה ימין ושמאל", לפיכך ציווה בטרם מותו, בכל עת וכל זמן אמור לעצמך "אנוכי הולך בדרך כל הארץ", כלומר, צריך אני למות! שכן רק זכירת יום המיתה, תשמש לך כתרס מפני נסיונות החיים. כאן התחיל המגיד הנודע לומר, בניגון נוגה ועצוב, מלווה בבכי מר: מורי ורבותי, כולנו יודעים את כוחו הגדול של היצר הרע ואת מזימתיו. הנה צוואת דוד לשלמה בנו צוואה היא לכל ישראל, לכל הדורות. יאמר נא כל אחד מכם לעצמו יום יום, ערב ובוקר וצהריים: "אנוכי הולך בדרך כל הארץ" - צריך למות! בכל רגע של נסיון בחיים, בעל עת שיצר הרע בא ומפתהו, יעמוד לנגד האדם זכרון המיתה הבלתי נמנעת, ואז לא ירום לבנו, ולא יסור מן המצוה ימין ושמאל. (פנינים משולחן נבזה)

תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ: מדי תמימות, אומר רש"י שלא לחקור אחר עתויות, רק לקבל הכל באהבה ובתמימות מאת ה'. כל זאת רק "עם ה' אלוקיך", אבל עם הבריות אל ילך אדם בתמימות, רק בהתבוננות והתחכמות יתירה, לבל יוליכו אותו שולל. כמו שמצינו אצל יעקב, אשר הכתוב מנחה "איש תם", ודוקא הוא התנהג עם לבן בערמה ובחכמה, כראוי עמו. כך ביאר מרן החפץ חיים, ומעשה שבאו והתלוננו בני ישיבה לפניו, על שאבדו הונם בענין רע, כאשר סוחרים שנתקשרו עמהם הוליכו אותם שולל. והשיבם החפץ חיים, שכיון שהורגלו כבני ישיבה ללכת בתמימות עם הקב"ה, סברו בטעות שכן ראוי גם עם בשר ודם. ברם לא היא, כי הכתוב אומר "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", ולא עם בני אדם. (ח"ח עה"ת) (פנינים משולחן נבזה)

וְדַבְרוּ הַשְּׂטָרִים אֵל הָעָם לֵאמֹר מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חָדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָלְךְ וְיִשֵּׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אֶחָד יִחַנְכֶנּוּ: ומי האיש אשר נטע פרס ולא חיללו וגו' בזמנו של הגאון, רבי אליהו מוילנא העלו המשכילים בעיד בריסק מחזה לעג וקלם, ועניינו: כיצד היו היהודים יוצאים למלחמה בימי שלטון התורה. עשו במה, עם המוני חיילים לבושי השחורים, ואז עלה השוטר לדבר אל העם "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה" קבוצת חיילים הצדיעה ועזבה את המקום. השוטר המשיך בהכרתו "מי האיש אשר נטע כרם, ולא חיללו מי האיש אשר ארס אישה ולא לקחה ילך וישב לביתו" קומץ נוסף קם ועזב. וכך נמשכה ההצגה שבכל הכרזה נוספת של "מי האיש" עוזבים עוד ועוד קבוצות של חיילים, ואז בא תור ההכרזה האחרונה "מי האיש הירא ורך הלבב - הדיא מעבירות שבידו ילך וישב לביתו" מיד החלה בהלה קדחתנית: למה אין עבירות בידו? מי לא סח לשון הרע מימיו, לא ביטל תורה? נשאו כולם רגליהם ונטשו את המקום בחיפזון. על הבמה לא נותרו אלא המכריז, ושני זקנים: הגאון מוילנא" ושל ה"שאגת אריה" שהפתחו במשא ומתן הלכתי ביניהם מי קודם במצוה הזו בעל מלחמה באוייב. והמשחק נגמר לקול צחוקם ולעגם של הצופים. כשספרו לרבי חיים מבריסק זצ"ל את המעשה הזה, אמר לתלמידיו: דעו שבאמת הכל נכון, אבל את ההמשך שכחו להציג, שהגאונים האלו נצחו במלחמה.

פעם ביום הזיכרון של אביו, התכונן רבי ישראל סלנטר לרדת לפני התיבה להתפלל כש"ץ. והנה נודע לו שבבית הכנסת נמצא יהודי אחד, שיש לו יום זכרון לבתו שנפטרה בדמי ימיה. גם הוא רצה להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש, למרות שעל פי ההלכה, האבל על האב, קודם לאבל על הבת. רבי ישראל הוגיש שאותו יהודי מצטער מאד, ולכן לא היסס וויתר על זכותו לאותו יהודי. כשהקהל תמה על מעשהו, הסביר להם רבי ישראל, שנדולה זכות זו שנתגלגלה על ידי אביו. לגמול חסד עם אדם מישראל, יותר מזכות הקדיש שהיה אומר לעילוי נשמת אביו. ("המאורות הגדולים")

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל נשאל: ילד קטן שמתחיל ללכת לתלמוד תורה, מה צריך לשים לב במיוחד? והשיב: מידת היותו. מידה זו תעזור לו לכל החיים. בזמן שהקטנים משחקים ומקבלים ממתקים, לחנך אותם למידת היותו, זה ישמור על הרבה דברים. ממידת היותו לא רק שלא מפסידים אלא גם מרויחים. רואים בזמנינו עד כמה גדול הצורך בזה. (ורכי החיים ח"א)

ענין זה של מעביר על מדותיו, נוגע לכל אחד ואחד, והוא נוגע בכל הענינים והצדדים, לוותר לשני.. ברוך השם נתפשט היום ענין הצדקה ומצות מעשר כספים, כל אחד נתון מעשר, אבל מצד שני ישנם דברים קטנים שהאדם עומד על דעתו, מצויים מחלוקות וויכוחים רבים, כל אחד חושב שהוא יודע יותר, שהוא גדול מהשני ויכול.. ואם רוצים לזכות למידת "נושא עוון", מוכרח שיהיה בגדר "מעביר על מדותיו".... ועל ידי זה אפשר לזכות ביום הדין, (מרן הרב שך זצ"ל)

ידוע היה האדמו"ר ה"אמרי חיים" מוויזניץ ז"ע כמי שמתרחק מן המחלוקת עד הקצה האחרון. סיפורים מופלאים סופרו אודות מידה מופלאה זאת. בהיותו בארצות הברית, בא לבקר רב חשוב. ואגב כך הגיש לו במתנה מכתב יקר ערך שעסק במחלוקת מסוימת מהדור הקודם. המכתב היה יקר ערך בעיניו, מפאת תוכנו כי מוזכר בו שם אביו האדמו"ר בעל "אהבת ישראל" זצ"ל. האדמו"ר ה"אמרי חיים" זצ"ל קרא את המכתב בעיון, ושאל את הרב האם נתן לו את המכתב במתנה גמורה. אותו רב השיבו כי בוודאי ובוודאי הוא נתן לו את המכתב במתנה גמורה. מיד לקח וקרע את המכתב לגזרים, באמרו: שלא יסאר זכר למחלוקת! כל הנוכחים הוכנו בתדהמה וראו בעליל עד כמה סולד הוא ממחלוקת. ("מאיר החיים")

סיפור מההפטרה

עודי עורדי לבשי עֶזְרָא צִיֵּן לְבָשִׁי בְּגָדֵי תַפְאָרְתְּךָ יְהוֹשִׁלֵם עֵיד הַקִּדְשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֵא בְּךָ עוֹד עֶרְל וְטָמֵא: מסופר על האדמו"ר רבי יהושע מבעלו זצ"ל שפעם נכנס אל חדרו יהודי אחד שניכר על פניו עצב עמוק, כשפצה האיש את פיו, וסח את אשר מעיק על ליבו, התבררה הסיבה ליגונו, וכך סיפר האיש בקול רוטט מבכי: בני יחידי אשר אהבתי התחבר לאנשים ריקים ופוחזים והושפע מדרכיהם הגלוזות, הוא יצא לתרבות רעה התדרדר מרחי אל רחי, ועתה מתכוון לשאת אישה נוכריה, כה כעסתי כששמעתי זאת עד אשר גידשתי אותו מעל פניי, והוצאתי אותו מביתי, אך לאחר מעשה חשבתי לעצמי, האם היה מן הראוי לעשות זאת, או שמא היה עלי לנקוט דרך אחרת, אכן, נענה הצדיק, לא היה זה נכון להרחיקו מהבית, שנה את התנהגותך כלפיו, ומעתה התחל לקרב את הבן אליך, השב אותו הביתה, והשתדל להביא אותו אלי, „ שב האיש אל עירו ופנה לחפש את בנו, כשמצאו לא האמין למראה עיניו, אותו בן שעזב את ביתו גאה והדור, היה עתה מסכן ואומלל, בגדיו הקרועים השתלשלו ברישול מעל גופו, ומקום מגורים לא היה לו, עשה האב כדברי הרבי, ופנה אל בנו ואמר לו, „בוא הביתה!“ הבן הסכים, ובבואו הביתה, זכה ליחס נפלא, אביו האכילו והשקדו במיטב המאכלים והמשקאות, ואף רכש בעבורו בגדים חדשים ונאים, כל אותה העת לא שוחח האב עם בנו מאומה, על אודות נישואיו לאותה נוכריה, והבן התענג על שהותו בבית אביו, והתאושש מהעוני והמחסור שהיו מנת חלקו בעת האחרונה, באחד הימים פנה האב אל בנו ואמר לו, מתעתד אני לנסוע לאדמו"ר מבעלו, התחפוץ להצטרף אליי?, הבן שהכיר טובה לאביו על כל מה שעשה עבורו, החליט לגרום לו קורת רוח והצטרף לנסיעה, במהלך הנסיעה, שוחחו השניים, על נושאים רבים, ובין היתר דיברו על אודות נישואיו של הבן, בזה הרגע לבשו פני הבן ארשת של נחישות, והוא אמר חד משמעית, בעניין זה לא אשנה את דעתי, ואיש בעולם לא יצליח להשפיע עלי לשנות דעתי, וגם הרבי שלך לא יצליח בכך, ומה בדבר בני משפחתה של אותה נוכריה?, שאל האב את בנו, כיצד לא תחשוש? „הו אבא, השיב הבן בביטול, „מדוע תחשוב כך אנשים הגונים הם“ בהגיעם לבעלו, נכנסו שניהם אצל הרבי, והרבי פתח בשיחה נלבבת עם אותו הבן, עד שחש כי הבן רוחש לו אמון רב, לאחר מכן הגיש לו הרבי, שלית קטן מצוייצת כהלכתה, לבנה כשלו, ואמר לו, לבש אותה מתחת לבגדיך, אמור אתה להימצא בקרב הנוכרים, וזהו מקום סכנה, והטלית הוזה תהא לך לשמירה, הבן שרחש אמון לרב ושמח כי הרבי כלל אינו מנסה להשפיע עליו לבל יינשא לנוכריה, הסכים ללבוש את הטלית קטן, זמן קצר לאחר ששב הבן ובנו מנסיעתם לבעלו, הגיע מועד נישואיו של הבן בהילולא וחניגא, כדרכם של הנוכרים, על פי עצת הרבי מבעלו השתתף בטקס גם האב היהודי, הוא ישב מן הצד ליד שולחן קטן שהוכן במיוחד עבורו, ועקב בעיניו אחר הנוכרים המתהוללים, בראש השולחן ישב בנו החתן, והשתכר והתהולל כחבריו הגויים, כטוב ליבו ביין חש הבן בחוס רב, והסיר את בגדו העליון למרות זאת יקד היין בקרבו, והציף אותו בחוס, ניסה איפוא להשתחרר מעוד מלבוש, ועוד מלבוש, עד אשר ניגלה לעיניו כל הקהל, בגד מוזר, טלית קטן בצבע לבן, מיד קרא אחד הנוכחים בתדהמה, הביטו הן זהו בגד של יהודים, החתן לובש בגד של יהודים, החתן הוא יהודי, כשראו זאת שאר הנוכרים בחמת זעם התנפלו עליו, ואמרו לו, מדוע אמרת שאתה גוי, כיצד העזת, הם הרעימו בקולותיהם והפליאו בו מכותיהם, מכות קשות ומכאיבות ספג החתן, ולבסוף גורש מהחתונה, ונאלץ לנוס על נפשו כל עוד רוחו בו, אותו חתן יהודי נוכח לדעת כי אכן בני משפחתה אינם אלא אנשי רשע, שונאי יהודים, החבילה נתפרדה והבן נעשה לבעל תשובה וחזר לצוד מחצבתו והכל בזכות מצוות ציצית.

(ואין למו מכשול)

ועל הכל...

”פרפראות”

מסופר על רבי שלמה קניג הי"ד מרבני הונגריה, שפעם בא אליו גוי והציע לו לקנות זוג תפילין, שנגנב כנראה מיהודי, רבי שלמה קניג לקח מידו את התפילין, והניח אחת מהן על ראשו, ואת השניה על ידו הימנית, הוא פנה לגוי, ושאלו היכן התפילין ליד השמאלית, השיב לו הגוי שאין לו, אמר לו רבי שלמה קניג, שבמצב זה התפילין אינן שוות הרבה, והגוי הסתפק בפרושות אחדות שקיבל עבורן, במעשה מחוכם זה, רצה רבי שלמה קניג לרכוש את התפילין, ולהחזירן לבעליהם, כמו כן רצה ללמד את הגוי שהמאמץ לגנוב תפילין איננו כדאי. (שיבות הונגריה בגדולתן ובחורבן)

”ענין של טעם”

הטעם שמגננים ב”אשמנו, בגרנו גולנו” כתב בחתם סופר כי על ידי התשובה נהפך העבירות לזכויות, לכן מגננים היודי בשמחה. וכך כתב בתפארת ישראל (תענית פ”ד משנה ח') (רעיונות לדרוש)

”מכי כתבם”

והנה יש אנשים המתגדבים למוסדות התורה מחמת נגיעות ופניות שונות, והחשבונות אישיים למיניהם. מהם לשם כבוד, ומהם מפני שהוא טוב ומועיל למסחרם יגוש פאר ביונעס“, גם יש אלו שכונותם הוא בעיקר לשם שמים אבל רוצה שיהא שלו. וכשנגנס להישיבה רוצה הוא לראות שם חדר ”שלי“, ספסל ”שלי“, סטנדרטק ”שלי“. ובאמת, טובים המה האנשים אלו מאד מאד, ומי יתן וירבו כמותן בישראל. הלואי והיו לנו נדבנים כאלו, אף שאין מטרותיהם נקיות לגמרי, ואז לא נשמע עוד ממצבי חירום בישיבתנו הקדושות. אבל יש מדרגה עוד יותר גבוהה, שהנותן אינו חושב כלום מעצמו, רק נותן משום עצם הענין לבד, רוצה הוא בהטבת הענין ואינו רואה עצמו בתורת יחיד שיהא הישיבה ובית המדרש ”שלו“, רק ישיבה ובית המדרש בשביל כלל ישראל.. ושמעתי פעם מר גדולה שארר זצ”ל (ראש ישיבה במתיבתא תורה ודעת), שר' שבתי יגל זצ”ל (ראש ישיבה בסלאנים) העיד פעם על יהודי אחד בעירו, שהוא כמעט כמו מרן החפץ חיים, בצדקותו, וזהירותו בדיבור, ואהבת חסד, והתמדה וכו' ממש דוגמת החפץ חיים. ושאלו לרבי שבתי – אם כן מהו אמנם החילוק בין יהודי זה למרן החפץ חיים? והשיב: [ידעך חפץ חיים וואלט ניש געהארט ווען עס איז דא א צווייטער חפץ חיים?] להחפץ חיים לא היה איכפת אם יתקיים עוד חפץ חיים זולתו...וזהו נקודת החילוק. לא רק ”שלא איכפת לו להחפץ חיים“, רק שכל עמל חייו של החפץ חיים, בכל ספריו ופעולותיו, היו לתכלית זו – שכל ישראל יהיו ”חפץ חיים“ ושלא ישאר הוא היחיד. והיה מעיק לו מאד למרן החפץ חיים על שלא רבים הולכים בדרכיו. ולכך הקדיש חייו לפעול בקרב כלל ישראל ש”חפץ חיים“ לא יהיה בו ”חידושי“. (רבי אברהם יעקב הכהן פאס זצ”ל ארה”ב)

”מקום לשאלה”

שאלה: הדין שאסור להפסיק בין ברכה להתחלת עשית המצוה. איך יתכן שמותר להפסיק?

תשובה: כשמברך ”ברכת התורה“ יש אומרים שאין צריך מיד ללמוד אחריה, אף על פי שמפסיק בין ברכה ללימודו. דינו כאלו הפסיק באמצע לימודו, ואינו דומה לברכת המצוות ולברכת הנהנין, לפי שכיון שאם רצה שלא לעשותה עד לאחר שעה. הרשות בידו ולפיכך כשמפסיק נראה שאין אותה ברכה חוזרת על אותה עשיה, אבל תלמוד תורה שחייב לעסוק בה תמיד כשמפסיק לא חשוב הפסק. מאחר שבאותו זמן שמפסיק מחויב הוא ללמוד. (תוס' פסחים רמ"א, ספר החידושים)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. (חובת הלבבות)

כל תיבה ותיבה שאדם לומד, שקולה כנגד כל המצוות. (הגרא)

אחר העמל, נפתחים שערי אורה, בהם מתענג השכל ללא קץ. (חזון אי"ש)

פניני הפרשה

שופטים

עלון מס'

1002

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

המאזן השנתי

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך (טז. יח) – דרש רבנו חיים ויטאל זצ"ל בספר הליקוטים: "תתנו לכם בכל שעריכם" לא נאמר אלא "תתן לך בכל שעריך" בלשון יחיד, משום שהתורה פונה בקריאה לכל יחיד ויחיד, ובפרט בתקופה זו בה נקראת הפרשה – להעמיד שופטים ושופטים בכל שערי הפנימיים אשר דרכם עובר המידע הבונה את אישיותו – שערי הראיה, שערי השמיעה, שערי הדיבור וכו', ולבדוק האם מה שהוא מדבר זה מה שצריך לדבר, האם הוא שומע מה שצריך לשמוע, האם הוא רואה מה שצריך לראות... השופט הוא הבדיקה, והשופט הוא הקנס, שאם לא ישמע לקול היצר הטוב, יקנוס עצמו... וסיים דבריו באמרו שאם האדם ישמור את שעריו כיאות, מדה כנגד מדה – יפתחו בפניו שערי גן העדן, ויתקיים בו "פתחו שערים ויבוא גוי צדיק" (ישעיה כו, ב).

אין זמן מתאים יותר לעבודת התשובה ולעריכת חשבון נפש, מאשר החודש האחרון של השנה – חודש אלול. בחודש התשובה והרחמים, אנו עוצרים את מרוץ החיים השגרתי, בוחנים את הישגינו בשנה החולפת, מתייצבים ביושר מול כשלונותינו ומגרעותינו, בודקים כמה 'הרווחנו' בשנה החולפת וכמה חלילה הפסדנו, במה השתפרנו ובמה חלילה התדרדרנו, והכי חשוב, מחליטים לתקן, לשפר ולהוסיף.

וכבר כתב מרן החיד"א בספרו "מורה באצבע" (סימן ח', סעיף רמ"ג) ש"חודש אלול הוא זמן תשובה לכל, ויזהר לפשפש במעשיו טוב וישר... וכן יעשה מראש חודש אלול עד יום הכפורים, כי היה צריך לעשות כן כל ימיו בכל לילה". וגדולה מזו כתב בספרו "ברכי יוסף" (סי' תקפ"א אות ו') בשם הרב טור ברקת: "יותר טוב בימים אלו נשל חודש אלול להרבות סליחות ותחנונים עם הצבור מללמוד. וכן ראיתי לקצת רבנים שתמיד היו עסוקים בגופי הלכות ובחבורים, ובחדש אלול היו מניחין קצת מסדרם ללמוד גרסא ותחנונים".

מעשה ברב אחד שפגש ביהודי פשוט מנקה רחובות כשהוא חמוש במטאטא בכף אשפה, ובעקבותיו נשרך פח גדול. עמד הרב ותהה בפניו: "אמור לי יקירי, הן אמש ניקית את הרחובות במסירות ובחריצות בדיוק כפי שאתה מנקה היום. כלום הועלת משהו בנקיון של אמש? הרי היום עברו כאן שוב אלפי אנשים ובחוסר משים לכלכו שוב את כל שעמלת עליו. מחר יעברו שוב ולא יכירו את נקיון היום, מה בצע בנקיון כזה?!"...

המנקה התייחס לשאלה ברצינות וענה לפי תומו: "דע לך רבי, שאילו לא ננקה מדי יום, הרי שהלכלוך יעבור את הראש", וכאן החוה בידו מעל לראשו...

כשהמשיכו הרב ומלוויו בדרכם, נאנח הרב ואמר: "כמה צודק הפועל. אילו לא נחשב מדי יום חשבוננו של עולם וננקה מדי יום את חטאינו, אף כי נדע שנכשל לאחר מכן שוב, ושוב ננקה, ושוב נלכלך, הרי שהנקיון יעבור את הראש"...

עצה טובה	לא תהו בראי
כדי לא לשכוח קבלה שקבלת על עצמך בימים נוראים, רשום אותה במקום אישי, ובכל יום בזמן קבוע (למשל בתחילת סדר מוסר או עד שהחזן מתחיל תפלת החזרה) עיין בה מחדש ווודא שאתה עומד בקבלה. בנוסף, דמייין שאתה מקבל סכום מכובד עבור כל יום שאתה מצליח לעמוד בקבלה. (מורנו הגאון רבי מיכאל סגרון שליט"א).	צפרדע המדרש מספר בדרך משל על צפרדע שאמרה לפני דוד המלך: "אני עוסקת במצוה גדולה, וזו היא המצוה שאני עוסקת בה: יש בשפת הים מין אחד שאין פרנסתו כי אם מן המים, ובשעה שהוא רעב נוטלני ואוכלני" (ילקוט שמעוני, תהלים תתפ"ט).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סערון זצ"ל

"נקרא אלול חודש הרחמים, שבו רחמיו יתברך מרובים ומרבה להיטיב לעבדיו השבים אליו ומתחרטים על מעשיהם הרעים שבכל השנה". ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ו).

צדק צדק תרדוף – במסכת בבא בתרא (דף י' ע"ב) שאלו: מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים? ר' אליעזר אומר, יפזר מעותיו לעניים. ע"ש. קישור הדברים נראה לענ"ד לבאר בהקדים מה שאמר ר' אליעזר עצמו בשבועות (דף י"ח ע"א) אשה כי תזריע וילדה זכר. אמר ר' אליעזר, סמך והתקדשתם לזהייתם קדושים לומר לך שכל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין ליה בנים זכרים. ע"ש. ואמר ר' יצחק (ברכות דף ה' ע"ב) הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים. ע"ש. ונלע"ד הקשר בין הנותן מטתו בין צפון לדרום ובין השכר לבנים זכרים ע"פ מה שאמרו חז"ל (ב"ב דף כ"ה ע"ב) אמר ר' יצחק, הרוצה להחכים – ידרים, להעשיר – יצפין, וסימניך: שולחן בצפון ומנורה בדרום. ע"ש. ואמרו חז"ל במסכת תענית (דף ט' ע"א) שהרוצה להעשיר יעשר, ורמזו: עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר. וע"י פניני קודש אלו הבא נבא לבאר מאמרי חז"ל היקרים הנ"ל, שמכיון שהרוצה להחכים ידרים והרוצה להעשיר יצפין, על כן, אדם הנותן מטתו בין "צפון", היינו ממון, הבא לאדם ע"י צדקה ומעשרות כנזכר לעיל, לבין "דרום" שהוא רמז לחכמת התורה, זוכה לבנים, והיינו דאמר ר' אליעזר מה יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרים, יתן צדקה, והיינו יצפין (שולחן בצפון) וכך גם יעשיר. ובשבועות אמר ר' אליעזר יקדש עצמו בשעת תשמיש ויחשוב בדברי תורה (להחכים ידרים), וכך מקיים הוא גם את ה"צפון" וגם את ה"דרום", ובכך מבוארים כל מאמרי חז"ל לענ"ד בחדא מחתא. וה' יצילנו ויכפר עוונותינו אמן. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

שפיטה עצמות

הגמרא במסכת בבא בתרא (ס' סע"א) מביאה מעשה ברבי ינאי שהיה לו בחצרו אילן הנוטה לרשות הרבים, ולא קצצו מפני שחשב שנוח לעוברים ושבים לנוח בצלו.

והנה יום אחד, תבעו לפניו לדין אדם שהיה אילנו נוטה לרשות הרבים, ומפריע לגמל ורוכבו לעבור. מששמע רבי ינאי את טענותיהם, אמר להם: "לכו עתה, ובואו למחר, ואפסוק לכם הדין".

בערב, התבונן רבי ינאי היטב על האילן שבחצרו, והבין כי אך מפני כבודו לא ערערו עליו בני רשות הרבים. תיכף שלח לקוצצו לבל יפריע עוד.

למחרת כשבאו לפניו, הורה לאיש ההוא לקצוץ את האילן שלו.

לאיש כבר היתה תשובה מוכנה: "במחילה, והרי כבודו גם כן יש לו אילן הנוטה לרשות הרבים כמוני...".

השיבו רבי ינאי: "צא וראה, אם האילן שלי קצוץ - קצוץ גם אתה את שלך; ואם לאו - אל תקצוץ".

שואלת הגמרא: מדוע דחה רבי ינאי את הכרעת הדין למחרת? היה פוסק מיד לאותו אדם שיקצוץ את אילנו, ואחר כך היה קוצץ את אילנו שלו? משיבה הגמרא משום מה שלמד ריש לקיש מהפסוק "התקוששו וקושו" (צפניה ב, א) - קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים.

שופט אחד ידוע היה כאוהב שוחד ורודף שלמונים. בשעת הדין, חולץ היה מנעליו, ומי שהיה תוחב לתוכם שטרות, היה מטה את הדין לטובתו. פעם, התחכם אחד מבעלי הדין והניח חפיסה של נירות ריקים בתוך הנעל. חש השופט ומיד הכריע את הכף לטובתו. כששב לביתו, ראה השופט כי ניירות חסרות ערך בנעלו, חרה אפו וחרץ: "ראו אלו נוכלים יש בעולם!..."

*

הציווי למנות שוטרים ושופטים נאמר בלשון יחיד: "תתן לך בכל שעריך", והדבר אומר דרשני.

מבאר האור החיים הקדוש שהשימוש בלשון יחיד בא להדגיש שלכל אחד ממנהיגי העם האחראים למנות את השופטים, אסור לחשוב שמאחר שהם הממנים, לא תשלוט בהם יד השופטים והשוטרים. מזכירה להם התורה שגם הם, וקודם כל הם, מחויבים לחוק, לא פחות משאר האזרחים. וזהו "שופטים ושוטרים תתן לך" – דין וחשבון תתן קודם כל לעצמך!

וזהו גם מסר לכל אדם באשר הוא. טבע האדם להעמיד שופטים ושוטרים על חברו ולהכות על חזה זולתו, ולכן פונה התורה לאדם עצמו, שבטרם יבקר אחרים, ישפוט את עצמו אם אינו נגוע אף הוא באותו אשם. יזכור כי כאשר מפנה הוא אצבע מאשימה כלפי השני, הרי שאצבע אחת מופנית אמנם כלפי זולתו אבל שלש אצבעות מופנות כלפי עצמו. לאמר: בדוק את עצמך, יתכן ואתה אשם פי שלש במה שאתה מאשים...

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שטרות בין הדפים

"פתרון אחד בלבד יש", קרץ העשיר, "אם הרב יעניק לו שוחד רב יותר, יהיה מצפוננו נקי"...

לא האמין הרב למשמע אוזניו, אך החליט לנסות ולראות כיצד יפול הדבר. כעבור שבועיים התחדש הדיון והשופט אמר כמצופה: "רענן את זכרוני, הזכר נא לי במה מדובר".

קם הרב, והושיט לשופט צרור דפים. "כתבתי כאן את כל טיעוני בקצרה" אמר.

נטל השופט את הדפים, עלעל בהם, וראה את שטרות הכסף המונחים ביניהם. אורו עיניו ואמר: "אכן, נזכרתי! הדברים פשוטים ומובנים מאליהם, ודאי שהנתבע חייב לשלם!".

יצא הרב ואמר: "עכשיו הבנתי פירוש הפסוק 'נשמטו בידי סלע שופטיהם ושמעו אמרי כי נעמו' (תהלים קמ"א, ו) - כששופטיהם מקבלים סלע, היינו מטבעות כסף, סלעים העוברים לסוחר... אזי שומעים הם את אמרי, והם נעימים לאוזניהם"...

ומה לומדים מכך?

אם רצוננו להנחיל מורשה ולהשריש אמונה בלב ילדינו, לא די בכך שנדע ונודיע שזו האמת ואין בלתי, משום שהרצונות והמאויים מעניקים לחניך את השוחד שלהם, את אהבת המנוחה וההליכה אחר שרירות הלב. לפיכך, עלינו להטמין "בין הדפים" את "השטרות" שלנו – להראות כמה אור יש בתורה, כמה נועם יש בשבת, כמה יופי במצוות, כמה אושר יש בשמירתן, כמה טובה נוחלים על ידן, לא רק בעולם הבא אלא בעולם הזה! (ע"פ מעין השבוע)

מעשה שארע עם הגאון רבי חויתה סופר זצ"ל (כפי ששמע מפיו מגיד המישרים רבי אשר חדאד שליט"א):

אחד מבניו תבע ערבי אחד שהיה חייב לו ממון. ביקש מאביו הגאון רבי חויתה שייצג אותו במשפט. התייצב הגאון והוכיח נחרצות שהצדק עם בנו, והלה חייב לשלם. למרות שהדברים היו חותכים וברורים, השופט דחה את הכרעת הדין לעוד שבועיים. תמה הגאון, אך נאלץ להמתין.

כעבור שבועיים, התייצב לשמוע את הכרעת הדין. השופט העמיד פנים כאילו אינו זוכר את הטענות וביקש: "אנא רענן את זכרוני".

שוב פתח הגאון בהרצאת הדברים, שטח את הוכחותיו, ולא הותיר מקום לספק. הערבי חייב לשלם. הביט השופט בשעון ואמר: "הדיון התארך מעבר למצופה, בעוד שבועיים תינתן הכרעת הדין"...

נבוך הרב. מעודו לא נתקל בדבר כזה. בצר לו, פנה אל עשיר ממכריו, וסח לו על המאורע.

"כבודו אשם בדבר", השיב העשיר, "מעמיד הוא את השופט במצב לא נעים"...

תמה הרב שבעתיים והעשיר הסביר: "משער אני שהשופט קיבל שוחד כדי לפסוק לטובת הערבי, אך טענות כבודו משכנעות, ואינו יכול לפסוק שהערבי פטור מלשלם. אין לו ברירה אלא לדחות את ההכרעה".

"ומה הפתרון?" שאל הגאון.

☺ זה לא חוק! ☺

בימיו של הצאר אלכסנדר השלישי, היה אחד השרים נוהג להתנכל ליהודים ולגזור עליהם גזרות קשות ביותר. יום אחד הפיצו האנטישמיים שמועה שהברון גינצבורג עורך מוגבלת כדי לשחד את הצאר. כשנפגשו השניים, פנה הצאר אל הברון בנימה ידידותית: "שמעתי שרוצה אתה לתת לי במתנה סכום כסף. כמה בדעתך לתת לי?".

השיב לו הברון בעקיצה: "אם תאמר סכום כפי שזויים של היהודים בעיני, הרי שכסף כל כך הרבה אין לי, ואילו אם תאמר סכום כפי שזויים של היהודים בעיניך, לכך מוכן אני ומזומן לתת לך כבר עכשיו..."

☺ חוק חוק אפ"פ... ☺

ערבו של כל יהודי לא יסולא בפז.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

שאלה: כיצד יש להתייחס לכל מיני רבנים המלמדים קבלה להמונים?
תשובה: רוב "המקובלים" בימינו הם עמי הארץ גמורים. ועליהם כתב בשו"ת הרשב"א (חלק א' סימן תי"ד) "סכלותם הצילתם". במופלא ממך אל תדרוש, בחזק ממך אל תחקור, במה שהורשית התבונן – אין לך עסק בנסתרות (חגיגה י"ג ע"א), וראה בסוף הקדמת הרמב"ן בפירושו לתורה. ע"ש.

שאלה: נשאלתי על ידי קרובת משפחה: לפני זמן מה הלכתי עם חברותיה לאכול באיזה מקום, ושם נער מוזר שחובש כיפה קטנה, וטוען שלמד קבלה וחכמת כף היד. הוא אמר לה, כי על פי שמה היא תתחתן עם בחור בשם יואב, תתגרש ממנו ותינשא שוב בגיל 26. הוא טען שקו החכמה והחיים ביד ימין אינם נפגשים, וזה מדאיג. גם תאריך לידתה (ט"ו בסיון) מהווה בעיה לטענתו. האם יש לחוש לכל זה?
תשובה: אין לחוש כלל. עיין רש"י בפסוק "תמים תהיה" (דברים יח, יג).

שאלה: איזה ספר מומלץ כדי להבין פנימיות המצוות בלי להיכנס לתורת הסוד?
תשובה: ספר החינוך. והוא בנוי על פי הרמב"ם והרמב"ן ועוד.

שאלה: האם רבנו יוסף חיים זצ"ל פוסק כמו הקבלה אף להקל, למרות שראה בראשונים או באחרונים שמחמירים על פי הפשט?
תשובה: פסק אף להקל, כגון בסעודה שלישית שחוזר אם שכח רצה והחליצנו (בא"ח ש"א פרשת חוקת).

שאלה: האם יש להימנע מלהשתמש בכלים פגומים, כגון לשנות מכוס שנפגמה מעט?
תשובה: זה לא מן הדין רק על פי הקבלה, וטוב להקפיד.

שאלה: בבית הכנסת שלנו נוהגים להתחיל הסליחות 15 דקות לפני חצות לילה. כאשר שאלתי לסיבת הדבר, נאמר לי שמאחר והם רוצים לזכות את בני הנוער שיגיעו לסליחות, הם מקדימים וסומכים על דעת הרב בית דוד שהובאה ברב פעלים שזמן חצות הוא כחצי שעה לפני הזמן המצויין בלוח. האם בדיעבד יש לסמוך על כך?

תשובה: אין הלכה כדעת הרב בית דוד (עיין בשו"ת איש מצליח ח"א הנד"מ סימן ט"ו בסעיף הרביעי (עמוד שס) שמנה 41 פוסקים נגד הרב בית דוד). אפשר להתחיל סליחות 10 דקות לפני חצות באופן שמגיעים ל"ויעבור" בדיוק בחצות.

חידת השבוע

לאדם המתקשה לשבת אומרים בסלנג של היום ש"יש לו קפיצים". היכן מצינו

בדברי חז"ל לשון כזו עם משמעות הפוכה בדיוק?

הפתרון: בירושלמי מסכת שבועות (פרק ו' הלכה ה'): אמר רבי שמואל בר נחמן: מלאכי חבלה אין להם קפיצין, שנאמר: משוט בארץ ומהתהלך בה (איוב א). והכוונה שהמלאכים אינם מסוגלים לשבת, כי אין להם חוליות המאפשרות ישיבה.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

להצלחת נבונה בן חביבה ה"ו

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל

{ אז נדברו }

פרשת שופטים תשע"ט | גליון מספר: 433 | לסדר: "כי ה' אלוך עמך..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בירושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

אלול... מה בין הדגים הרועדים בים-- לפלא' הרוטט בכיס??

ידועה האימרה של הסבתות של פעם ש-אלול!!!! אפילו דגים שבים רועדים... וכמובן שהיום יודעי דבר טוענים שהדגים כבר הפסיקו לרעוד... אני מכיר אפילו מיישרו שהלך במיוחד לים לבדוק והוא טען לי בתוקף שרק פעם הדגים היו רועדים באלול... אבל לשם שינוי היום הם כבר לא רועדים... ובאמת מה פשר האימרה הזו??? וכי הדגים שבים באמת רועדים באלול???

והעניין הוא כר... כמובן על דרך המליצה:

פעם האנשים היו רגועים!!!!! שלווים!!!! אם היית מגיע לביקור בעיירה היהודית היית רואה שהעסק עומד... רגוע... כל בלטה ממוקמת במקום שלה... כל בן אדם חי את החיים שלו... את הסדר יום שלו... לכל אחד יש את הבית שלו... את התרנגולות שלו... ואת המקום הקבוע שלו בבית הכנסת... הכל יציב וקיים... והנה!!!! לפתע הגיע אלול ופתאום העסק מתחיל לרעוד!!!! משהו מתחיל להתערער ולזוז מהמקום... עד עכשיו הכל עמד על מקומו... אבל כעת פתאום הקרקע נשמטת מתחת הרגלים וכל אנשי העיירה השלמים מתחילים לזוז ולרעוד ממקומם... הם מבינים שהשלווה והשקט שהייתה עד כה צריכה חידוש מרשם... צריך תשובה ותפילה וצדקה כדי לאבטח ולהבטיח שכך יהיה גם בשנה הבאה... ועל כך יש לרעוד!!!! משהו קרה לעיירה השקטה... עד היום הכל עמד נינוח!!! וברגע שרק מגיע אלול... פתאום הכל מתחיל לרעוד... אפילו הדגים...

ככה זה היה פעם!!!! אבל היום זה ההיפך הגמור במאה שמונים מעלות!!

בדורנו אין צורך להגיע לחודש אלול בשביל לרעוד... אין גם צורך ללכת לים בשביל לחפש דגים רועדים... לא... עזוב... חבל שלא באת בחודש אב... היית צריך לראות איך הכל רעד... כולם זזו כאחוזי תזזית... מי נשאר בבית בחודש אב שירים את היד!! מי התרווח על הספה בבין הזמנים האחרון שירים את היד!!! אף אחד!!! כולם רעדו... כולם זזו... ריצדו... תחנות האוטובוסים רעדו מפיצוץ אוכלוסין... השתיה הייתה מוגזת ורועדת... המסך מרצד כל הזמן... המוזיקה גם היא רועדת... (מי שמבין... היום זה חלק מהקטע במוזיקה... משהו שם נתקע בדיסק...) הפלאפון רוטט... הכל רועד... הדגים שבים??? איזה דגים שבים... מי מדבר עליהם... תדבר איתי על הבני אדם שביבשה... (וגם בים)... כולם רועדים... כולם מתרוצצים... מחפשים... לא רגועים... ללא ישוב הדעת...

והנה סוף סוף הגיע חודש אלול!!!! סוף סוף היונה מצאה מנוח לכף רגלה... סוף סוף אתה פוגש את הפרצופים המוכרים... סוף סוף כל אחד חזר למסגרת... וכעת אנחנו מנסים לאט לאט להתאושש מהרעדה והתזזיות של בין הזמנים... **והנה סוף סוף הגיע אלול!!!!** כעת הגיע הזמן שאפילו בני אדם שביבשה יהיו רגועים!! נינוחים!! לא רועדים ומרצדים כל הזמן בחוסר מנוחה...

כלפי מה הדברים אמורים???

פעם היה ישוב הדעת... אנשים ביום יום היו מאופסים!!! המבט היה ממוקד!!! אנשים חיו את השטעטאלע... חיו את החיים... נשמו את החיים הרגועים והשלווים... כל זה עד שהגיע אלול!!!! ברגע שהגיע אלול... כעת הגיע הזמן להתנער... הההלו... תזוז... תרעד קצת... תצא מהנינוחות והשלווה... תסתכל ימינה ושמאלה... לבדוק שהכל בסדר... **זו הייתה העבודה של פעם!!!**

אבל היום זה בדיקת ההיפך!!!! בדורנו אנחנו כל הזמן מרצדים... כל הזמן רועדים וזזים בחוסר שלווה... כל היום אנחנו מסתובבים סביב הזנב שלנו... אצלנו כל השנה הדגים רועדים... כל השנה הפלאפון שלנו רועד ורוטט ומנתק אותנו מעצמנו... החיים כל הזמן רוחשים ברטט ותמונות ומסכים מתחלפים... **ולכן באלול אדברנה!!!! אצלנו באלול העבודה היא הפוכה!!!**

עיקר העבודה שלנו להפסיק לרעוד... להפסיק לרצד... להפסיק להסתובב ולחוג סביב הזנב... **תרגע!!! תעצור!!! תעצום עיניים ותפגוש את עצמך לראשונה!!!!**

תבין: פעם יהודי היה צריך לשוב לה'!!! אבל היום הרבה הרבה לפני שאנחנו צריכים לשוב לה'... אנחנו צריכים קודם **לשוב לעצמנו!!!** להפסיק לקפץ ולרעוד כל הזמן... להפסיק לחיות על קוצים ולחפש את האושר סחור סחור... דיי... הדגים שבים... מספיק רעדתם כל בין הזמנים... עכשיו הגיע הזמן שתרגעו... תנוחו... אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חייו!!!! דיי... אני כבר לא רוצה לרעוד ולנוע כל הזמן מקו נייעס לצינתוק... אני רוצה להתמקם במקום אחד ויחיד! שבתי בבית ה'--- כל ימי חייו!!!! בימים אלו אנחנו קודם צריך לערוך היכרות עם עצמנו... שלום לך אני... מי אני... מה השם שלי?? מי זו האישיית שלי?? בימים אלו צריך לאט לאט לקלף את כל השכבות... **לזהות דבר ראשון מי לא אני!!!!** כן... אני מושפע מכל כך הרבה מושגים זרים שאני צמוד אליהם... לפעמים אני קץ בעצמי... אני נגעל מצורת החשיבה התכנית והפרשנית והלא נקיה שלי... **אבל לא!!! אני פתאום מגלה שזה לא אני!!!** כי אני בעצמי... אני לדודי!!! אני כמות שאני... אם תבודד את האני שלי... כל כולו אני לדודי!!!!

בשביל זה יש לנו את אלול... לעשות בדיקה ביולוגית שקטה!!! לקחת את המקרסקופ על עצמנו! לבודד ולזהות את התא הפנימי, הטהור והנקי ששמו אני!!! אני כמות שאני!!! ואז להגיש אותו באהבה לדודי... ולומר לו: אני--- לדודי!!! אבא שבשמים... כל המושגים וכל השטויות שיש לי בראש... כל הנייעס והפוליטיקה והחשיפה לרחוב... זה לא אני האמיתי!!! ואתה הרי יודע את זה... אני בשה"כ הושפעת מהחברה... אבל כעת אני מקבל על עצמי בחודש אלול הזה להיות אני לדודי!!! אני רוצה להתייחד ולהתאחד איתך יתברך!!! לפגוש אותך... לשוחח איתך... לשפוך שיחי לפניך... ולטעום ולראות כי טוב ה'... אחת שאלתי!!!! שבתי בבית ה' כל ימי חי...

תשובה... - ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק

בנושא התשובה...

ותפילה... ניתן לקנות ספר אהבתי, העוסק בנייני

התפילה, יצירת קשר, ופתיחות רגשית מול אבינו

שבשמים.

ניתן להשיג במוקדי המכירה הרגילים

כאן ההזדמנות להודות מקרב לב, לכל המפיצים והמשפחות שהתנדבו במכירת הספרים במסירות וללא ליאות... ישלם ה'

פעלם ותהי משכורתם שלימה מעם ה'...

להלן שני מוקדי מכירה חדשים בט"ד:

ירושלים - **בגעת שאול**, פלא: 0548491554

צפת - **עיר עתיקה** יעקובוביץ - 0548449816

הפתגם השבועי:

מה בין אקמול ל---אקמולי???

להתרגש ולהרגיש אונות בתפילה זה משהו

"טעים"!!

אם הצלחת להתרגש בתפילה... זכית... **היה לך טעים...**

אבל אם לא התרגשת... אז **לא היה לך טעים...**

אבל סו"ס התפללת!!!! והתפילה משפיעה מזון וחיות לכל

העולמות **בין אם זה טעים ובין אם זה לא טעים...**

יש אקמול!!! ו--יש אקמולי! תנחש מה ההבדל

בניהם?? **אקמול** זה כדור הרגעה לכאבי ראש!!!

ואקמולי זה כדור הרגעה לכאבי ראש... ו... **וגם טעים...**

אם התפללת והרגשת התעלות עצומה... **זה אקמולי!!!**

אבל לא הצלחת להרגיש שום הרגשה מיוחדת... אז נכון...

זה לא אקמולי!!! **אבל זה אקמול!!!** זה **אותה** השפעה...

זה **אותה** פעולה... כל ההבדל שזה רק פחות טעים...

ואתה יודע מה?? אני אגלה לך סוד כמס:

לפעמים דווקא ההשפעה של אקמולי יותר חלשה

מאקמול! ולמה?? כי סוף סוף אקמולי מיועד עבור ילדים

שמוכנים לקחת רק אם זה טעים... לכן ההשפעה שלו

מותאמת לילדים ויש בו 150 מ"ל חומר פעיל!!! ואילו

אקמול מיועד עבור אנשים כבר מבוגרים שמבינים שזה

משפיע גם אם זה לא טעים... וממילא ההשפעה שלו

מותאמת למבוגרים כ-500 מ"ל חומר פעיל... הקב"ה

לפעמים מזמין תפילה **פחות טעימה...** כי סו"ס אתה כבר

מבוגר... ואתה מבין עניין... ואתה יודע שיש דברים

שפועלים גם הם לא טעימים כאן ועכשיו!!! יש

השפעות מסוימות שהם יכולות לפעול גם בלי התחושה

של החיך שלך... ולכן אדרבה!!! לפעמים דווקא התפילה

היבשה... דווקא התפילה שהיא כמו כדור... שאתה מכניס

אותו לפה **רק בגלל שאתה מאמין** בכח ההשפעה שלו!!!

דווקא התפילה הזו שאתה צריך להיאבק ולהילחם על

הכוונה שלה וזה מגיע נטו ממקום של אני מאמין באמונה

שלימה שהתפילה שלי כעת פועלת מזון לכל העולמות גם

אם אני לא מרגיש את זה... יתכן שדווקא התפילה הזו היא

התפילה היותר חזקה ויותר פועלת **זה תפילה של**

אקמול!!! לא של אקמולי!!!

זה תפילה של בן גדול ובוגר של הקב"ה... שמבין עניין...

שעושה מה שצריך כי צריך... ולא רק כשזה טעים לו...

את המסר הזה צריך לקחת לתשומת הלב בחודש אלול!

אנו צריכים לדעת שאלול זה חודש הרחמים והסליחות

והתפילות מתקבלות ורצויות בשמים... האם אתה תרגיש

את זה חזק חזק?? האם זה יהיה טעים?? לא בטוח!!!

מה שכן בטוח... שבין אם האקמולי יהיה טעים ובין אם האקמול לא יהיה טעים... התפילה תמיד פועלת!!! הכל תלוי באמונה שלנו בכח התפילה... בהצלחה...

למה אני לא אוהב את השבוע הראשון של אלול??

אני חויתי בישיבה שנים עשר חדשי אלול!!!! נא לא לזלזל!!! ותמיד כל שנה מחדש... השבוע הראשון של אלול היה שבוע קשה... אף פעם לא אהבתי את ההתחלה של אלול... עד היום יש לי קצת משקעים מהשבוע הזה... תמיד כשהייתי מגיע לישיבה בתחילת אלול הייתי מרגיש מין אוירה של... של... של לא יודע מה... אוירה קשה כזו... משהו לא נוח...

אף פעם לא הבנתי למה?? למה אני ככה מרגיש?? אז בהתחלה חשתי שזה משקעים מהעבר... אז כשהגעתי פעם ראשונה לישיבה בא' באלול לשיעור א'... אולי... עד שבשלב מסוים הגעתי למסקנה כמו כולם ש... שזה לא פחות ולא יותר בגלל הפלצות של אלול...!! זו היא הסיבה!!! הנה... מצאתי את האשם!! האוירה המפחידה של אימת הדין...

זהו!!! מאותו יום החלטתי שזהו!! כנראה שאימת הדין זה לא העבידה של הדור שלנו... זה רק מכניס אותנו לדיכאון... די... צריך להפסיק עם הפלצות הזו... די עם אימת הדין... די... זה עושה לי רע... רק בשמחה... בריקודים ושיירים... ככה בניתי לעצמי בניינים שלמים... **אבל!!! ארך לי כמה שנים לקלוט ש... שטויות!!** הלוואי... הלוואי וזו הייתה הסיבה... הלוואי וההרגשה של אימת הדין הייתה כ"כ חזקה אצלנו שהיא הייתה עד כדי כך משפיעה לנו על המצב רוח... אז זהו שלא!!! זה ממש לא הנקודה...

ואז אלול אחד נפל לי האסימון וקלטתי משהו מאוד מאוד פשוט:

הסיבה לתחושה הקשה של תחילת אלול היא פשוטה מאוד מאוד:

תחשוב... בבת אחת נחתו לישיבה 50/100/200 בחורים חדשים... (ואני לא רוצה אפילו לדמיין על כמות יותר גדולה של בחורים חדשים... ויש גם יותר... כידוע לידע ח"ן...) אתה יודע מה קורה ברגע שכ"כ הרבה בחורים חדשים נוחתים בבת אחת לישיבה?? זה יוצר בבת אחת תחושת זרות וניכור!! אתה בבת אחת מרגיש פחות בבית... פתאום כל אחד צריך להתמקם איכשהו... כל אחד צריך לעשות מרפקים ולהילחם על הד' אמות הפרטיות שלו שהוא לא יעלם... בקיצור: כמו שאומר הרמ"א בסי' א' בשו"ע כי אין ישיבת האדם ותנועתו ועסקיו... **ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו** והוא עם אנשי ביתו וקרוביו... כדבורו והרחבת פיו כש... כשיש לפניו 100 בחורים חדשים ומפחדים וחוששים ובוחנים מול העיניים...

לענ"ד זו הסיבה העיקרית ואולי אפילו היחידה למה בחורי הישיבות עכ"פ הליטאים מסוייטים מיוחדש אלול!!! זה ממש ממש לא קשור לאימת הדין... זה בסך הכל תופעת לוואי חברתית... **ולמה אני כותב**

את כל זה?? משהי סיבות:

הסיבה הראשונה היא: תפסיק להאשים את אימת הדין!!! היא לא קשורה לנושא!! אל תפיל עליה בעיות שלא קשורות אליה... אימת הדין לא קשורה בכלל לתחושת ניכור שעוברת עליך בחודש אלול... הניכור הזה שייך לבעיה חברתית שצריך לטפל בה לגופו של עניין...

אז דבר ראשון: אל תסתכסך עם אימת הדין הנדרשת בחודש אלול!! כי אנחנו זקוקים לה... כן... צריך אימת הדין... ושאלך לא יבלבל את המוח... אנחנו צריכים הרבה ישועה... ואם יום הדין מתקרב והכל תלוי ביום הזה... יש לך בהחלט מה להפסיד וצריך לקחת את העניינים ברצינות... לא בעצבות אבל ברצינות... אין שום קשר בין רצינות לדכאון... רצינות זה בדיק כמו שאם שמת לב... בדירות למכירה כתוב לפעמים "לרציניים בלבד..." מה מתכוון אותו מתווך כשהוא כותב לרציניים בלבד?? הכוונה היא למדוכאים בלבד?? אלא מאי?? למי שמוכן ללכת על העניין ברצינות... אז זהו!!! זה הרצינות הנדרשת באלול...

זה דבר ראשון... אל תפיל על אימת הדין תיקים מיותרים שלא קשורים אליה...

אבל הדבר השני הוא יותר חשוב ונחוצ לימים אלול: כפי שסיכמנו הסיבה שאתה מרגיש חוסר נוחות

באלול זה בגלל הניכור ותחושת הזרות שיש בישיבה... אם ככה: תקח את החוסר נוחות הזו שאתה

מרגיש כעת... **ותכפיל אותה פי עשרו!!!** ותחשוב שזו היא התחושה שמרגיש כעת בחור משיעור א'!! אל

תשכח שסו"ס אתה כבר מוברג פה טוב... כולם מכירים אותך ורק טיפה צפוף לך בחדר אוכל ואתה לא

מרגיש לגמרי טבעי... אבל אותו בחור צעיר שרק עכשיו הגיע לישיבה... **הוא לא מכיר שום דבר!!! שום**

דבר!!! שום דבר!!! ולא רק שהוא לא מכיר... אלא אין לך מושג איך הוא מדמיין אותך... אתה מצטייר

אצלו כמפלצת מפחידה... אמרו לו והזהירו אותו באלף אזהרות (ויש בעד מה) שהבחורים המבוגרים

האלו לא אוהבים שהצעירים מתקרבים אליהם... והזהירו אותו לקחת מרחק ממך כי אתה כזה קדוש

ומפולג ופרוש... הוא הולך לידך רק קצה האצבעות ולא מעזי לחייך לידך כדי שלא להעלות את חמתו

של המלך... אז קח בחשבון שתחושת הזרות והניכור שיש לך בשבוע שבועיים הראשונים של אלול...

הרי לגבי הבחור הצעיר שמסתכל עליך כעת זה ממש על סף משבר... **אי לכך ובהתאם לזאת... אז להוי**

ידוע לך שיש שני ראשי תיבות לחודש אלול... את הראשון כולנו מכירים: **"אני לדודי ודודי לי."** את

השני אנחנו כבר פחות מכירים: **"איש לרעהו ומתנות לאבינוים..."** כן!! בחודש אלול צריך להתחזק

בקרבת אלוקים ע"ש אני לדודי ודודי לי... אבל יש עוד משהו!! צריך גם להתחזק באיש לרעהו ו... **ו...**

ובמתנות לאבינוים... וכעת האביון שנוזק לך זה לא קופת העיר ולא הדוכן של לב לאחים בבית

הקברות בער"ה... **אלא אותו בחור צעיר משיעור א'!!!** כן!! הוא אביון!!! קי"ל במסכת פאה, שבעה"ב

שעובר ממקום למקום... כיון שכעת הוא נמצא במקום זה... הרי מותר לו לטיול לקט שכחה ופאה... כי

אדם שמגיע למקום חדש... גם אם הוא היה עשיר במקומו הקודם!! גם אם עד לפני חודש הוא היה

שיעור ג' וישב בכבודו של עולם... הרי כעת!! כאן!! במקום זה!! הוא אביון... הוא שיעור א' נבחר ומבולבל

ומפחד... וחודש אלול הוא הזמן למתנות לאבינוים... לאבינוים מהסוג הזה... אין לך מושג מה החיך

שלך יכול לחולל בלבו של בחור צעיר!!! אתה יכול לעשות לו מצב רוח לכל היום!!! בעצם... למה שאני

אנסה לשכנע אותך... אם יש לך טיפה זכרון... תנסה להזכר מה היו התחושות שלך- אתה בעצמך!!

בימים הראשונים של אלול... ומה דעך סני לחברך לא תעביד ומכלל לאו אתה שומע הן... כן... זה

המציג הכי זול... זו צדקה עם הכי פחות אצאות... לחייך!!! להגיד מילה טובה!! זה נטו זכויות!! זה לא

לוקח זמן... לא לוקח אנרגיות... והמלכין שניים לחבירו יותר ממשקל חלב... אוי... אנשים מבחוץ לא

מבינים את הגמי הזו... לך תסביר להם מה זה חלב בישיבה!!! כמה מריבות יש על חלב בישיבה... אז

זהו!!! שהחיך שלך לבחור שווה יותר משקית חלב שלימה!!! סגורה!! אתה מאמין?? תחשוב שחיך שלך לבחור שווה כמו הזהב הלבן של הישיבה... אל תשכח... אנחנו זקוקים לזכויות ביום הדין...

תשובה ותפילה וצדקה-

דניאל עזרא ונחמיה...

מתוך כ"ד כתבי הקודש יש לנו שלושה ספרים שהם תמיד הולכים ביחד!!! **דניאל!!! עזרא!!! ונחמיה!!!** הספרים האלו הם כמו חוט המשולש שלא ינתק... תמיד שלושת הספרים האלו הולכים ביחד... ראת משהו שלומד ספר עזרא בלבד?? קניית פעם כרך בודד של דניאל?? האם עיינת פעם בספר נחמיה...?? **אינן! אין כזה דבר!** תמיד זה הולך ביחד דניאל עזרא ונחמיה... וצריך להבין: מה הרעיון של החוט המשולש הזה???

מי שקצת עיין בספרים אלו... רואה שיש שם מגמה ברורה של... של מה??

לא פחות ולא יותר של-- תשובה!!! תפילה!!! וצדקה!!!

דניאל- תפילה! עזרא- תשובה... ונחמיה- צדקה!!!

דניאל... כל ספר דניאל נסוב סביב תפילה!!! דניאל נקרא איש חמודות... **למה???** על זה שהוא מתפלל!!! **ועוד אני מדבר בתפילה... והאיש גבראל אשר ראיתי... זועזע אלו... ויבן וידבר עמי ויאמר דניאל, בתחילת תחנונך יצא דבר ואני באתי להגיד כי חמודות אתה!!!** כתוב כאן שהמלאך גבראל בא לבשר לדניאל שהוא חמודות!!! למה?? כי הוא מתפלל!!! זה הנושא של ספר דניאל!!! להיות חמוד... במה? **בתפילה!** את דניאל זורקים לגוב האריות... תנחש למה?? כי תפסו אותו מתפלל!!! דניאל עמוד התפילה!!! עד כאן דניאל...

כעת נעבור לעזרא... אתה מוזמן לפרץ על ספר עזרא... מה כל העניין של עזרא?? **תשובה!!!** דבר ראשון: טכנית! עזרא הוא זה שמשיב את עם ישראל מבבל לארץ ישראל... הוא מחזיר את הבנים האובדים לבית הטבעי שלהם... לארץ ישראל ולירושלים... ואז!! לאחר שעם ישראל שבים גאוגרפית לארץ ישראל... אז עזרא מתחיל בשלב ב'!! בתשובה פנימית... והוא מקבץ את כל ישראל לצום ותענית על מעל הגולה... הם חוזרים בתשובה ובמעמד הזה הם הורגים את יצרא דעבודה זרה... ואז הם כורתים אמנה... חותמים ובאים בברית לעזוב את החטא ולשוב אל ה' בכל ליבם... אז עזרא זה תשובה!!! ואילו דניאל זה תפילה!!! ונחמיה?? מה זה נחמיה?? נחמיה כל כולו צדקה!! צדקה ומשפט!!!

אתה מוזמן לקרא ספר נחמיה... נחמיה עסוק מבוקר עד ערב בצרכי ציבור ובתיקון הכלל... הוא נלחם בעשירים שנושים ומלחיצים את העניים והוא דואג לפרנסה של כל החלשים... אבל לא רק!!! נחמיה לא רק עושה צדקה אלא גם משפט!!! אגב: כאן המקום לשבר את האוזן... שהצדקה שעליה מדברים בייחס ל"תשובה ותפילה וצדקה..." זה לאו דווקא צדקה לעניים או לתלמוד תורה... הצדקה שעליה מדברים זה **המעשה בשטח!!!** כלומר: התשובה היא בלב... והתפילה היא בפה... ואילו

צדקה זה ביטוי לתיקון המעשה בפועל... וזה ספר נחמיה!!! כל ספר נחמיה מתחילתו ועד סופו מתעסק בפרקטיקה מעשית של תיקון הכלל... זה מתחיל מבניית החומה ותיקון פרצותיה מפני האויב... זה ממשיך במאבקים שנחמיה מנהל מול עוולות... הוא מעניש אנשי רשע ומזיז אותם לצד ומוריד אותם מתפקידם... דופק על קדקודים של העשירים ומכריח אותם לתת צדקה לעניים... בקיצור: נחמיה כל כולו צדקה ומשפט!! כל כולו תשובה **במעשה!!!** לתקן את המעוות בחלק המעשי והפרקטי!!! כן... שלושת הספרים האלו צריכים להיות נר לרגלנו בימי חודש אלול... חוט המשולש אשר לא במהרה ינתק...

תשובה ותפילה וצדקה---- דניאל עזרא ונחמיה!!!

דניאל עזרא ונחמיה הם מדגם לדורות אין שבים לה'!!!! אין חוזרים!!!

תן ניחוש: מי הייתה תנועת התשובה הראשונה?? פשוט מאוד: כשעם ישראל חזרו מהגולה לאחר שבעים שנות גלות בית ראשון... ואז כשהם שבו לקראת בנין בית שני... אז התחילה תנועת התשובה הראשונה שהיא משמשת לנו כסמל ודוגמא עד היום!!! ירמיהו הנביא עוד לפני שיצאו הגלות... כבר אז הוא מתנבא ומתאר את השיבה של עם ישראל לאביהם שבשמים... **קול על עפים ולמע, ככי תחזוני בני ישראל כי הלעו את דרכם, שכחו את ה' אלוהיהם, ממשיך הנביא ואומר: שובו בנים שובבים ארפא משוכותיכם, הלעו אתהו כר כי אתה ה' אלוהינו, ולכבה כבשלתו ותכסיו כלמתנו...** (מהפסוקים האלו רבינו יונה מוציא חלק מעיקרי התשובה) כבר אז!!! עוד לפני הגלות... אי שם בתחילת ספר ירמיהו... כבר אז ירמיהו צופה שעם ישראל עתידים לשוב... ומי הם המנהיגים ומתווה דרך התשובה הזו?? **דניאל- תפילה!! עזרא- תשובה!!! ונחמיה- צדקה!!!**

אז דבר ראשון מתחילים עם דניאל!!!! דניאל הוא הספר הראשון!! עוד לפני עזרא!! למה?? כי דניאל זה תפילה!!!! מתחילים עם תפילה!!!!

קודם יש ימי הרחמים והרצון... ורק אח"כ מגיעים עשרת ימי תשובה... קודם תהיה דניאל איש **חמודות!!!** קודם **תהיה חמוד!** אבא שבשמים מעוניין בקשר איתך... כשאתה פונה אל אבא שבשמים ומדבר איתו ומשוחח איתו... **אתה פשוט חמוד!!!** ה' מחכה לרגעים החמודים האלו... אז קדימה... דבר ראשון: תהיה חמוד!!! תתחיל את אלול עם קשר לה'... תתחיל לדבר עם ה'... ותזכור שאתה חמוד כשאתה מדבר איתו יתב'... הקב"ה מתענג על החיננות שלך... כי מידי דברו בך המו מעיו עליך...

זה השלב של הראשון של תשובה!! להיות דניאל איש חמודות!!! הלאה...

רק אחרי התפילה של דניאל... אז ורק אז מגיע שלב ב' והקב"ה מבשר לדניאל: שתפילתו התקבלה... ואז משהו פתאום מתחיל לזוז... פתאום כורש מתעורר ושולח את עזרא... **וכעת עזרא הסופר נכנס לתמונה!!!** עזרא זה כבר בדק הבית... **זה תשובה!!!**

שובו בנים שובבים... שובו הבייתה... ובאמת עם ישראל שבים יחד עם עזרא ומגיעים לירושלים... ואז עזרא עובר לתשובה היותר פנימית... עזרא קורא לכל עם ישראל ומתחילים לעשות חשבון נפש נוקב... מה קרה השנה... **למה לא ירדו "גשמים"??** לא!! שלא תבין... בחלון אמנם ירדו גשמים... אמנם השנה האחרונה דווקא הייתה מבורכת בגשמים... **אבל מה עם הבית הפרטי שלנו???** יש כל מיני "גשמי ברכה" שאנחנו מחכים להם בכליון עיניים שירדו ויפיעו... כל אחד והעצירת גשמים שלו... אצל אחד זה שידוכים... ואצל השני זה פרנסה... ואצל השלישי זה נחת מהילדים... ואצל הרביעי זה הילדים בעצמם... בקיצור: כל אחד והעצירת גשמי שפע שלו...

נו... מה עושים כשיש עצירת גשמים?? אתה רוצה לדעת מה עושים?? תפתח עזרא (פרק ט') ותראה מה עושים... **ויקבצו כל אנשי יהודה... מרעוזים על הדבר ומהלשמים!!!** כן... **רועדים!!!**

ממה אתם רועדים?? מה פירוש ממה... יש לנו משאלות לב... יש לנו צרכים... והשיבר הרי הוא בידיים של הקב"ה... ואם השיבר נסגר זה מרעיד אותנו... אנחנו רוצים מאוד מאוד שהשיבר הזה יחזור ויפתח... **ואנחנו מבינים ומפנימים שכאן!!! המקום לפתוח את השיבר זה רק ב"תשובה"!!!!** אם אנחנו נשוב בתשובה... יחזרו ויפתחו שערי הישועה...

מה הפלא שיזכרהתפלה עזרא ובהתחלתו בוכה ומתפלל לפני בית האלוהים, נקבצו אליו מלשאל קהל רב מאוד אנשים ונשים וילדים כי בכו העם הרבה בכה, זה נשמע שהם היו צדיקים נורא גדולים... איך אנשים ונשים וילדים מסוגלים ככה לעמוד ולבכות בדמעות שלישי?? **אבל לא!!!** תתפלא לשמוע... הם לא היו צדיקים במיוחד... (אל תשכח שמדובר באנשים שעדיין נשואים לנשים נכריות... וגם בית המקדש עדיין לא נבנה... כך שאין פה מה לדמיון איזה מחזה ששיין לציורים... מדובר ביהודים שבורי לב סחופים ודווים... שעזרא אוסף אותם לכיכר השבת או משהו בסגנון לזעקת תפילה ותשובה... והאנשים האלו עומדים... הם נשותיהם וילדיהם הקטנים... והם בוכים בכי תמרוים--)) איך?? איך הם מצליחים להגיע לכזו התעוררות??

מה התשובה?? פשוט מאוד!!!! **הם בסה"כ הפנימו שכאן!!!!** **כאן המקום לפעול ישועות!!!** כל אחד מאיתנו יודע טוב מאוד לבכות ולעורר רחמים מול משרדי ממשלה או הגופים השונים שהוא יודע שהמחיה שלו תלויה בהם... אז זהו!!! שכאן עם ישראל בסך הכל הפנימו שהחזרה בתשובה היא הגוף ה"ממשלתי" שדרכו פועלים ישועות!!!! אין פה שום מדרגה!!! **זה בסה"כ הפנמה!!! זה מה שנדרש מאיתנו בימים אלו...**

להצליח למקד ולהפגיש את החסר ואת המצוקה מול הפתרון הנכון!!!

אם אנחנו רק נפנים ונקלוט היטב שכל הבעיות והצרות והקשיים והמצוקות וההפרעות והיסורים והמכאובים... אם רק נבין שכל זה מגיע מהחטאים שלנו!!! **והכל תלוי בתשובה!!!** אם רק נקלוט את זה אין אחד שלא ישוב בתשובה שלימה מעומק לב...

תשובה יכולה להיות משהו מאוד מקצועי... פרקטי... טכני... ואם אנחנו מדברים על בחור ישיבה נקי שאין לו פלאפון וב"ה אין לו גישה לאינטרנט אז אני בתור בחור הייתי קונה בחודש אלול **שעון מעורר חדש!!!** כן... במשך השנה התרגלתי לצלצול של השעון... ובשלב מסוים זה הגיע לידי ביטוי בשעת הקימה שלי... אז הנה... הגיע הזמן לשנות צלצול... אולי בזכות זה אני אתעורר בבוקר (היום) כשיש לי פלאפון. מספיק לי להחליף מנגינה) ויש כאלו שהתשובה שלהם בחודש אלול זה לקבל החלטה אחת ולתמיד מי הרב שלנו... איזה תלמיד חכם שאנחנו הכי מתחברים לסגנון שלו... אנחנו מחליטים כעת שהנה!! זה הרב שלנו... לכה"פ לשנה הקרובה...

האם חלמת שהנשא הזה הוא בכלל קשור לתשובה???

בקיצור: זה הבעיה שלנו!!! שכשאנחנו מדמיינים את המושג תשובה!!! אוטומטית זה מצטייר לנו ברקע של המצלמות הישנות של פעם... בצבע שחור לבן... **אצלנו תשובה זה משהו כבד כזה!!!** נזיפה כזו... ש... די... תפסיק כבר עם העבירות האלו... ותתחיל להתנדנד כל היום כמו הצדיקים... **אז זהו שלא!!! תשובה זה לקחת את העניינים לידים... ולעשות שינויים מבורכים... ולתרגם אותם לפרקטיקה הכי ריאלית... אין כזה דבר לקבל על עצמי להפסיק להיות מחובר לקווי נייעס... לפני שאני דואג באותו מעמד למקור מידע נקי אחר... אין כזה דבר להחליט להפסיק לדבר לשון הרע בלי לדאוג לנושאי שיחה מרתקים אחרים... **זה לעשות חצי עבודה!!!** שאין לה שום סיכוי להחזיק מעמד... וממילא הדברים האלו הם חלק בלתי נפרד מהתשובה... ותכל'ס... נחזור לעניינינו... **תעיין בספר נחמיה!!!** תראה מה שהוא עשה ופעל באופן פרקטי... הנה לך תשובה במעשה!!! הנה לך תשובה בפועל...**

לסיכום: תשובה תפילה וצדקה--- דניאל עזרא ונחמיה!!!

קודם תהיה חמוד!! הקב"ה מחכה לשיחה איתך... תתחיל ליצור קשר... אח"כ... אחרי שנוצר קשר חיובי ביך לבין הקב"ה... כעת הגיע הזמן לשוב תשובה!!! לשוב לה'... עזרא הסופר תיקן קריאת התורה... הוא הפגיש את עם ישראל עם ציווי התורה... ותבע מהם לשוב לה'... ואז מגיע השלב הפרקטי והמעשי... לבצע שינויים בפועל... וזה כבר נחמיה... אם בחודש הקצר הזה נצליח לדבוק בשלושת חלקי תשובה אלו... יתן ה' ויגזור עלינו גזירות טובות מלפניו... ונזכה לכתובה וחתומה טובה... ונכתב כולנו בספרם של צדיקים גמורים.

מול התמיכה הטכנית של נטפרי... היית מאמין??? (ולו יצויר שהזמן היחיד שהם היו עונים לך בטלפון זה רק במוצאי שבת של סליחות בשעה 12.30... פשוט וברור שהשיחה שלך מול התמיכה תכנית תהיה הרבה יעילה... מהבמוצאי מנוחה קדמנון תחילה שלך בבית הכנסת...) ומה תגיד על אברך אחד שאני מכיר אותו אישית... ששנה שעברה באלול התשובה שלו התבטאה בזה שהוא כינס מטבחון והחליט להתקשר להיות מנוי באחד מהעיתונים החרדים היומיים... ולמה?? כי הוא קלט שיש שיש לו צורך אמיתי לדעת מה קורה בעולם... ומהסיבה הזו הוא לא מצליח להתנתק מקווי הנייעס ומשאר חשיפות קלוקלות... אז הוא קלט שהתשובה שלו באלול הזה... זה דווקא להירשם ולהיות מנוי לעיתון חרדי יומי!!! ובזכות זה הוא כבר שנה שלימה לא מקשיב לכל מיני תכנים קלוקלים... נו... היית מאמין שכן אדם שבחודש אלול החליט להיות מנוי לעיתון... היית מאמין שדווקא הפעולה הכ"כ חומרנית הזו היא יכולה להתפרש כתשובה הכי אידיאלית?? **אז זהו שכן!!!** תשובה זה לא רק לעשות פרצוף כזה מאוכזב ולהגיד שאוי אוי... זה לא בסדר ומה יהיה פה... נו נו נו...

תשובה זה גם יכול להיות משהו פרקטי!!! לזהות את נקודת החולשה... להבין איפה טמונה המצוקה שגורמת לנו לירידה הנוכחית ברוחניות ולמצא לה תחליף מבוקר!! **זה ההתשובה הכי מעולה!!!** כמו שלכל שאלה יש את התשובה שלה ככה לכל עבירה יש את החזרה בתשובה שלה... אני מכיר אחד שבחודש אלול חזר בתשובה... אתה יודע איך?? הוא לקח את הכרטיס אשראי שלו ופשוט גזר אותו והשליך אותו לפח!! זהו!! אין יותר שימוש באשראי!! האם העלית על דעתך שמעשה כזה יכול להתפרש כתשובה... כן... פשוט במקרה הזה מדובר היה באחד שלא היה לו גבולות בענייני כספים... וכשהיה לו אשראי הוא השתולל איתו וזה גרר אותו לכל מיני בעיות... אז הנה! התשובה שלו הייתה לעשות סוף לאשראי!!! ועזוב... אני לא מדבר על זה ששובר אייפון... זה כבר פשוט... זה כבר דבר שכולם מבינים שזה תשובה... אני הפעם דווקא מתמקד בדוגמאות הפחות מוכרות... ומה תגיד על אלו שהתשובה האידיאלית בשבילם זה לעבור על האנשי קשר ולהכניס כמה עשרות אנשים לרשימת דחיה!! כן... לא יזיק לעשות איזה סינון בחברים הפחות רצויים שמביאים אותך לכל מיני מחזות אפלים... ובנינו... הפעולה הפשוטה הזו הרבה פעמים שווה יותר מאלף תוכחות... (אגב: מומלץ גם למחוק לגמרי מהאנשי קשר...) **ואני מכיר אחד שהלך באלול** לעשות "בדיקת טובה..." אולי הוא צריך ריטלין... כי אם הוא צריך לקחת ריטלין!! אז זה התשובה שלו!! ומה תגיד עלי... אני- עבדך הנאמן... שבשנה האחרונה... בעיצומם של עשרת ימי תשובה הלחוצים הלכתי לטיפול רגשי... למה?? נטו משיקול של תשובה!!! פשוט הגעתי למסקנה שרצון ה' שאני צריך להתעסק בנושא מסוים!!! שעד כה ברחתי ממנו כי היה לי חסימה רגשית שלא הייתי מסוגל לגשת לנושא הזה... והיות ובעשיית הגעתי למסקנה שאין לי רשות להתחמק מזה!!! אז הבנתי שלא מספיק כעת לדפוק על הלב ולומר אוי אוי... חטאתי... אלא תפסתי את הרגלים בעשיית והלכתי למישהו שיעשה לי סדר בראש בנושא הזה... **היית מאמין שזה גם בכלל תשובה??**

בקיצור: תשובה זה לא משהו כזה חדגוני כמו שאתה חושב!!!!

לא צריך פה עומק לב... מספיק להבין עניין... להבין שהחיים שלי תלויים בזה... זה הכל...

ואח"כ מגיע השלב השלישי... השלב של נחמיה... תפתח נחמיה ותראה את רוח הדברים... נחמיה מזיז קירות!!! נחמיה עושה סדר ומשדר מערכות!!! נחמיה הוא מדגם של תשובה באופן מעשי ופרקטי!!!

כל אחד מאיתנו בבית שלו ובממלכה הפרטית שלו יכול לנהוג כנחמיה בשעתו... להסיק מסקנות... להציב תכניות ולהחליט על דברים שטעונים שינוי... וקדימה... להתחיל להזיז עניינים!!! לא רק לדבר כל הזמן שלא בסדר... ומשהו פה צריך לשנות!!! אלא לדפוק על השולחן ולהכריז שהנה!!! הנה יום הדין... וכעת אנחנו מבצעים שינויים... כאן ועכשיו...

יש פה נקודה טכנית שצריך לשים לב אליה: הרבה פעמים מרוב שמדברים על תשובה... ומרוב שעושים ממנה עסק... בשטח אנחנו לא כ"כ מצליחים לקשר ולתרגם את התשובה לשפת המעשה והפרקטיקה... ובשביל זה עצה טובה קמ"ל!!! (אל תקח קשה... זה בסה"כ רעיון שלי...) מומלץ לתפוס איזה נקודה מעשית ופרקטית בתשובה... אני אתן לך דוגמא מה אני עושה... (אל תתפס על הדוגמא...) אני בחודש אלול... יום אחד אני מגיע הבייתה בדמטיות... ואני מופיע עם קרטון כזה של ירקות!!! **מה יש??**

צריכים לחזור בתשובה... והיות ובמשך השנה הצטברו אצלנו בבית כל מיני חפצים ופריטים שלא שייכים לנו... וצריך להחזיר אותם "למען נחלל מעושק ידינו..." (אל תשכח שהמושג עושק זה ממש זה... זה כל חפץ שלא שייך לי שנמצא אצלי בבית...) ולכן אני מניח פה את הקרטון על הספה!!! וקדימה... כעת מתחילה מלאכת האיסוף... ולאט לאט... במשך הימים הבאים הקרטון מתמלא בכל מיני ספרים וצעפים ועטים ואונקי ואלע געשעפט... כל מיני פריטים שהשאלנו ולקחנו במשך השנה ו... והנה יום הדין... הגיע הזמן להחזיר אותם... **ככה אני עושה מידי שנה בחודש אלול!!!** ותכל'ס מה אני בא להגיד?? אין לך מושג אין הקרטון הזה מכניס אותי לאוירה של אלול!!! יש לקרטון הזה משמעות הרבה מעבר למה שהוא משמש!!! הקרטון המעשי והטכני הזה פשוט מכניס את הבית לאוירה של... של הנה... הנה יום הדין... וקדימה... זה משהו מעשי שהנה... עושים אותו... **אז כמובן... אל תתפס על הדוגמא הזו...** אבל בהחלט מומלץ לתרגם את התשובה למשהו פרקטי... שזה יגיע לידי ביטוי טכני... שהתשובה לא תשאר רק בידוי של החיי אדם וברקע של המחזור הלבן של הימים הנוראים... **לא!!! צריך לדעת שתשובה עכ"פ בין היית... היא גם משהו פרקטי!!!** לסגור כל מיני פינות לא ברורות... והרבה פעמים זה מגיע לידי ביטוי מעשי וטכני... שמתבטא בכמה טלפונים... ואולי איזה העברה בחשבון... כן... יש הרבה אנשים שמרוב שהתשובה היא משהו קדוש אצלם... הם לא מצליחים לקשר בין תשובה לבין מחיקת קבצים או... או... חסימה יותר מבוקרת ברשת... כן... יתכן שחלק מהתשובה שלך צריכה להיעשות דווקא

השניצלים לא יחולקו עד שתשירו "מנוחה ושמחה" ו"קה ריבון"...

השבת הזו היה לנו שלחן שבת מעניין!! פתאום אבא ואמא נהיו יקים... אבל מזמזמה יקים... אמא עשתה תכניה מדוקדקת לפי שעון מה הסדר של הסעודה... אמא הכינה שניצלים כאלו קטנים חמודים... ועשתה לאבא רשימה!! שניצל אחד... ואז מתחילים לשיר "כל מקדש שביעי"...

אכלתם??? גמרתם את השניצל השני? קדימה... מתחילים לשיר "מנוחה ושמחה..." (בניגון הארון של ויוניץ... לא בניגון המהיר של קרליבך...) גמרתם "מנוחה ושמחה"? עכשיו תקבלו עוד שניצל... ושוב: רק אחד!!! עכשיו מי שרוצה עוד שניצל רביעי... אין בעיה... אבל רק אחרי קה ריבון... כן... הפעם השניצלים מאוד קטנים... ולכן יש סיכוי שכולם ירצו עוד שניצל... אז אין בעיה... לבריאות... כמה שאתם רוצים... אבל!!! **בין שניצל לשניצל אני מזמינה עוד שיר**... בלי שיר אני לא נותנת את השניצל הבא... **אה... מה אתם אומרים על המשפחה שלנו???**

תן יניחוש מה סתחבא סאחורי תכניית השניצלים הזו??? אז אני אגלה לך סוד... זה בסדר... תרגע... אמא שלנו אף פעם לא עשתה חשבונות כאלו של שניצלים ושירים... (גם יקים לא עושים כאלו חשבונות... עד כמה שידוע לי) **רק מה קרה???** הסיפור מתחיל ככה: אנחנו כהנים ושייכים למשמרת ידיעה... והשבוע חל המשמרה שלנו לעלות לירושלים!!! אבא ואנחנו הילדים עלינו לירושלים... אבל הפעם עוד מישהו עלה יחד איתנו... **אמא!!!** אמא שלנו בשעתו ילדה לפני חודש את יצחק הקטן... ואז יצא ש-40 יום ללידה יוצאים בתקופה הקרובה... אז בלאו הכי אמא צריכה לעלות למקדש להקריב קרבן וילדת... אז היא עלתה כבר יחד איתנו... והיא כבר תחכה יחד איתנו עד יום ארבעים ללידה... מצויין! זכינו גם לעלות לירושלים... וגם אמא והתינוק יחד איתנו.

עכשיו ככה: תמיד כשאנחנו עולים לירושלים למשמרה... אנחנו אוכלים בליל שבת יחד עם כל הכהנים... אבל הפעם אמא איתנו!!! אז עקרונית אמא יכולה לבשל בשבילנו... **דא עקא!!! שאל תשכח**... אמא שלנו עדיין טמאה לידה!! ואם היא תבשל לשבת... הרי כל גזר שהיא רק תקלף היא מיד עושה אותו ראשון לטומאה!!! **זה לא צחוק!!!** אנחנו כעת כהנים שצריכים להופיע מחר בבית המקדש ואנחנו צריכים להיות טהורים בסטריליות של תורת קודש!!! **אמנם** אכילת ראשון לטומאה זה רק דרבנן ומספיק טבילה בלבד בשביל להיטהר (אפילו בלי הערב שמש...) אבל עדיין... זה... זה פאסט נישט... זה מאוד רגיש... זה לא שייך שיהיה לנו בבית אוכל שהוא ראשון לטומאה בו בזמן שאנחנו צריכים לעמוד בהיכל ה' ולאכול קדשים... זה רגיש מדי... (רק לשבר את האוזן... זה בדיוק כמו שביסי ערב פסח... אתה תניח מגש פיצה ליד המצות... אמא שלך עללה להתעלף מעצם המחזה אפילו שעקרונות אין בזה שום בעיה...) נו... אז מה?? אז אמא לא תבשל בשבת?? אמא תשב פה בבית ואנחנו נלך ונאכל יחד עם הכהנים?? **לא!!! לא בא בחשבון!!!** אי אפשר לעשות לאמא את זה!!! אמא מוכרחת להכין סעודת שבת... זה עולה לה בחיים... חייבים להתאמץ לאפשר לה לעשות את זה... **החלטנו שאנחנו לוקחים את הנושא הזה כפרייקט!!!** התיישבנו על הסוגיה... ובנינו תכנית שלימה של פרקטיקות ורעיונות יצירתיים... איך עושים שאמא כן תוכל לבשל כמעט את כל השבת... ולמרות שהיא טמאה הרי האוכל ישאר טהור לגמרי!!! אפילו לא שני לטומאה!!! **אז ככה... דבר ראשון... הדבר הפשוט ביותר**... יש חנות מיוחדת בירושלים של הפרושים שמוכרים שם ירקות שיש להם השגחה מיוחדת **שהם לא הוכשרו לקבל טומאה!!!** והם לא נבללו במים לרצון! הלכנו לחנות הזו ושם קנינו את כל הירקות... תפ"א, גזר, קישואים, עגבניות, מלפפונים, והכל... בזה אין שום בעיה!! אמא יכולה לגעת בירקות האלו ולקלף ולחתוך כמה שהיא רוצה ואיך שהיא רוצה וזה בסדר!! הם לא נטמאים... כי הם בכלל לא מוכשרים לקבל טומאה... **אה... אבל בשלב מסוים יהיה צריך לתבל את הסלט בשמן** ושמן הוא הרי מ' משקין ובאותו רגע הסלט נהיה מוכשר לקבל טומאה... **?? בסיידר!!! אז לא נורא!** זה הדבר היחיד שאמא לא תוכל לעשות!!! זה הדבר היחיד שאבא יעשה... אז סוכם שאמא באמת תעשה הכל... היא תכין את כל הבסיס... את השעועועית... את התפ"א... את הגריסים... אפילו תבלינים היא יכולה לשים (כי תבלינים לא מקבלים טומאה)... ככה גם עם הסלט... היא תכין את העיקר... ורק כשיגיע השלב של השמן או מים... אז יגיע השף החדש... הלא הוא אבא שלנו... והוא ישפוך את השמן או את המים לפי ההוראות שהם יקבל מאמא!!! אבא עשה את זה בשמחה וטען בהומור שאין המצוה נקראת אלא על שם גומרה ואם האוכל בסוף יצא טעים... זה רק בזכות השמן והמים שהוא שם בסוף... נא לזכור זאת!!! **הלאה... סימנו עם הסלטים והטשולט והתוספות**... עכשיו... מה עושים עם החלות לשבת?? **זה בעיה!!!** כי בשביל לעשות חלות חייבים להכניס מים כבר מהרגע הראשון... (זה לא כמו הסלט... שאתה יכול לשים את השמן בסוף... אחרי הכל)... ובאמת לזה לא מצאנו פתרון... אבל לא נורא... כי בלאו הכי ע"פ רוב אמא שלנו לא רגילה לאפות חלות לשבת כי כל ערב שבת מגיעים אלינו הבייתה יהודים עם הפרשת חלה וזה החלות שלנו... ואת זה בודאי אמא לא יכולה לאכול כי זה ממש תרומה!!! טוב... אז לזה לא מצאנו פתרון... הלאה... מה עושים עם דגים?? דגים זה גם בעיה!!! דגים מיד מוכשרים לקבל טומאה... **תן יניחוש למה???** כי איפה הדגים חיים?? **במים!!!** ממילא דגים ומים זה הולך ביחד... (זה לא כמו ירקות שהם לא חייבים לגעת במים... ממילא דגים הם תמיד מוכשרים לקבל טומאה)... וגם בשר אותו סיפור... כל בשר שנכנס לפה של יהודי!! מוכרח לעבור שלב של שחיטה!!! ברגע שיש שחיטה... הדם שנשפך נחשב משקה ומכשיר את הבשר לטומאה... ממילא כל חתיכת דג או בשר... מוכשרים לקבל טומאה מהרגע הראשון!!! **נו... מה עושים עכשיו???** איך אמא יכולה להכין דגים ועופות בלי לטמא אותם?? **כאן הגענו לפתרון היצירתי של התכניה של שולחן שבת**... הוחלט שאמא תעשה שניצלים **קטנים!!!** של דג ושל עוף... נו... ו... ואז מה? כל שניצל בפני עצמו יהיה **קטן פחות מכביצה!!!** וקיי"ל שאוכל פחות מכביצה לא מטמא... הוא אמנם טמא!!! אבל הוא **לא יכול לטמא** אחרים!!! ממילא... אנחנו יכולים לשבת ולאכול שניצלים טמאים אבל זה לא מפריע לאף אחד... השניצלים האלו לא יכולים לטמא שום דבר... גם אם יבא מישהו וכיכב אותנו בליל שבת בחלות תודה ורקיקי נזיר שזה קדשים גמורים... השניצלים הטמאים האלו יכולים לגעת בקדשים והם לא יכולים לטמא אותנו!!! **אה... אבל יש בעיה אחרת**... יש טומאת הגוויה!! חכמים גזרו שאדם שאוכל כביצה של ראשון או שני לטומאה בשיעור זמן של תוך כדי אכילת חצי פרס הוא עצמו נהיה טמא!!! זאת אומרת: אם אני אוכל שנים או שלוש שניצלים כאלו ביחד אז אני עצמי נהיה טמא טומאת הגוויה... ואז גם אם השניצלים עצמם לא מטמאים אבל אני פה המטמא... **אז בשביל זה!!!** בדיוק בשביל זה הוחלט על תכניה נוקשה... אמא מחזיקה את השניצלים אצלה... וכל אחד מקבל שניצל אחד בודד... **ובין שניצל לשניצל יש שיר!!!** אמא עומדת עם שעון... בודקת שבין שניצל לשניצל יש יותר מכדי אכילת חצי פרס... ואז זה לא מצטרף לאכילה אחת ואין פה טומאת הגוויה... ואל תשאל... את הקה ריבון שרו יותר מידי מהר... ויענקי הסתפק שאולי בין שניצל לשניצל היה פחות מכדי אכילת פרס... אז לא נורא... יענקי באמצע הסעודה קפץ מהר למקווה ונטהר... ס"ו"ס זה טומאה דרבנן דסגי בטבילה... מה שבטוח הסעודה הזו הייתה **שולחן הטהור** ממש ממש!!! השומר שבת הבן עם הבת לה' יצאו כמנוחה על מחבת...

"למען לא נבוש..." - מושגים בסיסיים בהלכה.

יהודי יקר: אסור להיות משומד... בסדר???
רבינו יונה בשער ג' לשערי תשובה אומר שיהודי בשביל לחזור בתשובה, צריך להפשי דרכיו ולבדוק האם הוא נוהג כראוי, ולכן רבינו יונה מלקט בשער ג' את כל הדינים וההלכות הבסיסיים שיהודי צריך לדעת אותם!!! כדי שכל אחד יוכל לעבור עליהם ולסמן איפה הוא אוהו... וי או איקס... כאן במדור זה לא נצליח לעבור אפילו על עשר אחוז מהדברים... אבל ננסה אולי ללקט נקודות עיקריות מושערי תשובה... נקודות שכל יהודי צריך לדעת... רק יחי ההבדל הקטן: רבינו יונה מתחיל מהקל אל הכבד... אבל היות ובמדור הזה בלאו הכי לא נוכל להקיף את הכל... אז אדרבה... נתחיל דווקא **מהכבד אל הקל**... ומה שנספיק נספיק...

נתחיל עם אחת העבירות הכי הכי המורות בתורה:

אסור להיות משומד!!! יהודי משומד אין לו חלק לעולם הבא!!! אתה שומע קורא יקר? נא לא להיות משומד!!!

בינינו... כשאנחנו שומעים את המושג "יהודי משומד" זה מצטייר אצלנו כליבל המומר חוטף הילדים שהגולם מפראג כבר בדרך לטפל בו ולשלוח אותו לעלמא דקשוט... **אז זהו שלא!!!** תתפלא לשמוע שמשומד זה משהו שעלול להיות נוגע לכל אחד ואחד מאיתנו...

משומד זה יהודי שעובר עבירה אחת בסה"כ... אבל ככה זה!!! זה מה שאני!!! אני בסדר!!! הנה לך משומד!!! מה הכוונה???

יהודי יכול להיכשל ונכשל באינספור עבירות... אבל תמיד יש לו התחמקות... יש לו תירוץ... זה יכול להיות תירוץ יותר מוצלח או פחות מוצלח... יכול להיות שהתירוץ אפילו לא מתחיל... אבל בשורה התחתונה יש כאן בן אדם שמבין שמשוהו כאן נעשה שלא כשורה!!! והוא מבין שהוא צריך לתרץ את עצמו... זהו!! כזה אדם כבר לא משומד למצוה זו!! הוא מבין שיש כזו מצוה... רק הוא כל הזמן עובר עליה... הוא יתבע על המצוה הזו באופן נקודתי... ואם התירוץ שלו לא מוצלחים הוא ימסור על זה דין וחשבון... **אבל הוא לא משומד!** סו"ס הוא מכיר במצוה הזו והוא מבין שהוא אמור לקיים אותה... אבל... אם הוא לא מקיים את המצוה הזו... וזה בסדר!!! זה מה שאני!! אני לא קורא קריאת שמע... יישייך בעיה עם זה?? אני בסדר!! לא מתנצל... לא מחפש תירוץ... לא מוכן להרגיש לא בסדר... אני לא קורא ק"ש כי ככה... זה משומד!!

שוב: שים לב: יכול להיות לך שני אנשים... ששניהם לא קוראים ק"ש ל"ע... שניהם עוברים על אותו עשה!!! מה כל ההבדל ביניהם??

אחד מרגיש לא בסדר... מנסה איכשהו להצטדק... לתרץ את עצמו... אותו אחד עובר על עשה ואינו זו משם עד שמוחלים לו!!

ואילו השני גם לא קורא ק"ש... אבל הוא מצידו מרגיש בסדר!! לא מוכן להודות שהוא לוקה בחסר... הוא משומד ואין לו חלק לעולם הבא!! אתה מבין איזה הבדל תהומי נפער ביניהם??

זה משומד!!! כפסע מפריד בין יהודי ירא שמים ל--משומד!!!

ואגב: זה אחת הטעויות הצורמניות ביותר בתחום הקבלות לר"ה... שיש מין שמועה כזו שהיות וצריך לקבל רק קבלה אחת... אז המשמעות היא שאני מקבל על עצמי נניח שעה אחת ביום לא לדבר לשון הרע... ו... ו... ומה בשאר שעות היום?? נו... מה?? נו??

כאן יש טעות טראגית: יש כאלו שטוענים... היות וקבלתי ע"ע רק שעה אחת ביום... אז בשאר שעות היום מותר לי לדבר לשון הרע...

חס וחלילה חס ושלום!!! אסור אסור אסור!!! מי שאומר שמוותר לו לדבר לשה"ר הוא משומד!!! רק מה? שעה אחת ביום קבלתי על עצמי להיזהר מאוד מאוד... אפילו לא להיכשל... אבל בשאר שעות היום... אסור ליי... אבל מה אעשה לפעמים אני נכשל נעבאך... זו הגירסא!! אתה מבין איזה חבל דק מפריד בין שתי הגרסאות??

זה הבדל בין יהודי שקיבל ע"ע קבלה קטנה שמתקבלת כאישים וניחוחים... לבין יהודי שהוא פשוט משומד!!! אסור להיות משומד!!

אסור להפוך בעיה לשיטה!! גם אם אתה נכשל... תלמד לכופף ראש ולומר טעיתי... לא עמדתי בניסיון... אבל לא להתבצר ולומר: זה אני... היירות...

אין כזה דבר להינעל בתוך ערך מסוים ביהדות

אם תשים לב... פרשת שופטים היא פרשה של סגירת קצוות!!! התורה לא משאירה שטחים פתוחים ביהדות... התורה סוגרת את כל הקצוות...

לפניך כמה זוגמאות: שופטים ושטרים נתן לך... ושפטו את העם משפט צדק... סוף סוף בחרנו את הדיין המוצלח ביותר... זה שנבחן על כל כל חושן משפט וידע את כל החומר על בוריו... יש לו המון ידע... זיו רב לו במלחמתה של תורה... והנה... עם כל הכבוד והערכה אליו... מספיק כמה מצלצים בכיס... קצת שוחד שנדחף לארנק האישי שלו... וזהו... הוא כבר לא שווה כלום!!! הוא עיוור... הוא מסולף... כל הידע שלו וכל השיקול דעת שלו לא שווה גרוש... כי השוחד עיוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים.

הלאה... משיבים בפרשת שופטים... הגענו לשלישי... אתה כולך דבוק ומקושר לנביא... נביא ה'... קדוש ה'... מי לנו יותר גדול מנביא... אנחנו מחוייבים לשמוע בקולו ולציות לכל מוצא פיו... **אבל לפתע מופיעה התורה ובלו טיפת התחשבות ברגשות... התורה מודיעה לך חגיגית:** אדוני ה'קדש... גם אצל נביא ה' לעול להפיע שקר!!! גם אצל הנביא הקדוש ביותר אתה צריך לפקוח עיניים ולפתח ביקורת אישית... גם שם אי אפשר להירדם בשמירה... גם אצל נביא ה' יכול להתגע מציאות של שקר... ומי הוא זה שיוכל לזהות ולהבחין שיש פה שקר???

אתה!! ורק אתה!! אתה ולא אחר!!!

הלאה... סו"ס הגענו לארץ ישראל... ארץ הקדושה... אה... איזה זכות... אבל מה הדבר הראשון שמשא רבינו בוחר לעשות לפני שנכנסים לארץ??? **משה רבינו מפרש שלוש ערי מקלט!!!** בשביל מי? **בשביל רוצח נפש!!!** רבש"ע... מה הקשר עכשיו רצח... מי חושב על זה עכשיו???

אם ע"מ מגיעים אל הארץ אשר עיני ה' אלוךך בה... ואתה מדבר על רצח???

אז זהו שלא... ביהדות אין כזה דבר להיות מעופף!!! אי אפשר לטיח פינות... גם אם אתה מגיע לארץ ישראל וזה נורא מרגש וקדוש ומרומם וכו' וכו'... אסור לך לשכוח שגם כאן עלולים להימצא קצוות אפלות... גם כאן עלולים להיות רוצחי נפש בשגה... ואסור להירדם בשמירה...

הלאה בפרשה... כהן מגיע לבית המקדש... כל כולו בוער בשלהבת קה... כל כולו תשוקה אדירה להקריב קרבנות... אבל סטופ!!!... התורה רוצה וצוה אותנו! אדוני... יש לאו דלא תגזול!!! יש להסכים מראשית וסוכם על חלוקת משמרות! חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות!!! וכעת זה התור של משמרה אחרת... זה לא התור שלך... אין לך רשות להקריב קרבנות ציבור עכשיו... כן... התורה מצפה מהעובד ה' הכי גדול... שנמצא ברגשות קודש הכי נעלים... שגם ברגעים הנעלים ביותר הוא יזכור שיש תורה... כן... גם ברגעים האלו אין לך רשות להתנוונע ולשכוח את שאר הערכים השונים של עבודת ה'...

אתה מבין מה המכנה המשותף בין הדוגמאות האלו שהבאתי כאן??

מכל זה רואים מסר אחד: **היהדות זה לא תחביב!!**

אתה יודע מה זה תחביב??? תחביב הכוונה היא שאני מתלהב ונדלק על איזה ערך מסוים... וזהו... מכאן ואילך אני הולך על זה עד הסוף... זוהר עם זה קדימה בלי לראות שום דבר אחר ממטר... **זה תחביב!!!**

עין ערך המפלגות שרוצת בימים אלו לכנסת... מה זה כל המפלגות האלו?? **לכל אחד יש את ההובי שלו... את התחביב שלו!!!** כל אחד קם בבוקר ונדלק על איזה אידיאל שהכי מרגש אותו או הכי נראה לו יפה בעיניו... אחד קם על רגל שמאל ולכן הוא נהיה שמאלני... התחביב שלו זה שמאל!!! זה האידיאל שהכי מרגש ותופס אותו... ולכן הוא נהיה שמאלני והוא הולך עם עד הסוף... השני קם על רגל ימין ולכן הוא נהיה ימני קיצוני... אז גם הוא הולך עם זה עד הסוף ולא רואה ממטר... השלישי נדלק על איכות הסיביבה היוקרים וכו'... זה ההובי שלו על זה הוא נדלק... ולכן הוא הולך עם זה עד הסוף... וכמובן שהרביעי נדלק על שנאת החרדים... זה הדבר שהכי מדליק ומצית לו את הרגשות ולכן הוא מוכן ללכת עם זה עד הסוף... (וזה באמת מלחיץ... כי רק אין יאת אלוקים במקום הזה והרגונו... אם אין יאת אלוקים... אז מה יש כן? יש תחביב... ודו"ק) עד כאן בעולם החילוני והמופקר שניצל את כח ה"בחירה" שלו לתחביב.

אז זהו!!! שלהבדל על אותם משקל עלול להיות חלילה גם ביהדות:

כל אחד תופס לעצמו איזה תחביב ביידישקייט... איזה תחום מסוים בעבודת ה' שעל זה הוא נדלק... (ושיהיה ברור: התחום הזה לכשעצמו הוא בודאי קודש הקודשים... זה יכול להיות לימוד התורה... או צניעות... או כשרות... או שבת... מדובר בערכים הכי קדושים ביהדות!!! אבל כשמבדדים אותם ונעלים בתוכם... זה עלול להיות תחביב ולא יהדות!!! והוא נתפס על הערך המסוים הזה ונעלם בתוכו והולך איתו עד הסוף ולא רואה שום ערך רוחני אחר חוץ... ממנו.)

אז זהו!!! שביהדות אין כזה דבר!!! אין כזה דבר להידלק על איזה תחום מסוים ביהדות ולדחוף את שאר הערכים לצד!!!!

בכנסת **יש כזה דבר!!** בבחירות **יש כזה דבר!!!** אצל העולם החילוני המופקר **יש כזה דבר!!!** כן... אדם שחיי מתוך צורת גישה שהוא זה שיכתיב לרבש"ע את הערכים... אצלו בחלל יש מושג של תחביב... וממילא אין החלטתי לרבש"ע שזה מה שהוא רוצה... **אבל ביהדות של העם היהודי אין את זהו!!! אין תחביבים!!!** כי הרי מה זה יהודי?? מה כל

ההבדל בין יהודי לגוי?? כל המהות של יהודי זה אדם שמקבל על עצמו עול מלכות שמים!!! **ש... שמה זה אומר???** אני רוצה לעשות את מה **שהקב"ה רוצה!!!** אני מכבד את הרבש"ע החלטי מה הוא רוצה!!! ולא אני זה שמחליט לרבש"ע מה הוא רוצה... אלא הרבש"ע הוא זה שיחליט לי והוא יסמן ויכתוב לי מה הוא רוצה ומה לאו!!! וממילא ביהדות אין כזה דבר להינעל על איזה ערך מסוים ולהתחיל לדחוף איתו קדימה ללא הבחנה... **אין כזה דבר!!!** מה כן יש?? אם כבר יש דבר אחד ויחיד שאני יכול להינעל עליו!!! מה הוא?? לעשות רצונך אלוקי חפצתי!!! על זה אני נעול!!! אני עושה רצון ה'... מה שהוא ירצה... אה... מה הוא באמת רוצה?? כאן זה כבר פתוח... מה שהוא יתברך ירצה... כל מקרה לגופו... אבל כל הובי נקודתי אחר... כל נקודה פרטנית אחרת אפילו **בתוך** היהדות... אם אני נעלם בתוכה ומתבית בתוכה עלולה להתברר כשקר אחד גדול... כאדם שמשרת את הובי והתחביב שלו... **אגב: יש כאן הבחנה דקה שחשוב לשים לב אליה ולהבין אותה: קיים הובי ביהדות! יש תחביבים ביהדות!!! אבל לא בשביל להינעל בתוכם!!! בתוך היהדות יש מרחב פעולה גדול... אדם לומד רק במקום שלבו חפץ... ומה שלבו חפץ... וסו"ס כל אחד מאיתנו בוחר לעצמו רב כלבו לפי נטיית הלב האישית שלו... אבל לא בשביל להינעל בתוך זה... ההבחנה היא דקה ואכזר...**

אדם שנעלם בתחום הדיינות... וחוף מחושן משפט הוא לא זוכר שיש מידות ותכונות בנפש שלו... עלול מאוד בקלות להיות משוחד ומסולף... וכל הידע שלו לא שווה גרוש... אדם שנעלם סביב צדיק מסוים... ומצידי אין שום ערך בעבודת ה' חוץ ממה שהוא שומע מהצדיק... עלול להיות מושפע מכל מיני שקרים שתמיד הסתובבו במשך כל הדורות וימשיכו להסתובב סביב הצדיק **ולא יהיה מי** שיגיד לו שזה טעות כי הוא נעול... אדם שנעלם על עבוייה מסוימת בעבודת ה'... עלול למצא את עצמו גולן וחמסן ואינו מברך אלא מנאץ... אדם שנעלם על ארץ ישראל עלול בטעות לרצוח... אנחנו חייבים להכין ערי

מקלט עוד לפני שהוא נכנס לארץ ישראל...

אתה יכול להיות העוייבד ה' הכי גדול בעולם... ולהיות כהן קדוש ה' על כל המשתמע מכך... אבל תוך כדי הנסיקה לשמי שמים אתה צריך לזכור שיש את המושג המגושם והמתכתי שקוראים של תורה!!! ואם כעת... זה לא התור של המשמרה שלך... **אז סטופ!!! אין להתקרב!!!** כן... כולנו מכירים את העוייבדים האלו שמרוב התלהבות דקדושה הם מתחילים לדחוף לכל הכיוונים ועל הדרך הם דורכים על נשמות ויורים לכל עבר... **אז זהו!!! שעבודת ה' אין כאן!!! מידות רעות יש כאן!!!** אין ביהדות תחום מסוים שאתה יכול להסתנוור עליו... ואז אתה מתחיל לדחוף ולהזיז את כל שאר ערכי היהדות לכל הכיוונים!!!

אין כזה דבר להידלק ולהעריץ איזה דמות... וזהו... מכאן ואילך אני מניח בצד את כל היהדות ולא מעניין אותי שום דבר... **אין!!! אין כזה דבר!!!** התורה חוזרת על המסר הזה בפרשה שלנו וגם בפרשה הקודמת בצורה הכי בוטה ונוקבת ובלתי ניתנת לפרשנות!!! **התורה מכינה אותנו באופן חד משמעי:** גם אצל נביא קדוש ה' שעושה מופתים **ובא האות והמופת!!!** המופתים שלו הוכחו מאומתים במבחן התוצאה! וא"כ הוא נביא אמת... גם אצלנו!!! **אתה לא יכול להירדם בשמירה...** גם

אצלו אתה צריך ביקורת אישית ולדעת שלא בכל מחיר אתה מקבל ממנו... התורה מעמידה אותנו מול אופציה בלתי נסבלת שאותו נביא קדוש ה' יום אחד יאמר לנו לעבוד עבודה זרה... וכעת נדרש מאיתנו לחתוך 180 מעלות ולהפסיק להעריך אותו... ואדרבה... לתעב אותו ואפילו להרוג אותו... **ואני עומד ושואל** רבנו של עולם: בשביל מה התורה צריכה להגיד לנו את זה??? בשביל מה זה טוב??? וכי התורה רוצה שלא יהיה לי מינימום של אימון בגדולי הדור ובצדיקים...??? התורה רוצה שאני תמיד אעקוב אחרי הצדיק והנביא בחשדנות... לך תדע... אולי הוא מחר פתאום הולך לשנות את עורו ולהגיד לי לעבוד ע"ז???

למה?? למה התורה בכח מעמידה אותי מול האישיות הכי מוערכת בכלל ישראל... ושופכת עליו בוך...??? מה העניין של התורה לעשות לי את זה???

מה התשובה? חס ושלום!!! יש לנו אמונת צדיקים!! אנחנו לא מהרהרים אחרי צדיקים!!! **אבל זה לא בשביל להוציא אותך מהתמונה!!!** אין לך רשות לצאת מהתמונה של עבודת ה' ולטעון: תשמע... יש לי פה צדיק... וזהו... אני מבוטל אליו... מכאן ואילך לא יודע... לא מבין... לא קשור אליו... כל פרטי התעודות זהות של היידישקייט שלי... הכל נמצא בידיים אצל הצדיק... **לא!!! אין כזה דבר!!!** אתה תמיד נשאר יהודי שמחוייב באופן אישי לאבין שבשמים וצריך שיהיה לך עמדה וביקורת אישית בעבודת ה'... הקב"ה לא מוותר על המקום האישי שלך בעבודת ה'...

זו הסיבה שהתורה דווקא מכריחה אותנו מול משבר אימון הכי נוראי שיש... שהצדיק הגדול ביותר פתאום משנה גישה ומדבר סרה אחרי ה'... ומי צריך לזהות את זה? **אתה!!! כי אתה בתמונה!!!** אתה אף פעם לא יוצא מהתמונה!!! **ללמדך: אתה אף פעם לא יכול להיכנס לתוך קופסא להינעל בתוך ערך מסוים ביהדות!!!** גם אם אתה נכנע ומתבטל לגדול בישראל או לצדיק... ההתבטלות הזו היא הערך הכי קדוש ביהדות!!! אבל לא בשביל להינעל בתוכו!!! כי עדיין יש ערך אחד מעליו הלא הוא הנאמנות האישית שלי לרבש"ע!!! שהיא תמיד להיות המוטיב והכותרת שאני מחוייב אליה!!! וכל הערכים האחרים משועבדים אליה...

את המסר הזה אנחנו רואים לאורך הפרשה!!!

זה החשבון הנפש והשיעורי בית שצריך לעשות בחדש אלול!!!

בחדש אלול העבודה היא: אני---- לדודי!!!

חודש אלול זה זמן לאיפוס הגדרות... ולמה?? כי עוד מעט מגיע ראש השנה... ומה קרה בראש השנה??? העולם פשוט נברא!! העולם העולם חוזר לנקודת התחלה... לאיפוס הגדרות... כל הערכים שנעלתי בתוכם... הכל חוזר לאיפוס... בראש השנה אני נולד לראשונה ואני מגלה מישהו אחד ויחיד לידי: אבא שבשמים!!! זהו!!! זה הערך היחיד שאני מכיר!!!

אני עבד ה'!!! אני מחוייב דבר ראשון לה'!!! כעת... אחרי שהערך הזה ברור... כעת מתחיל שלב ב'... כעת אני משועבד לכל שאר הערכים ביהדות... אבל עדיין כל הערכים הם סעיף קטן בתוך הערך האחד ויחיד ש"לעשות רצונך אלוקי חפצתי!!! אני עובד רק אצל הרבש"ע... וכל שאר הערכים... ולו הקדושים ביותר... סו"ס הם כבר סעיף קטן ברצון ה'...

אפילו התורה הקדושה שהיא הערך העליון שאין למעלה ממנו!!! כל הסיבה שהתורה כ"כ קדושה... זה רק בגלל שהיא דיבורו ורצונו יתברך! סו"ס כל המחויבות שלי לתורה נובעת מזה שאני עבד ה'... **ואיפה זה מתחבר???** כי אתה יכול להתחיל בזמן אלול עם תכניות של שטייגן

והספקים ורצופות ודפים ותענית דיבור וסיום מסכת עד..... ופתאום הרבש"ע מגיע ו"מפריע" באמצע הלימוד... אה... **זה מוכר לך מאיזשהו מקום???** הרבש"ע לפעמים מזמין כל מיני דברים שהם לא תמיד מתואמים עם התכניות **הרוחניות** שהצבתי לעצמי... (הן בתורה הן בעבודה...) ובשביל להיכנע ולעשות את רצונו יתברך... כאן צריך מידי פעם לעשות תזכורת!!!

הההלל... בסופו של דבר אני עבד של ה'!!! גם בשטייגן הגדול ובתכניות החשובות שהצבתי לעצמי... עדיין המוטיב הוא לעשות רצונך אלוקי חפצתי... ואני מחוייב דבר ראשון לרצונו יתברך... ויש עוד הרבה להאריך בעניין זה...

טיב הקהילה

פר' שופטים

ז' אלול תשע"ט

גליון 477

לפי אופק
יודשלים

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הדרו"ג 6:22

מוצש"ק 7:34

ר"ת 8:18

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:41

סוזק"ש ב' 9:25

סוז"ת א' 9:59

סוז"ת ב' 10:29

יו"לע"י קהילת שבתי בנית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

השפעתו של קרוב וחבר

הרה"ק רבי דוד'ל בבית מדרשם, וכיון שכן שלחו אחריו לדעת מדוע אחריו פעמיו, ומדוע לא הופיע כהרגלו בכל שבת? וענה כי נבצר ממנו הדבר, מאחר שהרגיש בעצמו שאם יתיישב שוב לצידם גם בשבת זו כבר תהיה השפעתם עליו והוא ימשך אחריהם ר"ל.

הרי לנו כי עצם היות האדם עומד בקרבתו של חוטא היא סכנה לנפשו, ואפילו צדיק נשגב כהרה"צ רבי דוד חשש לנפשו משיבה עם פורקי עול, על אף שמלכתחילה לא התיישב ביניהם כי אם מתוך מטרה הפוכה כדי שתהיה השפעתו עליהם לטובה, ולא כיוון כלל להימשך ח"ו אחר מעשיהם, בכל זאת היה ירא לנפשו מאוד וכתוצאה מכך הוכרח להדיר את רגליו מבית הכנסת בו קבע את תפילתו רבות בשנים.

ומידה טובה מרובה, כשם שהעומד במחיצת הרשע נכוה מגחלתו, כך העומד בקרבתו של הצדיק מתעורר בו מרוחו הטהור של הצדיק, וזוכה לאהבה וליראה עילאה, ולא לחינם מסרו אנשי מעשה את נפשם, ונדדו מביתם לבית רבם והיו ששהו שם זמן ממושך, וכל זה היה כדי להתבונן בעבודת רבם, כי כל תנועה של הצדיק מסוגל לעורר את האדם לעבודת בוראו, וגם עצם השהייה במחיצת הצדיק הוא מסוגל לעורר הלבבות, כפי המסופר על הרה"ק רבי אברהם המלאך זצ"ל, בנו של הרה"ק המגיד ממעורטש זי"ע, שהיה ידוע כצדיק נשגב וקדוש, ומסופר שכשבאו אנשי העיר 'פאסטוב' בפני הרה"ק רבי נחום מטשערנוביל זי"ע, ובקשו שיתור להם רב כדי להושיבו על כס הרבנות בעירתם הציע להם את הרה"ק רבי אברהם, ונענו להצעתו, אך אחר בואו בערים ישב כל היום על התורה ועל העבודה בחדר שבני העיירה הקצו עבורו, וכיון שלא העיזו בני העיירה להפריעו מעבודתו היה נוצר מצב שלא היה לו שום שיג ושיח עמהם, וכיון שכאב להם הדבר באו בקובלנה אל הרה"ק רבי נחום על שהציע להם רב שכל כולו דבקות ופרישות עד שרבים מבני העיירה עדיין לא זכו אפילו לראותו, והציע להם הרה"ק רבי נחום שכשיזמן ברית מילה בעיירתם יכבדו את רבם בסנדקאות ואז יצא מד' אמותיו יבוא לבית הכנסת ויזכו כולם להביט בצורתו הקדושה. שמרו בני העיירה על פקודת הרה"ק רבי נחום, וכשנודמן להם ברית מילה, כבדו את רבם לסנדקאות ואת הרה"ק רבי נחום הזמינו לשמש כמוהל.

ביום המיועד התאספו כל הקהל בבית הכנסת ובשעה היעודה יצא קול הברה והגיעה עד פתח בית הכנסת והוויעה שרובם כבר עבר על מפתן חדרו והוא כבר בדרכו לבית הכנסת, מיד נפל פחד וחרדה על כל הנאספים ועד שלא הספיק הרב להופיע בשערי בית הכנסת ברחו כל הקהל, וכשנכנס הרב לא מצא כי אם מנין מצומצם שנשארו לעריכת הברית, והיתה היראה מורגש אז בכל חלל העיירה, גם הרה"ק רבי נחום התעורר מיראתו של הרב וסכין המילה נפל מידו מרוב אימה, ומתוך פליאה שאל את הרה"ק רבי אברהם מהיכן לקח יראה כה גדולה, והשיבו אינני יודע האיך אפשר מבלי יראה כזו...
הרי לנו מכל האמור שהאדם נמשך אחר סביבתו הן לטב והן למוטב, ועל כן עליו להיות זהיר תמיד שתהיה קרבתו רצויה לשמים. וזה המעשה המוטלת באמת על האדם בעת דחוק, כי עליו לעמוד כירש' בתפילתו ולבקש 'מתנת חנים' והקב"ה חפץ ביותר בבקשות של חנים, ובודאי יזכה שימלא ה' משאלות לבו לטובה.

וַיִּסְפוּ הַשְּׂמַרִים לְדַפַּר אֶל־הָעַם
וַאֲמְרוּ מִי־הָאִישׁ הַיָּרֵא וְרַךְ הַלֵּב
יָלֵךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְלֹא יָמַס אֶת־לֵבָב

אֲחִיו פִּלְכָבוֹ: (ח.כ.)

וברש"י: הירא ורך הלבב - רבי עקיבא אומר כמטמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות חרב שלופה. רבי יוסי הגלילי אומר הירא מעבירות שכדו.

מן הראוי להתבונן בדבריו של רבי יוסי הגלילי כדי להבין מה כיון להוסיף על דברי רבי עקיבא, שהרי לכאורה יקשה המעיין מה לי אם יראתו נמשך מצד חולשת הנפש כדעתו של רבי עקיבא, ומה לי אם יראתו הוא מצד חטאיו, הרי לא הגורם הוא סיבה להחזירו לביתו כי אם עצם היראה, כי היא המעוררת חלחלה בסוביו, וכלשון הכתוב 'ולא ימס את לב אחיו כלבבו' ואם כן גם אם הוא צדיק גמור עליו לחזור לביתו, ואם כן יש להבין מה ביקש רבי יוסי הגלילי להשמיענו?

ושמא דיבר רבי יוסי הגלילי באדם המפרש את פשר יראתו ואומר במפורש שאין יראתו מצד מזגו החלוש כי אם מצד העוון שבידו, ולוא דבריו של רבי יוסי היה סברא לחלק בין היראים, והיינו אומרים כי היראה הנמשך מצד החולשה היא העלולה להמיס גם את לבב הסובבים, מאחר שסיבת יראתו אינה אלא דבר התלוי בסברא, וכשיראו הסובבים את הירא אז עלולים גם הם לרדת לעומק דעתו וכתוצאה מכך תתעורר גם בהם היראה, אך זה המפרש שיהו כי אין יראתו מצד חוזקם של העומדים מולם בקרב, ואין יראתו כי אם מסיבה פרטית שהוא החטא, זה הירא לא ימס ללב אחיו, כי המה יאמרו מי שחטא יירא לנפשו, אך אנו שנקיים מן החטא ישיגה השי"ת עלינו להצליח דרכינו, ואם כן שמא לא נצטוו זה הירא לשוב לביתו, ולואת בא רבי יוסי לגלות שגם הוא בכלל הממיס ללב סובביו, כי הן אמת שכל עוד שלא יחטאו אין סיבה ליראתם, אך מאחר וזה החוטא עומד בקרבתם עלולים גם הם להימשך אחריו ולעשות כמעשיו, וכתוצאה מכך יבואו גם הם להימנות עם היראים.

הדברים מובנים על פי המסופר על הרה"ק רבי דוד'ל בידרמן מלעלוב זי"ע, שקבע מקום תפילתו בשבת באחת הבתי כנסיות שבירושלים, והבחין שבאחת הפניות קבעו להם קבוצה של יושבי קרנות את מקומם, והללו היו משוחחים משך כל הזמן שהקהל התפללו, כיון שכן ביקש לעשות מעשה ולמונעם מאיסור חמור זה, ועל כן התיישב לצידם במרכז ושולחנם, ומפני כבודו ננעמו מלדבר, והיה זה שעה של קורת רוח לקהל המתפללים, כי היה זה אחר תקופה ממושכת שקבוצה זו קבעה את מקומה בבית הכנסת זה והטרידו את יתר המתפללים בפטפוטיהם, וכאן ראו ושמוחו על הפתרון שמצאו להם, כי מעתה ישיבו את הרה"צ רבי דוד'ל ביניהם וכתוצאה מכך יצטרפו לחדול ממנהגם הרע, אך כעבור שבוע התעצבו המתפללים מאוד, כי בשבת הבאה לא הופיעו

טיב המערכת

ונתן לך רחמים

בימי מרדכי ואסתר כשעמד עליהם המן הרשע, היה לבני ישראל ניסיון, אחשוורוש הזמין את כל היהודים לסעודתו, ולמרות שמרדכי היהודי הזהיר את כל היהודים שלא ילכו, היו שאמרו כי אין זה נכון שלא ללכת כי ע"י כך ירגיזו את המלך, אמנם היום אנו יודעים שזו היתה טעות גדולה שעוררה קיטרוג גדול בשמים, אבל אז הם חשבו שזה הדבר הנכון לעשותו ע"פ דין תורה, ומן הסתם היו להם הוכחות הלכתיות ולמדניות שע"פ התורה צריך ללכת לסעודה, אבל מלבד האיסור שעברו על דברי רבם - מרדכי היהודי, הם טעו ועברו על דברי תורה וכמעט שלא נגזרה כליה על ישראל ח"ו.

אם תשאלו מה לנו כעת בימי אלול עם סיפורי פורים, התשובה נמצאת בפרשתנו, 'כי ימצא איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ד'. וסקלתם באבנים ומתו', לפעמים ציווי התורה עלול להיראות לנו ח"ו כאכזריות, לסקול יהודי! וכן עוד דוגמאות רבות הנמצאות בפרשתנו ובכל התורה כולה, שהצד השווה שבהם שמי שאינו מקיים בתמימות את דברי התורה, יביא ראיות מפורשות שאין נכון לעשות כן, כי להרוג יהודי זה ממש אכזריות.

ובפרשת עיר הנדחת ראינו שלפעמים צריכים להרוג עיר שלמה! שם כותב ה'אור החיים' הק' על המילים 'ונתן לך רחמים ורחמך', 'לפי שציוה על עיר הנדחת שיהרגו כל העיר לפי חרב ואפילו בהמתם, מעשה הזה יוליד טבע האכזריות בלב האדם, כמו שסיפרו לנו הישמעאלים כת הרוצחים במאמר המלך כי יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם, ונכרתה מהם שורש הרחמים והיו לאכזר, והבחינה עצמה תהיה נשרשת ברוצחי עיר הנדחת, לזה אמר להם הבטחה שיתן להם ד' רחמים, הגם שהטבע יוליד בהם האכזריות, מקור הרחמים ישפיע בהם כוח הרחמים מחדש, לבטל כח האכזריות שנוגד בהם מכח המעשה', עכ"ד. רואים אנו כי חוקי התורה הם מעל הטבע ומעל ההיגיון, ולזה נתן לנו הקב"ה את החכמים בכל דור שהם יורגו את הדרך, וציוונו 'ועשית ככל אשר יודוך', ואפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין!

(עפי"י טיב התורה-שופטים)

זמני קבלת קהל בבית פורנו ורבנו שליט"א אך ורק בתא קולי שמספרו

05341-00024

סימון לב
מספר חדש

טיב
ההודעות

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו למערכת ע"י הקוראים

תשובת חודש אלול

"לא תזבח לה' אלקיך שור וישא ידך אל הארץ אשר יתיה בו מים, כל דבר רע, פי תועבת ה' אלקיך הוא" (ת, א)

ידוע שכל הפרשיות הנקראות בחודש אלול דנו יש להם שייכות אל הזמן, והם באים לרמז לישראל לשוב בתשובה בחודש זה מן העבירות שבידם, ולהכין לב ישראל לקראת יום הדין הגדול, ביומא רבא דראש השנה הבעל"ט.

אף זה הפסוק שלפנינו יידרש על תשובת חודש אלול, ובהקדמת דברי הירושלמי

דמכילתין (פ"ד דראש השנה ה"ח), וזה"ל: "ר' לעזר בי ר' יוסה בשם ר' יוסי בר קצרתא, בכל הקרבנות כתיב 'והקרבתם', וכאן [במוסף דר"ה] כתיב (במדבר כט, ב) 'ועשיתם'. - אמר להן הקדוש ברוך הוא, מכיון שנכנסתם לדין לפני בראש השנה ויצאתם בשלום, מעלה אני עליכם כאילו נבראתם בריה חדשה" ע"כ.

ולמדנו מכאן איכות ההכנה של תשובת חודש אלול, שצריך האדם לקראת ראש השנה להכין את עצמו כמו קרבן לפני ה', 'ועשיתם עולה', כמי שנעשה הוא בעצמו עולה, ובזה מעלה אני עליכם כאילו נבראתם בריה חדשה.

ודרשה זו הלא היא מקור ימי הסליחות, שצריכים להיות לכל הפחות ד' ימים, כנגד ארבעת ימי ביקור הקרבן, כדי להכין את עצמו להיות מוכנים כקרבן לפני ד'.

ועל כך בא הכתוב לרמז לנו: לא תזבח לה' אלקיך שור וישא ידך אל הארץ אשר יתיה בו מים, כל דבר רע, פי תועבת ה' אלקיך הוא" - ועלינו לתקן את כל הממדים וכל הדברים הרעים שיש בנו, כי תועבת ה' הם, ולא נוכל לעלות לרצון ביום הדין.

לפיכך צריך האדם לפשפש במעשיו ביחד אלול דנו, לראות שלא יהא בהם מום. להשגיח על עצמו ועל בני ביתו שלא יהיו בהם שום דבר חטא ועוון, וכן גם במצוות צריך לבדוק שלא יהיה בהם מום, וייעשו בשלימות הראויה.

ובלשון הכתוב "כל דבר רע", נרמז שצריך לשוב בפרט על מום הידוע, הנקרא 'כל' שהוא פגם היסוד. שהוא גם מכונה 'רע', כד"א (בראשית לח, ז): 'ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'". וכן הוא אומר בדור המבול (בראשית ו, ה) "וריא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבת לבו רע על כל היום". - ועל כך מזהירנו הכתוב לנקות הרע מן הלב, ולא תזבח לה' אלקיך ביום הדין הקרב ובא כל דבר רע, וזה כלל תשובת חודש אלול".

[על פי 'טיב התורה' פרשא דין]

בליל שבת אחת, ישב לו במנוחה הרה"ג מגיד מישרים רבי עזריאל טאובר זצ"ל, מגדולי מחזירי התשובה שבדורנו, עם קבוצת בחורים נחלשים, שנצרכו לחיזוק בדרכי התשובה.

על שולחן השבת הוגשו לפניהם כל מיני מטעמים טובים ומשובחים, במהלך הסעודה הרעיף עליהם המגיד הנכבד הרבה דברי תורה שזורים עם סיפורי צדיקים נאים, ודברי חיזוק לקרבם בתשובה לפני ה'. גם זמירות ושירות לכבודה של שבת מלכתא שרו וניגנו הבחורים בנעימה, והיתה זו סעודה יפה מלאה חיזוק והתקרבות כאיש אחד בלב אחד.

לאחר כמה שעות כשהסתיימה לה סעודתא דחקל תפוחין קדישין, יצאו הבחורים קצת להינפש, והנה מבחין רבי עזריאל בבחור אחד מן הנושרים הפורש הצידה לאיזו פינה נסתרת בחצר הגדולה, מכיס מקטורנו שולף 'סיגריה' יקרה עם 'מצית' הדורה, וכבר רוצה הוא להבעיר את האש בסיגריה, בעיצומה של השבת קודש, רחמנא ליצלן!

רבי עזריאל הזדעזע עד עמקי נשמתו, הלא מקרא מלא צווח בפנינו (שמות לה, ג): "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת!" הוא קרא אליו את הבחור הסורר, ושאלו בפך רך: אמור נא לי בחור יקר, באם יבוא אצלך הקב"ה ויבקש ממך קרבן של סיגריה אחת, התשמע לו? בוודאי! - ענה הבחור.

ובאם תהיה זו הסיגריה האחרונה שלך, גם תהיה מוכן לתת לו? ברור! - ענה הבחור מיידית.

אם כן, אמר לו רבי עזריאל, הנה כעת חיה ממש, נמצא אצלך הקב"ה ומבקש ממך לקרבן את הסיגריה הזאת שבידך, שלא תעשן אותה ביום השבת!

הבחור התרגש מאוד מן ההברקה, הוא לא הדליק את הסיגריה, וזרק אותה מידו בהתעוררות תשובה עצומה.

ואכן בזכות זה הקרבן שהקריב לפני ה' באותה שבת, נפתח לבו בתשובה, ובתוך תקופה קצרה זכה לחזור בתשובה שלימה!

במקרה אחר התעסק רבי עזריאל זצ"ל עם אחד הנושרים שהרגיל את עצמו בעישון כבד, הוא היה מעשן 'בשרשרת', כנראה גם מחמת רוב שעמום...

וכשהחל בתהליך החזרה בתשובה, התלונן בפני ר' עזריאל שאיננו מסוגל בשום אופן להפסיק את העישון בשבת קודש, מאחר שכבר הורגלה נפשו מאוד בזה, והוא ממש 'מכור' לסיגריה...

כל ההסברים והשכנועים לא הועילו מאומה, הבחור טען שהוא כרוך וקשור עם חומר ה'ניקוטין' שבהרכב הסיגריות, ואינו יכול בשום אופן לעצור את עצמו מן העישון ביום השבת!

לקחו רבי עזריאל אל אחד מגדולי ישראל, שלאחר ששמע את כל הנתונים פתח ואמר לבחור: אף אם לשיטתך תאווה העישון מתגברת עליך, ואינך מסוגל בשום אופן לחדול מן העישון בשבת, באקשך עתה לכל הפחות, שכשאתה גומר את הסיגריה אל תכבה אותה... כדי שלא תיכשל בעוון כיבוי בשבת קודש!

לזה הסכים הבחור, והוא החל אכן להקפיד בשבת קודש שלא לכבות את הסיגריות.

והנה זה המעשה הקטן שנשמר אותו נער ממלאכת כיבוי בשבת, השפיע עליו ועל נפשו לטובה, ובכל סיגריה שלא נכבתה מחמת קדושת השבת, נוספה בנפשו קדושה יתרה מקדושת השבת. ועד שכעבור כמה חדשים פסק כליל מן העישון בשבת, ולאט לאט חזר בתשובה מכל עוונותיו, ונעשה לבעל תשובה גמור, מדקדק בקלה כבחמורה, והקים את ביתו לתפארת בית ישראל!

[פרטיות, קובץ 140605]

סיפר לי תלמיד חכם נאמן סופר סת"ם ירא ושלם, שהגיע אליו 'בעל תשובה' אחד בהזמנת זוג תפילין מהודרות, וביקש שברצונו בגמר המלאכה להזמין את הוריו החילונים שיבואו לחזות במעמד הכנסת הפרשיות וקשירת הרצועות. ובהיות שהם משלמים עבורו את כל עלות התפילין היקרות, ברצונו להראות להם מקרוב את כל סדרי המלאכה, מלאכת ה'! הסופר נענה ברצון, וביום המיוחל אכן הגיע האיש בליווי אביו ואמו, שהיו נרגשים מאוד לבקר בשכונה חרדית וותיקה, ואף

לקט השגחות

סיפור מורנו הרב שליט"א

בימי בין הזמנים התארחתי בדירה בנתניה למשך יומיים, את התפילות התפללתי במלון גלי צאנז במנייני תפילה המתקיימים במקום בהשתתפות הנופשים במלון. ניגש אלי יהודי מאנגליה בהתרגשות ואמר כי חפץ מאוד לפגוש בי ולא ידע כיצד לעשות זאת והנה רואה הוא לפתע אותי במלון שהוא מתארח בו!!! הסתבר שהיה לו נושא קשה מאוד והיה צריך להשיח את ליבו ולא יכל לעשות זאת בפני כל אדם, וה' זימן שנפגשנו באכסניה אחת...

למחרת ניגש אלי בני ואמר שישנו יהודי מבית שמש שמאוד רוצה לשוחח עמי, השבתי לבני שאני נמצא רבות בבית שמש ואשוחח אתו שם בהזדמנות, אמר לי בני שאותו יהודי כבר תכנן היום לקטוע את חופשתו ולעלות ירושליימה כדי לשוחח עמי בעניין בהול והנה הוא רואה אותי בנתניה... מכיוון שכך ישבתי לשוחח אתו בו במקום והתרגשנו יחדיו לנוכח השגחתו יתברך בכך שהגעתי לאכסניה זו כדי לעזור לעוד יהודי...

עוד סיפר הרב שלומד פרקי אבות עם הנכדים שלו וכדי לעודדם בלימוד, מחלק הרב לנכדים דולרים בודדים וכשצוברים. כמוות הם פורטים אצלו את הבודדים לשטר גדול יותר, והנה הגיעו הנכדים ולא היה באמתחתו דולרים בודדים וחישב כיצד יחלק להם את פרסי העידוד...

לפתע פנה אליו נכד ובידו חופן דולרים אותם ביקש להמיר לשטר גדול...

הרב שמח מאוד על ההשגחה ועוד יותר התרגשו כולם כאשר נתן את הדולר האחרון והתברר שבהשגחה מיוחדת היה לו בדיוק את הכמות שהיה צריך לאותו שיעור!!!

בעל המעשיות: מורנו הרב שליט"א

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

להשתתף מקרוב במעמד הקדוש של הכנת התפילין למצוה. הבעל תשובה רמז לסופר, שכפי הנראה זו 'עת הכושר' אצל ההורים, ואולי יוכל לקרובם ולדבר עמם קצת בענייני יהדות.

ואכן הסופר הצדיק קירבם בסבר פנים יפות, הוא ערך להם 'סיוור' מעניין מאוד בכל תהליך יצירת התפילין, הסביר להם באדיבות אודות כל תהליך הייצור הארוך והקשה, ביאר לפנייהם את יסוד ההלכה על בוריה דבר דיבור על אופניו. אך ההורים - כנראה מרוב בערותם - לא הבינו את תוכן הדברים, ולא נראה שעשו הדברים מספיק רושם בלבבם. והנה כשהגיעו לסדר השחלת הרצועות בתפילין, בעת שעשה הסופר את הקשר המיוחד של הרצועה בצמידות איתנה אל התפילין, הסביר להם שזה הקשר צריך תמיד להיות צמוד ומחובר אל התפילין הקדושים, לא רק בשעת ההנחה כשהתפילין מונחים על הזרוע, אלא גם כשהם נתונים בתוך התיק ואין האיש מניחם, מכל מקום הקשר צריך להישאר מחובר עם התפילין תמיד בכל עת.

הלכה זו הפליאה מעט את האב, והוא שאל לפי תומו, וכי מדוע יש להקפיד על צמידות הקשר בתפילין כשהם מונחים בכיסם, הרי אין מקיימים בהם אז המצוה כלל? באותה שעה נתן ה' בפי הסופר מענה הגון ותשובה ניצחת, וכדי לשבר את אוזנו של האב אמר: אמשול לך משל למה הדבר דומה, רואה אתה כאן על הקיר את מתג החשמל? - זהו כפתור פשוט, שברצונך הנך מדליק את החשמל וברצונך תכבה אותו.

אבל מנין לו למתג גולם זה זרם חשמלי להאיר בו את הבית? - אלא יושב לו פועל 'חברת החשמל' בתחנת הכוח שבחדרה הרחוקה, ומשם מזרים הוא כוח חשמל אל כל הארץ כולה! לאותו חשמלאי בחדרה לא משנה כלל מתי וכיצד משתמש אתה בזרם החשמל הנשלח אליך, הוא מצידו אחראי כל העת על אספקת החשמל בכמות הנצרכת לכל בית ובית, וממילא עכשיו יכול אתה להדליק את החשמל כרצונך ולהאיר את הבית!

כן הדבר בקשר התפילין דנו, גם כאשר מונחים התפילין בתוך הכיס הרי משפיע בהם השם יתברך שפע אור רוחני עליהן, כן שהתפילין מצד עצמם תמיד עומדים בקדושתם העצומה, ותמיד עומדים מוכנים לפני האדם לקשר אותן בבוראו יתברך!

הדברים נשאו חן מאוד בעיני האב, ובעקבות אותה תשובה יפה שקיבל מפי הסופר הצדיק, החל אחר כך להתעניין עוד בענין התפילין והמסתעף, וכך התקרב יותר לתורה הקדושה, עד שכעבור שנה הלכו ההורים המסורים בעקבות בנם, ושבו אף הם בתשובה שלמה!

[פריטות, קובץ 130816]

לספסל הלימודים, ונעשה לאחד הבחורים הטובים שבישיבה, וכבר זכה להקים בית נאמן בישראל לאורך ימים ושנים.

ללמדך, שאם במחלת הגוף הגשמי מבינים אנו שיש לערוך 'יום תפילה', לבקש ולזעוק לפני מלך רופא נאמן ורחמן. כל שכן וקל וחומר על מחלת הנשמה הרוחנית, שיש להתחנן בתפילות ובקשות לפני מלך רוצה בתשובה, להשיב ליבנו בתשובה שלמה לפניו יתברך.

[מתוך סיחה על מצות התשובה בחודש אלול]

אחד מגדולי הרבנים נסע פעם עם נהג מונית, בדרך סיפר הנהג לפני הרב הצדיק על אחד מתבריו הקרובים שחזר לאחרונה בתשובה שלמה.

הרב התעניין, כיצד קרה הדבר, ומדוע החליט החבר לחזור בתשובה?

סיפר הנהג, שבמהלך טיול משותף של כמה חברים, שאף הוא השתתף בו ביחד עם החבר, טיפס לפתע נחש ארסי ענק ומסוכן על גופו של החבר, והחל להתפתל על צווארו, החבורה כולה הזדעזעה ובהלה מאוד, וכולם צעקו אליו שלא יזוז ממקומו אף לא בתנועה קלה, כדי שלא ישכנו הנחש או יטיל עליו את הארס הנורא שבפיו.

החבר שרעד כולו מפחד אכן לא זז ולא נע, ולפתע ראה מול פניו את פרצופו המפחיד של הנחש, רגע לפני שהתנפל עליו לנשוך בו, ולהטיל עליו את הארס!

מרוב פחד ותדהמה החל לזעוק פתאום בקול גדול: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד!". והנה לשמע הזעקה כנראה נפחד הנחש, והחל פתאום לרדת מן האיש, וכשם שהתפתל מתחילה על כל גופו, כן התפתל עתה את עצמו בדרכו מטה, עד שעזב לגמרי את האיש, וברח בדרכו למאורתו!

היה זה נס גמור! ובעקבות כך חזר החבר בתשובה שלמה, כאשר מצוי הדבר שמתוך הצער והצרה חוזרים ישראל בתשובה.

שאל הרב את הנהג, ואם מעיד אתה שגם אתה ראית במו עיניך נס ופלא כזה, כיצד נשאת אתה מאחור ולא חזרת בתשובה?

ענה הנהג בתמימותו: לי הרי לא קרה שום נס! הסיפור כולו התרחש עם חברי, אני רק עמדתי כצופה מן הצד, ולא הייתי חלק מאותו מעשה כלל!

בדרשת התעוררות שנשא הרב לאחר מכן, סיפר את טיב זה המעשה, ואמר: כנראה גם אנו נראים כאותו נהג מונית... רואים ושומעים כל העת נסים גדולים ומופלאים המתרחשים עם ישראל בכלל ובפרט תמיד, ואף על פי כן אין נותנים אל לב לשוב בתשובה!

[שם]

סיפר לי איש נאמן, שיש לו משפחה ברוכת ילדים, שנים עשר נפשות בלעה"ר כן ירבו. והנה אחד הבנים החל להתחבר עם חברים מקולקלים, אשר 'סחבו' אותו לכל מיני מקומות מפוקפקים בין הרי הזבל של תל אביב המזוהמת. עד שיום אחד כבר לא חזר הבחור הנושר הביתה, ונשאר ללון בביתם של חברים רעים בתוככי הבהמה שבתל אביב של מטה, רחמנא ליצלן!

ליבם של ההורים כמעט התפלץ מרוב צער ויגון, הם התהלכו שפופי קומה שבורים ורצוצים, מה עושים כדי להשיב את הבן בתשובה?

יום אחד הגה האב רעיון נאה, הוא הבין שצריכים הרבה תפילות להשיב לב בנו בתשובה, והחליט לערוך 'יום תפילה' רבתי בציון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי שבמירון. הוא גייס אפוא את כל בני המשפחה אחים זחדים וג'סים, ויחדיו יצאו בנסיעה מיוחדת מירונה.

בהגיעם על פני הציון המצוינת החלו בסדר אמירת כל ספר התהלים מתחילה ועד סוף בהתעוררות עצומה, בבכיות וקולות זעקה, כשהאבא משתטח כמה פעמים על ציון הקודש בבכיות נוראות ושפיכת לב כמים להצלת נשמת בנו מרדת שחת.

עם סיום ספר התהלים פתחו באמירת סליחות ותחינות שונות, ולאחר כמעט יום שלם של תפילות חזרו לעירם ולביתם.

והנה לא חלפה תקופה קצרה, והפלא הגדול התרחש לעיניהם המשתאות של הוריו היקרים והמסורים וכל בני המשפחה, כאשר יום אחד הופיע הנער בביתו ואמר שנמאס לו מכל אותם תעלולים פוזחים, ולבו ונפשו משתוקקים לשוב אל חצרות ה'. והוא אכן חזר מהרה

• ישמח לב מבקשי ה' •
הננו לחדיע כי יצא לאור בזבז פאר וחדד מחדש
ספר טיב המועדים
על אלול - ימים נוראים
שיחות - פנינים - מעשיות
• - •
עוד לא ראה כבשם הזה
• - •
ניתן להשיג בחנויות הספרים

על הברכה יעמדו
התורמים להפצת העלון

ניתן להצניח את העלון לשמחות, לברכה והצלחה או ליארצייט | לקבלת העלון במייל (דוא"ר) נא לשלוח לפייל הפצו"ב

	Access Credit צ'יינג' סל' 02-6516090	לעילוי נשמת האישה החשובה חיה סאסא בת לאה ואברהם ע"ה	לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי ה"ן	לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה	לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי המחן ז"ל דוד ב"ר משה ז"ל
קשת הרשת 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גרפצ'יק סל: 02-5002321	לרפואת בועז בן מירה	לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול	לע"נ ר' יחזקאל ב"ר צבי ז"ל ולרפואה שלמה ולהצלחת לאה בת איילת תחי' נתרם ע"י בנם יחזקאל יהושע ה"ן	לע"נ האשה בת מרסם ר' דוד

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרי! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונויך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

קול תודה

עלון ההתחזקות החדשי בענייני השבת וההודאה לבורא עולם

מאמר של הודיה

משאלה מרוממת ומשמחת

בחודש אלול נוהגים לומר לאחר התפילה את המזמור "לדוד ה' אורי וישעי". מנהג זה מופיע לראשונה בספר הקדום "שם טוב קטן", שכתב: "הא לך סוד גדול, כל האומר רז (מזמור) זה מראש חודש אלול עד שמחת תורה, אפילו גזירה רעה נתונה על האדם מן השמים יכול לבטלה, ומעביר מעליו כל המקטרגים ומשטינים ומארי תריסין וכל גזירות רעות וקשות, ויוצא זכאי בדין".

כוחו של המזמור

מה כוחו המיוחד של מזמור זה?

המזמור מגלה לנו את המשאלה המרכזית שצריכה להיות שאיפת החיים של כל יהודי, **לזכות לשבת בבית ה' כל חייו**. מגמה זו מוזכרת כמה פעמים בספר תהילים: "אשרי יושבי ביתך, עוד יהלוך סלה". "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ושבתי בבית ה' לאורך ימים". "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצרין, נשבעה בטוב ביתך, קדוש היכלך". מהו אותו "בית ה'" שהישיבה בו כל כך חשובה ונכספת?

בית קרבת ה'

בזוהר הק' (ח"ג קס"ה, ב') מובא, שאדם הנכנס לבית המקדש היה מרגיש את נועם קרבת ה' בצורה עוצמתית ביותר. וז"ל (מתורגם): "בתוך בית המקדש נשכחים מהלב כל מחשבות אחרות, מלבד השמחה עם המלך הקדוש (השי"ת)". עכ"ל. בית המקדש הוא מקום שבו ניתן היה להרגיש יותר מכל מקום אחר את נוכחות השי"ת ואת טובו, ולחוש רגשות מרוממים של שמחה, הודיה ואהבת ה'.

זאת אומרת, שבמקביל למציאות הגשמית של בית המקדש, הייתה בו גם מציאות רוחנית, שכל הנכנס אליו היה חש בה, ויודע כי אל בית ה' הוא נכנס. "בית ה'" זה, שרשו הוא באמת בתוך ליבו של האדם, כלשון הספר חרדים (פ' ל"ד): "בתוך לבי משכן אבנה לזיוו". וכמו שכתב האלשיך הק' (שמות ט"ו): "'ושכנתי בתוכם' - לא נאמר 'בתוכי' כי אם 'בתוכם'. כלומר, שבני ישראל בעצמם יהיו משכן ומדור אל השכינה, כי 'היכל ה' המה', וזה שאמר 'ואנוהו', שאהיה לו נוה שידור בי". עכ"ל. היינו, כמו שכל "בית" הוא מקום בו אפשר לפגוש בבעל הבית, כן - להבדיל - "בית ה'" הוא מקום בו יכול האדם לצאת מההסתר של העולם וכביכול "לפגוש" את השי"ת, להרגיש את נוכחותו וטובו באופן מוחשי ביותר.

פנינים של הודיה

כתב ה"יטב לב" (פר' יוגש): "והנה מה שאנחנו נקראים 'יהודים', שורשו על שם הודאה, שאנחנו מודים ומשבחים אליו יתברך, כדכתיב (ישעיה מג, כא) 'עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו, ומקור הדבר מהא דכתיב (בראשית כט, לה) 'ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה, ולכן על שם הודאה אנחנו נקראים יהודים".

מעשה ביהודי שהיתה לו ישועה גדולה ונושע מצרותו, וחשב איך להשיב להקב"ה על טובתו ולעשות לו נחת רוח, כתשלום לנס שנעשה עמו. הוא חשב והתלבט איזה גמ"ח לזיוכי הרבים יוכל לפתוח, ולבסוף החליט להתייעץ עם רבו הק' בעל ה"נתיבות שלום" **מסלונים**. היהודי שטח לפניו את רעיונותיו, והרבי השיב לו בחיך:

"אתה שומע לי, אל תעשה דבר!"

תמה היהודי על התשובה המפתיעה. והרבי המשיך והסביר:

"עם ההרגשה הזאת שאתה חייב לרבש"ע תמשיך כל חיך, תשאר חייב להקב"ה ולהודות לו תמיד. אל תפטור עצמך ע"י עשיית גמ"ח מהחובה התמידית להכיר בכל עת בטובתו של הקב"ה".

מסופר על הרב **שרגא גרוסברד זצ"ל**, שכל בוקר לפני אמירת הברכה "פוקח עוררים", היה סוגר את עיניו לזמן מה עד שהתחיל להרגיש באופן מוחשי את הנכות שבחוסר הראייה ואת החסד המופלג של עיניים מתפקדות. רק אז הוציא מפיו את הברכה, מתוך לב גדוש הודיה לה' יתברך.

בחור שלמד בישיבת סלובודקה בבני ברק היה נעלם באופן מסתורי מבית המדרש כל בוקר בברכות השחר. בהמשך הזמן התבררה סיבת העדרו. הוא היה רץ מחוץ לישיבה למקום בו ישב עיוור על ספסל ברחוב, ומאחל לו "בוקר טוב" לבבי, וחוזר לבית המדרש לומר את הברכה "פוקח עוררים" מתוך רגשות נלהבים על המתנה הנפלאה של העיניים שלנו.

אמר ה"בית אהרון" (ליקוטים): מה שאנו אומרים לבילי שבת "מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי", היינו **כי בשבת הוא "המסחר" של חסדי השי"ת לכל ימות החול**, ולכן צריך לעשות חשבון ולשלם עבור מסחר החסדים שעברו עליו ולתת מחירם הודאה, וליתן מקדמה על להבא.

הרמח"ל (מסילת ישרים א') והמלבי"ם (תהילים כ"ז, א') מסבירים שבקשת דוד המלך, "שבתי בבית ה' כל ימי חיי", הייתה - **לזכות להרגיש אהבת ה' וטובו כל ימי חיי**. לפי זה מבואר הדבר שמבקש דוד **לשבת בבית ה'**, כלומר שיהיה שם באופן קבוע, כלשון רש"י (דברים פרק ט') "אין ישיבה אלא לשון עכבה".

דוד המלך אומר שמכל הבקשות שמבקש מהבורא, מטרותו היא באמת לבקש רק משאלה אחת ויחידה, בה ימצא את כל מבוקשו. והיא, **לזכות כל חייו להרגיש בליבו את טובו הגדול של השי"ת ואהבתו הנפלאה לבריותיו**, שבכך יזכה להדבק בה' תמיד. הזוכה לכך, הוא מוגן מכל צרה בחיים, שכן הוא חוסה תמיד בצלו של ה' יתברך.

בואו שערי בתודה

מהי הדרך לזכות ליעד נכסף זה, לשבת בבית ה', להרגיש את טוב ה' ואת נועם אהבתו המופלאה? דוד המלך גילה את "השער" אשר דרכו נכנסים לתוך בית נעלה זה. ב"מזמור לתודה" (תהילים ק') הוא כתב: "בואו שערי בתודה".

במילים אלו הוא חשף, שהמבוא אשר דרכו נכנסים אל תוך בית ה', הוא "תודה" - הודיה נלהבת ונרגשת להשי"ת על החסדים הרבים האישיים שמקבלים ממנו ללא הרף.

הודיה לה' נותנת לאדם מבט מואר ומרנין ביותר על החיים. הוא רואה את "טובת הלב", כביכול, והאהבה הגדולה של השי"ת אלינו, הקיימת מאחורי כל העולם הנפלא שאנו נמצאים בו. ההודיה נותנת לאדם הסתכלות חדשה על העולם, בדומה ללבישת משקפיים המשנים לגמרי את מבטו על הכל. כשרואים את העולם מתוך הכרה שיש רבש"ע שאוהב אותנו ושהוא טוב ומיטיב עצום, ושכל מה שקיים ושקורה בעולם מגיע ממנו - רואים עולם מבהיק, מלא בטחון ושמחה, מתוך הידיעה שכל בעיות העולם נמצאות בידי הטובות, ושכל מה שיחליט לעשות יהיה לנו תמיד טובה מושלמת מחושבת בפרטי פרטים.

המחזק בחודש אלול את שאיפתו לחיות תמיד ב"בית ה'" מואר זה, כשבליבו פועם רגש מרומם של אהבת ה' ועיניו נשואות לראות בכל דבר את חסדי השי"ת המרהיבים, "מעביר מעליו את כל המקטרגים והמשטינים ומבטל כל גזירות קשות, ויוצא זכאי בדין". יעורנו ה' שנזכה כלנו, יחד עם כל עם ישראל, ליעד נפלא זה. ■

בכל מאורך

יום בהיר אחד, פיטרו את אשתי מעבודתה, לאחר שנים רבות שהיא עבדה שם בצורה קבועה ומסודרת. לפתע, מצאנו את עצמנו ללא מקור פרנסה. דאגנו מאוד, ושאלות טורדניות החלו להציף את ראשנו: 'מה יהיה? מה נעשה? איך נסתדר?'

והנה, לאחר כמה ימים, עלתה מחשבה בלבי: 'ומה עם כל השנים שכן היתה לנו פרנסה, קבלנו משכורת והכל הסתדר...? האם לא צריך להתבונן גם על זה, האם לא צריך להודות על זה? רק לבקש על הישועה?!'

הרגשתי כי צריך לעשות פה מעשה כלשהו של הודיה להקב"ה. אך מה נעשה, הזמן היה 'בין הזמנים': הרבה בלגן סביב הילדים, ולחץ כלכלי שבא בעקבות כך.

'אולי זה לא הזמן הנכון לעשות משהו חשבתי לעצמי.

אך משהו בתוכי לא הרפה: 'הרי תמיד יש לחצים, ואחר כך עובר הזמן ונדחה וכו'. אולי עכשיו נודה להקב"ה?... אבל איך??'

חשבתי שאולי אעשה משהו קטן לעצמי, אך במחשבה שניה, ידעתי בנחישות: 'הרי אני רוצה ישועה מהקב"ה, ורוצה להודות לו. משהו קטן כגון לא יספיק!'

החלטתי שאני מתגבר ומתאמץ למרות כל הקשיים ומכין סעודת הודיה ראווה לשמה. לקחתי הלוואה קטנה, כזאת שאוכל להחזיר, הוצאתי הוצאות, ארגנתי

אנשים, התאמצתי בכל כוחי לעשות סעודה מכובדת. ואכן, היתה סעודה מכובדת עד מאוד, עם אוכל ושתייה כדת. ולסועדים- סיפרתי, שאנו מעוניינים להודות להקב"ה על חסדיו עמנו בעבר, ומבקשים גם על העתיד, אך מתוך הודאה ושמחה. את המשך הסיפור לא אוכל לשכוח לעולם: למחרת **על הבוקר**, אשתי קבלה טלפון של הצעת עבודה. ביקשו שתבוא לראיון כבר באותו הבוקר. בסוף אכן קבלו אותה לעבודה זו, וכך זכינו לישועה גדולה, ישתבח שמו.

"אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו" (תהילים קט,ל). שמעתי רעיון נפלא בקו "קול תודה", שמעצים כל כך את הסיפור שלנו. חז"ל למדונו במסכת ברכות, פרק ט' משנה אחרונה, על הפסוק: "ואהבת את ה' בכל לבבך... ובכל מאודך..." דרשו חז"ל: **"בכל מאודך"**, פירושו, **בכל ממוך**, שצריך להוציא גם כסף על הדבר. ומכאן אפשר ללמוד גם על הפסוק "אודה ה' מאוד בפי...": לא מספיק להודות לה' בפה, אלא יש גם להשקיע, ולהוציא על כך ממוך.

(כפי שבקורבן תודה צריכים להביא 40 חלות, ולא מסתפקים במועט...)

אכן השקעתי והתאמצתי **בכל מאודי** - והקב"ה לא אחר מלהושיעני ישועה גדולה ותמה. ובדרך צחות, זכיתי שיתקיימו בי ראשי התיבות ממו"ן = מוציא ממון ותכף נושע. יהי רצון שנזכה תמיד להשקיע בהודאה בפינו ובכל מאודנו, וה' ישפיע עלינו את כל אצרותיו הטובים בב"א. ■

מזמור לתודה בחדר הניתוחים

לפני שאספר את הסיפור, חשוב לי לציין, שאני שליחו של בעל הסיפור, שביקש לפרסם את סיפורו. מדובר בבחור מאוד מיוחד, בעל תשובה, עם נפש עדינה, החי כל ימיו בחיבור מופלא להקב"ה וברגש מוחשי של קרבת אלוקים נדירה ומתוקה.

הבחור מעד ונפל ונפגע ברגלו. הוא פנה לרופא, שקבע מיד שזהו שבר, והופנה לחדר מיון. שם התברר, שהסיפור מורכב יותר: השבר אינו "תמיים", ומחייב ניתוח דחוף.

והנה, הבחור מובהל לחדר ניתוח לבדו. (יש לציין כי ביום-יום אינו מוקף במשפחה, אלא מוקף אך ורק בקרבת אלוקים, או כפי שסיפר לי, שהגיע לחדר ניתוח מלווה בפמליה של מלאכים שסייעו לו).

כמה דקות לפני שרצו להתחיל בהרדמה לקראת הניתוח, פתאום נתקף הבחור בחרדה רצינית. בתור ילד עבר ניתוחים מורכבים, בהם ההתאוששות והשיקום לא היו פשוטים, ולפתע הכל הציף והשתלט עליו. בכי ורעד בכל הגוף תקפו אותו. כמובן, שלא ניתן היה להתחיל כך בהרדמה.

הצוות ניסה לדבר ולהרגיע, אך לשווא. ואז, הגיע שליח

משמיים, בצורת הרופא המרדים. אותו רופא, שלפי חזונו ההיצוני לא היה נראה מחובר לתורה ולמצוות, התגלה כאדם מבין ורגיש, וניסה לעזור ולעודד בצורה יוצאת דופן. משום מה הדיבורים שלו חדרו לליבו של הבחור, השקיעו והרגיעו.

הרופאים והצוות נגשו מחדש לקראת הניתוח המיועד. לפתע פנה הבחור אל הרופא המרדים:

"אני יכול לבקש ממך טובה?"

המרדים הביט בו בתמהון ובסקרנות "כן... בשמחה!" "אני רוצה לבקש משהו שמאוד יעזור לי. זה לא משהו שאתה רגיל שמבקשים ממך בחדר ניתוח..."

"אם אני יכול להועיל אז בשמחה". השיב הרופא המרדים בלבביות.

והבחור שטח את בקשתו: "אם לא קשה לך, אני מבקש ממך, שאני אומר פרק תהילים ואתה תחזור אחריי". והוסיף והסביר: "אתה מבין... אתה שליח. שליח מנוהל מלמעלה. אנחנו צריכים שתהיה סייעתא דשמיא, שיעזרו לך משמיים לעשות את המלאכה שלך בצורה הטובה ביותר, כי זו מלאכה מאוד חשובה ועדינה. לכן חשוב שתאמר יחד איתי את הפרק הזה, ובעזרת ה'

הכל יצליח ואני אהיה רגוע". הרופא המרדים קיבל את ההסבר שנגע בו, ואפילו שעשע אותו קמעה. "בסדר, מוכן".

וכך הם התחילו: "מזמור לתודה" - והוא אחריו... "מזמור לתודה". "הריעו לה' כל הארץ..." - כך מילה במילה.

שקט בחדר הניתוחים. כל צוות האחיות והרופאים צופים בהשתאות במחזה הנדיר. כשכל דקה משמעותית בהתנהלות בית החולים, הזמן כמו עמד מלכת. הרופא המרדים, אדם חשוב, שבכבודו ובעצמו משתף פעולה במחווה. בזווית המבט ניתן היה לראות אחות או שתיים מנגבות דמעה מקצה עיניהן.

והנה סיימו את המזמור.

הניתוח החל והסתיים בהצלחה.

סיפר הבחור שלאחר הניתוח ליוותה אותו סייעתא דשמיא מיוחדת, מעל ומעבר למצופה. ראשית, הוא נכנס לליבם של הרופאים ואנשי הצוות שהיו עמו, והם בקרו אותו ודרשו לשלמו ללא הרף; ומעבר לכך, כל ההתאוששות והשיקום היו מהירים יותר מהרגיל, וחווית הניתוח נחקה בליבו עתה כחוויה רוחנית נעימה ומתוקה. ■

צירופים: יהושע וייסמן 054-8441131 | ניתן לתרום לארגון גם בקו הצדקה של קהילות: 073.2757000 (קוד 8856) וכן במכשירי קהילות בבתי הכנסת (בחיפוש: "לעולם אודך") כמו"כ ניתן לתרום בטל: 055.6789852

ניתן להזמין את הרב דביר שליט"א לכל שמחה בבני ברק (חתונה, איחסון וכו'); והוא יהפוך את השמחה לסעודת-הודיה להקב"ה ולאכילה "משולחנה של מקום" ע"י דברי תורה, הודיה, ואמירת "נשמת כל חי". **ללא תשלום.**

053.3177108

חדש ב"קול תודה"!

מגוונות "מלאכה לתודה"

ניתן לשמוע את "מזמור לתודה" במגוון מנגינות והברות, התקשרו לקו "קול תודה" (03-6171190) ולחצו 4, במאגר כרגע כ-20 מנגינות שונות. אם יש בידיכם מנגינה נוספת תוכלו לשלוח לנו למייל 8436092@gmail.com או להקליט בטלמסר 079-5420539 שלוחה 7.

מוצרי הודיה

לה' אלוהים אודך

להיט!! הכל לטובה!

קול תודה 03-6171190

דיסק השיר "הכל לטובה"

דיסק "קול תודה" - מבחר מתוך הקו

לשמיעת מוקדי ההפצה ברחבי הארץ: **079.5420539 שלוחה 22**

גימור מרובע

גם לחוברות בהידוק סיכות

גרפומט גאים לשרת אתכם נאמנה עם הציוד החדש ביותר
 בואו להכיר את המכונה החדשה להדפסת קונטרסים וחוברות
 מהירה יותר, גימור מרובע (כמו פוני), וגם בגודל A6, עד 200 עמ'

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00